

Narok:

Accusatio furum

si vero,

Narok quod latine vocatur accusatio furum  
vel nocturnorum predonum. (1222) 1236 Kod Pol.

III 21.

super eorum homines evenerit,  
iudicio astent usque

Narok

Nec norach (pro naroch) nec  
powolowe... nec aliqua iura  
solvant

(1103. pro 1193) Kod WP I 41  
fale na abscissa prof. th.

Narok = accusatio furum vel nocturnorum praedonum

Aec norach [!]... solvant. (1103 pro 1193 b) Hod Wf.

~~I 41~~ Villam que pertinet ad naaroch de Wilem  
[Wilem?]. (1232) 1260 ~~ibid.~~ I 122, B42 sim. ib. 342  
Hod Wf

Kod Wp. I 582 za przymilejem Ottokara breshigo z r. 1222,  
potwierdzonym przez Przemysła z r. 1255: Varoc, quod  
latine dicitur accusatio furum vel nocturnorum  
predonum, super eorum homines evenerint, iudicio  
astent curie.

≡ si vero

Narok

Castellanus cracoviensis... contulit...

et de terra ad viginti aratra magna,  
que NAROK a nlgo vocatur (1242) ~~7~~ 1464

MMAe. IX, 65.

sm. brLB III 280.300

Piekos. KODEKS DYPL M. p. T, II

147

str. 65

Rok 1242 - c. 1464

Clemens, castellanus Cracoviensis super eccl[esi]a  
de consensu fratrum suorum hereditates suas  
domini multociens dicte contulit ... Withow...  
et de terra ad viginti arabra magna, que  
marok a vulgo vocatur

Narok

Withow prope Siewior et de Terra ad viginti  
aratra magna que narok a vulgo vocatur. (1242)  
1464 Kod Pol. III 435.

son.

Narok Clemens, castellanus Creovicen-  
sis, ... hereditates suas domini mult-  
tores didae contulit... V

... ~~V~~ de terra ad viginti aratra magna, yuae  
NAROK a vulgo vocatur D. B. III, 280, 300

sum. ib. 280

V Bressimice cum castoribus et cum  
taberna Wythow prope hys wyor et

~~D. EUG. Liber beneficiorum~~

~~T. III. str. 280, 300~~

~~62~~



Narok = beneficium

Area cum edificijs duarum familiarum habentibus inquilinos  $\sqsubset$  quondam spectantes ad beneficium Wratiblanie vulgariter narok dictum.

1254 Kod Pol. III 59.

$\sqsubset$  et terra ad unum bovem sufficiens.

Narok

Uilliam ad narok pertinentem

1262 Kod Pol III 85

narok

~~et de Terra ad p<sup>o</sup> Anstra magna que narok  
a vulgo vocatur (1242) MR III 435 (1242 c. 1464)~~

~~et de narok ad p<sup>o</sup> Anstra de bona Terra. 1243~~

~~Act. III 39 Kod. Pol.~~

~~millam... ad narok pertinentem 1262 Act.~~

~~III. 85. Kod. Pol.~~

~~et terra ad vicum boum sufficiens cum loca prope  
Pichowic quondam spectantes ad beneficium wratislaviense  
vlg narok dictum 1254 MR III 59.~~

Ferdynand O. Grewn, pols.-jaz.

SIOWNIK

Manok = indictio

\* Indicio [sam. = indictio] - Manok

1481 Prof. IV 747

~~naronyensis~~

naronyensis.

sine corruptione  
virginali edidisse

~~(exome naronyensis)~~

~~Brückner Kaz. Str. 3.~~

~~Rozpr. 25, str. 160~~

~~Pat. I. 475. b. 300. 1050~~

fol. XV, R. XXV, 160.  
med.

4.300

Narozdno - separativ

Ty a wriřek šbor swaj šlagera ... za yštrrejšzego dnja  
narozdno! BZ Num. 16, 16.

separativ

OT - narozno

3938

-s, - oddielni osobno, alle weni

Naroznica

Incipiendo a pariete seu a  
monticulo, qui

*Monticulus alias naroz-*

~~nicus~~ 1449 / MMAe. XVII, 491.

diuidit hereditatem domini abbatis pre-  
dicti modliboruce dictam et hereditatem  
Lipniki

MON. MED Aevi TXVII str

Rok

1449

491

169

Feka Naroznica.

Navrožnica, siqve eadem insignia fecerunt  
incipiendo,

A granicia ab od narornice seu od troierdnice  
(1442) M. M. Se. XVII, 400.



# Naroznica

Clemens, archidiaconus Zauchos-  
tensis ... debet habere granicies  
incipiendo a scopulo ab. od narozny-  
czę domini Pakossy..., nondum adve-  
niente schady Kyerz.

(1419) 1504 Dok. Mip I 426

↑  
?

Naroznica

2.

scopuli magni dicti naroznyse  
in ripis ... (sunt sipati...) circa puros

scopulos fuit Stanislaus ministerialis.. et

1462 AGZ VIII 150

proclament. videtur iuxta iuris formam

Navoznica

Primum

*Scopulum angularem* alias navoznica

x. 1464 ~~no 175~~; MMAe. V, № 175

s. 247

Specimens peris parietem sine scopulum.  
eciem angularem velle et parietis diete  
zablocie. Oleifole proarrimus dios scopulos

Koðeks dyplom. Krak. I minores feriendo  
Mon. Medii Aevi T. V sine ripendo

Narozinica = acialis (scopulus)

Locaverunt acialem alias narozinica

1447 <sup>Lsb</sup> ~~Podk~~ Podk. 20

Naroznica = granicies

Genes granicias alias naroznica, que

1448 <sup>Lub</sup> ~~Qia~~ Podk. 28

est inter villam Rogalow et inter Kar-  
manouice

Naroznica = scopulus angularis

Ibi statuerunt

✓ Angulararem scopulum alias naroznica

<sup>Lub</sup>  
1451 ~~Podk.~~ Podk. 44

Starostnica = scopus finalis

Zimalis scopus. alias narostnycha  
1458. ~~Apust. F m LXV. 66.~~

Op Mog

~~1. 57~~

Naroznica

quia primum scopulum angularem  
alias naroznicrae ... lecerunt, ordi ne-  
verunt et si paverunt... in summitate montis

1460 A 92 VIII 137

---



+

~~et in post~~

Naroinica

~~Et ibi scopulus ex una parte supra dicitur  
sive et alter scopulus ex alia parte an-  
gularis alias NAROSMIRE <sup>videntur dicitur</sup>  
~~sive sive truncum hanc alias  
et in post CRISONEGO contigit.~~~~

~~Arch. B. VIII~~

(1460 AGZ. VIII. 138.

f. 2

Archiwum bernardyńskie T. VIII

DYPLOMAT. przem kapit 123

R 1460

str 138

32

Et Petrus... in montibus circa primum et  
ultimum scopulos angulares modo-  
ment.. vicinus iuxta iuris formos  
premierum Ital

Naroznica

Juxta signa deducata debent  
signare ~~q~~ scopulos inter Roszborisz  
et Jodlowka usque ad finem ad ma-  
rosnyera ville Szebada sub medio cur-  
sum marcarum

1461 Aug<sup>2</sup> XIII 358

# Naroznica

Que quidem praeiure incipiunt et trans-  
eunt a <sup>monete</sup> ~~monete~~ hereditatis reblockari, circa  
quam parietem ... magnus scopulus  
alias naroznyca stat et est sipatus

in ripis -- (circa) quem magnus  
scopulum dictum naroznyca Stanislaus

1462 II 92 VIII 150

ministrialis... (vicus iuxta iuris for-  
mam) fuit (s!) et proclama v?

u (>) unget. nieme vob. vq. oblet. 1775.

~~XVI 87~~

~~152 XIII 558, 429~~

~~XIX 533, 535, 541~~

# Naroznica

Incipiendo ab ariali scopulo cl. od  
Naroznica, qui scopulus est angularis  
inter Doby et Snydus, ... et ibi scopulum  
arilem cl. Naroznica, circa eandem sippa-  
rimus., a quo eundem ariali scopulo cl. od  
Naroznica alios scopulos et granicies  
une post aliam continuando sippa vi-

mus

1462 LubPohl 127

# Narozimca

Ibi alii scopuli transeunt unum  
post alium usque ad scopulum finalem  
et. de Narozimice, qui factus est. ibi, ubi  
incidit et. upeste fluvius [...] wyk in fluvium Tho-  
polone, ibi ultimus scopulus factus est. Et  
ibi proclamatum est per ministrum... in  
primo et ultimo scopulis... vicibus iuxta for-  
mam iuris francicorum et nullus contra-  
dixit

1464 AG2 XIII 429

Naroznica

Primo... incipiendo de granicie  
aciali ac scopulo al. od Naroznyze,  
qui dividit hereditates Chlin, Smyet-  
daira et Byelony

(1464) KodTyn 466

Naroznica

Vadunt scopuli per directum  
usque ad ultimum scopulum angula-  
rem ab. do Naroznicze

(1464) Kod Tyn 470



nanovica

Incipiendos & scopulis arictibus

et. od nanovic

1465 Lub Podk 129

Naroznica

Ad scopulum caulem et finalem  
et. de naroznice diekowska et  
dnostinska, et ibi finalem scopulum  
caulem de naroznice siparimus

1465 Lub Pook 130

Naroinia

Ibi circa eandem vicem scopulorum  
primum aculeum locavimus at,

Naroznino,

• 1467 Lub Lodb. 131

Naroznica Joannes Lisszakowskj... scopu-  
ros erexerit tali modo,

quod primum et principalem scopulum  
alias pyzussa naroznyca erexit in insula...  
finale vero scopulum alias psiatczna  
naroznyca in ripa fluvii... erexisset.

(1467) xvi in. Matr. III ~~suppl.~~ nr 188

Naroznica

fecerunt granicias et scopulos erexerunt  
primum angularem alias naroznica  
superius luti

1466 M92XIX 533

# Naroznica

Limitavimus et sippavimus... pravitias... inci-  
piendo a scopulis acialibus ab od naroznice, qui scopuli  
aciales limitant et distinguunt haereditatem Nasutow  
et Lucka, et incipiendo ab aliis scopulis similiter acia-  
~~libus~~ libus ab od naroznice, qui scopuli distinguunt et  
limitant haereditatem praefatam Lucka et Szebkarkow  
et ibi iuxta praefatos scopulos aciales locavimus...  
primum scopulum acialem ab naroznica... Ad huius

paludinis medietate veniendo, ibi stetimus et fecimus...  
acialem scopulum et finalem el. ostatua naroznica...

Et cum ~~praefatum~~ praefatum finalem scopulum fecimus  
... el. ostatua naroznica, ministerialis... cum duobus  
nobilibus... recognoverunt, quia... bonorum superscrip-  
torum [limitatio denunciata est]

(1466) XVIII Arch. Slav II 206

Naroznica 'scopulus angularis'

Stenistens ipsum episcopum et suum capitulum  
condempnit... pro eo, quia vos superveniendo...  
super hereditatem ipsius Ostror dictam

mandatis vestris hominibus sibi decem  
octo scopulos L disarare... a pariete  
ville Luthkow et a scopulo angulari  
alias ad narosnyce qui proprii  
Luntant... hereditatem ipsius Ostror

1481 A<sup>9</sup> L XVIII 224

L graniculas

Naroznica = scopulus finalis

Ultimum et finalem scopulum alias kopys  
sive naroschnyze [s]. 1484 <sup>Lub</sup> ~~Podk~~ Podk. 99.

Sipparimus

f<sup>2</sup>.



Naroznica

Circa p[ro]p[ri]etates granicies circa primum scopulum  
et ultimum aciem ab. v. naroznica ...  
ministerialis terrestis ... super ius .. Proclama-  
nt

1484 Lub Podk 99

Naroznica = scopulus acialis

~~Ab aciali scopulo alias od naroznicze. 1467 Bia-~~  
~~Podk. 127. circa scopulum acialem alias v naroznicze.~~

1496 <sup>Lub</sup> ~~Bia~~ Podk. 115.

Naroznica

ostatnia naroznica

przegląd scopulum et finalium,  
ostatnia naroznica

(1466) Arch. Staw II 206

kopie XVIII 25.

Narvica

ostatecna narvica

cum praefatum finalem scopulum  
fecimus in medio paludinis praefa-  
tae, alias ostatecna narvica

(1466) Arch Slav II 206  
~~kopia~~ XVIII 21.

Naroinica

∴

primum scopulum sicalem,  
alias naroinica.

<sup>xviii</sup>  
(1466) Arch. Slav II 206  
~~kopia z XVIII. st.~~

v. suprescriptorum [diminutio demuntata est]

demitarimus et  
Dioparimus... gratias... incipiendo a scopulis  
 arialibus ab. od narornice, qui scopuli ariales limi-  
 tent et distinguunt hereditatem Nesutov et Lucka,  
 et incipiendo ab aliis scopulis narornice arialibus  
 ab. od narornice, qui scopuli distinguunt et li-  
 mitent hereditatem praefatos Lucka et Nesutov  
 et ab aliis praefatos scopulos ariales locer-  
 mus... primum scopulum arialem ab. narornice  
 ... ad huius peludinis medietate veniendo. hi  
 utriusque et fecimus... eadem scopulum et fina-  
 lem d. statena narornice...  
 Etiam hodie hyst narornice a statena qd narornice in valle R. XIX, 107.

Et cum praefatum finalem scopulum statena narornice narornice  
 ... d. statena narornice, ministris... cum  
 duobus solibus... reseroverunt, quic... bonorum...

Naroznica = scopulus acialis

← circa primum scopulum et ultimum acialem,  
alias v naroznyz. 1484 <sup>Lub</sup> ~~Bial~~ Podk. 99.

← A scopulis acialibus alias od naroznic. 1465 Bial.  
Podk. 129. ←

Primo incipiendo

Naroznica

De gravitate aiali ad scopulo ad od naroznyere  
(1464) Tyn. 466. Ad scopulum angularum  
ab. do naroznyere (1464) Tyn. 476.

Kod

¶ qui dividit hereditatem Chlin, Snyger-  
drena et Byzelayny

¶ vadunt scopuli per directum usque  
ad ultimam scopulum



Naroznica

quem magnum scopulum dictum  
naroznica Stanislaus... proclamavit

1462 A 92 VIII 150

Naroznik

Zod

*Scopulus angularis* d. naroznik (1480) <sup>Tym.</sup> 549.

1634

Naroznik

Primo incipiendo a pariete ubi conveniunt parietes villarum Uothe, Byszkupycze et Domarlanycze indimul factus est scopulus Naroznyk a fluvio... a quo tunc scopulo ab. Naroznyk ceteri scopuli ordinarie currunt per mericam usque ad virgultum...

A quo tunc scopulo in ripa stante vadunt scopuli ordinarie usque ad scopulum dictum Naroznyk ex hac parte fluvij Dwnayer, ubi convenerunt parietes villarum Byszkupycze, Domarlanycze et Falysouycze. Tandem ab ipso Naroznyk vadunt scopuli usque ad fluvium ab. struga

1486 AGZ IV 199 sim. 6.

~~naroznyk~~

~~insimul factus est scopulus Naroznyk ... a quo scopulo alias Naroznyk ceteri scopuli ordinarie  
sunt per meridiana usque ad  
singularem Hymyeta~~

~~Arch. B. IV.~~

~~1486 AGZ. IV, 199.~~

~~a quo tunc scopulo... vadunt scopuli... usque ad  
scopulum dictum naroznyk ex hac parte fluy  
Dunajeci  
Archiwum bernardyńskie T. IV ib. 199~~

~~DYPLOMATARY USZ~~

~~R 1486 STR 199~~

~~ab ipso naroznyk vadunt  
scopuli usque ad fluyum  
alias struga ib. 199~~

Naroziny

*Domimus spithes*

in scopulo angulari alias na naroznem  
copcu invarit in hanc formam

~~1469~~ (1470) AGZ VII 124

Navozny

Та граница навозна обрѣмлена не тѣка съ  
опашковикъ и конуенерскихъ дзедим; 1899;  
Слѣд. VIII, № 8756. —

Naroziny

Yako the swyathosymy, yako Panel Yessyerakly

nye vs [kypal kopcsa narozsznego nowego na

bloese, nysly then ponawyani, kthori (a)

astharadawna byl vszypan

1434 Pyszdr nr 1084

narozny

*stipulus angularis* narozny

1437 AGZ. V. 90.

~~Arch. B. V.~~

Archiwum bernardyńskie T. V

DYPLOMATARIUSZ

R 1437 str 90

29



Narozny

Primo

(primus scopulus acialis alias narozny...  
sippatus

(1464) 1469 A 921 $\bar{x}$  94

„Według potwierdzenia króla Kar. Jagiel. z r. 1469...”

Narozny

~~Pojanum~~

Scopulum aequalarem ad narozny kopiec fecerunt

(1469) Tyn. 469. et ripaverunt sub

1634 (Kod) monte Zarechke in loco

ubi, ubi advenierunt et se attinxe-

rent pariter ad seramy Zarechke

foruchowcha et Siedliska

Naroziny

Incipiendo a scopulo angulari  
al. narozynski... usque ad sequentem  
angularem d. narozynski ipsius  
ville Onedownyca.

1471 A02 XVI 87

To granicibus Lutocroskize

Narozny

in scopulo aciali alias na naroznem kopcu  
in litore fluvii San.

1472 AG2XIX 511

---

Narozny

Que granicles concepte sunt ad scopulo primo alias  
od naroznego

1475 1192 XIX 535

---

Narozny

Scopuli si pati sunt incipiendo a scopulo  
aciati alias porowszy od naroznego kopca

~~Lod~~  
(1475) Tyn. 506

Narozny

primus scopulus alias copyea acialis alias  
marozny esi sipatus pens. stegnum

1484 A 92 XV 567

~~Primum scopulum acialem alias narozny  
copyea fecimus in monticulo~~

~~1488 ib. 570. <sup>569</sup> 1494 ib. 571~~

Narozny

equitavimus usque ad scopulum aciatem  
alias do naroznego copera ... et, si si ppa  
vimus finde scopulum et fecimus unci-  
1485 A92 XV 568

sterili demore circa eundem scopulum  
si aliquis homo deberet aliquid dicere  
ad predictos scopulos



Naroiny

Primum scopulum acalem al.  
naroiny copyea. fecimus in  
monticulo

1488 Apr XV 570

Sim. ib. 569, 1494 .ib. 571

Narozny

Primum scopulum si parit alias narozny  
kopiec a pariete ville Spuarowska

1487 A 92 XV 568

Narozny

ibi fecimus scopulum primum acialem  
alias naroznicopyecz in prato penes mericam  
et viam publicam

1488 A 92 IX 132. 133. 135. 136

dim. 16.

Narod = natio

Gospodzie...

Spdyer bpdre w narodzech albo w pokolenych Fl. 109,7

[judicial] (in nationibus / Pul: w postawach)

Wuj: gdzie są dół narody

Народ - геис

Загнаныце выдси народи (интер-  
гентес) а выпрзиіачрелска зємыа  
was szmossi

БЗ Лев 26. 38

Naród - natio

Ustavim nad sobó krola, iakoż  
gdy maýd nad sobó wsiŝtci naró-  
dowye (nationes) w okole

BZ Deut 17. 14

# Narod-gens

A gdisz

Labraeri pau bag Sway narodi B2 Sect. 19, 1. On...

~~ponyri wreich narodu (humiliabit omnes gentes)~~

~~ib. Jerodk 8, 20. <sup>Wła. bódram daley w postmyecku</sup> ~~Wpizetk posieratk nyekie no-~~~~

~~narodem, ib. <sup>Wła.</sup> Sect. 2, 17. Bil polem powiszon nade~~

~~wzremy narodi ib. II par. 32, 23.~~

v (gentes), gdisz to zemys boby podda ..., bódren  
pzebirwacz w myerz(ect) gich

3994

Naród - gens

W tych narodzech (in gentibus... illis)  
nye odpoziynyen ani bódre odpozi-  
nyenye stopanyo nog twich

BZ Deut 28, 65  
sem. ib. 30, 1. Neh 6, 6. Judith 11, 6.



Naród - gens

Y rzekł wżistoci narodowe.  
(omnes gentes): Przecz jest tak  
pan wżinił zemi tej to?

BZ Dent 29. 24  
sim. BZ Neh 6. 16

# Naród - gens

Gdyż dzielił najwyższe narodzi  
(gentes), gdyż roztoczył syny Ada-  
mowi, ustawił jeśt między podle  
liczby synów izraelskich.

B2 Deut 32, 8

sim. B2 Mal 3, 4

Woj: gdy dzielił i rozporozcza narodzi

Narod - natio

Rzeczcy w narodzie (in  
nationibus): Pan koolyoge

BZ I Par 16.31

Narod - gens

Wyele przinożyły darow... a daly  
Ezechiasowy, koolyowy Juda, gen  
bil potem powiszon nade wszeimy  
narodi (coram cunctis gentibus)

BZ II Par 32, 23

# Narod - gens

gedly sinowye israhelsci... y wzitci, ktora  
syq lqczily ot pokalenya narodow zemskich  
k nym ~~framedenent filii Israel...~~, et omnes  
~~qui se separaverant a coinquinatione~~ (gentium  
terrae) ~~ad eos~~ B2 [ Esdr 6, 21

Narod

Nye bōdzem daley w posmye-  
du narodom

BZ Neh 2.17

Narod - gens

Czas to czynić przed wielkoscya  
rodzy Lidzi? Czy je przepusczo  
narodowe (num dimittent eos gentes)?

BZ Melh 4. 2.

sim. BZ Tob 8. 5. Judith 9. 19.  
Dan 3. 7. I Mach 2. 18.

Narod - gens.

On... pomyśli wszed narodow  
(omnes gentes), ktorzikioly powstani  
przecyw nam

BZ Judith 8.20



Narod - gens

Тотъ мой пан... ле потопиоуеу  
дусзи а ле ганьбуеуеу народу  
(ad abominatam gentem)

BZ Js 49.7

Narod - gens

Dam ge... na potôpô wszem na-  
rodom (cunctis gentibus), nyedxi  
gymy cyem ia ge wirzoczil

BZ Jer 29.18

Nand - gens

~~predawala nand: i gentes~~

~~17h Maum 3,4~~

ktori gest nand, nyedzedzil klevet<sup>u</sup> <sup>wa</sup> <sup>gest</sup> <sup>?</sup> <sup>?</sup> <sup>?</sup>

~~(Quae gens) m... k... i... 2)~~

Byz I. Mad. 2, 10

~~ia k... to vocingly usaiti nand dosage  
to m... gentes~~

~~ib. 2, 18~~

~~m... par. to g... nand~~

~~ib. 2. 49, 7~~

~~dam gen. ma polip' w... nandam~~

~~ib. 29, 18~~

Narod = gens

Naradow = gentium

~~B. 17.~~ (constitues me in caput gentium  
Psal 17.44)

1471, MPKJ. V, 64

Pb. XVII (wy: postawion mnie groda narodów

Narod

Xpus od drewna w narodoch kro-  
lyuyofcz opryofcz yest ozakayofczij  
pozyszczym

<sup>95</sup>  
Put/arg.

Narod

Ktoemu reki? Pilat: ... Twój lud, cwi  
s Twoego narodu, dali są ciębie w moje ręce

Rom. 777.

Narod = generatio

Od naroda do narodów/prawda tua Jk. 118,90 (in.  
generatio nem. et generatio nem, veritas tua)

Int: w pokoleniu y w pokoleniu)

Int: do rodu y do rodu prawda twoja

Narod : generatio

Napelnny gomor z nyego a choway-  
cye bódóczich potem is narodzich  
(custodiatur in futuras retro generatio-  
nes). abi znaly chleb: gymsssem kar-  
nyl was

BZ Ex 16. 32

Łoj suć chleba dźdźe na gnyńdźe potće rodźe



Narod - generatio

Wesny srod geden a puzer tam  
manno... a poloz przed panem, ab  
bilo chowano w narody wasze (in ge-  
nerationes vestras)

BZ Ex 16. 33

Wesny srod geden a puzer tam

Narod - generatio

~~Przece narod b'edzi y synowce, qesto tyb narodz potem~~

~~Ps. deut. 29, 23. Narodze wly a przerwotki! 16. 32, 5.~~

~~Boy bory b'odse przeryw Amalechowy od naroda do narodu y~~

~~Ps. 119, 17, 16. Tocz s' narodowce Aaronowi. b. Num. 3, 1.~~

~~Poloz y Aaron... r'edem wezmim w narodach waszych  
b. Lev. 24, 3.~~

v (a generatione tu generationem)

3995

Wuj: od rodu do rodu

Narod - generatio

Włosność wyecna bódze wam  
we wszed narodziach (in cunctis  
generationibus) y w przebytych wa-  
szich

732 Lev 23. 31

sim. ib. 23. 41. 24. 3.

Narod - generatio

Synow (leg. z synow) Symeonowich  
po narodzech (per generationes) y po  
czeladzi y domych rodow swych poli-  
czony s<sup>o</sup> po ymyonach a po glowach  
kaldich

BZ Num 1. 22

sim. ib. 1. 20. 26. 32. 34. 38. 40. 42. 26. 15.

Narod - generatio

(Т)оуа іа народоуе (generatio-  
nes) Аароноуі а Моузероуі уе  
друго, іа уеуеуе то моуіт іеѕ па  
уе Моузероуі на гоуе Сууау

БЗ Мум 3.1

Narod - generatio

Y rzecze narod bōdōzi (sequens  
generatio) y synowye, ges to syb  
narodzō potem.

JBZ Deut 19. 22

Narod - generatio

Narodze szly (generatio prava)  
a przewrotni, takli odplaczarz  
pano?

BZ Deut 32, 5

Narod - generatio

Rospamyśtay syć na dawne  
dny, myśl o kaszch narodziach  
(cogita generationes singulas)!

BZ Dent 32,7

Wysp rozpamyślay kaszch narodziach



# Narod - cognatio

Czy to są narodowe (cognationes) Lewy po swych czeladziach.

BZ Ex 6. 19

Levi: he se notacje Lewy w funkcjach

Narod - cognatio

Ta to liczba synów izraelskich  
po domyech narodów swych (per  
domos cognationum suarum)...  
secessed tynoczow

BZ Num 2, 32

by: wq domos rodin id

Narod

Ju/  
(Cum tua paternali sorore Kalqvisti progeniem. wlg.  
naroth 1410 Ks. Meri nr. 1449.

Narniek = *Melilotus* sp.

narszek

= *melilotum* # 1460  
- ~~1460~~

Ros. 3643.

*Melilotus officinalis* Lam.  
et *alba* Lam.

marszczek

\*Marszczek milloium

ca 1465 Rost w 3972

Natuszek

Natuszek melilotus

ca 1465 Rost nr 4450

Nowszczyk

Nowszczyk mellilotus

1493 Rost nr 10994

Nowoszczyk

Nowoszczyk mellilotium

ca 1500 rost nr 6179



Natstczek

Natstczek melilotum

ca 1500 Rost nr 7191

Nadnart

Quorum quidem iugerum ... sex in campo  
dicto Lorischove pole ... et quatuor nadnarth  
in longum et latum

1425 Mon. Iur. v̄ 21

Constitutus coram domino duce Stanislaus de Sobaniere decem  
iugera ab. morgy ibidem in Sobaniere, villa in districtu Crechono-  
vicensi iacenti, quorum quidem iugerum sine morgorum sex  
in campo dicto Lorischove pole versus villam nostram Saxebrica  
et quatuor nadnarth in longum et latum, nihil pro se  
in eisdem reservans, Cristino de ibidem pro quingue  
sexagenis fossorum communis monete vendens perpetue  
et in eum.

Narty

narty # prepedia

1437 | Wisl. №228, A. 88

~~KATAL REKOP. Bibl, Jag~~

~~№ 228 Isnacensis, r 1437~~

668

# Narty

Usque ad silvam dictam narti silve Glogowskego 14/11/17  
Hppp. II, No 9266.

Petrus... cum Johanne... talem inter se recognouerunt permutacionem perpetuam gairorum seu merice dicte Swercadlo, videlicet quod eidem... Petro... merica in manu sinistra, eundo de Wolica Kuroswanaska circa passionem Domini vlg. nawirzech wanwossa, usque ad silvam dictam narti silve Glogowskego, temporibus perpetuis cedere debet, Johanni vero... similiter de eadem merica in manu dextra eundo de Wolica Kuroswanaska circa passionem domini, vlg. nawirzech wanwossa, usque ad silvam dictam narti silve Glogowski cum XXX marcis mediorum grossorum temporibus perpetuis cedere debet.

Narī

v. Narthy

1127. (705<sup>v</sup> r. 1465) — — silvam alias Narth nyssky et cum  
arwo alias Nywa — — usque od pyeny — — et ab eodem stipite  
alias odepnya — — ad viam antiquam vulgariter stary Goscyniecz  
qui ducit de Rava in blonye — —

---

1465 Zap Warsz nr 1127

Start of Admarty

królestwa naszego a na ymyą polskyego ołogego  
stadła, geden z drvgym poczesnye byl, a geden  
drvgego nye vraszał, ale sprawiedlywosczy  
2/ dopomagal, przetho / z osobney rady wyelebne-  
go oęcza, ksyadza Yaroslawa gnyesznyenskigo ke-  
szczola iarczybiskvpa, y tesz prelatow y stol-  
nykow, woyewod, ryczerzy y pospolstwa sylachty  
naszey y ziemye polskyey, kv wieczney pamyácii  
wkład albo [statuta vstawyliamy, ktorecz podpys-  
my chcąc, aby ge wzięli w zemy polskyey wszyt-  
czy zachowali pod naruszenym naszey myłosczy.]

Dział. #2

NARUSZENIE

W 442. 8

~~naruskylė~~  
naruskylė

Alem kosy naruskyla,  
gdym Krystosa omoryla

~~MARK. I. 1871, 208.~~

~~De om. 205-208~~

De morte n. 208



Naruskyi sig

contusa (!) sunt narusyly sya  
oŕ bolesy viscera mea,

ca 1500. y. H. XI, 379.

Naruschi

Stomyl, naruschil-irritum fecit

1471 MPKJ V, 9

num. lub.

Gen 17, 14

masculus, cuius praeputi caro circumcisa non fuerit, delebitur anima illa de populo suo, quia pactum meum irritum fecit

W. 5r L

Naruszyc

Naruszony krwi greszany

Lokalne ~~skowietowi~~ od Boga ojca jest przyda-  
ne, to s Adamowej narody albo spokolenia nar-  
ruszonego, krwi gresznego, nie jest wrodzono  
Norm. 779.

# Naruszy

Cum aliquis arguit seu provocat  
sententiam castellani Cracoviensis, quod vlg.  
dicitur naruszy albo nagany, pelles emet-  
linas... dare... tenebat

1463 AKPr II 695

manerere AKPr II 73. 244. 582, AKPr IV 381

manerenge AKPr II 31. 141. 305. 503. 369. IV 139. 249. 303, m/50

manerone AKPr II 428. IV 204

Naruszye

Cum alicui

seu

arguit et provocat sen-

tenciam castellani bra-

vlg

coriensis, quod vulgenter

dicitur naruszy albo ma-

gamy,

pelles overlines  
1463 HR IV 675 (49)

Manzette <sup>25</sup>/<sub>f</sub> Ryelto

Stavros-tributum

Messa... monasterium de...  
mens...

2

Stos duces... hominibus in quibus  
degentibus omnem libertatem contuli-  
mus, eos ab omnibus tributis absoluen-  
tes, videlicet a strova, a poduoroue,  
a narax, a pouoloue

(1145) XIII kod Marki nr 69. s. 63

1145? - (post. 1166?) duxa usoris in polynhust XIII<sup>v</sup>

(impl. Kod HP I s. 16 nr 11, ... adpis (?) Kod Pol II, 187-90)

Naraz<sup>z</sup> = tributum, exactio

Ab omnibus tributis absolventes, videlicet a stroa,  
a podvorove, a naraz. (1145) <sup>F. 1. 100</sup> Rod Wp. I 14. Adania  
(sic) ~~naraz. (1181) <sup>1546</sup> <sup>XIII p. 107.</sup> Rod Wp. I 325. Naraz. 1254~~  
~~ibid. I 154. Naraz. (1210) ibid. I 67~~  
<sub>(1215)</sub>

<sup>2</sup> perg. orig., ab primo z I 1/2 XIII

Mesow - monasterium de Treuenow



Nexas

Pozor non ducant, nexas et alias solutio-  
nes omnino non solvant

(1176) 1262 kod Pol I 13

folijf. 1262

— 2/10 mis. data. hinc. 2/10  
1061

— kope. 2/10

1/16. 87 in 30

Naraz

Absolvimus homines in omnibus villis..

• powoz, ... a dania, naraz, podwroove

1546 - det. kopi  
(1181) Kod W? I 32

fotograf

1252<sup>2</sup> Jato fotograf  
shodly - wie III  
4. Kuchlase 100

Mensis dem polowa, ... de dyl

Narras

Cum omnibus ... solutionibus, exactionibus: pover,  
lessne, narras

(1208) ~~fatum~~ ante 1400 Haeus. 44

Urkundensammlung zur Geschichte ... , Haeusler  
Pom. 1561 III, 1021 III 78 1882

Narrar

Absolventes eos... ab annis exactionibus, vexa-  
tionibus, servitiis, solutionibus... sicut a  
narasz, a przewod, a powoz, a padusrowo,  
a stroza, a poradne, (ab opole, a targowe,  
a pomocne 1278? (1663) Tyn. 9.

(Kcd

(1209) 1634

patryf. 2.

Naraz

Volumus etiam, quod homines ecclesiarum immunes sint a servitute quod dicitur probo... et naraz

(1211-15)

~~(1210)~~

1215

MMAcT 15

~~Kod. 15 67~~

Juan Listero, Concedimus, Nos, Hilod, de Cetero

scribitur de opus iurant Narazus ante Episcopo de  
Lan... batem ecclesie Tolosane servituros

Narzar

Omnes exactiones, collectas: powoz, posewod, narzar

1224 Hæus. 65

---

Narraz

Waccar poduorona nel Cune pro poduorone  
sive illud quod dicitur Narraz de predictis  
nulli non accipientur.

12<sup>31</sup> Kod. Mar. ~~2.4~~ K. I 358 <sup>nr 308-310</sup>

Sim. sive illud quod dicitur Narraz ...

12<sup>31</sup> Kod. Mar. ~~2.5~~ K. I 358

~~12<sup>31</sup> Kod. Mar. 2.4 K. I 358~~

Sim. 1257 Kod. Mar. L. 21

~~12<sup>31</sup> Kod. Mar. L. 3.4.5~~

Contractus, dux Mesonice .. ~~honorabile~~ ~~Voss~~ Varie  
7. novem.

4.  
Wacca poduoroua vel eune pro poduoro-  
ue, siue illud quod dicitur nazaz, de  
predichtis vllis non accipiantur



Navas

Omnes vero ascripticii a servitute lue  
dicuntur pover..., navas ... immunes fiunt

1234 KodWP I 151

Wladislaus filius Odo m<sup>is</sup>

Narrar?

monetam non solvant, neque  
x raram, quod dicitur poduro<sup>v</sup>re.

(c. 1240, <sup>1284</sup>) 1556  
fol. Max. d. I 466

ca 1240

folnyphet

Coloni manentes in eadem villa

Narraz

liberi fiat ab omnibus solutionibus et exactionibus  
videlicet a ... naras 1242 AKH. IV, 179.

sim. 1250 ib. 185 (simods 6. x̄.)

1266 ib. 205 (Korimius.. hoolikoro.. mous.

1280 ib. 357 (terin mechoren...  
(kaha, 18. x̄ )

1283 ib. 298 (7. v̄ - Bolistens. d. Schevorie -  
Retiboris.. vendidimus. Nenedoro)

~~of. lxx~~ — 1363 ib. 331 (15. v̄ - Simonius..)

(1384) 1466 ib. 342 (2. x̄ - Johannes dux Morone

Korimius dux Ucricie ... Jobrchem ... Jvo. confit-

Narraz = exactio, solutio

Homines... a narrazve, podvorove,  
... et ab omnibus aliis servitutibus... (liberati)

✓ Narraz. (1242) ca 1500 Kod Pol. I 47. | Omne narraz  
et podvorove. 1246 ibid. I 51, Narraz. 1242  
ibid. II 33.

~~narraz. 1228 ib. III 13~~

sim. (1252) ib. 63, 1253 ib. 68,  
1286 ib. 118, 1288 (1288?) ib. 128,  
1307 ib. 180, 1311 ib. 182, 1355 ib. 212

Naraz

Ita quod neque priori., neque Naraz, nec  
aliquod aliud seruitium vel utilitatem  
quocumque uocabulo censeantur ab eisdem  
hominibus duas Marouie et Landicie expe-  
tent  
1242 Kodol II 33

Sim. 1243 ib. 37 (naraz non soluent)

(1288) 1413 Lites II, 259, 1288, ib. 256

(1293) AKH IV 362,

Narrar

nec alteras unguas exachores

Nec pnewot, nec naras ... solvere teneantur

1243 Kwartlist. XL 192

Sim. (1257) XIV p. pr. AK # IV 192, (1258) XVII

MM Ae III 63, (1260) XVI p. pr. Matr IV 3 nr 28,  
(1262) Kod Pol II 616

Narzas

omne narzas et podkorove

1246 kod Pol I 51

Narrar

(eum hereditate. supradicta.)

Inhabitantes absolvimus ab expeditionibus et castris firmandis et omni iugo tributarie servitutis videlicet pover, narrar, obrase.

1249 Kod Maz 339

mm. 1313 " " " 340

mys.



Narrar

Ab omni exactione <sup>(1262)</sup> ~~narar~~ <sup>1229</sup> ~~narar~~ <sup>1256</sup> ~~narar~~ <sup>ib. 138.</sup>  
Absolvimus ... a narar <sup>1256</sup> ~~narar~~ <sup>ib. 138.</sup>

...que in terra mea esse consueverunt,

narsaz

Incolas eius monasterii, ab omnibus  
proorsus absolvimus perpetuo

ab omnibus solutionibus .... a sep et

narsaz scilicet a veera et bove

XIV p. pr.  
(1277) ~~1277~~ T 408

cod MS

Narsar = solutio, exactio

Villanos...

Absolvimus ... ab equo, vacca videlicet porco  
et ariete quod vulgariter narsar dicitur. (1278)

1415 KodWp. I 418.

foloyfiket?

pod godne ho dela

Boleslaus dux moravie... confirmat possessiones  
~~substantive~~ ~~fidem~~

1. długie korbce i by sążym cyboteku  
data powstania na (1298) 1915  
i uwagi: popr. przez illan.

Namas N

ab equo, vacca videlicet porco et ariete quod  
nlg. NARJAZ dicitur ~~(1278)~~ Kód. hř. I, 418.

(1298) 1415

pop. mas. Ulan.

COD. DIPLOM. MAJ. POL

T. I, r 1278 str 418

40

navar

etiam homines...

Excipimus <sup>ut</sup> ~~ut~~ <sup>ab</sup> ~~ab~~ <sup>omni</sup> ~~omni~~ <sup>exactio</sup> ~~exactio~~ <sup>libet</sup> ~~libet~~  
solentis ... a navar, podvornje ...

1281 ~~skript 284~~ Kod W 1 469

Poucone

Mestrimus dux Pomeranorum

Nazarz.

absolvendo ab omnibus exactionibus,  
id est: nazarz, ponos, ..., poradne, ...  
ei opole

(1284) XVI p. pt. Malt. IV 3 Suppl. nr 64

Narrar

eximendo ab p̄m̄ni solutiōne, exactione  
et vexatione polonica, scilicet: a s̄troza,  
\* narraraz, p̄zewod̄t.

(1285) XVI p. pi. Matr. IV 3 Suppl. nr 67

wg KodAP

Kod IV 3. 122. Transsumpti



eximentes ab omni solutione, exactione,  
veracione Polonica, scilicet a stroze,  
a maraz, pnewod

(1285) 1485 Kod WP I 522

~~s. Nalorem orzechomuskim. In. XII.~~

~~Lat. XII.~~

~~newskym~~

~~inxi Lat. XII. cyetko~~

Przemysł II .. confest altari s. Hedwigis in ecclesie  
Pomianowi... ~~Leschomuskim~~

Narza

Inuenit II ... Conrado episcopo ... villam ... in  
Mentovico locare permittit,  
incolisque episcopatus libertatem a poradne  
et seruitiis videlicet Narza, powoz ...  
in poena capitulis ... donat.

(1287) XVI in. Matr. III Suppl. nr 8

Sim. (1295) XVI p. pr. Matr. IV 3 nr 83,

(1298) ib. nr 88

Narraz

Narraz [ = narraz a ...  
absolutu "absolutes...]

At laionibus... angariiv et poangariiv... sep,  
obraz, narraz, ~~(1289) d. 30. Band. de C.~~  
porco vacca ariete a porcum nyctone)

Woni 1289 God. Mar. L. 30

Widuje się, Rozw. Hist. VIII 197-200 Hammer, 22

to : narraz, a porco ...

~~Band. O dr. pols. jaz  
SŁOWN~~

Alta Hushe, Księga 5, Karta 967

Narraz = angariae iuris Polonici

Incole

(Ab omnibus angarijs et perangarijs iuris Polonici,  
v~~r~~ videlicet a narraz, a pouoz ... immunes per-  
maneant

1290 ~~Kod Wiel.~~ 2

— Kod Wiel

Kodex dyplomatyczny wielicki, data 1272

1035 <sup>v</sup>  
—

Narzar ~~N~~  
absolvimus...

a NARAZ, quod apert dicitur 1291  
Kod Wp. II, 52.

~~Premis secundus villis monasterii dgd. 10~~

**COD. DIPLOM. MAJ. POL**

**TII, r 1291 str 52**

Narzas

Pro incisione quoye quod  
Narzas dicitur.

(1295) Cod. Mex. L. 32

diebige Korumme

Narraz

monetem,

Non solvant nec poduorave<sup>v</sup> quod naras dicitur.

1297. Kad. Max. L. 33

Narras

ab omnibus solutionibus et exactionibus,  
a narrasch, a poradlne, a poramb,  
a sep ... sepedictos incolas penitus liberamus.

(1304) 1504 Kod Pol. I 169

~~id. (1304) XVII in. Matr. III Suppl. nr 12~~

simi. 1362 kod WP III 204, 1444 Bon 5



Naraz

Ut ab omnibus laboribus, exactionibus,  
solucionibus, vecturis, araturis, a. p. v. d., ...  
a naraz ... predicti fratres cum homini-  
bus eorum ... exempti sint peritus et  
immunes

1304 Kod Pol II 167

Sequitur descriptio filii comitis Jolentis

Maraz

A solutione vero ducali vel exactione, ~~scant~~  
sicut sunt hec, que de jure polonico requiruntur:  
stroza, maraz, narubne... penitus facimus  
alienos

(1304) 1542 KodPol II 639

Spensio hinc, alia dolo... 1542

Novas

Concedimus eorum predictis fratribus, ut  
ipsas hereditates ordinent secundum suam  
utilitatem ... et cum aliis pertinentiis suis  
ita, quod coloni manentes in eisdem bonis  
plenaria gaudeant libertate videlicet a pro-  
prietate, ... a novas ... liberi sint personae et  
immunes

1306 Kod Pol II 173

sim. 1315 ~~Kod~~ ib. 198, (1334) Kod Mas L

48, (1340) ib. 52

sim. 1340 ib. 52, 1306 Kod Pol II 173

Narras - solutio, exactio

Absolventes. incols... ab omnibus solutio-

~~A naras quod a per dicitur. 1291 Kod Wp. II 52.~~

A... vexacionibus universis iuris Polonicae, vide-  
licet obras, sep, naras, scilicet a vacca, porco  
et ariete. (1334) 1415 ibid. II 459.

- - Kod 47

sim. (1368) Kod Mas L. 79, 1382. b. 98, 1385. b.

103, 1390. b. 109 (1383) XVII pp. Matr. 17 3 nr 311.

313, 1432 Kod Mas L. 179

semotius dux

Incolas ..

Narraz

<sup>u</sup> Absolpimus<sup>...</sup> ab omnibus solucionibus<sup>...</sup> et vexacionibus<sup>u</sup> uniuersis  
juris Polonici: sep, obrax, nazarz [!] 1354 AKH. IV. 324

videlicet

ca 1354

~~cf. godine~~

~~data uarios ?~~

Narrax

Bronislaw

Homines ville ~~Poleslaw~~ liberi esse debent in iu-  
ribus et consuetudinibus in videlicet: a sep, ob-  
rass, narrass, voyenne, e porco, vacca, aniete

1447 Mon Jur. II 5, dim. 1454 ib. 187

in ab omnibus angarijs, preangarijs, laboribus,  
vexacionibus, solucionibus, ...

in in in polonicaibus, que jus theutonicum per-  
turbare et impedire consueverunt,

Narzar ? (herbarium)

Item I Marg zu Narsas  
und eyn ganz essen

~~1410 lod Lil. IV 255,~~

Bahn narsas

XI gr. sollen sie geben zu Narsas

1410 lod Lil. IV 256, om. 16.255

Narzar

Ann omnibus incolis... quos penitus  
absolvimus, videlicet a pona, a narzar, ab  
opole ... et omnium aliorum polonica-  
rum officiorum, quibuscumque sine novis,  
sive antiquis nominibus auferantur

1297 Kod Pol II 141

sim. (1297) 1552 16. 142

~~14 of Kod Pol~~

Kod Pol 1552 16. 142



Naraz

Incolae...

ab omnibus nationibus in his Polonici  
liberi esse debent, utpote a sep,  
obras, naraz, porco, vacca, anek,

Prasmyz 1416 kat Gros. f. Pavolth. 27

Podobienstwo do aktu u Kod. Dipl. Pol. I 293.  
Różnica u dacie wystawienia.  
October 28, 1416 in Prasmyz - Lomzae 1416, 26 martii

Narraz coloni... penana gendentes liber-  
tate... a

Uiuoz a naras (1257) A.H. IV, 192

XIV p. m.

... liberi sint penitus  
et ianimes

follyphot

Kerimius... Byssovia... Cypersou

Marzaz

Boleslaus dicitur Pndicus... in hac  
Kochi episcopi Procentis longior

strosa, podymne, powoz, podhorow <sup>sine</sup> sine

Narasz debeat uel audeat exercere.  
audeat

Za richard(1258) XVIII (leki Maruzzerica)

MM Ae III 63

Kochels dyppl. durbp. Nos. I

Natar

una cum exactionibus et serviciis: natar,  
powoz, ... poradne, ... vacca et aliis donat.

(1260) xvi p. 1<sup>st</sup>. Matr. IV 3 Suppl. nr 28

Inicrus, Baleslaus, nēs Wyroka

Nenae

Ab his servitiis et servitutibus videlicet  
pole (? poro?), quod nariae vocatur seu  
podrozowe et a poroz

?

(1262) Kad Pol II 616

Caninus dicitur dicitur

Naxar

Omnes in ea residentes... ab omnibus iuribus  
Polonicaibus et serviciis volumus esse semper  
inmunes et exemptos, videlicet... a naxar

1413

(1288) L. les II 259

Naraz

Volentes ipsam hereditatem et habitantes  
eius in libertate Iewonica ab omnibus iuribus  
et solutionibus ac serviciis esse semper quietam  
et exemptam, videlicet a prebod, a povoz...  
a naraz, mozine, poradine

1289 Kod WP II 18 Lites II 256 — to wo Kodit II 18  
id. 1292 Lit. II 257 — wo Lites?

↳ to jest kopia tego zapisu

Przemisl ... concedit monasterio de Bygnovo

Narzar

~~cf. Vind. WP. II 81~~

a porca, quod Naras dicitur,

Sirote (NO) (1293) AKH IR 362

Kopia z crasu<sup>2</sup>.

~~cf. dach~~



Narraz

ab exactionibus: narrazas, pouos, ... opole...  
cas absoluit.

(1295) xvi p. pr. Matr. iv 3 Suppl. nt 83

Narraz

absolvendo eas ab exactionibus: narraz,  
ponos, sīroza

(1298) XVI p. p. Matr. IV 3 Suppl. nr 88

Naraz

ab omnibus laboribus, exactionibus, solutionibus,  
servitiis, vecturis, araturis, a prebendis ... a vivis,  
a naraz, a vivis ... censentur

1315 Kod Pol. II 198. / Lit. II 290)

w Lit II 290 jest również (z 1413) ~~patent~~ ~~patent~~ ~~patent~~  
dok. z 1315, umi - jego dostawcy w ~~patent~~ ~~patent~~ ~~patent~~

Przemysław dux ciowiec

# Staryas - exactio

. Emethones.. ab omni penitus exactio-  
ne, ducali seu oppressionibus sint exem-  
pti videlicet a maras.. a strava

(1334 kod max & 48. 2)

sm. (1340) " " " 52 (maras)

oba Metryhi Koronny

Narraz

~~Narraz 1145, Kod NP, I, 17. Liberatus~~ La narraz  
Litolal a vasea et a bove, 1362, P. III, 204.  
e vyeprnowe. ... abrobrimus (Kod NP)

L Removentes... omnia iura Polonica, modos, consuetudines, angarias, perangarias, omnesque servitutes et vexaciones iuris Polonicae ac universa, que ipsum ius Theutonicum impedire. consueverunt, videlicet.

Kazimirus rex Polonie.. Andrew burgravo de Pyrolmy

Markaz = solutio

Ab omnibus solutionibus, laboribus  
et vexationibus universis juris poloni-  
calis incolo .. sint soluti et exempti  
et specialiter ab his, que sequuntur videli-  
cet: sep, obras, markaz, a poro, voca et ane

(1368) Kod Mark L. 79. Metzka Kor.

Sum.	1382	"	"	"	98
	1385	"	"	"	103 mg.
	1390	"	"	"	109 "
	—				

Narras

resolvendo eam ab omnibus solutionibus  
ei specialiter a sep, obras, narras, porco,  
vaca et anele

(1383) xvi p. pr. Matr. IV 3 Suppl. nr 311

Narras

liberātem a sep, obraz, narras... donat.

(1383) xv̄ p. m. Matr. IV 3 Suppl. nr 313



Narrar

volumus quod incole... ab omnibus  
ei singulis nostris solutionibus contributionibus  
exactionibus vexacionibus laboribus censibusque  
... sepij, obras, narras, verca, anek, ...  
sicut liberi

1432 Kod. Maz. L. 179

Narrax <sup>colle,</sup> volumus, quod iidem superiusdicti in

Ab omnibus nostris solutionibus, <sup>(exactionibus)</sup> sint liberi...

et absoluti ... videlicet sep, obrase, narzax  
porco, vacca, ariete, porcum, niesthane, polyumé...

1444 Bon. 5

(Bolstas dux, Masone, menon, Bolstas, Nazomque, pinto, wila)

Narrax = porcus (exactio)

Exactionem sive daciā, que porcus alias  
narra veteri institutione ducum Polonie voca-  
batur... tollimus, abrogamus

1454 MonJur. II 197

---

mesyr.

Narzar

Narzar

In. xv Cod Sil. vī 149

Narraz  
Narraz

Voluntus, quod

Ab omnibus solutionibus, ex accisibus,  
et vexationibus nostris polonicis  
sunt soluti et exempti ..... a oblat,  
sep, narraz, a paroc et aniete, a porenne,  
restene, podgure

1303 C. 15. X 44

151

prygotaj na rocioenie Woli (Senatusus dux choroni)

Narsar

.1.

Maeca proditorum vel cune pro  
proditorum sine illud quod dicitur  
narsar de... villis non accipientur. -

~~1231 Kod Nar L 4.5. reg. Kod Mes L 358~~  
1257 " " " 21 - stu

~~nr.~~



Narrax = exactio

Volumus, quod incole dicte ville ab omnibus nostris solutionibus, exactionibus, castorum nostrorum laboribus sint liberi... specialiter <sup>tamen</sup> ab hiis, que secuntur, videlicet: sep, obrax, narrax

1382 Hierb Warz. 5

Angylyzi wrot muske stor. Hory Wory 5398<sup>iii</sup>

Usc 26. v. 1382



Narraz

ecclesiarum

Volumus... quod homines immunes  
sint a servitute que dicitur ponoz...  
ei narraz ei nastana

1284 Kod Mark 25

f. Kod Mark s. 166-7

Naxax quod dicitur,

V A <sup>u</sup>teritate... naxax ff 1215 de h. h. l. 1, 15.

V volumus etiam, quod homines ecclesiarum  
immunes sint

XIII in. Cod. Moz K I nr 175

nařez - Einschnitt (inacisic, wjg, ho, etc.)  
wacisic<sup>2</sup> puzepop 3. inedunai(ka)

Narzazek - inestura (wiel. flisow OT Lew 21, 5); -  
wacisic<sup>2</sup> puzepop 3. inedunai(ka)

Nye bōdō golier gloci any brodi, any na swem czele  
szynny narzaskow BZ Lew. 21, 5.

† incisuras - (incisuras a. d. d. flisow!)  
incisuras

OT - any na juē tyele szynnye robye narzierow

odcisic, wjgines, odstyp

om wioden' na dōhi mi rielg (BZ) narzo  
vuj - wōd iē wjg urozim  
bud - wiod dē mi korbyj urozim

• *Narrarne*

Quorum (n. villarum) homines perpetuo absolviuntur.

• A podvorove, a nararne ... et ab omnibus solutio  
nibus. 1249 Kod Wp I 242

XIII

Boleslaus dux Polonie

Criste triumphipotens, cui celica  
Narsod sceptra tenenti carminis angelici citha-  
risant aurea plectra, stote narsody

Stote narsody (aurea plectra) # 1466 # Ric III, 23.

Cf. v. Narsod

# Narradzać

Przyjęli Józefa z jego urodziwą ... dając  
im potrzeby domowe, straws wnythę  
obfi[we] (opoy) narradzaqc [sibi necena-  
ria domus conferentes, abundanter in ex-  
pensis ipsi providentes] Rom. 9<sup>o</sup>

Narządzenie

~~Prace~~

~~Wzrost~~

x u dmi. seculorum

secundo profinicionem

x seculorum narządze-

nym wyekow pot. XV

R. XXV. 153

~~Pat. 1. 175. b. 61~~

XV mied.

955

~~Brückner Kaz. str. 3.~~

Rozpr. 25 str. 153

polowa w XV

Harzodric

q. 6

Quarta pena erat innocentia filii sui

Quia si mater videt nocentem puniri licet  
dolet. non ita tamen. Sed hic nullus melius  
sciuit innocentiam suam nisi Maria. Ber-  
nardus puer Augustinum dicens: Dilectissi-  
me puer quid comisisisti ut sic iudicaris? Iam  
quod nichil fecisti. sed ego feci. tu pro me  
plurimum (requis. ple) dixi. ('dixi') manodexil  
id est passus es pro me

XV in. 2 XVII 64

ms. 160, k. 127 +



Narzędzie

K. 127

m. φ

Bj. 1619

~~narzędzie~~

querit Augustinus, scio  
quod nichil fecisti, sed  
ego feci tu pro me ple

<sup>disz</sup>  
~~disz. narzędzie i. e. pas-~~  
~~sus est pro me~~ in xv. R. xxiv, 62.

~~Jag. m. 1619. tab. 2. grad. H. 127.~~  
~~Pro Kar. Srub. T 88 27.~~

Rozpr. 2<sup>4</sup> str. 64 pooz. w. XV

368

Brückner: Narzędzie z narzędzie cesz narzędzi; R. xxiv, 91.

narządzić

Wyssyjel'vije sija, a radujevije, bo bez ot-  
plata ezu narządzona vam... gest na  
nijebijesschech

№ XV R. XXII, 246. ~~XX~~  
med.

cf. dat 5, 12 ☩

Narodni sledy on byl kvalitivny stradnyk  
shedy on  
shedy kodny by punky y narodylge ku shodanym  
Uol. Mac. 38.

him. Ostro VII 569

Narzędzi

trzy książki gęparzędził ge

№ 122 123 124

~~2. 10. 124~~ Ost. Br. VII 569

Narec

241 Item voewoda vftal rog na | panø  
melinkø o 40 *marcas* | na tho geft  
gerwarth<sup>1)</sup> woy|fznego narzekl.

1390 Pon w 241

Leluz I w 880

Flube H w 98

Narzec

Jaszcio quinque suos testes addixit,  
narzeki, et sextum dixit, quod non potuit  
pro aliqua tam cito ad juramentum  
venire

1392 Lehsz II nr 168

ten przyk. w zach. w znaczeniu 'wymieriac,  
'podac świadkost'

Janzoduić

1369. (247<sup>v</sup>) yakom ya nye(po)bral chroszthu Rąbionego  
Robothy Jego (!!)

gwalthem wpyelaszkovye kthory narządzyl Byl  
dla plothow ovypelnyenye vrzandu zyemszkye (!) thako dobrego  
yako polcopy.

1474 Zap Warsz nr 1369

~~12 13  
13 69  
2 34~~

Narzodkić

1213. (51) Thako my etc. Jako ya drugyego czassv schamo pyanth nyęprzysedl wdom do pyotra loya do rokithk anym gemv wzyanl wnoczy chazyebna rzeczca vyanchezey nyzly lokyecz adama-skv anym go wnyosl wdom schwoy do pyelyaskowa kthory on narzandzyl dlya kosczyola do Rokithna in valore sicut  $1 \frac{1}{2}$  sexagena in  $\frac{1}{2}$  gr. — Jako ya tho wyem yze Jacub etc.

1478 Zap Warsz nr 1213



Stannee

Mecklawe kambina poswala bela  
teu kambina o wfdol o tho iest  
dostawila gethmaxe w sfoke manke-  
stone ~~1408~~ 1408 119.

XV in.

Narec  
Narzeczony

1289 Taco mý pomoz bog † | Jfzem byl  
nyemoczen prawa | nyemocza od-  
boga flofzona tedy | kedym mal rok  
zawity Sz | narzeczonymi Benakem  
hys | [[p] bracza yego oty rzeczy  
ktorz | es fza nawirzchu popyſcha-  
ni | — — —

1428 Pozn nr 1289

Namec  
Narzewona

1290 Tako mý | pomoz bog † Jizem byl |  
nyemoczen prawa nyemocza | od-  
boga floszonya tedy kedy<sup>m</sup> | mal  
rok zawity Snarzeczo | nya margo-  
rzatha oto yako | polwy mowya |

— — —

1428 Pozn nr 1290

Naryee

alloquitur i.e. arrestavit ahais na =  
nekly zastaw #.

Art Cel 1

sim. Xr ex. Feb 526

Art del  $\phi$

14

Strom. fac. pol. cel.

Narec 'deputare'

deputare id est ordinare, dare vel  
ascribere, narec

c. 1500 Er. ~~How~~ 49

---

excerpt

Narrec

Narrecia adiunxit ~~1149~~ R. xxiii, 279.

XV meab.

~~Tunc illa magis mirata nimirum quod  
in lucis fonte huius ignorantie tenebras  
invenisset Vadium vit gl. adiungit hunc sermo.  
nem narrecia, et quo modo cum splendoribus  
hinc ultra videantur~~

L. 254  $\phi$

Vti est koniec, eduy, shroy, de cykles

Narzec

Cum aliquis arguit seu provocat  
sententiam castellani Cracoviensis, quod  
ob. dicitur narzenie vel negani, pelles  
emerlinas... dare... teneatur

XV. n. HKPr II 73

(Dicit 42)

dim. 1423. 6. 582, 1434. 6. IV 387, ~~1463. 6. 695~~,

~~XV. n. HKPr II 66~~ XV. n. HKPr II 244

~~narzenie vel negani~~ 1463 HKPr II 685  
narzenie vel negani HKPr II 31. 141. 305. 505.

IV 139. 249. 303, Sal 50

narzenie aut negani HKPr II 369. ~~IV 204~~ %

narzenie aut negani HKPr II 428. IV 204

negani BKPa IV · 66



Narzec

cum digno argu<sup>t</sup> in provocat

330

/98/. O wynach kto nagany sskazanyv.

/G/dy kto nagany abo narzecze skazanye pa-  
na cracowskyego, tedy kocz abo torlop gronostay-  
owy na gemv dacz; ale panv sandomyrskyemv abo  
lubelskyemv torlop z lasycz, kaszdemv woyewodze  
torlop z lasycz, sądzam krakowskym y sandomyr-  
skym torlop kvny, podsądkom lysye, podkomerzam  
po szesczy grzywnach, komornikom tych wszystkich  
po szesczy skoth, sądzam staroszczynym po polu  
grzywnyv, kaszdemv pysarzowy zyemskyemv torlop  
lysy.

sub 50: nagany abo otkazye

-Dziat. 42

Narzee - arquere

Ydy klo nagany abo narzee skazanye pana  
eracowskogo, tedy koor abo torlofo  
gronostayowy ma gemu daer Dziaf. 42.

Narzec

1389

Taco nam pomoz bog † Jaco to  
fwaczi | my JIze ten list wfdwawný  
pana ftaro | scýn ktoremufch pan  
dobrogofth popo | wfky narzekl ten  
yefd wifchedl fpra | wedliwe fkan-  
czeleriey ftarofczineý | — — —

1432 Pozn nr 1389

## Narzec

Tunc coram domino capitaneo ... super eo ,  
<sup>quod</sup>  
quia idem Albertus <sup>d</sup>ominum palatinum im-  
putavit vlg. narzekl, dicens, "mentiretur  
iste sicut canis, quis hoc dixit" 1400

Piek ~~VI~~ 11

Ks 2 Poznań nr 142

Narzec = imputare

Andreas... evasit Potrkonem... et Ka-  
therinam... super eo, quod sibi im-  
putavit vlg. narzekd, quod iniustum  
terminum super ipsos extitisset et pro eo  
mandata veniunt domini penas

1400 U<sub>1</sub> 2 Peru no 379

Narzec = imputare

Derslaus astitit terminum super  
Jacobum..., quod ipsum imputaverat  
vlg. narzekel, quod esset fur terrestris  
et testes, quod ducere debuit, non  
duxit

1401 Usz Pozn no 671



Nonac

Janek ... imputavit<sup>a-</sup> Henrico... loco  
subiudicis<sup>-a</sup> suo honori coram iudicio

vly. nonakl

1402 Ks. P. m. 1089

a-a na koncu rozi...



Narzee

Intra Bavor... actorem et intra Meolanum  
nigri terielem - quo datus

V BAVOR culpam iniunxit sibi, non  
iuste recognovisse vlg narzekk sy, quod  
non iuste recognovisset recognicionem  
vlg wster inter Simionem ... et Bavorium

1402 Piek V 110

Marzec

Jacussius ... inputasset nobilitati vlg.

\* marzec, Pauli .., quod ipse non esset nobilis

1404 Ks 2 Pozm nr 1702

Narec

Joke dixit: „Sibi da michi ius meum,  
ex quo michi impetasti vlt. nareki“

1404 Ks2Poen nr 1823

Narzec - imputare

Laurencius... ¶ sibi imputaverat vlg.  
narzekl ipsum asserens ca-  
lumpniatorem

¶ manet penam contra Borislanum... super eo,  
quod

1404 Ko 2 Pozn us 1912

Nazuc

570

Jaco to fwateczø czfo Wawrzinecz |  
narzecl . Boriflawã bi bil | Potwar-  
cza tego neye |

1404 Paau nr 570  
Pieh vi nr 699

Старше: deputare

Petrassius... purgavit se... erga dominum M.  
Barroy de Cremona, proprio ipsum

✓ Deputavit<sup>u.</sup> alias naxokla et  
ipsum fecit iustum  
1415 Rozier. I, nr. 9.

Starkes. deputare

Matthias... recognovit, eius Stanislaso mini-  
steriali

(Stom impetavit alias nye  
marxell ✓ 1434 Koxer. I 21.

(m)

✓ ad honorem ipsius nec ad humanitatem  
ipsius

Starzec: infamare

Vincencius et Petrus... fuerunt per... Johannem

Infamati alias narzekony  
pro nobilitate alias o szlachta

1440 Kozier. I nr. 25.



Starzec · derogare

√ Derogavit alias maganila  
et marzeka<sup>pro</sup> 1443 Koxier. I m. 24.

√ Derogaverat alias marzekl  
1443 ib. m. 26.

√ Nymyera ... Albertum ...

√ Pnecslaus ... coram iudicis exposuit, quod dum  
fuit index .. tunc quaedam Thomyna kinethomissa..  
sibi  
√<sup>10</sup> [...] ita significaret sicut

Narzec  
Narzewony

, kmethones,

Martinus... et Stanko... debent se expurgare.

1619. tribus hominibus... honestis,  
qui non essent infamati  
alias Narzewony

1445 Pozn nr 1619

Markes addicere

Addixerat alias markes in hono-  
re suo

1467 Monier. I nr 52.

✓ Addixit alias markes ✓

1468 ib. nr. 53. - p. 204.

✓ Nicolaus .. in honorem ipsorum

✓ quod ipsi non essent de nobili genere procreati  
sed de ignobili

Маркек - contradicere

Alexander ... ubi et honoribus

✓ Contradixit alias Markek

1470 Kozier. I nr 54.

—

роз.

Narrec = inculpare

Nicolaus... Barthossium

√ Inculparat alias narrec byl 1471 Horier. I  
nr 56.

Narzec<sup>e</sup> 'informare'

non informati alias narzeczony

XV Spr JN Pozn IV 44  
ante 1475

Wp Pozn. nr 1619

(Tymieniecki - Kuwci ully u rejiduel 1300 skola)

chyba pomylka informare!

dowód miał być przeprowadzony przez danych  
lawników oraz innych jence kmeia, którzy musieli  
być również professionati ei notabiliores, a takie  
non informati...

Narzec - addicere

1. <sup>1</sup> wyrozum w 241

~~Uwioda wstet rog na bank Melinski o XL  
marcas; na to gost Gerwarth wouwrnego  
narzekl 1390 deksz. I, No 880. Suos tustaj  
addixit - narzekl 1392 deksz. II, No 168.~~

~~Czo Meczława Zambina poswala bela tecz  
Zambina o wódol, o to jest dostawila  
gethnarze w sdcze narzezone 1402. Matk. 119.~~

wypr. karkent!

Im pglubed u Tor. Sr. . now: wyuni.

nioci, podsi si' odliw' (data 1391)

nie! ↗

Jaszczo quinque suos testes addixit, naneke,  
et sextum dixit, quod non potuit pro  
aliqua tam cito ad juramentum venire



Starzec = alloquor

Alloquitur, arrestaverit ~~et~~ narzeki by zastaw.

ex. xv Lab. 526.

Narree

Cum aliquis arguit seu provocat sententiam castel-  
lani Cracoviensis, quod vulg. dicitur narreece vel  
nagani Hube Usl. xxxvii.

Narrec = provooco

Aliquis arguit seu provocat sententiam  
castellani... quod dicitur vulgariter na-  
rrecere vel nagany <sup>1472</sup> Band. Lus Pol. 89.

~~1472~~.

Narrec

Aliquis arguit seu provocat sententiam castel-  
lani..., quod dicitur vulgariter narrecrone vel  
nagabanye. 1444 Bandt. Jus fol. 89.

Narzec

Cum aliquis arguit seu provocat sententiam castellani Cracoviensis, quod vlg. dicitur narzecze vel nagani, pelles emerlinas, castellanis autem Sandomiriensi ..  
pelles mustellinas <sup>1400</sup> XV-in. AKPr II 73

## Narzec

Cum aliquis arguit, seu provocat sententiam castellani Cracoviensis, quod dicitur narzecze vel nagany, pelles ermineas 1472 AKPr II 244

## Narzec

Cum alicuis arguit sive provocat sententiam castellani Cracoviensis, quod dicitur vlg. narzecze vel nagany, pelles emeraldinas 1434 AKPr IV 381

Starchenie - addictis

bonini iudicis praesidentes... decreverunt ipsi

... Nicolao, (honoris infamacione et  
Pro addicione alias o manse..

Ormenye V<sup>o</sup> 1468 Kozier. I nr 68.

53.

bydov

V<sup>o</sup> erga - Andream et Petrum perpetuum  
silencium



Narzekzenie - provocatio, reprobatio.  
nagany albo

Kedy ktos otkrouye skarany pana krakowskego,  
czyli wzrono gest poipolice narzekzenie [albo  
naganyenye, kupyere qronostayowe... dawna Jul. 50.  
(1449. b. 369.)

Sim. 1432 AKPr II 305, 1441. b. 503, XV p. 16. 31,

1453. b. IV 303, 1458. b. II 141, 1472. b. IV 139, 1478. b.

249 nagani AKPr IV 66

narzenie: AKPr II 73. 244. 582. IV 381

\* narzenie AKPr II 428. IV 204

naruzny AKPr II 695

Narreczenie cwi-  
turpi-  
logium

o A

Narreczenie cwi-  
turpi-

logium (in. XV, d. xxvii, 266.)

poez XV

Маркеевич = contradictio

Stanislaus... Alexandrum... ad iudicium regale pro et

Supra contradictionem  
alias Маркеевиче citant

1470 Кодекс. I м. 54.

pro

1. I Normane rapiti heroldy ...

Rocum hi T P N P XL III 1-65

• II RTH VI 1-22

Narzerene ~~no~~

Anno...

Vecondempnauit nobislem Johanneu...

pro infamacione sua ab. O narzerene

1491 Supp. VIII, № 1164.

~~STAR. PRAW POLS, pomn, T 7~~

301

~~Ulan Inscriptiones clenodales~~

~~ex libris iud Crac. nok 1491 № 1164~~

Наречеzenie √ Cum (sc. Aristum)

sine aliqua nota criminis kromp  
narzezenia ~~ausgestrichen~~ ~~und~~ ~~darüber~~  
~~geschrieben~~ <sup>geschrieben</sup> nyemaywey vyny szidney  
w nym, od me <sup>remi</sup>  
r. 1800, JH, 10, 381.

Narzezene

Aliquis arguit seu provocat sententiam  
castellani..., quod dicitur vulgariter narze-  
zene vel naganyenze <sup>1452</sup> Bandt. Jus Pol.  
89. ~~4. 1452.~~

## Narzeczenie

Cum aliquis arguit seu provocat sententiam castellani Cracoviensis, quod dicitur vlg. narzeczene vel naganene, pelles emerlinas, castellanis autem Sandomiriensi ... pelles mustellinas, iudicibus Cracoviensi ... pelles mardurinas 1423 AKPr  
II 305



## Narzeczenie

Cum aliquis arguit seu provocat sententiam castellani Cracoviensis, quod dicitur narzeczenie aut naganyenie, pelles emorlinas al. gronostaye 1458 AKPr II

## Narzeczenie

Cum aliquis arguit seu provocat sententiam castellani Cracoviensis, quod dicitur narzeczenie aut nagabanye, pelles emorlinas al. gronostaye ... dare et satisfacere teneatur 1449 AKPr II 369

## Narzeczenie

Cum aliquis arguit seu provocat sententiam castellani Cracoviensis, quod dicitur vlg. narzeczenie vel naganyenye pelles ermelineas . . . dare et satisfacere teneantur 1441 AKPr II 503

Narzee~~ie~~

Cum alicui arguit seu provocat sententiam  
Cracoviensis castellani, quod dicitur vlg.  
narzeczone vel nagabanye, pelles emorli-  
nas al. gronostaye, castellanis autem  
Sandomiriensi ... dare et satisfacere  
teneatur 1444 AKPr IV 204

Narzeczemie

Cum aliquis arguit seu provo-  
cat sententiam castellani  
Cracoviensis, quod dicitur vulgä-  
riter narzeczene vel narz-  
eczanie, pelles emerlinas ...dare

~~1453 AKPR IV 303 (92)~~  
XXXXXXXXXXXXXX

et satisfacere tenentur 1453 AKPR IV 303

*narzeczemie*

Cum aliquis arguit sive provocat  
sententiam castellani, quod dicitur

*narzeczemye* aut *naganymeye*

pelles emorlinas sl. gronostaye ... , dare et  
satisfacere teneantur

De illo, qui arguit sententiam castellani ...

vlg. o narzeczemye 26.

1472 AKR IV 139 (93)

# Narrexeenie

Cum alicuis

arguit seu provocat sententiam iudicis castellani Eraco-  
viensis, quod dicitur narxe-  
exenye aut naganyenye,

pelles curcillinas vel ermelinas, castella-  
nis autem Sandomiriensi ... pelles mustellina-  
nas ... dare et satisfacere teneatur

1478 AKPr IV 249

XV p. post. AKPr IV 249 (91)

Narzekai - loqui

A gdi sz wstal bil (n. Abraham), priestal y  
Narzekal mo wyper (locutus est priens) / BZ Gen. 23, 3.

~~26 b b~~

V cumpue surrexisset ab officio funeris,

OT: A kdyz wstal byl priestaw narzekanye,  
mluvil (mluvil?) gest... rzka: 2000



narzekai

narzekaw

lamentari, ~~1431, PrFil.V, 64, 64.~~

1431, PrFil.V, 64.

~~LUB, Kilka. zahtk6w~~

~~A 17 Glosy rok 1431~~

~~Pr, F, t, V str. 64~~

~~232~~

Нарачкаі.

Нарачкаўіца )

1440)

(R. XXV. 242.

Нарекат

А гды, тшо орен воднал тшо, шлове  
треды, гыго, калоса, бале, нова:

Тшо, гыл, плакар, нарекат

Алексы 21. 144

Naxzekei!

Rozdarl jest Matatias a synowie jego mcha  
swa ...

- (anaxekaly is barzo

(plan xerunt valde)

BZ I Mad. 2, 14

[sep. barzo xxvoo p. kiti]

*Narzekac!*  
~~*niekiedy*~~

*Samentari narzekacz*

~~Kazania Piotra z Miłosławia~~

~~Odpis Mikołaj ze Star Radomiã r 1466~~

~~Text. 1, 298. b. 121.~~

~~Brückner Kaz. 3. r. w. 3.~~

~~Boz. 25, str. 138~~

1466 R.XXV, 138.

247

~~na nakan ku kae~~  
~~narzekae~~

Drathky s mathko narzekayr

Shengar Post w. 13

~~U.P.K.J.T. 1964.~~

~~Kale usnic d. Nehr. A. 9 193~~

V, bravya mya nkomo kaloyr

Narekai 'lamentari'

lamentari } narekax

c. 1500 Erz. ~~Stow~~ 49

# Narzekać

Trzewica Marja z innymi [mi] pannami  
mi też słała za nim na pogrzeb  
wielce płaczą i narzekając  
Rom. 146.



Narekaí

Trivica Maĵa porba p. Beĵanjej... remaie  
narekajse Rom. 695.

Narekai

Trzecia Majja podęła napierwej narekai  
a rekacy: Bieda mnie, bieda mnie, niedziej  
Poln. 696.

## Narekać

Święta Maria Magdalena biegła około domu ...  
i widziała jego wrytkę mekłą ... ; ale dziewczyna  
Maria była przed domem narekająca rakościwem  
sercem Róm. 698.

Narekać

Błogosławiona dziewica poręła się  
żaką narzekając: Ach, niewierny Judasz!

Qom. 738.

Narekać

Ty słowa i rozmaite dziewczica Marja  
płaczą narekała aże do dnia nie przesta-  
jęcy Rom. 741.

Narekać = ploro

Narekajęcy płakają w noc [plorans plo-  
ravit in nocte] Rom. 741.

## Narzekać

A także wszyscy, którzy byli zdziwicią błogosławioną, także narzekali a dziewica błogosławiona podług tego, jako to podobno wierzyć, iż bardzo trudno boleść miała wewnątrz, patrzący natakże niepodobne męki swego miłego syna. Rozm. 841.

Narrehai = crimina confiteri

Орда/хан од ~~ду~~ \*дыабла\* наррекаюуе (!) См. гл. 145, 6  
(арептус а демоне патрис crimina confitens).

filius regis areptus a demone patris crimi-  
ne confitens, \*narrekayou, od sepulcrum



narzebiać

exprobrat

narzebia

XV, R. XXV, 198.

p. post.

XV. Brückner Kaz Śred 3  
Rozpr t 25 str 198

# Nazekanie

Plakaly s'ego synowye Israelsci.  
trzydesci dni y napelnili sy' obnyowye  
nazekanya plac'ocznych Moysesza

Ex Jent 34, 8

et completi sunt dies. plautus lugentium  
Moysen

Narzekanie - lamentatio, planctus

<sup>dnym</sup> Wzrostu spywania y spywanarki an do drugiego

Narzekanie Nad Joziaszem obnawiają BZ II Par. 35, 25.

~~Napelnili są domowe narzekania placzających Noe  
zosta ob. Gen. 34, 8. Pospolytim narzekanym y pla-  
czem genostajnym <sup>(sue)</sup> prozbi prolewały ob. Jerth 6, 14.~~

~~282 b 37~~

¶ lamentationes

~~328 b 33~~

~~158 b 15~~

4001

# Нарекание

Всѣхъ языкъ падше на два аблыра,  
модыѣс ѿѣ богу, а посполытим наре-  
канын а у пласент геностыанье две  
прости преленалы

782 прости 6, 14

∇ lamentatione et fletu

Narrekanie

Cum sermone lamentabile - se narrekanym 1460 J. XVII, 605.

slg lat. I - Quarto pag. 184

*Sersekauic.*

~~*sersekauic.*~~

*cum sermone lament-*

*abili su narrekanim*

~~Kazania Piotra z Miloslawia~~

~~Odpis Mikolajaze Star Radomiá r 1466~~

~~Lotr. I, 29 f. k. 9.~~

~~Brückner Kaz. ś. w. 5.~~

~~Rozpr. 25, str. 137~~

198

1466, R. XXV, 137.

Narserekaude

Narserekaude = Emoth (<sup>zam:</sup> Emoth, l'ober Saclae  
Scrophularae)

1471, MPKJ. V. 3

I Reg prot 22

in lib.

unde et quinque a plerisque libri duplices  
est asstantur: Samuel..., Jeremias cum  
BS 212 Emoth id est lamentationibus suis

I ~~Reg. Prot~~ k. 15v f

Narzekanie

Narzekanye = lamentationes

Jer 31, 15

in luctu

1471

1471

vox in excelso audita est lamentationis,  
luctus et fletus Rachel plorantis  
filios suos

k. 43 v. 7



Narckauie

Narsekanye = carmen

Ezech 27,32

adornment super te carmen lu-  
subre et ~~plangent te~~

1471

MPKJ.V.106

form. sub.

K. 46r r

Narekanie 'lamentum, lamentatio'

lamentum, lamentatio idem, nare-  
kanye

c. 1500 Ex. ~~Stow~~ 49

Nov v. Ja.

Nasabi - Nasabi n.v.

Wzrost do pokroia Jonasona, Lima Nasaby BZ II ESDr. 9, 1.

4003

Nasad

nasad trabale

1437 | Wisl. №228. s. 89

KATAL REKOP. Bibl, Jag  
№ 228 Isnàcensis, r 1437

786

Nasad

~~Ferularia, lignum super axem - nasad 1450 Rp. Kap. Nr. 223~~

Ferularia, ferale idem est, scilicet  
lignum super axem proprie nasad

*Kasad*

*navrad - grabale*

*1455. JA. 14. 493. sin. ib.*

470

~~ARCHITOMIY BR 493 ok. r. 1455~~

Nasad

naxath

1455 JA.14.493.

513

~~AROHITCMXIV 811.403r ok r. 1455~~



# Nasadzenie

1378 Byerza to kufwey czczy ykumey |  
dufý [Jacom ya] Jaco pany pofzna-  
fka, | cznac dofycz p<sup>ra</sup>wu nafza-  
dzenya<sup>1)</sup>, po | fzadzila<sup>v</sup> przeciff Ja-  
nowy fdambrowi, | a on mya przy-  
acz nechezal rzekacz, | y fnyefd fte-  
go powyatu, atefzmy neye | fd  
ofzald (z) apany raczila rzekacz |  
hyf ya tobye dofycz fzadza ten  
ma | p<sup>ra</sup>ua dokonacz ydofycz yczy-  
nycz[a] | [czo] aczo tobye ten fza-  
dza fkaze to | ya tobye chcza za-  
placzicz.

<sup>1)</sup> Na marginesie dopisano. nafadzena.

v <nie>

v ('nie jest')

v ('nie jest')

v (pro onatl)

1430 Pozn nr 1378

Kasadiic - ordinare

Kasadiyly: ordinarent

~~2/5~~ XV Kairim. 275

p-post.

Nasadzić się

Impedam

naloszny autnaszadza szą + impedam B1

~~477~~ MPKY 128

(ego autem libertissime impedam et  
superimpedat ipse pro animabus vestris  
I Cor 12, 15)

Rab: bardo nad naderad neszycis isawcy. odre zgnarzik

Leop: narozis c nudnawozis sam sedre za

Budny: ja zas nad narozis i sedre zgnarzik (dusse wanne

Wuj: ja bardo nad narozis sis i nadlyt sis wydam sam za)

Nasadziszczę

Naschadziszczę = hostile

(1471, NPKJ. V. 41)

(cuius hostile hostae erat quam diciabonum  
texentium II Reg 21. 19)

Wuj: którego dnem oncepu byo jolis mowj Header  
II. ~~Reg XXI~~

~~Enn~~

~~WZ~~

Nasep

... quia tu habuisti sepire a semen-  
 tis vicium in pipa fluvii Dunaica,  
 qua vadit ad magnam sare-  
 ptam vicium, alio Nasep myl-  
 gego langu, et hoc tu uideri  
 cepisti, alio my reprodit.  
 vrant te insepisti in acti.

~~Arch. B. I. 1441 Sept, I, 28~~

~~Arch. Bernard. I.~~

~~Lieu. cehon. r. 1441 str. 28~~

N a s e p - vallum

Vallum est ipse agger, scilicet illud,  
quod mole erigitur Boheme dict<sup>(1)</sup> hic:  
circumdabunt te inimici<sup>tui</sup> vallo, oblegli  
cyą nyeprzyyaczyele twogy naspem albo  
nasuthym plotem neb plankamy (Luc 19,43)

XV ex. MPKJ II Rp 326

Woj: obtoča cie nepřijaciele tvi wateu i oblega cie

Nasial

Nasiamieć

[przejmiesz, suscipite, in<sup>si</sup>itum]

verbum naszane [156a: ~~naszany~~  
~~naszany~~]

ca 1450 NIV 575

(suscipite in<sup>si</sup>itum verbum, quod potest calvare  
animas vestras Jac 1. 21)

f. nasiane "in<sup>si</sup>itum"

more (?) sub. nasiane "in<sup>si</sup>itum  
verbum"

Wuj: przejmiecie w calosci swoj wscieplenie

Nariai = semino

Przydaje rty nieprzyjaciel djabet i uchwaci  
to, co bylo nariano w jego sercu [venit malus,  
et rapit quod seminatum est in corde eius]

Rom. 337.

Wry: co jest nariano w jego sercu



Nasiec

(leg. d. w.)

Jakom nie wszyane dwi kopu syana, czso moy  
parobek naszekl na przetpelcowye lancze  
1420 Upraw. VII, № 1820.

Nasice

Od kasdy kopy,

~~W~~ bier dano... lęki, kędi b<sup>+</sup> moy

nasicec nana dwa wozy - ~~Mac~~  
po iednym kopy ~~1498~~

~~Hps VI. 275 - 1498~~ [debet dari tantum

de proto (ubi essent duo currus foem  
unius equi) 1498 Mac Pps VI 275.

Nasiedlic'

Naaprawyleem sobye robothy, nasyedlileem.  
ca 1450 Br. Fil. IV 577.

Nasiedziec-

nasszedzij  
inũba - ca 1428, Prof. I 446.

glossy/około r 1428  
MAL. Zab j polsk. M2503 Bibl Jag  
Prace Fil t 1 str. 493

849

Матері - incubare

Гдісс...

на пташечих або,

Матері... гніздо пташе, а матері гніз на чачках  
на редко РЛ деут. 22,6.

(matrem... desuper incubantem), не всере  
гніз з гніз двима

4004

лрj: siedesca

Nasicki

Pinalones in silva abstinueras opportunas wty. nasicky  
et jaty debent facere et excidere || 1400 || Lppp. II,  
N<sup>o</sup> 588. sine impedimento aliquo

Nasienie = semen

Też podobno królestwo niebieskie piarom  
gorczycaemu, ... które jest mniejsze między  
innym nasieniem [quod minimum quidem  
est omnibus seminibus] Rom. 340.

Mat 13.32

Kasienie - semen

pokrzywe kasienie

Pokrzywe <sup>1. usz.</sup> ~~2. usz.~~ semen  
urtice

1419 Rost nr 2867



*Urtica dioica* L.

Narzenie: *N. potentillone*

nassenye poczywne

semen urticae  
semen acalife  
semen acanti

1419 | Rost.

n. 5085.

R. OST. Symb. r, 1419.

1419

Nazienie

Nazylene kop<sup>rymne</sup>ozymie. Ardenia  
ardemia

~~gl. ex. 11 (2)~~ R. LIII 64  
XV ex.

Nasienie

Rosane naszenie anthera

1419 Rost nr 2855  
sim. 1437 Rost nr 2444

Naienie: M. rozane N.

rozane nassenye = anchora

1419 Rod.

n. 5057.

ROST. Symb. r, 1419.

5057

Nasierie

Schalwne nasierie

Schalwne nasierie, gwesze  
salvia domestica

1419 Rost nr 2884

# Natiénie

Словама, о вѣдѣтѣ ка\* ротиенаіанер натиэнце  
# conversatus sparsio verbi semine # 1844 #  
Р. xxiii, 207.

Hymny іредн. s. 116:

Polis datus, nobis natus ex intacta virgine,  
et in mundo conversatus sparsio verbi semine,  
sui moras incolatus niro clausit ordine

... kiedy przenedł przez świat ony z sów nasieniem  
świątem...

Nasiemie = seminarium

nasiemie s nezistego porzandana  
a pubovana

seminarium concupiscencie

ca 1461-67. Seru. 445. v.

Catodon macrocephalus Lac.

Narieni: N. trichorybi = am. ex Catodon  
vyeloribye na ambra, Spiromaceti

macrocephalus

nel semy)

n. 5094

1419 Rost.

Rost: ambra jest wazna substancja, znajdowana w prze-  
wodzie podziemnej tego lub innych profissow  
a

Lac. St.



Nasienie

12

418 Tako Gým pomozi bok yfwanti | †  
iaco fzmi tō smowø meli Spa | nem  
Medzirzeckym yfz nam mal | Spuf-  
czicz folwark fzna [redacted] fzenim<sup>1</sup> |

1400 Pzn w 418  
Pieh ū w 1

Nasiemie

Kmelhones... debent... arrare quilibet  
tribus vicibus per annum... una vic  
alia na ngor, alia vice alpa na na-  
szyeny et ticia vice na yare rnywa

Pyzdry 1493 - 1504 Rocznik. XV 218

Nasienie

Istas seminações modernas  
idem Comor recipere debet  
vlg. lugorne nasene

.1419 TParo IV nr 3366

Nasienie

✓ seget. abas Nasyenya caespitum

1448 AGZ. XII. 178.  
: Arch. B. XII.

Cum iam in tenuta erit Hedwigis ville Krajvotuli  
et ibi ✓ dicte ville. pecudes, pecora, ancas, sero-  
phas argumentabit

Archiwum bernardyńskie. T. XII

Najd. zapiski sądów hal

R 1448 str 178

~~432~~

Naticuire - semea (seges)

gdzie hlo

Nasyena.. bidlom wretkym popast Jul. 39.

abi za hards hlosza... quarta pyenyadzi...  
zaplaczica nyal

✓ (semina.. depascat. Dziaś 32: gdzie nyekto  
popast (nyanye)

Nasiemie - seges

wrozedwisy ogien natyazalki klosy a,

Der suchopilloi brogy szynne (pożytné) albo stajdere  
na blyach, wroery rzkod, BZ Ex. 22, 6. ~~stajdere~~  
~~szjdder naszenya waara b. deo. 23, 23.~~

v klosi ogien szdsegl.  
V (stankis. segetes)

4006

wuj: zboze

Nasienie - seges

Gdzie będrasz żyć ("zięć") nasie-  
nie (segetes) ziemi twę. nie przy-  
snyesz aż do samej ziemi any  
opuszczone chosi będrasz stirać

BZ Lev 19.9

Wuj: złoże

Nasiemie - seges

Uleba quaxonego y krop nye  
bódrerze geser z naszenya (ex  
segete) an do tego dnya, liboregos  
bódrere offyerowacz bogu

Bz Lev 23, 14

Wuj: ze zboia



Nasienie - seges

Gdzie bódreze zygócz nasienya  
wassa. nye pruzinayere przi sa-  
mey zenu

BZ Lev 23, 22

wy: zboze

Nasiemie - sementis

(leg. wsiada) (se. jatowica)

Wyodrężyć w dol przikryty kamienisty, ienze iest nigdi  
nye oran ani narrena przymal PK Sent. 21, 4.

(uac sementem recept)

4907

Wyj. aut. siechu przyj. 1000.

Насienie - seges

Gdyż sześniesz nasienie (segetem)  
na twem polu a zapomniesz snop  
ostawisz, nie wroczysz syf, aby gę  
wzrost

B2. Deut 24. 19

Wuj: zbicie

Nasienie

Albertus scilicet nasenye et non  
restituit; et ipse debuit ei (sc.  
Kewstae) totaliter reddere, vide-  
licet viginti sex coretos

1398 JPaw IV nr 6005

Natienie

Jako my pomodzy bog... ydze mi me wtoerono  
narzene w Sbrastowe

1399, Lekaz II - № 2438  
-)

Навіеніе = semen

Ідзіць іродзіць і

Плакаты, пу ісраіфэр наірыенна івоіа Fl. 125, 7 *плен*

Іауты (міілендос семіна іваі).

сам іуі

Іуі: воз іічавііі іаіенна івоіа

Nasienie

~~Szal nasienie 1398 Spraw. IV, № 6005.~~

~~Seimiaciones modernas wlg. nagorne nasene 1419.~~

~~Seimiaciones modernas wlg. Spraw. IV, № 3566.~~

~~Comar super Michaelom~~ Jakom wrocyl Nemersi

dzedzina zastaw, na czym byl u nego przyzant,

s tele zita y s tele nasieniem i s ta polowiera

Syana, jakom sam przyzant 1419 Spraw. VII, № 1108.

# Nasienie

2694. (167<sup>v</sup>) <sup>(20)</sup> Jacom ya nyezamyotal falislaowa nasyenya  
(~~same~~) chrostem samowtor sile. — Jako ya tho wem Eze marcin  
nyezanyotal (!) falislaowa nasyenya chrostem samowtor sile.

1427 Zap Warsz nr 2694  
sau. ib.



Nastienie - semen

Poszaw rolye gwaltheem drugogo, naszeenya  
stradze<sup>v</sup> Jul. 16.

<sup>v</sup>(reunire carcat)

Nasiennie-

Ktholole orzech ('orzech') a porzyc-  
yacz role czyge gwalthem. naszyeruya  
tyde tho rol porzycz ma (seruine...  
careat. Dzial 41: naszyerue tho ma stra-  
czya)... za wyua pyencz nadzesczaya

Sul 49

/94/. O oranyv y syanyv.

/G/dy kto orze y syege role czvdze, tedy nasyenyje tho ma straczyez z wyną pyatnadzessczą.

/95/. O wżaczv volow.

/G/dy komv cztyrzy woly gwaltownye bąda wżaty a o taky gwalth vczyny sviadeczstvo, tedy chcemy, aby taky gwalth volow y roboth za kaszdy tydzien cztyrzy skoczcz schcody y krzywdą czyrpyączemv z wyną pyatnascze y sądowy drvgą pyatnascze za wyną ma dosycz vczynycz.

/96/. Kto gwaltownye wezmye woz syana.

Nasiemie = semen

Lamina nasrena. ca 1450 Br. Fil. IV 580.

Nasienie

Mnye dreya vzesryen: iusz naszyenyje srovoze  
karsdi srey

ca 1455 Dobr. # 324

/K/to wezmye woz syana komv gwałtownye,  
 trzy grosche z wyną pyatnascze temv ystemv krzyw-  
 dą y szkoda czyrpyaczemv ma zaplaczycz a sądo-  
 wy tesz pyatnascze ma zaplaczycz; y tesz za ko-  
 pą gedną zbosza ktoregokole nasyenya<sup>v</sup>, gdy yą  
 kto wezmye we dnye, wyny sądowy schesch grzy-  
 wyen a szkoda czyrpyaczemv pyatnascze ma dacz;  
 aczkole yą wezmye w noczy, wyznawamy bycz zlo-  
 dzeystwo. Y tesz za kopą yarą y ozymą wyzna-  
 wamy gedną czwyerthnyą, gdy na woz gwałtownye  
 -----Dział. 41-----

<sup>v</sup>(cuiuscunque generi, Sub 50:  
 ktoregole szarua)

Nasienie = semen

Nasienie  
(semen)

ca 1461-67. Sermon. 197. v.

$\frac{1424}{108}$  ~~Mns. 32 197 v.~~

Sermones r. 1461-67

335

~~Kapit. Krak. № 1424/108 Mns. karta~~

Narzenie = semen

narzenie

(semen)

ca 1461-67. Sermon. 445. v.

$\frac{1424}{108}$  Mns. R. 445 p.

Sermones r. 1461-67

Kapit. Krak. № 1424/108 Mns. karta



Nanerie

nassenye

= semeu || 1472 || Rost. n. 1154.

ROST. Symb ~~r.~~ 1472

1154

Nasienie 'semen'

1

semen, naszyenye

ca 1500 Erz. How 49

Nasienie

(var. lub.: ...)

Lielone naschienze & virides sationes )

(1471, МПКУ. V, 85.

(gratiam et speciem desiderabit oculus tuus,  
et super haec virides sationes Eccles 40, 22)

Nascente

Nascentia = fugum, 1471, 11

(universa fugum initia, quas gignit humus  
et domino deportantur, cedunt in usus tuos  
Num 18, 13)

(MPKJ. V. 26

~~Num. XVIII~~

Wuji wnelliego zbroia porzqthi, letora rodzi ziemia

Nasienie

Ipsa... Petrus prefatum Byelyk in dictis  
seminibus alias w seybach y w nasseyw  
impedire non dediti sub vadio

1462 A921X 88

Nasienie

Zelona nasienya — virides saciones B.

~~4474~~MPK7V85

Nasienie

quam villam et prata unacum semento  
alias s/naszenyu ipse Jarcko tenebit mo-  
do obligatorio (s/naszenyu)

1480 f. 92 XVIII 204

Nasiemie

Dartmo postyucyca maszyenne  
wasze (frustira serctis sementem  
Iena 26, 16), IV p. post. Koluzm 287  
czoss od usogich (nie)pryycsed bandie poprosu



Natierie = <sup>herba</sup>  
~~lomon, gramon~~

Zelonyy srya naryenya = Herba crescit in tegete. ex. xv  
P. post.

R. xxiv, 374.

Nasiemie 'sementum'

2

sementum, nasiemie

ca 1500 Erz. ~~Stow~~ 49

Nasienie - semen, generatio humana.

(cum semine vestro)

Wławyś słub moy między wamy a swatym narzenym  
po was BZ Gen. 9, 9. ~~U bode nad tóbś (1) zamyosa~~  
~~y diwy y w narzenye twem az na wyet; it Deut. 28, 46.~~

4005

Wry: ts.

Maszenie - semu

Y bode nad tobę ananyma  
y driny, y w narzenyo twem (in  
semine tuo) az na wyeli

BZ Deut 28. 46

Wuj: w pleniem

Мастяк = semen

Важной частью являются

масля, а именно у ма-

сачию напичку. 13g. б.

[et semini eius in saecula].

Luc 1, 55

Nasiewicz

Semini

Luc 1, 55 wy Sw Zam

naszyenyv [poprawione na plc <sup>it</sup>]

myenyery ex. xv R. xxiv, 96.

Zam. Q. M 1119

Br. Kaz srw 1 str 59

ro dup. wykoścone

Rozpr 24 96 kon XV

3660

Natiensie Grafwine v. Kwiecie

~~Handwritten text, possibly a signature or name, crossed out with a large X. The text is written in a cursive script and includes the words "Handwritten", "v. Kwiecie", and "Migdat".~~

Nasioniec

Sicut in naturalibus videmus vyzrymy to  
w nasze nyerw. ca 1450 R. Pl. IV 580.



Naniedwój = M. Oorkū 17.  
nasszodzwyg = herba mił Saris 11

stoyal, 1419 11 Prot. n. 5273.

bot. 'kuliste bulawy storczykow; orchidearium sp.  
tuberibus obovatis'

5273

KCST. Symb r.1419

Nasiedźwig - orchidearum sp. tuberibus  
obovatis

Satirion, testiculus vulpi, priapis-  
mus, palacium leporis stoyak,  
nasiedźwig

1437 Rost nr 2777 ..  
sim. ib. 2818, 1472 ib. nr 272

Wasiędzwig  
~~Wasiędzwig~~ = M. Ochusko.

nassyę dzuig = sa Lirion 1472 Rost.  
n. 272.

*Ophioglossum vulgatum* L.

Nasizirza = fl. *Ophioglossum vulgatum*

7. naszoszrza

=

flos leticie

1437

Rost.

n. 2618, sim. ca 1465 ib. nr 4361

Rost: najpotężniejsze w średnich wiekach - plechotrum - czyli  
miejscu mitorny, to co - daniel albo - daniel na Rusi,  
a stąd nazwa: na 48 patris czyli na sie iza,

2618

ROST. Symb. r. 1437

*Navigina* ? *Navigina*

flos leucis naryedris... (R. X) R. LIII 66

~~f. B. I. 100 = 1~~

Masiężrzak - *Ophioglossum vulgatum* L.

Masiężrzak flos leticie

ca 1500 Rost nr 5443.

cf. Masiężrza

Nasiętarze - *Ophioglossum vulgatum* L.

\* *Myaszyesze flos leticie*

. 1460 Rost nr 3561

*cf. nasiesze*

Naryżine = fl. Ophioglossum vulgatum

nassyeszrye = flos leticie

1472 Rod. n. 1193

Nasyazna, naryżine fflos leticie

ca 1465 Rod. n. 4362,  
Situ.



Kasieźrze - *Ophioglossum vulgatum* L.

\* Narzaszyc

1475 Rost nr 3269

bot. 'Mandragora officinarum L.'

Nazik: Wszechy N. = jst. Mandragora officinalis

vyszelyczy naszymy = mandragora

~~1468~~

ca 1465 Rost-n. 2969.

ROST. Symb.r. 1468.

3969

Nobile = injuria

"Crynye ~~hroo crynye~~ ~~et~~ mylocirzye gospodzu  
a srodo wrem nalyte cryrpydn crym Fl. 102, 6  
~~hacreat misericordiam~~ dominus et iudicium,  
(omnes injuriam patientibus).

T (But: krywdy)

Woj: sed wusthoru krywdy cieopicy...

Nasite - calumnia

Nye ucinniz naszila (nec facies  
calumniam) blisznyemo swemo  
any rwoxi nudsiz gego

BZ Leo 19. 13

Wuj: wie ledien kladd potowny

Nawile - vii

Porokowal zeil Abimelech prore studnyerz wadi,  
zeilo narylym<sup>v</sup> hily adyoly sluzi qezq BZ Gen 21, 25.  
v (vi)

4009

Wrij: qunstem

Nasile - calumnia  
(genus...)

W knad, albo mocep nyerso wierysnpl, albo narlye  
werynyl v Bz Lev. 6, 2. ~~Nyewainis nasila blise~~  
~~nyema swema v. 19, 13.~~

(calumniam fecerit)

4008

wry: potwan ueryni

Nasile - violentia

po writke crasy bōdrec cirpyetē bōdō ('biadē'),  
oerōron sōpēz ma mīlā nasilim Bā deut. 28, 29.  
(opprimaris violentia) a nye magō, lē ly  
erā vilavil

4010

urj: bōdi quatēm notōmion

~~Situ~~

Nasitue = validissime

On... sein... southern Ganu gerty on bil baras slusil y

gestoy gy on terre nasitue wistoual bil En. 184, a.



Nasilme -

Tako wthem myly Jesus nasylbnye  
omdlaw, spytdr dlusrey pocropl sie  
modlycr ~~1~~ 1452 Mac. Dod. 105.

Nasilnie

Wszystcy kapłani dźwirowali się temu  
nasilnie Rom. 13.

# Nasilnie

Drzewowali- się temu nasilnie a  
padnawszy wyciąg na swe kolana  
chwalił Boga wszechmogącego Bwana.

32.

Nasilnie

Widać to ludnie narareńscy nasilnie się  
poczną dziwować Polm. 138.

Nasilnie

Virage to pwołenicy mi tego Jesucrista  
dziwowali sie nad nim nasilnie [ et  
videntes discipuli mirati sunt ] Rom.

452.

Nasilnie

Tedy błogostawiona dziewica, o tem  
poemnie nasilnie myślić Rom. 48.

Nasilnie

Viarovat sie tego nasilnie, by sie  
to nie pjawilo [cavit quantum  
potuit] Rom. 54.

## Nasilmie

Tej noy pastusy... sruli; ... podla ich  
medaleho, uirreli, aniota w s'wiatto:  
sci i lekli sie nasilmie [In illa  
nocte pastores in campo vigilabant...  
iuxta quos tunc angelus stabat in  
splendore, de quo spii territi sunt  
nimio timore] Rom. 68.



Nasilnie

Zumiawszy sie on i lach sie nasilnie

Rożm. 54.

Nasilnie

[Dziw]ca usłysze to nasilnie sie  
łęka Rom. 75.

• Nasilnie

At omi uirawry ji ra morru. shodrage, lekli  
sie nasilnie [et videntes eum super mare  
ambulantem, turbati sunt] Rom. 351.

Nasilnie

z tego Afrodisjus wielmi sie leknie  
a taki drzew nasilnie ustrarzy [de  
talique prodigio spiri tu pavescit]

Rom. 93

Nasılne

Herod... w'rawoxy mi tego konerista tako  
niqranego, ... w'ab'wory sie jego nasılne i byj  
jemu barzo rad Rom. 797.

Nasilnie = nimium

Ta byla wdowa, tegori istnego syna nasilnie ptakata [hec erat vidua que nimium plangebat] Rom. 220.

Nasilnie

Ziemia Marja... nasilnie poręta ptakie'

Rom. 494.

Nasilnie

Uderzyli nań rójce i obtupili ję a ura-  
nili ję nasilnie i poszli przez [despoliaverunt  
~~sum~~ et plagis impositis abierunt] Rom. 332.

Luc 10. 30)



Nasiline = valde

Ustypawony rostenicy ten gos, padli na ich  
oblisce a jeli sie bai nasiline [et audientes  
discipuli ceciderunt in faciem suam, et timuerunt  
valde] Rom. 36f.

Nasilnie = vehementer

At omi sic saq speci li s tego nasilnie [ et  
confisitati sunt vehementer ] Rom. 370.

Kasilnie

Wsynawry to dziewica Marja nasilnie  
sie lekła (lekła) Rom. 523.

Nasilnie

Zwolnicy miłego Jezucyście... se sme  
pochwacili se, ... dricli i lekli se nasilnie  
Rom. 614.

Nasilnie

Proszę... proszę mitego Jesucrista nasilnie,  
aby wstąpił na ten istny regimierok Rom.

757.

# Nasilnie

Bialoŝi' je go ser u jaŝoby biate mleko  
prerz wore [j] przy gany a nasiln [i] e  
krasne [albedo fuit sculorum lactei  
coloris, omni carens carie magnique  
decoris] Roum. 149

Nasilnie - violenter

Nye bǫdre gęqo mǫdzierz nasilnye BZ dev. 25, 53.

(violenter) widseryno (leg. w widserynu) mem

hrj: gwałtownie

4011

Nasilnie v. ~~Latno~~ Nasilno



Nasilnie d. Sitnie

Nasilnik-violator

Janus bore..., gansen,

tema dal mycz ku obrony przeciw erudokracynom,  
gycz byly nasylnicy Bk Judith 9, 2.

(violatores) to swoy niesomyslywosc, obnawiany  
byodos panyciskis na pogaulyceny

4013

Nasilnik

Nasilnyka = exactoris

(quondam vinciti pariter sine modestia non  
audierunt vocem exactoris Job 3, 18)

1471, MPKJ. V, 159

Wuj: nie uslyndi govm cyclogasa  
Job. 111

Nasilnik 'exactor'

dracz, naszylnyk - exactor B.

~~147~~ MPK 7 V 17

Nasilno

Dziwica ... Marja modynowy te idykoj-  
riaboi, matychniast spadba [1] stolia na  
piemig i on dlaba nasilno [super sedem  
corruit amens facta tota] Rom. 695.

cf. Nasilno

Nasilny

Miał... krosty nasilne na wśrem  
ciele [prurigo intolerabilis in omni  
corporis superficie] Rom. 108.

Nastai

In middens nastaw;

1439 | AGZ: XII, 66

Hilobius... cum rex ita houis sicut volus  
 imittens ad nastaw (<sup>nastawie:</sup> ver. lectio: iniqui-  
 tavit ad. nayachuel) super omnem piscinam,  
 quam vendidit schadure, deposuit lesny  
 et ista deponitione demisit sibi pisces ut  
 tripinta marce (hasto lasa)

✓

nassae

ego proposui venire ... Johanne ...,

quia ipse destinavit alias nassae  
in villam meam... ~~Hokoron~~ et sumpit  
nuchi kmethonem ~~scuum non re-~~  
~~clivatum. Nihil nocere cum decem~~  
curibus. 1443 AGZ. XII. 112.

Archiwum Bernardyńskie. T. XII

Najd. zapiski sądów hal.

R 1443 str. 112

310



v  
Nastai

... quia ipse violenter supercedit alio

Nastala sex nobiles et decem inferiores...

omnes comensales,

super viam liberam Regalem ...

et ibi receperunt quatuor 1458 AGZ. XII. 437.  
boves ~~ARCH. XII,~~

domine iudex, ego propono in causa erga... Redu-  
gin..., quia ipse violenter

Archiwum bernardyńskie. T. XII

Najd. zapiski sadów hal

R 1458

str 437

892

## Nasłać

Tu immisisti al. naslalesz familiares  
et commessores tuos... tibi in nobili-  
tate similibus et totidem dissimilibus  
al. podleyschich in hereditatem ippius  
(sc. Msczugii herediā) in Strzelczicze,  
qui... ipsum querebant et minabantur  
interficere

1471 AGZ XVII 65

<sup>9</sup>  
Nastac

m

per. p. act. act. sup.

1326. - quia tu superdestinasti a. ~~das~~  
naslalesz familiares tuos nobiles  
~~impossessos alias gotothi~~ ... cum  
~~sex dissimilibus alias podleybryng~~  
~~ipsis~~ super ipsum Lyecz in hospitium  
~~alias~~ ... qui ... uidebant ribi Lyecz duo  
uoluerunt conuenire ... cum tuo mandato

1480 AGZ. XVIII. 197.

Archiwum bernardyńskie T. XVIII

Zap. sądów Przemyskich

R 1480

str 197.

286

Nastoderej v. Stoderej Stodki

Наставление в. Сторожки

Nasfodny of. Stodki

'stulmen'

V

Nastuchaz-aud<sup>v</sup>lor

Rekl isch nastuchaz pzeeri basich BZ Num. 24, 4,  
zim. ib. 24, 16 (auditor)

di'xit auditor omnium dei

trij: stulmen posteri boijel, idem Budry  
der. redm. auditor (stulmen, is, qui audit)  
huch. der, libry equal above Boie  
leop. " " stulme stü Boijel

4217

Nasluchai

nasluchacz

c 1455. JA.14.489.

pisownia uproszczona do cyfrowania - c i - cz

~~ARCHITOMIXIV str. 489 ok. r. 1455~~



'orayzi' ?  
Nasoczyc  
'otoczyc'

~ Bohemian

v

Naschoezili = surripuerunt

~~B. nasoczyl~~

Jure principes et satrapae surripuerunt

Regi et sic locuti sunt ei Dan. 6. 6

1471

1471

lych: podluzycili lyle (lyel v thencemim ardeade:  
Daniel... oroczyc z zariszi do liole, sedrony do  
hryz janyz)  
quendrone z oley

v grechin Achicie olit, pili, otoczyl

Nasotić 'sallire'  
(rapunari' ralf, <sup>obficia</sup> 'ponolin', merolin'

sallire, nasxolyex

c. 1500 Erz. Stov 49

Cur. Dero. 'sallio' ralf, neralen

Meru. 'ralf rapunari'

Baron. 'rapunari' ralf, obficia parypai ralf, viele crezo  
onlin'

Наспати сиѣ = saporari

Ja iesm tshal y naspat iesm se Fl. 3, 5 (ego dormivi  
et saporatus sum).

y wstal iesm > bo gospodzin  
prziql me

(put: naspat esm nye)

~~ijjjjj~~

naspać się = soporari

Ia iesm. spal y ≠ naspal iesm sie, bo bog ≠

przyal mye

[ego dormivi et soporatus sum] i

~~5~~

M. W. 118. b.

Naspać się

A mówiący to miły. Krystus, długą chwilę  
młerał, stojąc nad nimi, aż są dobre odpo-  
czynęli i ~~to~~ naspałi się Rom. 611.

Nastrawienie

of. Sprawienie

Nastac

podrazaj?

Bo, iegoz ies vderzyl,  
nastali sφ (quem tu percussisti;  
persecuti sunt) y nad bolescz  
ran mogich przilozili sφ

F1 68, 31

Put:  
(Przeslyadowali zφ)

Kuj: ktorego ty uderst, przesladowali

Nastai

~~nnu~~

nastacz, wszylnye nagabaerz impetere  
w 1455

JA. XIV, 492.

~~423~~

~~ARCHTOM XIV str. 492 ok. r. 1455~~



Nastāc

Nastācz ✕ insistere

14H MPKJX 123

ver. <sup>ubi:</sup> nastācz aut przeczywicz szac - insistere B.  
ib. 123

cum autem haec ad illos diceret,  
coeperunt pharisaei et legis peri-  
fi graviter insistere et os eius opprime-  
re de multis  
duc 11,53

‘prostrze do nie’

Nastai = considere

Palocit idem strord volam magim, gdi nastal  
grecerri proceriwo mne Fl. 38, 2 (cum consideret  
peccata aduersus me, )

V Pnt: gdy yest byl proceriwo mnye

ly. gdy stal greznik prociako mnie

Nastać

Bog został iego, nastoycze  
nan y polapcze gi

F1 70, 12

(Pnt: przesła duryce y gymcze

97) deus descliquit eum,  
persequimini et comprehen-  
dite eum

kuy: gońcie a pojmaju go

Nastac'

Hele, gylz nastoyb na mof

(qui persequuntur me) y mof-

czq mof

F1 118, 157, sim. Put

6: Ktoiy nis prashaduyz

Nastac

Ksybota nastaly so na

mo zadar (persecuti sunt

me gratis, Pui: preslyadovely

nye darmo) FI 118, 161

Kui: preslyadoveli niz niewnie

# Nastać

Posromanye lycz a mego  
pokryto nye yest. Od glossa  
vróqayóczego y vwlaczaya,  
czego, od lycz a nyeprzyacze-  
lya y nastoyóczego na nye  
Ca facie inimici et persequentis,  
Fe: od oblicza nyeprzyaczeła  
y nastaduióczego) Jue 43, 18

...i pusta dujszego

Nastać

Gdy wrynyisz o nastoyócych  
na mye sód? (de perse-  
quentibus me, Fl: o nasery-  
gayócych mye) Put 118, 84

Huj kiedy uszywa z przedawitów  
nois sprawiedliwosc

Nastae'

Ily nastaly na mye

(persecuti sunt me, Fl: gongly  
sq mye) Int 118, 86



Nastac

Przybliżyły się nastoyący na  
mye (persequentes me, Fl:  
posyggayócz mne) 210 s202i

Int 118, 150

4ni: prestadoruzy moi

Nastai - venire

'nadej'se'

Swypta nastali BZ I Reg. 20, 24.

Jedi skril syb David  
na polyv a swypta nastali  
(venerunt calendae) a krol  
syadl ra stolom gescz chleb

4019

Nastac'

'nadijsi'

Nastal = verdebatur (mensis)

1471, MPKJ.V, 57

Quam venisset tempus singularum per  
ordinem puellarum, ut intrarent ad re-  
gem, expletis omnibus quae ad cultum  
muliebrem pertinebant, mensis duo-  
decimus verdebatur

Esth. 9, 12

Nastai'

MPKJ: Nastai' = advent

1471<sub>H</sub> MPKJ. V. 170

Generatio praeterit<sub>z</sub> et genera-  
tio advent<sub>z</sub>, terra autem in aeternum  
stat

Eccles. 1, 4

Nasīac

ע נוסף נוסף מן -ל

Nastanye = sedebit (~~iudicium~~)

לח מוקי ו 109

nas. l. \*nastage nye (?)

(~~nas. nastage nye~~)

et iudicium sedebit, ut auferatur  
et potestas et magnitudo regni

dan 7, 26

Nastōjaē

с налегѣи

Nastōy — instā

1471 MPKYĪ 131

praedica verbum, instā oppor-  
tune, importune, aique, obsecra

II Tim 4, 2

Nastojacé

~~чужі~~  
"nalogu"

nastoy a. nalogny - instet B.

ne legny ?

~~MPK~~ MPK] V 130

(instat)  
(var. kal. - nastagye)

Que autem vere vidua est et  
desolata speret in deum et instet  
obsecrationibus et orationibus nocte ac die

I Tim 5,5

Nastac'

'nastac' ?

Nastacz - incumbere

XV ex. Pr. Fil. V, 20.

incumbere przystacz vel  
nastacz



poszyczacz.

/G/dysz wnysl szydowsky na to nastogy zawsz-  
dy, aby krzesesyanystwo nyetylko w wyerze ale y  
w gynyenyv znysczyl a skazyl, slvschne vstawycz,  
aby daley szadny szyd krzesesyanynowy w krolew-  
stwy naschem swych pyenyadzy na zapysy abe na  
lysty nye dawal, ale tylke na zaklad dostateczny  
na dacz podlug swyczaya dawne dzerszanego.

/160/. Kasdy ma swego wolne poszywacz.

/G/dysz wszythka prawa zakasvya gwalty,  
slvschne krolewskyey wyelmosnosczy sakazacz, aby  
Dzial. 65

Vy.

Vicum iudiciale gravitatis  
intentio in hoc versatur,

Sul 61: igdy zydowskey s'ossy  
↳ them sz rewory u themore  
v. mysl obartka)

Nastac!

"powstac"

~~\_\_\_\_\_~~

unde inolevit nastal

(o? do dane) 1466, R. XXV, 141.

~~Petr i 29 s. b. 273.~~

~~\_\_\_\_\_~~

~~\_\_\_\_\_~~

~~Kazania Piotra z Myleslawia~~

339

~~Odyje Mikolajaze Star. Radomia r 1466~~

!

Unde inolevit, nastal, tunc  
consuetudo, ut quis aliquem  
stertentem, kyhayacugo audiebat,  
statim occidens dixit: deus  
te adiuvet

Nastai = persequi

~~Wete, qyir nastay q na m q Fl. 118, 157 (multi, qui perse-~~  
~~quuntur me).~~

~~Nastayere nan y polapere gi Fl. 70, 12 (persequimini~~  
~~et comprehendite eum).~~

~~Be, ieqour ior vderyl, nastali q Fl. 68, 31 (quoniam,~~  
~~quem tu percussisti, percussisti sunt).~~

~~Ky q sr q ta nastaly q na m q Fl. 118, 151 (perce-~~  
~~cussisti sunt me).~~

~~Nastac - persequi~~

~~Od tyca myepromacyetca y  
was to y p e z e g o t t a~~

~~1149 Pul. 43, 18.~~

~~7 kly nastaly na mye 118, 86.~~

~~118, 84  
118, 150~~

~~Pul. 43, 18.~~

~~43, 18.~~

Nastaj,  
Nastojac na kogo

Trzeci rydowski... wotali: Ganna synu Dawidow  
... Ale minie... jako by im ojca rabit, tako na-  
stojac nań Rom. 753.

Nastac' -

Nastoi-versaler

Umysl szadowsky na to nastogy zasczedy, aby kinecnyanythwa  
zmysyl brat. 65.



Nastajac instare

Nastagye - instai

1471 MPKY 130

(con. lub: instet nastoy aut  
x nalegny (~~ny nie ne legny?~~)

quae autem vere vidua est  
et desolata speret in deum et in-  
stet obsecrationibus et orationibus  
I Tim 5,5 nocte ac die

huj. nich tuu

Nastajin  
Nastai - instare

nastawaci ?  
nastajaci ?

nastajye -

instat. 1476, Akdst. III, 108.

Maciej z / Krzepio

Polkowski Katalog Rękopisów

Kapit. Krak. № 150 w ~~rok~~ 1476

20

Nastajai

Strach ciemnoty<sup>z</sup> nastaje = fahos ingruis  
1444 || R. XXIII, 205.

Hym Rex christe factor omnium ?

ingrus "wzrusz" się, "obrzyd"  
(persecutio); napawie'

Nastajac' = immines

Iminet hora nastage. ~~F~~ XV R XXII 334.  
(p. m.)

immines e wystarcac', wystawic'; goznie  
postawic'; izdac' poizdliwie, wyelac'  
na co, dzic' do czego?

Nastajac' - incubere

'mudala d'ur;  
zbi' rai d'z'

nastajacz, przyserygacz, incubere

ca 1455 JA. XIV, 492.

incumbere 1) przykładać się do czego,  
sterać się o coś; 2) rejmować się  
wym, uprawiać nauki, podróżować  
czego?

Nastajac

‘trai’

Nastayancy ~~at~~ustavichny - instantes

14HMPKY V 126

was. h.:

nas<sup>vt</sup>tayaca atustavichny - instantes B.  
ib. 126

spe gaudentes, in tribulatione pa-  
tientes, orationi instantes

Rom 12, 12

Nastajac' cf. Nastawac'

1  
nastalosc

successio nastaloser

fol. XV, R. XXV, 151.

<sup>med.</sup>  
~~P. 1. 475. b. 34.~~

~~Brückner Kaz. érv. 3.~~

~~Rozpr. 25, str. 151~~

~~pelova w. XV~~ 840

Kn. successio 'nastaloser'



nastalosc

successio nastalosc

nyebyeszkych byegow

~~Brückner Kaz. órw. 3.~~

~~Rozpr. 25, str. 151~~

~~Letv. I 475 k. 34. 841~~

pot. XV R. XXV, 151.  
(med.)

Nastana

zob. ~~Nastana~~ Nastawa

(1359) xv Kłodz. III 133, 323.

Nastanie

nastanie krawiera \* neomenia

1437 | Wisl. №2285. 88

tak samo w Rydzyskiego

B. z B. neomenia nowy krawiera, 1437

KATAL REKOP. Bibl. Jag

№ 228 Isnacensis, r 1437

Na stariku cf. Stark

Nastaw ?

Nastawa ?

Jas sine Janus ne obiztal ani stran  
v pominal, abich s nim nacladala nastaw  
robor 1424 K. N. II. nr. 631.

u Geb. nastav 'zástava, Pfand'

ranj' nastavek 'pekna přidávaná  
K stavidlu a odrímaná zas od něho  
podle libosti'

Naslawa

Ad eosdem canonicos iura pertinentia optinui,  
utpote: stan, ~~nastawa~~, preuorix ex. XII  
M. M. T. 9. ~~A servitute nastawa 1215; 16. 15.~~

Ego Kazimirus... dux Polonie  
a canonicis beati Wenczelai in  
Chropis et Kalno licentiam uenandi  
omnibus diebus uite mee humili peti-  
cione impetraui uteraque nichilominus  
ad eosdem canonicos iura pertinentia  
optinui, utpote stan, nastawa, preuorix  
et alia

# Nastawa

Volumus etiam, quod homines  
ecclesiarum immunes sint a ser-  
uitute, quod dicitur pouoz, et  
preuod, et preuorj, et naraz,  
et nastawa

~~(1210)~~ 1215 MM<sup>re</sup> I 15  
(1211-5)

# Nastawa

Michael Cuiaviensis episcopus  
homines Wladislaviensis ecclesie  
in villa ipsius ecclesie" / que  
~~Serinziz~~ nuncupatur residentes, a  
quadam seruitute que nastawa  
~~est~~ vulgariter appellatur, in  
qua nobis Conrado duci Janicie  
fuerant condemnati redemit, obtinens  
eis plenam et perpetuam libertatem  
ca 1234 Kod Pol II 14



# Nastava

Omnes... ascripticiz)

✓ (A servitute, <sup>que dicitur provoz, prevod,</sup> ~~neraz, nastava, prevori, immunes~~  
fiant. 1234 Kod Wp. I 151. ~~Uimot, nastava, veroniza.~~  
1289 ~~ibid. II 18. A slan, a nastana [s.] (1359) XV~~  
✓ ~~ibid. III 133. A nastana. 1368 ibid. III 323.~~  
✓

✓ ~~Nastava. (1210) 1215 Kod Wp. I 67~~

Nastawa

Coloni gaudentes libertate... a wymeth, a nastawa (1257)  
AKH. IV, 192

XIV p.  
—  
pr.

Quod coloni manentes in eisdem  
villis plenaria gaudent libertate...  
~~a presud~~ a wymeth, a nastawa,  
a vesnica, a mostne... liberi sint  
genitus et immunes

15

Nastawa

Nastawa LPom  
1286 ~~100. 7. 31~~ 78

~~Nastawa~~  
~~1292~~ ikid.

# Nastawa(?)

... ab omnibus quoque solucio-  
nibus, exaccionibus, collectis  
universis, generalibus et specia-  
libus, ac tributivis, videlicet  
a podvorove, poradlne, sepr,  
a bore, vacca, porco, ove, perna,  
a stan, a nastana, a poyard,  
a narzaz, a prevod

(1359) XV Kod WP III 133

Nastawa ~~manuale mellis~~

Swanthoslaus Glaborski)

Procurator domini abbatis <sup>C</sup> cyrowiensis, capitaneus mellis, proposuit contra Johannem... pro tribus manualibus mellis nastawy et pro tribus grossis

1449 Tyn Igd. 78

Nastawa

Bartholomaeus dixit, quod non habeo libertatem inscriptam, et ideo si super te recipiant nastawa, te non intercedam, sed super hoc do tibi quatuor apisteria apum

1473 Raf Reg 22

Nastawa

~~et~~

vendidit omnia robora ewlsea... cum sex  
roboribus, que adhuc ewlgere debet, libere  
se possidere, ulifui sine nasthawa... Nico-  
lao de Nouy pro quinquaginta grossis

V al. wydzane sine seu exceptis apibus in suis bonis  
1480 Raf Reg 17

danina miodowa na necz skarbu monarszego

“?”

# Nastawa

Jan nye veradl Maczegowy myodiv se pserol  
 y se pserolami w ksyaxin boru w gego roboere  
 y w gego nastawye za dwyc kopyc gorschy

1458 Tym Jad. 72

moze to "czyj" boru z barciami,  
 z ktryj. sis pfacito daning"?



Nastawa = servitus

Volumus etiam quod homines  
ecclesiarum immunes sint a servitute  
quod dicitur p<sup>o</sup>uoz et p<sup>o</sup>uod et p<sup>o</sup>uozj (s)  
et marax et nastawa

in XIII Kod. Max. I nr. 175.

166-7

(X 211-15) 1215

reg. MMAe I 15

Nastawa

Volumus etiam, quod homines  
ecclesiarum immunes sint  
a servitute quod dicitur  
povoz et prevod, et prevori,  
et naraz, et nastawa

(1210 ?) 1215 Kod WP I 67

XV ?

((1210) 1215) XV 203 MMDC I 15

Nastawa

ecclesiarum

Uolumus ... quod homines — immunes  
sint a seruitute que dicitur pourz ...  
ei naraz ei nastema

(1284) Kodnaak 25

noy pmae I 15

Nastawa

Naras, a wymeth, a nastawa, a vesnica, a mostne  
1257. AKH. IV, 192.

# Nastawa

Exuimus etiam et liberos fa-  
simus incolas dicte ville ab  
omnibus servicijs polonicali-  
bus, a przewod, a powoz, wiooz,  
wimeth, nastawa, wesnica, a naras  
vr 1311 Kod Pol I 182

Nastawa

ab omnibus laboribus, exactionibus, solutionibus,  
serviciis, vecturis, araturis, a prebendis ...  
a vimeeth, a nastawa, a vesnica .

✓ 1315 Kod Pol. II 198. ~~III 328~~

Sim. do 1368 Kod Wp III 328 (tan nastawa')

# Nastawa (?)

Ab omnibus laboribus, exa-  
scionibus, expeditionibus, solucio-  
nibus, serviciis, vecturis, araturis,  
a przewod, a podworowe, a pod-  
wolowe, a powoz, a wywoz, a narzek,  
a wymoth, a nastana, a wesnicz...  
et aliis universis gravaminibus  
quocumque nomine censeantur, ab  
omnibus etiam angariis et perangariis  
cum hominibus eorum absoluti sint  
penitus et exempti

4368 KodWp III 323

Naslawa = servitus  
Contulimus libertatem, quot incole ville  
memorate ab omni servitute sint exempte (!),  
ex quibus servitutibus quaedam specificari volumus,  
videlicet Povor, naramb, naslawa et vernica. 1241 Kod-

Pol. I 44. A quadam servitute ... naslawa. 1234 ✓

ibid. II 14.

ab omnibus servicijs pdomicalibus ... a povoz. naslawa  
-1311 - b. I 182



# Nasiawa

Volentes ipsam hereditatem et habitatores  
eius in libertate Teutonica ab omnibus  
iuribus et solutionibus ac serviciis esse  
semper quietam et exemptam, videlicet  
a prevod, a povoz, ~~L~~ vivot, nasiava,  
vesniza, a naraz, moztne, poradine, povolove

✓ 1289 Kód WP II 78. ~~Lit. II 256~~  
Zm. jst. 1292 Lit. II 257 = 1292 P Pom 437

L vivot, podvoda,

Nastawa = exactio

A nastawa 1292<sup>str.</sup> P. Pom. 437

videlicet a prevod, a povoz, vivot, pod-  
voda, wimot, nastawa, wesniza, a naraz  
mostne, poradne . . . . .

= Lites II 257

Sim. do 1289 kod WP II  
18

Nastavci #

2 g. 2012, 2013, 2014

nastavala m(aka)  
imminente passione

ca 1461-#7. Lem. 110. r.

Nasiawac

~~XXVIII.~~

Nasawelo: imminet

141 MPKJ. V 726

accensa enim ~~XXVIII~~ pyra, reficiebant  
nos omnes propter imbre[m], qui immi-  
nebat, et figus  
Act 28, 2

uuj: poyzaglat

~~nastawac~~ ~~nastawac~~  
nastawac

(tempus) imminere

nastawac <sup>XV p. 100</sup> R. XXV, 183.

~~Brückner Kaz. Str. 3.~~

~~Fezpr. 25. str. 100~~

~~Ossol. 414. b. 341.~~ 3015

microf. s. 341

%

Sicque facit dyabolus,  
cum suis hominibus  
conizantibus, tam senibus,  
quam iuvenibus quando  
scit aliquod ~~tempus~~  
tempus sacrum  
imminere nestavactz

Nastawaś  
Nastawiać się

« дрзснѣ, нѣжкѣ »

Nastawaczęcego się puczkowania  
& incubencium curarum ~~1866~~ R. XXII, 10.

(ексцѣптъ ~ 119): Sic mens <sup>int</sup> intenta  
rebus super <sup>I</sup> flis incubencium  
curarum nastawaczęcego się puczkowania.

supremis sepe <sup>clotha</sup> transfiguratur  
cui si res pauca sufficeret,  
posset utraque tuta semper  
(utique?)  
requie componitur ~~providens~~



Nastawaic' of.

Nastajac'

# Nastawiac'

738 Tako gemu pomozi | bog yfwanti †  
iacofm | ne/targnal, \*Janauffa sto-  
la | anigo<sup>1)</sup> deptal., ani nolza | na-  
yego gardlo naftawal<sup>2)</sup> |

V (leg. s stolca)

1403 Pozn, nr 738  
Pieck vj nr 489

Nastawiai

Jacowm ne stargnal Janusza stola, one!./ go-  
deptal, ani nowa na yego gardlo nastawal 1403  
pietk. 148.

wy Pozn m 738

Nastawiac

Установице

Nastawyagyaere (= imminenta (imminentia)

~~В nastawyagyaere Установице = imminenta~~  
~~imminenta bella~~

1471, MPKJ.V:42

imminenta nastawyagyaere ustanowiczye  
(var. lib: imminenta (?) nastawyagyaere ustanowiczye), III Reg 5,3: Tu scis voluntatem

David patris mei et quia non poterit  
aedificare domum nomini domini dei sui pro-  
III Reg. 5,3 pter bella imminencia per y.

circuitum, ~~et non~~ donec daret  
dominus eos sub vestigio pedum  
eius

ny: proud val kamin melogisunsi  
w.k.to

gd.: du wjen, etic go hty ogasngty

Nastawic -

Tedi

Pochytyw Saul męża, nastawio przeciw sobie (in U. dec. 10, 4.)  
rzucił się nań BZ I Par. 10, 4.

glossa, w Bulg.: arripuit ergo  
Saul ensem et irruit in eum

'stellen' Bab.

eres, pochytiv mēč, nastawio  
proti sobě, viki se nan (olom.)

Nastawie

Nastawy = dabit (maxillam)

~~B. nastawy percuatiente~~ (H)

(was. lub.: dabit nastawy. percuatiente)

1471. MPKJ. V. 102

dabit percuatiente se maxillam,  
saturabitur opprobriis

Jhren 3,30

Ad: nastawie bipsium  
poliarka

Nastawic' (?)

Nastawya<sub>3</sub>ce vstavycznye  
iumnecta (var. Kal.: nastawya-  
g<sub>3</sub>ce vstavicznye imminente)

MPKY v 42

III Reg 5,3

(Tu suis voluntatem David patris mei  
et quia non potuerit aedificare domum  
nomini dei sui propter bella imminente  
per circuitum, donec daret dominus eos sub  
vestigio pedum eius)



Nastawic! 's de prec'??

~~\_\_\_\_\_~~

Przy <sup>e</sup> przykładzie nasztawyl?

fol. XV, R. XXV, 150.  
(med.)

~~Lot. I, 475, b. 2~~

~~\_\_\_\_\_~~ Brückner Kaz. srw. 3.

~~Rozpr. 25, str. 150~~ 789

redarguo cibirac, odpirac;  
sude udowodniac, wykla-  
rywac

[redar desio "wzudniam" ??)

Ch. redarguo 'zbijem do wial', strofuj

Nastawić

✓

Nye nastawymy } non destruiamus id est

147111PKYV 128

(war. lub: nye znastawymy)

aporiamus, sed non destruiamus

II Cor 4,8

Asuj: ubożejemy, ale nie ~~być~~  
ubożeni

Cf. Znaścić

Gd: powygłbiać ~~ale nie~~  
wysłaniać

dostić ~~nie~~ mieć umieć, ustawić,  
 karać stażyć; porzucić na bok  
 porzucić, opuścić; porzucić czegoś  
 zawiść ~~w~~ ~~czymś~~; zaniechać, zaniechać

MPK 1

Kn. Copusura, odbić, opadła woda;  
 staria, utracić, verlassen

~~W. nowa, ~~nie~~~~  
~~leżące~~

~~Stawki, Kształt = ~~in~~~~

Nastawić = praeeo

Uderzy li cie kto w prawą policie, nastaw  
jemu i lewą [si quis te percussit in dexte-  
ram maxillam tuam, praee illi et alteram]

Rom. 269-270.

Nastawić = praebes

Uderzy li cię. kto w jedną srebrnicę, za-  
staw jemu i drugą [praebes illi et alte-  
ram] Poln. 685.

Nastawic cf. Znastawic

Nastawnik = capitaneus mellis

Suenthoslaus Glogowski procurator domini abbatis cyst-

<sup>nyensis</sup> capitaneus mellis, proposuit contra Johannem

... pro<sup>x</sup> tribus manualibus mellis, nastawy,

et... duxit, alias dowyodl, presente domino du-

ce alio capitaneo, alio~~s~~ nastawnychem

1449 Tym Lada 18

x wydruk. : po (!)



Nastawnik = capitaneus mellis

Nobilis Lubewo podal unam borram perpe-  
tue nobili Paulo... ~~et suis~~ y starostwo borowe  
... et starosta debet capere de iudicio ter-  
cium denarium a penis, a nastawnicy per  
grossum debuit dare eidem Paulo

1442 Tym Ggd. 79

Nastawnik

Jako ya nye kradna, myedri nastawnyky  
w xauxem boni puzol

~~Zom 201~~ 1445 Tyun Lad. 72

= 05 VIII 18 (ta seba rapishka)

# Nastawnik

Jako ya fho vyem, eize Maczey  
nye wra<sub>2</sub> rogyv w (k)zanzem  
boru myedzy nastawnyky  
szyl<sub>2</sub> 1448 Tym Sgd 72

# Nasteryon

Sam moerz szilp na Nasterinem posadze, gdzie  
yma dwaaczere grziwen, wszedl w[e]prza 1402 J. V, 26.  
Do Nasterina domu nye wyniesiono dwaaczere  
cop szitha 1416 A. K. H. III, 262.

Nastojac' cf. Nastac'

«налегание»?

Nastojność - instantia

Напои съ настоиносѣдъ / <sup>tich the</sup> / ~~вспомыналъ~~ а прожилъ / ~~своихъ~~ / ~~сразадовъ~~ / Jul. 39.

(Уяснись, абы следенъ thego the  
сходрея къ расеъ набичеу  
thego the конья гоньер гену  
помогли)

V (cum instantia, Dzial 28;  
s pylnosczaz)

Nastolnik = *Titinyrnalus Cyparissias* & Lam.  
nastolnik = *esula* # 1472 # Rost.  
n. 283. , sim. 1478 ib. no 2224

sp. Rost. uelium

wi nowej nomenklaturze bot. Euphorbia Cyparissias L. - Tak u Hofera 283  
'wilnosmleer rosinka'

ROST. Symb. r. 1472

Naslatka

<sup>stary</sup>  
Naslatka de panno 1464 // Slp. II, № 3752.



Nastolka

~~628. Provia Paulinus - pellifax. reco.  
gnovit, quia sibi perfidus Judens pro  
supersellio alias na nastolka de panno  
brunatico Florentino per ipsum Paulinum  
apud ipsum Judem proposito satis fecit.  
1468. AGZ. XV. 88.~~

Cf. Nastolka

~~: Arch. B. XIV.  
nastolka?~~

Archiwum bernardyńskie. T. XV

Zap. sadów LwoWskich

R 1468. str 88.

125

Nastolka

Nastolka Nastolka

Item a rasura panni pro nastolka domino  
regi undecim gr. 1472 Rachtrol 73

Nastatka Nastatka

Item

Sex gr. latos a consuecione nastatka 1472

Rachkröl 74

Nastolka

pro bombyce sub nastolka brunatica<sup>1)</sup> per dedi  
XXX den. Ung.

1500 Zsig. Bud. 46

M per sartorem Olbricht

Helyesen brunatica.

Nastotka

Item pro duabus nastotki, una grisea et alia  
brunatica, ... dedi I flor. et LXX den. unq.

1500 Lig. Bud. 56

Nastotka cf. Nasaitka

Nastrojenie = praeparatio

Nastrojenie gich serca slizka jest vch tarie Fl. 9, 40  
(praeparationem cordis eorum audivit auris tua).

Puť : zgotowanie syrocz gich

W. przygotowanie

Nastroj-instrumentum

Iz 100 nastroje slonowe srwyadreczka (!) BZ

Ex. 38, 21.

(haec sunt instrumenta tabernaculi  
testimonii)

W. narynia

hd. nery

4021



Matuc - ponere

Matucori populu na sup glowo a padri na remyo,  
wzwola ku panu <sup>woqy</sup> BZ Judith 9, 1.

(posuit cinerem super caput suum)

4322

κασίω

κασίω = confertus

(mensuram) confertam et cogitatam

κασίω μαθησίων (sic)

XIV / XI Prof. IV 752

ca 1400

(date, et dabitur vobis: mensuram  
bonam et confertam et cogitatam et  
superfluentem dabitur in sinum  
vestrum Luc 6, 38)

W. mienig dicitur i mattheus - petrus i opty-

Nasuc 'confercire'  
nasuty 'confertus'

confertam mensuram, nasvtha  
myara

c. 1500 Erz. Stos 50

confertus J. gesty, nepet miony, pet my  
kn, slupiony, peten, nality, nathany,  
gesty

Nasuc' ?

Granicie sive limitem consippare, et ab ulti-  
ma limite, od narosny<sup>d</sup>[ze] narosno<sup>d</sup> — ... usque  
ad fluvium predictum Wybrz ordinaverunt

<sup>Lub</sup>  
1450 Biał Podk. 42

d. w kronice uniojane

Nasuć

Vallum est ipse agger, scilicet illud, quod mole erigitur. Bohemę dicit hic: circumdabunt te inimici tui vallo oblegli cyą nyeprzyyaczyele twogy naspem albo nasuthym plotem neb plankamy (Luc 19,43)

XV ex. MPKJ II Rp 326

Nasyaci = satiare

✱ Tokem szyta nasyera exp Fl. 147, 3 (adiphe fru-  
menti satiat to/.

Prut: nasyeny ure

Masjra = satiare

→ Arbemsita masjra eye.  
[adipe frumenti satiat te] Psal 147.3

M.W. 133 a - 133 b.

Chwal boga ... genzie ...

Nasycaí = nutritio

(Lac) nutritivum nasycaí = nutritio. <sup>id est lac</sup>  $\Pi \frac{1}{2} XV$   $\sqrt{\text{viri}}$

III 291. Janum

Lac caprinum, muliebre atque ca-  
melinum plus omnibus est ariminum  
plus nutritivum nasycaí = nutritio

vaccinum ut et ovinum <sub>TR</sub>



Mit Profilm  
n. 250

~~repository~~  
reposit

reposit reposit

XV p. post. R. XXV, 178.

~~Brückner Kaz. brw. 3.~~

~~Rezp. 25, str. 178~~

2430

~~aus 444. 250.~~

~~Corporibus cibis. . . tantum~~  
carnem reficit homines  
morsus

EB

NEWYELLE.

mit Prof. Dr.  
S. 180

refeccionaria

refeccionis nasycronye  
albo spraryane

~~Brückner Kaz. Str. 3~~

~~Bozner 26 Str. 170~~

2207

R. XXV, 176.  
XV p. post

~~Cassol 414 b. 180.~~

1.

iste panis... designat nobis corpus  
domini nostri Ihu Xpi, qui est  
cibus angelicus et habet iste  
refectiones maxime: albo  
speroyane

Nasycecie = saturitas  
y dal qym prosti gich y  
Poslal nasycecie w dwre gych Fl. 105, 16 (wiel  
saturitate in animas eorum). sim. 21

Nasylenie

Nasylenie z satietas in. XV

R. XXIV, 63.

Jag. III, 1619. Mar. 2 Grodz. H. 118

Pr. Kar. Groz. I 88 26

336

Rozpr. 24 str. 63 pocz. w. XV

Nasyenie = satieta

Satieta indeficibilis nasierenye bez nye-  
dostatka. c. 1450 Gr. Fil. IV 577.

Nasyrenie = saturitas

Nasyrene saturitas .p. 1450 Gr. Fil. IV 579.



Nasyconie = societas

nasyconye

(societas)

ca 1461-67. Sermon. 316. v.

~~1424  
108~~ Mns. K. 316. v.

Sermones r. 1461-67

431

Kapit. Krak. № 1424/108 Mns. karta

Nasycenie

Naschiczenye - refeccio

144MPKJ V 128

(uli est refectio mea, uli pascha  
cum discipulis meis manducem  
Marc 14, 14)

II Cor ~~13~~ (?) Wkonfodancji tytlo  
Marc 14, 14

Wanyic

Naxiceni sò sinawev, y roz-  
drelili sò ostetky moie ma-  
lutkim moqim

Fl 16, 16, sim. Put

(saturati sunt filii)

Naryci'

Narison b'edj, qdi se pokasse  
slawe twois

FL 16, 17, sim. Put

v (satiabor)

Nasyaić

We bódó onomareny we zly  
cas y we dni glodne nasi-  
ceni bódó (seturalbuntur)

Fl 36, 20, sim. Put.

Nasyćić

Ony zaprawdó wozydó se ku  
nasyćeniu acz zaprawdó ne  
bódo nasyceny y septac bódo

Fl 58,17, sim. Pul.

(si vero non fuerint saturati)

Naryci'

I gedli sò y nasiereni sò  
(Pù: nasyerily srye) larso

Fl 77,33  
(saturati sunt nimis)

Nasyć się - saturari

7 Nasyczyły się bardzo Psal. 77, 33.

Psal.

77. 33.



Wasyi'

L owera dryal twogych nasy-  
sena (Pit : nasyerona) bódre  
nemya (satialitur terra)

Fl 103, 14

Nasycić

Nasyrona = hōdō<sup>v</sup>drusa polna  
(satunabuntur)

Fl 103, 18, sim. kūt.

Nasyeic

x-a?

Nasyery = repleas 1444 R. xxiii, 307.

Vasyaić

Nienasycony - insatiabilis

odczyr

W lymney preparaty gest nyenasierona  $\sqrt{3}$ da  $\sqrt{}$   
(=żadza) Jul. 47, myektorzy w wyrażgamy  
pyenyzdry konera nye kladsz, lako-  
nye sz vczazemym szkod wyrażgazy  
pyenyzdre

V (sit insatiabilis appetitus), Dziel 38:  
nyerzdne lakomstwo)

Jul 47

nasycić

Błogosławie<sup>n</sup>y, g<sup>o</sup>śch s<sup>z</sup> łac<sup>z</sup>n<sup>y</sup> i<sup>z</sup> sprag<sup>l</sup>y  
spraw<sup>z</sup>ędliwosc<sup>z</sup>y, bo ony b<sup>o</sup>d<sup>z</sup> na-  
schic<sup>z</sup>en<sup>y</sup>

1/2 XV R. XVII, 238-9. , sim. i. b. 240

nasycić

~~jak~~ S. David mowí: będa, dxię,  
naschiczon, gdi sýz, okaze twojã falã

1/2 XV R. XXII, 240.

(Psalm 16, 15)

nasyci' - satiare

Ukoqyer a nasycryn praglinosery.

sedare et sacione sitim  
quia non potest

eorum qui eum siciunt

1/2xv skjv 280

273v

Nasyeic'

Nasyeic' . p. 1450 Gr. Fil. IV 571.



Касици · реписи

Репицир касицином бира  
1453 Р. XLVII, 351.

Wasyeić

Ranye bore, vsliiz wolaranye bodv  
tego to, a dwooz gim skarb turay  
stodnyj wodi ziwey, aby nasiceni  
mestali semvanya swego

BZ Num 20,6

(ut satiati, esset murmuratio  
eorum)

Nasyćci

A gdiś wpełniz dresy<sup>stak</sup> wsit-  
kich turich wotkow ..., dasz ...

syroce y wdourze, aby gedli  
myedri turimi woty y nasziciki  
syb

BZ Deut 26, 12

(ut comedant ... et saturerentur)

Naryic' sig - <sup>safigrari,</sup> ~~stomachus~~ crassus esse

Горизт сѣдъ нагедѣ а наьерѣ росли оброчѣ сѣдъ  
къ багомъ ервѣромъ ВЛ Деут. 31, 20, Гедѣ мѣдѣ  
~~тѣмѣмъ вѣрѣмъ а гасриѣмъ сѣдъ ВЛ Деут. 26, 13. Нары-~~  
~~ерѣмъ бѣдрѣмъ ервѣромъ 16. 31. 16, 13.~~

(cumque comederint et saturati  
crassique fuerint)

~~Нары~~ 10.6

4023

Wasyai'

Cadet tibi sudor tuus  
incommodum et te tua  
opera necessario reficiat  
gl. nutrit, meschryer,  
alimento

1466 R XXII 10

Nasyuic'

Non rapiat ... nox una  
mibi bona mille dierum  
nudo semper egens esse  
semelque satur, q. saturatus,  
repletus byr nasyeron

1466-R XXII 14

Nasyric

Ditot, gl. locupletat nasyryl,  
esca lupum, ducit lupum  
otia longa fausta cibo

1466 R XXII 15

Nasyi'c

Impregnaquef, gl: inyle nasyer,  
meam virtutem germine  
mentem, ut tibi grata fraznet  
illius aromate fluvii

1466 R XXII 23



Стасий - паров

Стасийчук: corpore et sanguine  
paravit 2 1/2 калун - 242.

nasycie!

in profile  
s. 271

~~nasycie!~~

nasycie! R. XXV, 180,  
XV p. part.

~~Brückner Kaz. str. 3.~~

~~Rozpr. 25, str. 180~~

~~Asst. 414 h. 271.~~

2601

Ideo se Christus grano comparavit  
quod ad hoc<sup>u</sup> venit in mundum  
qz? hic  
quo?

ut reficeret nasycyly et  
redimeret mentes humanas

EB

नाम्येऽ  
न्येनास्येऽ

(insaciabilis)

न्येनास्येऽ (insaciabile)

of XV Pandit. XXVIII 307.

ex.

# Nasyć

Ypili s tego kielicha wryscy a potem  
i Judasz... Opakamialy w Twojej Bości,  
premu... jedzenie takiej świętości Twojego  
narboctwa nie nasyć? Rom. 544.

Nasyai'

y karmil ie z tuku suta  
a z opoki strodri nasiciil ie

Fl. 80, 15, sin. Pūt  
(de petra melle saturavit eos)

Wasyć

Chleba nebyesskego nasyaŭ ge  
(pane caeli saturnavit eos)

Fl 104, 39, sim. Pul

Wasylic

Uloghe gego v masyer's chlebow

(pro gey) (saturabo panibus)

Fd 131, 16, sim. Put



Nasyć się  
nasyć się

Jako mienią niektórzy, że to istne odzienie było, że nigdy starzy królowie żydowscy koronowani, bo według świętego Augustyna ty słudzy sprzykazania Pilatowego le przeto, że żydowie dawali jemu tę winę, a by się on królem czynił a też, że jemu Pilat królem zwał, chcąc Pilat dosyć ich gniewu uczynić i przykazał, aby jemu naśmiej obleczone wto iste odzienie pawłoczyste, aby żydowie nasyć się jego przeciwności albo sromocie (!) i nieżądali dalej przelania jego krwi niewinnej; Rozm. 828.

Wanyic

Dorsò lacynò masycul dolorym

F1 106,9

Put: masycul dolora  
(satiarit bonis)

Nasyeic

Wyeczyor bōdreczye gesser myōsso,  
a raris nasyeremy bōdreczye  
nasyeremy Myebem (saturabimini  
paribus)

BZ Ex 16, 12

Nasyć - satiare

Jukem zta nasyczy ~~147.3~~ 147.3.

Fl : nasycia orō

(adipe frumenti satiat te)

~~Pub!~~

~~147.3.~~

Nasyćić

imper

Jeżu, szycieze me szachficy, thwem oblyczem  
mya, naszyczy, bo then pokazam, jest my  
szmaczny, tego poszadam ya grzeszny  
ca 1500 hřT NW V 15

Nasyric

milibilim  
i chrepty

Nasyryer (nefidiat i. e. metriat) 1466

<sup>110</sup>  
Pr. xxii, 10. Nasyer (impregna... mentem)

<sup>288</sup>  
ib. 28. Nasyryyl (ditet) <sup>208</sup> ib. 15. Byer nasyron

<sup>181</sup>  
ib. 14.

28

film 26

Nasyeic = saturare, satiare

Uhoghegëgo nasyerëp chlebow Fl. 134, 15 (pauperes ejus saturabo panibus). Strözi nasierit ie Fl. 80, 15 (melles saturavit eos). Durep sacrynp nasyerëp dobrym Fl. 106, 9 (animam euriatam satiauit bonis). Chleba netyeskego nasyerëge Fl. 104, 39. Nasieron bôdp Fl. 16, 17 (satiabo). Lowora dzał twogych nasyerena (!) bôdre szemya Fl. 103, 14 (de fructu operum tuorum satiabo te ferris). Nasiereni sp winowe Fl. 16, 16 (saturabo vinis). <sup>sim.</sup> Fl. 77, 33. Nasiereni bôdp Fl. 36, 20. Ne bôdp nasiereny Fl. 58, 17. Nasyerona bôdp dwa palna Fl. 103, 18 (saturabo te lignis)

Nasypai

Jesly syf sinowye israhelci w jonye a w vorzech,  
masipawzi pyasku na syf (humus super eos) BZ Neh. 9, 1.

4024



~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

mikroskop  
n. 7

Wasyrac!

mensuram confertam

Wasypanya R. XXV, 173.

(duc 6.38)

XV, part

~~Brückner Kaz. Św. 3.~~

~~Rozpr. 25, str. 173~~

~~Osol. 414. k. 7.~~

1920

mensuram bonam et confertam  
et coagulatam et superfluentem  
dabunt in sinu vestrum dicit  
(6.38)

mensuram bonam et confertam vlg.  
mesyranyz et coagulatam vlg.  
~~notto~~ nathlersonz

Nasytme cf. Nienasytme

Nasz

(ojciec 1: szklak, 12: chleb, 14: ciep)

Chleb nasz wzedni dny nam drisa

1-3.5-8.11.12.14-17

Ojciec 4, sim. 2 3.5-~~7~~<sup>11</sup>. 13, 15-17.

Nasz

1228 Taco gim pomoz bog etc. yaco  
nafzy | kmothowiczi zaiali tỳ konj  
nana | fey lacze ywfycze |

1426 Poru w 1228

Nan

1606  
Tako nam pomoz bog, yfwyanthy krzyfch, Jakoff-  
mÿ dlay. Slye | pochowo dziedzina, nafeha nypodyed-  
na smowa, za kobyljepolye, zafcze | pankovo a za  
Schymanowo, prawa wyeczna, zamyena, Dziedziczf-  
two | zadzedziczftwo, anigdy fza, zafza, nanas doftacz  
ma Blyfkofcza | anywykupyenym |

1442 Pom nr 1606

Case

Rabano

dredzyna

v yey leszyc i \*myaszey

<sup>1441-1447</sup>  
Pyzdry (Rocz. Hist. XV 239.

Skasz

Crso pan bog nasz <sup>(deus noster)</sup> wycytsza adresu  
dostanye syq k naszemu <sup>(in nostram... possessionem)</sup> symyenyv

BZ Judic 11, 24



Nasz

(primitias ciborum nostrorum)

Pywe vritki karmy nasrich y pycya  
(libaminum nostrorum)  
naszego... prinyesieni ... do koscyola  
boga naszego, <sup>(dei nostri)</sup> dzesyto czpocz  
vritkow nasrich zenye <sup>terrae nostrae</sup> naszey na-  
vrorim... ze vsrech nyast naszey  
roboti (operum nostrorum)

B2 Neh 10, 37

Wers

440

pana, ma pozbyć syekyri. Aczlyby ten, kto by-  
rze syekyry, podług prawa gych nye nyal gdzie  
chowacz, tedy do blyszszego dworu naszego ma  
go dać.

/137/. O lyfye szydowskyey od gedney grzywny.

/L/ ipha, która jest strata naszego gynie-  
nya, wstawiamy, aby nygeden szyd w krolestwie  
naszem przez gedem tydzien od grzywny wiaçzey /  
57/ gedno grosch, nye wzał.

/138/. Gdy kto perąby drzewo w czvdzen lyesye

/N/ yektorzy swą smyaleščą wgechawssy w

Dział. 56-5

Wasa

3021. (214<sup>v</sup>) Jakom my bydle m naschym nyespasly gwal-  
them zitha y lank markovi Jako kopa polgroschkow Thako nam  
pomozi boog y szwanthi Crzisch.

14712ap Wasa nr 3021

Norsz

Jako domaschowska cyason

Inye sz naszy ozaszy orczyshy

1479 Czers. XLII

nye vinyerona

Jakom dros... nye nabyly...

(am w domy nasze wozily

1489 Czers. XLII

~~zjako tho gt naszche ma lona~~

~~1474 Czers. LXII~~

1485 Zapława  
nr 1600

Nasz

1600. (929 r. 1485) Jeze(?) pyotr Byenyada zadney blyskoczy Sham nyema naoczczysnye nasschey gdzie wydzenie dzelal podla poszwow thako my etc. — Jako my tho wyemy.

1485 Zap Wanz nr 1600

Nasz

1858. (954) Thacomy pomoschy bog Gdzyeye vydzenye szadali (!) dorothea et helena Thoyesth naschya oczyssna (th)y kthora oczyecz (M) nasza zatrzyma pole praw a mye (!) katherzyna pothkoreye (!) szyszkuye dorothea y helena post ipsarum matrem. — Thako nam pomoschy bog.

1499 Zap Warsz nr 1858

Nass

Do et lego terram... in qua  
sita fuerat aula mea antiqua  
podle drogi, tendentem ab aula  
mea mimo koszcell nass ad  
Florkolle y do Dubototkoff  
(1491) Kod Hil I 434

Nasz -

(obligamus hereditates nostras)

Zostawiamy Dredini naszemu ca 1428. Profil.

I, 481. ~~Także skoda namowu tego bzdre weszca,~~  
~~ore alle uszyto ale w nasze woocyer [1680~~  
~~totaliter in nostrum redundabit] - 482.~~



Moj Nasz

✓

Donamus... decimum piscem  
de sageris nostris et de Skie-  
mina parte nostra alias  
z drielnice naszy etiam deci-  
mam partem

(1457) Kod Wil I, 253

Наиз

Кандим за введ, ланды наше на леве 1404к.А. 5  
nr. 476.

Manz

907 Tako nam pomozi bog y fwanthi  
krzifz | kandifzmi yachali tandi gefst  
naffze | *vel ad dextram vel ad sini-*  
*stram* — — —

1416 Pozu pr 907

Nasz

sim.

Yako tho gest nassche na lewo  
s ocrwa, s dradra (s)...

1474 A k Pr VIII 56.

Nasz

yako tho g(es)t nassche na lewo

1474 Curs LXXI

daję 2 AKP r VIII a

Nasz

(Ale) (nie)  
Tak, szkoda namawonego bōdre  
weszuanie, ale wszystko ale  
w nasze wroczye (sed totaliter  
in nostrum redundabit)

1428 PF T 482  
Itale vero dampnum non prefati johannis  
esse sed fore censabitur sed totaliter in  
nostrum redundabit

~~1373~~  
Nasz

~~1373. Respondit Janyecz, quia domus.  
Paltz. Leopold. fecit detinere nobis  
et michi in nostro a. ~~1373~~ na naschem  
et spoliare.~~

1445 AGZ. XIV. 171.

~~Arch. B. XIV.~~

④

Archiwum bernardyńskie. T. XIV

Zap. sądów Lwowskich

R 1445. str ~~171~~.

336

Masz

ced  
kedi | ge nam dali  
vnaſze rancze, [tedi] | przepiſzi  
tedi Wenczflaf apaafzek | obeflali  
pana hinczkoui<sup>8</sup>) gednacze | ifz bi  
fzø fzyøli wekrzøfzu.

1395 Poznań nr 187

Lehiz I nr 2059

JA IV 182



Nasz

Ciebie wysłał z tego <sup>ty</sup> ludu, aby  
~~Daśala roku naszych~~

ty ti podala w nasze ręce  
(in manibus nostris)

Bz Judith 11,20

Nasz

F nasrem szeczu mamy zick  
szabowacz

Gr 246

Nass

Nynie swianti nam duchu... razi nichlo wlaacz  
se w naszym rozroznioni sercu. MW. 226.

Наше

Попросимы... нашим секретом  
наблюдениям

1846

Nosiz

(labia nostras)  
Largi nasre ad nas sq

Fl 11, 4, sim. Put

sim. Fl i Put. 121, 2, sim. Fl 140, 3

Nasz

Znem weselich se bōdre serce nasze  
(cor nostrum)

Fl 32, 21, sim. Put

sim. Fl. Put 43, 20

sim. Fl. Put 88, 18

Nasz

sim.

ly nechu mezi sobú, wseko serce nase  
(cor nostrum) goralo wpras, kdysto mluwese  
\$V a wypracowase pismo

ca 1425 CWK Reg<sup>42</sup> Luc 24, 32)

Nasa

Zidrely sꝑ ocaí nasse (oculi nostri)

Fl 34, 24, sim. Pul,  
sim Flí Pul 122, 3



Nossa

(auribus nostris)

Vszima massima (slizeli iesmi)

Il 43,1, sim. Lub.  
sim. H. Lub. 78,20

Nasz

Rossinili iesmi spere <sup>(manus nostras)</sup> nasze  
ku bogu cudnemu

Fl 43, 22, sim. Pul

Nasr

Podal iest ~~by~~ lud pod nas,  
a pogani pod nogi nasze

Fl 46, 3, ~~sin~~ Put

Put nogy nasze.

Nasz

Polosil ies zamoty na chropce  
naszem (in dorso nostro)

Pl 65, 10, sim. Put

(Nasz = nostris) Nr.

~~Przypomnienie o dobrej serwie naszej Fl. 82, 8.~~

~~sim. Fl. 43, 20, 33, 18.~~

~~Obraz naszej, naszej, zjawionej naszej Fl. 81, 4 (zawarte  
nas, nasz, salubne i nasze).~~

~~Przypomnienie naszej Fl. 102, 13 (zawarte i figu-  
rą nostris). sim. Fl. 122, 5. Fl. 114, 36.~~

~~Zapomnienie o obrótce naszej Fl. 43, 26. sim. Fl.~~

~~Fl. 21, 73, 9.~~

~~Przypomnienie o radości wola naszej Fl. 125, 2.~~

~~Wykaz naszej i co parę pomysłona błąd i nasze  
wykaz naszej w naszym i tym Fl. 39, 10 (Widzieć o  
oczu naszej Fl. 34, 9 i 10 i 11 i 12 i 13).~~

~~Wzrost naszej i naszej i naszej Fl. 43, 1. sim. Fl. 78, 10.~~

jest zdrowo (!) w oczu naszej (Fl. 107, 22, sim. i  
(in oculis nostris)) Fut

Nasz

Stapelna sę radość i ta nasza  
(os nostrum)

Il 125, 2, sim. Pub

Nasz

Darem ducha swótego nasza siera oswieczy.  
1423 Tab. 209.

Nasz

Poslowye są <sup>(cor nostrum)</sup> secreta nasra  
szesili

BZ Dent 1, 28



Nass

Crosses nassa cyala karal  
sobye zywo offerowacz przynny  
drisya nasse dusre

Btvi 322

Nasz

Wzroczmy się do boża

[sc. ducha horyanthoz]

ysch by gy. racryl szeslacz w syercera

nascha xv. <sup>med.</sup> Mac. Dod. 35.

naax

Stworzył gess naas pariye ku tobiye,  
a proxe to nijespokojno gess nasche  
sijerexe, alix otporinije w tobiye

<sup>(med.)</sup>  
XVI R. XXII, 242.

Nasz

Nye bila iest wyesz ani myasto,  
gesto by vrecklo nassich rŕkŕ  
(quae nostras effugeret manus)

B2 Deut 2,36

Narr - nosker

(manus nostrae)

Piere narre nye prelatista kromye teyto B2 deat. 2, 7.

~~Cyebye wikel s waga lyuda, ab i gyt, podala w narre rpe  
 s b. Judith 11, 20. Ten naff ucyeray od ucyerkow y od  
 robot rka narra s b. Jan 5, 29. Nye b. la iost ucyeray  
 ani myasto, gestoby ferento narrich rka s b. deat. 2, 36.~~

~~Nye gurego boga, kromye cyebye se wrech, o ktorich  
 Uizrelysmi x rrima narrima s b. I Par. 17, 20.~~

4025

Nasz

Nye gyniego boga, kromye cyebye  
ze wrech, o ktorich sliszelysmi  
vzima naszima (auribus nostris)

BZ I Par 17, 20

Nasz

Prawda twoja, prosimci, panze, aby swiecila  
w szerezech naszych. MW. 12a.

Nasz

Raczi dasz slugaw twogim ... abi seresa yeriala  
nasza pozikazanyu twemu bila poddana. MW,  
Hka.



Nasz

Ducha swiatego miłoser nasz oswieczica sromy-  
sly y cryala nasz. MW. 121a.

Kasz

Xpuz mocno swojto zbawyl nas,  
a nye w naszym tamyenyu  
zbawiyeny yesny

Pub 43 org.

Nassr

Dzalo rēku nassru spraw  
(Fl: rēk nassich) (mamum rostratum)

Put 89,19

Nasa

sim.

Ten nas vryesay od vryntkow  
y od robot riku nasse (mamum  
nostramum)

BZ Gen 5,29

Nasz = noster

Ad Boga sic facta a jest dziwno  
pred naszymi oczyma ta Domino factum  
est istud, et est mirabile in oculis nostris  
Rom. 411.

Nasz

Upadło wesele serca naszego, obrociło się w  
żać serce nasze Rom. 736.

Nasz

14

И тобые теши вedyчану, каяаер у пла-  
чааер а нарых слез в темто падол  
swatha vrayayer ~~XIV. XXXIII. 185.~~ (ad Te  
suspiramus gementes et flentes in hac  
valle lacrimarum)

Salve Reg 14.

Navz

v

~~W cemu bviach more nase mude clouechstvo? Kiu.  
CV 7. [Davi 64] angjelji saicy na narcone  
nasego neamena ar 14. By on raeil. nas  
urogow naitik vidomik y nevidomik ubovach  
ar 5.~~

209



Nasz

A ppte (dani sa, nam) angeli sudcy  
na naucene nasego neumena

Ks'w or 14

Nasz

Prosper, abi...nasze grechy atpuscyl

Yu 11 a

Stasz

Isbichom sst of nasich \* gorchekch  
oczueryly

Uzn 14a

Nasz

Nasz tutha dale nauera, abichom nasz  
szynoth crystho... chwoualy

Yn 172a

Nasz

Strogony skuthky dobre,

(<sup>press me</sup>)  
Yakobichom <sup>press me</sup> massiim dusam  
otrymaly sbouene

Yn 172a

Kosa

Abichom go mi nowymy grechy ne  
genualy

Un 1756

Nasz

Isbier on nasz nasich grecof postavit

Yu 1756

Kass

Snase tesnice vybana

Un gl. 64



Novr  
A presto

Ac gesmy ~~letasego~~ opusechy ... nasemy  
grecny gy rasne (wali)

Un gl. 156a

Kass

Proze samóskane nose

lyu pl. 156a

Kasz

Racz nam dacz... naduszny naszy  
presregnany

Bn ap. 1a

Nasz

Aby nasz tenże pan bog raczył  
wyłochacz v proszbach naszych  
(182)

Gn ap. 2a

Nasz

(linguam nostram)  
Izrik nasz b'dzem welbicz

Pl 11,4, sim. Lub

sim. d. i. b. 89,8

(Klasz suoster) F.  
(anima nostra)

sim. Pub. Pub. Pub. Pub.  
Dura nasza cirepi godnodna Fl. 32, 20, 13, 9, 10, 11, 14, 19;

~~122, 5, 123, 4, 124, 6, 125, 8. Ne morete w kerech magick~~

~~cy, cy, narocy dury Fl. 14, 22. Wocobicy narocy up~~

~~Fl. 12, 12. Sim. 78, 4, 84, 10, 105, 24. Hargi narce od nas~~

~~up Fl. 11, 7. Sim. Fl. 121, 2, 140, 9. Odchilicis stze~~

~~narce Fl. 43, 20. Sim. Fl. 45, 3, 89, 8, 102, 12. He~~

~~pampay lichot narcech Fl. 78, 8. Sim. Fl. 89, 9, 102, 10.~~

~~Ne wynidrese, bore, we excrach narcech Fl. 43, 14~~

~~(nea egrediens, dew, in uirtutibus nostris).~~

~~Sim. Fl. 59, 11, 64, 3, 65, 10, 102, 12. Poczirarki~~

~~jedni rjere narce ku bogu cudowna Fl. 43, 22.~~

(+)

Nasz

He mawere w sercach swogich:  
ey, ey, naszey duszy (animae nostrae)

Fl 34, 28, sim. Put

Nasz

(senitas nostras)  
Odchilil ies stdre nasze (Put: obrocyl  
zes sayerze nasze) Il 43, 20, sim ib. 463,

sim. Fl. i put 89, 8. 102, 12



Nasz

2

Zapominasz wbozstwa naszego  
(inopiae nostrae)

Fl 43, 26, sim. Put

sim. Pl 67, 21

sim. Pl 78, 9

Nass

(iniquitatum nostrarum antiquarum)

Ne pamotay lichot nassich  
(Puf: zlossery nassich)

Fl 78,8,

sim. Fl: Puf 89,19.

102,10

Nasz

(secundum peccata nostra)

Styc podług grzechów naszych czynyl nam

Fl 102, 10, sim. Lut.

sim Fl i Lut 135, 25

Nass

Journal slovenye nasse  
(figmentum nostrum)

Fl 102, 13, sim. Pub

sim. Fl. Pub 125, 5

sim. Fl. Ath. i. Pub Ath. 36

Nasz

(psalmos nostros),  
Szalmy nasze bpdrem pacz

Fl Ez 23, sim. Pub  
sim. Fl i Pub 136, 2

Is 38, 20

⊕

Nasz

Przystąpimy s wachem przez [!] tron fali [spodley,  
proszimy, aby nam] ~~było~~ od nego było uzeszene  
i vsmemzene, [vsekaymi se zawrudi do] nego  
w naszych potrzebach. [!]. <sup>ck.</sup> XIV Pocz. 233

Nasz

Nad zloszesami naszymi. <sup>et.</sup> XIV~~o~~ Porz. 233.

Nasz

To tego dla obywatowane służbi  
naszej ale Jesz wszystkiez zę<sup>4</sup>dzę Twey  
p~~r~~o~~s~~ozymi pane raby... raczył przyąncz  
(hanc igitur oblationem servitutis nostrae  
sed et unctae familiae tuae quaesumus  
domine ut... accipias)

1424 Msza <sup>III</sup> 3~~4~~ 54; sim. <sup>IV, VI</sup> ~~Msza 46~~



Nass

Panye iesu criste... aby nye patroyl  
grecky mane ale na pyar~~o~~ c~~o~~grek~~o~~  
twey (Domine Iesu Christe... ne respi-  
cis peccata mea sed fidem ecclesie  
tuæ)

7424 Intra ~~3~~ 64  
III

moze d<sup>VI</sup>

Nasz

Odpuszczy nam nasze winy

Ażer 3, sim. 1.2.4.6-11.14-17

Nasz

Zdrowa irolewno mathko  
myloszerdza, zywoth, szlothcoszci  
y nadzieya nasza (et spes nostra)

Salve Reg 1-2, (~~1-2~~) 4-12,  
14-17, 20, 1a

czechizm: nadziegie nassye ib. 3.

Nasz

Povytay, svyati kryskv, gyedyna nadryeyo nasa,  
I<sup>1</sup> XV Mac. Dod. 102.

XV p. pr.

Naiz-

Дрова bands надрече насча и зба.  
мыеные насче Нов. 22.

Nasz

Sny gressni ludzie szpowadami  
szd bogw... naszick wsreck greechow  
Spow 1.

mick ib. 2,3.

moye ib. 4.

mogyek ib. 5,6.

~~sz mogyek ib. 6.~~

Kasz

Spowadani sro... yszemi  
\*\*\* S. gressili... necrist <sup>otd</sup> ~~asroff~~ na.

srego ziwotha in. XV Wist. Kat. h. 1999.  
Spaw 1.

~~Yag. nr 1999. X. X~~

~~St. Kas. h. 1999. X. X~~

mego ib. 2, 4, 6.

~~Repr. 24 str. 40 pocz. w. XV~~

1997

Nass

Opowiadami srod ... iszessomi  
szggressili w poci smiszlock  
sziwatka naszego Spow 1.

mezo ib. 3-6.



No. 52

Spowiadani srb...

narzich wsrzech grechow, carosami  
srb gych dopuszczili od naszego  
porodzenia aż do dzisiaj dnia.

~~in. XV Wist. Dat. Nr 1299.~~

~~Jan. 177. 1299. H.~~

~~Jan. 177. 1299. H.~~

Spow 1.

~~Rozpr. 24 str. 80 pocz. w. XV~~

mezo ib. 273, 5.

megego ib. 6. 1959

Narr

Pomye love... thy snare mystly  
nassa Spow F.

Nasz

~~Określenie nasz sim. Ojca. 1-10, 14-17; chleb ~~nasz~~~~

~~nasz w niedzielę, nam sim. 1-12, 14-15.~~

~~Odpaśmy nam nasze winy sim. 1-4, 6-11, 14-15.~~

~~Odparcami naszymi wina i kłopotów sim. 1-4, 6-11, 14-15.~~

Modl się za nami... nynie y cesare

<sup>3</sup> zmyślamy z sobą. Zdro. 16, sim. 14a

Marz(2x)

1109 yfza (!) to berzem knafzey duży  
yknafey | prawdze yfzefmý vlozily  
fbraczą yfgynimy | paný bracz od  
dobyzancza dwa quartniki |

1422 Poznań nr 1109

Narr

1347

Byerzem to knanafchey(!)|czy ku-  
dufchy ykufzamnyenu Jacofmy za |  
dali praua othyana [Srz] Sricyuola  
vpaney | Januffchewey gorzewfkey  
aby praua po | mogla fkarczma-  
rzem pawlem ana pra | ua pomocz  
nyechezala etc. |

1) 'a ona'.

1430 Pozn w 1347

Nasz

Ihu Spe, nasza radosca

ca 1440 <sup>XXV 220</sup> ~~1799~~

Masz

Proszę wysłuchać naszej prośby

ca 440 <sup>XXV 220</sup> ~~XX 99~~

Nasz

Probye chwala:..., nasz rozwm y misel  
crijsz spewa

ca 7440 ~~7440~~ <sup>XXV</sup> 220



nax

Oko, gim, thu sacx, cslowjck boga moxe  
wjdajecz, gest naxch rozum

$\frac{1}{2}$  XV R. XXII, 243.

Nasz

Proszę za naszą szyną matko  
Aby była nasza wyna  
Myłosszywe odpuszczona

1442 R XIX 77

Nasz

Ne uest podobenstwo naszego serora ut hi...  
transire... non possint. c. 1450 Or. Fil. IV 578.

(Luc 16, 26)

# Narz

Quis, ut dicit Hylandus doctor, non est  
relictus ambiendi locus, nunc enim et  
ipsius Domini professione et fide nostra  
caro eius vere et visus et sanguis eius vere  
est patus

( professione vna nym Et non est relictus  
ambiendi locus / Anegest ostacoro mestere ob-  
lodrena / yeno hysz manny jefno wencia  
jnyne ybojy<sup>m</sup> wysmanym y waru me / chp )

XV med. Gl Wroc 47v

Маск

Лбары маск маскеу халоску  
12 XI Фил. IV 594

nasz

Tacxi bili sodomytowye, tacxi ieroko-  
limitanowye, na gesek xpūs placal  
w figurze naschich snow

1/2 XV R. XXII, 234.

nasz

Prxeto rzeki S. Hxayāsch: wschitezim,  
jako njeexisti, a nasche wschitkij  
sprawjedliwosxij, jako plat nje<sup>x</sup>wy<sup>x</sup>asti  
njes<sup>x</sup>ij<sup>x</sup>ex<sup>x</sup>nej

1/2 XV R. XXII, 239.

nasz

Ale abi)

Tako bila nascha wyjara a nadreija

w bodze

~~XV~~ <sup>mede</sup> R. XXII, 247.



Nasz - noster

A przyjawszy naszą (nasis)

nasze (nasz) szmytelnosze. . .

naszym bratem. se verynyl

et assumens nostre mortuilitatis. . .

carum noster frater factus est

1/2 XV 509 v 258.

1  
Nasz - uoster

(deprecatio nostra)

(apud... ~~deum nostrum~~)

Xerinyona qed uaditua nara (pred panem bogem naram)...  
abi nam osaweyl <sup>(oculos nostros)</sup> oeri nare bog <sup>(deus nostros)</sup> nare a dal nam skiwot  
mali <sup>(in uirtute nostra)</sup> w shurbye narey BZ I Sidr. 9, 8. ~~Boze nare karyet~~  
~~ib. Jwic. 11, 6. Boze nare, zbaw nas ib. 14 Reg. 19, 19. Boze~~  
~~Terki karmy narech y popya narego... prinyesemi... da konyo~~  
~~la boga narego, dycylo cyta Terkko narech uemywary~~  
~~na Teronim... ze wroch myast narey robot; ib. Neh. 10, 37. Bla~~  
~~gollawye pana boga narema ib. 9, 5. Oto pan bog nare wy~~  
~~cyfura adzewal, dstantyo up k narema gymeny; ib. Jwic.~~  
~~11, 24. Boze grecki nare y narech uerowo foddangmi e narey~~  
~~narey... w myca. ib. II Sidr. 8, 7, 8. Gemi w grece narem ib.~~  
~~I Sidr. 9, 15. Krolowyo nare, karycyta nare... nre pcholy~~  
~~zakona ib. Neh. 9, 34. Zabyt dary nare ib. Jwic. 3. O bce~~  
~~lemi nare pacholky ib. Jwic. 24, 22. Paslowe d serwa nare~~  
~~Sacrosib. ib. Deut. 1, 28. Prinyet atorem narey ib. Deut. 26, 8.~~  
~~Y dzedny narymy pacydemi ib. Jwic. 10, 9. Ryc nare~~

Nasz

ava toca pred tobô gesni w gresie  
nasrem (in delicto nostro)

I Endr 9, 15

Nasz

Wyetyke są prelysz odwroczenia  
nasza (aversiones nostrae)

BZ Jer 14, 7

Nasz

Maly on szam szobyje wszytky thy  
pyenyadrye myecz czyly mamy gysk  
tesz myecz kthory dryal za nasz trud

Ort Mac 122 (d)

Nasz

2951. (194<sup>v</sup> r. 1471) Jakom my szoudrzeyem vgethnany ysze ymyenya nass nyeobyszilacz przesz woley y wyedzenya naschego nyemyal przedacz pth(!) zakladem. — Jakom my ondrzegea(!) zaynem(!) yszbracza gego vgethnaly ysze nyemyal gymyenya przesz woley gych y wyedzenya przedacz poth zakladem. — Ja ko ya tho wyem isze ondrzey przesz Janowego y braczy gego wyedzenya ymyenya nyemyal przedacz poth zakladem.

1471 Zap. Warsz nr 2951

Nasz

Boże, ienzes nas gorzeorne ku porranthu tego  
dnysa nye nasini zaslugamy, ale samca naswiat-  
sza twoia Marka y milosserdziu przyyda very-  
nil. MW. 12b.

Nasz

Twoje sprawiedliwosci czynienya wsztaki  
nasze aby szly nimowi. MW. 13 b.



Nasz

Weselere sie ... Joachymyze y Anno w powisszeny  
czesi nassey, MW. 45a,

Nasz

f Q

jaka jest składnia nabożństwa  
z gen. czy z dat.

Niechaj mi prze nas laskaw bandzie ... Jesus  
z jego matuchna, Maria, ... abi gim wdriawer.  
na bila sluzba nabozenstwa (sic) nasremu.

MW. 54a.

czy sic nie powinno byc po nasremu?

Nasz

Day... duszom naszym wiecz[ne] odpoczywanie.  
M.H. 86 b.

Star.

greekou massyue

M.W ... 1. a.

Mass

гусачином маслом обжаренное  
мясо

M.W. 84 a.

Narz

f. Q

Temv narzwa domye a prze lypsv gystotu narzwa  
pacyth k themv lysthovy zawyeryti karaly smy.  
~~Apr. Dom. Jan. II. 335.~~ 1498 Apr. III 335.

Wasy - nater

Xpus prze chudobę narzę y między wślal z martwych list. 11,  
arg. ~~szala reku~~ ~~ma~~ ~~sz~~ ~~ni~~ ~~spraw~~ ~~89.19~~

~~put. 80.19.-~~

Stasz

Ne windress, bosze, we czerach narich  
(~~mye wynygozysze~~ Put: w macrach naszym)

Fl 43, 11

(non egredieris, deus, in virtutibus nostris)

+

sim. Fl: Put 59, 11, Fl 64, 3. 65, 10. Fl: Put 107, 12

Zd. Ale teraz odrucite's i zawstydzite's nas,  
a nie wychodisz z wojskami naszymi

+



War - noster

na nascha craskye bollesory

ad maximos nostros dolores

2 part. xv.

Bibl. Warr. 1866. T. 316.

~~Nasz~~  
nasze

A duchownie podług (830) wielebnego Bedy przez tę koronę tarnową rozumie się szwyączye (!) naszych grzechow, bo jako nasza ziemia rodzi tarnie pchające. także miły Cristus przyjmując koronę tarnową barzo przykrą a barzo ostrą, pchającą ciernim, mienił, iż nasze boleści sam on miał nosić a prze odpuszczenie grzechow jest cirpiał, które grzechy człowieka pchając albo koląc więcej niżli cirnie. Rozm. 829—830.

Nasz

Dusche swyathy zawythayk nam, smysly nashe  
nawyedry sam

II  $\frac{1}{2}$  XV Q. XIII str. XXIV

Наше

одпусерыс нам наше ~~з~~грозешерые

19.

2. фел XV. К. ~~1890~~ 90.

nasche may

nasche myaskame

nostrum esse <sup>(XV. post.)</sup> R. XXV, 177.

~~Brückner K. Z. Str. W. S.~~

~~Repr. 25 str. 177~~

~~Quint. 414. h. 224~~

2364

Nasz

Na grzechow naszych myz mye dbasz.  
~~Mac. Dod. 138~~ Ps. Xv Mac. Dod. 138.

Nasz

Łoddaer ye Jesus w naszym moer. <sup>Pl. XV</sup> Mac. God. 14.

Nasz

Nasze grzechy by ołh puszczyl,  
then, kethony szya, dzysz narodził,  
prosz szanamy, pa(n)no czysta  
ca 1500 De nativ w. 49



Skasz

odpuszczy nam) nasze winy,  
przesz twoje nasz wyjątkowe kraczyny

ca 1500 ~~157~~ De nativ w. 83

Nasz

Yvsze wszyshczy srya, radvycze,

bo srya, nam pan Bog narodzil,  
nasza, natu(r) a wyellil.

ca 1500 ~~Kiel 187~~ De nativ w. 88

Nasz

szadth boiy nasz bardzo straszny,  
nasze szamnye nye nasz maery  
ca 1560 sprō NW v 10

Marz

Prosz za namy Jesu Crista,  
by nasze grzechy odpuszcyl  
ca 1500 Sp5NKW Y 10

Masz

Ucielebnia pacny no Macryia ...  
sakryy nasze wszystkie slosery

ca 1500 Spr J MWV 11

Nasz

A duchownie podług (830) wilebnego Bedy przez tę koronę tarnową rozumie się szwyącye (!) naszych grzechow, bo jako nasza ziemia rodzi tarnie pchające. także miły Cristus przyjmując koronę tarnową bardzo przykrą a barzo ostrą, pchającą ciernim, mienił, iże nasze boleści sam on miał nosić a prze odpuszczenie grzechow jest cirpiał, ktore grzechy człowieka pchając albo koląc więcej niżli cirnie. Rozm. 829—830.

*Nasz*

Oczarował nas ten czarownik, iż jego bić niemożem  
podług naszej wolej. Rozm. 833.

*Nasz*

Przetoż ukazuje swe oblicze ubite, aby ty miły Stworzycielu weźrawszy nanie i był nam miłościw i odpuścił nasze grzechy. Rozm. 834.



-----  
krolestwa naszego a na ymya polskyego o' ogego  
stadla, geden z drvgym poczesnye byl, a geden  
drvgego nye vraszal, ale sprawiedlywosczy

2/ dopomagal, przeth / z osobney rady wyelebne-  
go oczcza, ksyadza Yaroslawa gnyesznyenskigo ke-  
szczola iarczybiskvpa, y tesz prelatow y stoi-  
nykow, weyewod, ryczerzy y pospolstwa sylachty  
naszey y ziemye polskyey, kv wieczney pamyacji  
vklad albo statuta vstawylismy, kteresz podpys-  
my chczacz, aby ge wziali w zemy polskyey wszyt-  
czy zachowali pod narvszenym naszey myloszczy.

a chcąc wyny w tych ksygach vloszoney, bo  
czastokroc zly acz acz/s/ nye bądze są bal  
grozy, ale są bądze bal wyny.

/1/. /N/a początkv sądow sądzacz strony,  
tylko mającz Boga przed oczyma, aby złomcze  
prawdy a przedawcze swego samnyenya y czczy na-  
leszeny nye bili a chytroszczą swą sprawiedly-  
wosc opvsczywszy, kv gedney stronye, drvgą o-  
pvsczywszy nye przystali, wkładany, aczby nye-  
ktory sądza wybrany moczą naszą albo gego na-  
myestnyk, opvsczywszy boyaszny Boga, dzerszacz

uczyny y gyszne ezlonky, ktore sz na dole polo-  
czylysmy. Obye stronye nychceząc swego samnyenia  
wraszyc, dobrowolnye kromy waszego bładu y chy-  
broszy kv twardoszy swey y swych namyestnykow,  
wszystky rzeczy y ezlonky thy, ktore thv są po-  
loszony, na nas spwaczyli, yacoby na rozgodzesa,  
wfalyczą y gednaczą przygybatego, dawayacz y po-  
szyczayacz nam wszythką nocz, abysmy krom wasze-  
go sądu prawem gednym tako duchownym yaco swiecz-  
nym nyeszkadzacz, podług naszej woley kv stat-  
ku prawyedly. Przeto my z boszą pomoczą a na-  
Dział. 3

any dzielisz między sobą, ale gestly zymie, tedy za tydzien, a gestly lecze, tedy za dwie nyedzeli maya bycz chowany, a to lubo sprawnye lubo nyesprawnye zaciad badze wzat. A wszakosz ten, czygy gest zakla we dw nyedzeliw ma gy wyprawycz, paklihy nye wyprawyi any chezal wyprawycz, tedy ten zaklad tyto sadz silsznye myedzi soba maya rozdzielysz. Paklihi czy ysczy sadze abo gyszzy, ktorzy na wyrzohv sa wypicany, przeczyw naszey woley vezynily, a zaklady przed czasem wstawionym nyedzi soba rozstargali, teoi temv, czygy gest-zaklad, lubo badze kon abo

czassen strawywszy, od swego gynyenya zbyeszaw-  
szy, po stronam zbygaya, vbestwo tapyacz. Prze-  
te chczem, aby taczy acz nye noczą ale wyną bybil  
skarany zbiegowie od swego gynyenya a po stronam  
zbyiayacz, te gynyenye, od ktorego odbyegaya,  
naszenv stolv przez wszego odmowienya przysądzo-  
no. Aczby taczy naszą mylosez przenaieszly a gy-  
nyenye odzierszely, 32/ a wszakoss chczem, a-  
by myedzy slachta rowney czczy nye nyely. /  
/67/. O placze slvszebnykowem.

/P/odlug starego obyczaya bylo, ysz gdy  
Dział. 31-32

Nasz

Sul 23: naremo koolgeuwtv wycerystyng  
czazi pnylaccic

7b

by kaszdy dwchowny oczczyzna pod nany trzyma-  
 yacs, podlug sacznkv gynyenia na kaszda wypra-  
 wa s nany pogechal; a gdyby nye chciał na wy-  
 prawa wojny gechacz, tedy gynyenia na sstapycz  
 swenv bratv albo blysznyenv przyrodzonenv. A  
 gdyby tego nye chciał vczynycz any wojny postą-  
 pycz, tedi tho gynyenie tych dwchownych na na-  
sza prace przypysvgeny, ktorym owszyky nylcsz  
 nye wkładany.

17/17

/17/. Wdowa y panna na nyecz rzecznyka.

/I/sze dla krechcocy panyenyskyey y tesz  
 dzewychez obczowane 11/ naszkye na bycs od-

Nasz

11b

/30/. Złośnyk podług analvgy ma czyrpyecz.

/P/rzydawa są czastokrocz, ysz gdy nye-  
kterzy bywają pozwany przed naszą oblycznoscz  
e nyektore vini, the gest e gwałt abe zledzey-  
stwe, wzięli sobie obyczay, ysz the nye są  
wola, ale przykazanym swych panow abe starszych  
czynią, kteraszto wymową od zloseczy y od smyer-  
czy czastokrocz byli wyzwoleny. Czesz szesmy v-  
znali, ysz the bylo przeczywkę sprawiedlywosczy  
boszey, przeto bożanny boga mająca przeczyw te-

Dział. 16

na zakład pyenyadzy dawa a zasyą zyskve, a ta-  
ko ziemnyane czastokroc konye, na ktorychby  
nam ryczerstwo myely sprawyacz, straczaya, y  
tesz dzedzyny za takim zasszenym zastawyaya a  
potem w vbostwo wpadwszy, kv gorszemv przycho-  
dzą abo zbygyaya, dla ktorych wyn po sand nasch  
radzy przychodzą, przeto aby naszymy poddany czczya  
37/ tym szyrzey slynaly, vstawyamy, aby od/tych-  
myast szadny ziemnyanyn naszs z nyszadnym czvdzo-  
szemcem na zakład nye gygral, ale tylko za go-  
towe pyenyądze. Paknyaly kto nadto vezini a na



/81/. Kostek nye maya gygracz na zaklad.

/Y/sze chytroszcz kosteczna slyachtą nye-  
dzy sobą spywszy syą geden drvgemv na kosthkać  
Dziak. 36

Van

30b

mzdy, chczem, aby szydowie pyenyadzi poszyczay-  
acz, za lypha na tydzenny nyewiaczey wzały pod  
naszą myloszczą od grzywny, gedno pol grosza.  
A gdyby są kto szydowy lystem zobowyzal na  
pyenyadze lychwą placzycz, a gdyby szyd swą  
chytroszczą zamylczal y zadzierszal do dw lath a  
nye przypozywal gyszczca o mzda przed sąd, tedy  
lychwa od dw lath ma straczycz a daley telko  
mzda a znow lychwą poczatą ma myecz, a on lyst  
zapysny nygedney moczy daley myecz nye mosze.

Dział. 38

czastokrocz czyrpyą. Przeto ze wszym ryczer-  
 stwem wkładamy, aby kyedy macz vmrze, dzieczy  
 cząsezy od oczcza szadney nye poszyszcą, wygą-  
 wszy to, ysz oczecz gynszą szoną chciał poyacz,  
 abo tesz gdyby marnye gymyenyne chciał roztruo-  
 szycz, tedy dzieczom z oczczem slvsza dzal vczy-  
 nycz.

/84/. O lychwie szydowskyey.

/G/dysz z lychwy pochodzy nyerządne lakom-  
 stwo, a to dla nyevstawienya podobnego platv

abe jawney vkazowacz, pod naszą myleszą, ale  
szona take yatego w swem wienye na myszkacz  
abe przedacz przez przekazy.

/151/. @ zbieglen kmyeczv tv patrz. /

62/ /V/stawiany, aczby od nas abe ed naszych  
poddanych kmyecze w noczy zbieszą z dziedzińi,  
tedy rzeczy, kterich odbieszą w swych domoch,  
pan dziedzyczny ty wszytky otrzyma, a pan, pod  
kterego są on zbiegli sklony, kmyecza se  
wszythkyny rzeczany y z wyną rzeczoną pyathnadzes

A gdyby był jat  
przez kogo naszego a nam wydan, tedy ten ma bycz  
na naszej lascze, telko przyaczele take yatego  
tenv, czso gymye a nam vyda, nygedney lsczywos-  
czy nye maya czynycz any nyeprzyiasny tagemney

Dział. 61

slacheczskyego, czastokrocz swey czczy nyesza-  
nvyacz, wydawaya sya na lotrowstwo, ktemv na  
zlodzeystwo, a swa wola bywaya zbygowie s kro-  
lestwa nashego, a taka mayacz vmowka, wiele  
zlege w krolestwie poczynaya, a potem acz nasza  
laska na myloscz bada przyiaczy, cheza sya row-  
nacz we czczy slyachcze nyeporuszoney. Przeto  
vstawyamy, aczby taczy nasza laska zasya w kro-  
lestwo byly przyiaczy, a wszakosz o namowienye  
maja opowyedacz a dosycz vczynycz, a weszdy ta-  
kyey czczy nye bada myecz, yako slacheczycz we

-----  
 /85/. Gdy kto porąby drzewo w czvdzem lyesze.

/N/yektorzy swą smyalosczą wgechawszy w las  
 abo w gay nyektorego zemyanyna, kromye wolay ge-  
 go drzewo wyrąbywszy, precz wywoszą. Przeto v-  
 stawyamy, bo gdy kto s czyzego lyasa wyrabywszy  
 wywieze dąb, czso są godził na ossy, abo gdyby  
 pospolytych drzew woz wywozi, tedy temy panv,  
 czygya są drwa, ma pokvpycz vyną rzeczoną sye-  
 dmyna- 39/ dzessyath. /

/86/. O slyachcze zbiegley y tesz czso lotrvyą.

/P/przygadza są, ysze porodzony s plemienya  
 Dział. 38-39

slacheczskyego, czastokrocz swey czczy nyesza-  
nvyacz, wydawaya sya na lotrowstwo, ktemv. na  
zlodzeystwo, a swa wola bywaya zbyegowie s kro-  
lestwa naschego, a taka mayasz vmowka, wiele  
zlego w krolestwie poczynaya, a potem acz nasza  
laska na myloscz bada przyiaczy, chcza sya row-  
nacz we czczy slyachcze nyeporuszoney. Przeto  
vstawyamy, aczby tacz nasza laska zasya w kro-  
lestwo byly przyiaczy, a wszakosz o namowienye  
maya opowyedacz a dosycz vczynycz, a weszdy ta-  
kyey czczy nye bada myecz, yako slachczyez we



-----  
czyży nyeporvszony.

/87/. Ktorzy cradną zbosze s pol.

/P/odług pisma swiatego czyniączy szkoda  
na polv, rzeczeny tesz są złodzeye; ale ysze  
tańczy od zlosczy nye mogą bycz wczagnyeny, a-  
lysz gym powroz włoszą na szschiya, przeto acz-  
by nyektory kmyecz abo sluga czygykoly badacz,  
zbosze czygekole na polyv noczną rzeczą bral a-  
bo kradl, tedy aczby gege ten zabył, czyge bą-  
dze zbosze, tedy za to nyczs nye pokvpy.

woszcz, tedy wsparcze odstapwya od pothwarzy. V-  
stawiany, aby kyedy my s swym dworem krolewskym  
do Poznanya abe Gnyezna wgedzemy, sadza kromye  
wszego zanyesskanya do naszego dworu ma bycz y  
syesz na sadze a poznacz o wszythky rzeczy dzie-  
dzynne przed nany abe kromye nas s naszego przy-  
kazanya; ale gdy my s tych zemy wygedzem, reky  
pospolite podlug obyczaya o dziedziny maya bycz  
trzymany y chowany.

/116/. O pysarzv zienskem.

/V/stawiany, aby pysarzowie przy sadowych  
Dział. 47

wygiął y vranyl koge, tedi ten ma bycz na na-  
szey myłesczy. Aczlyby dobywszy brony nykoge  
nye vranyl, tedy ma pokwpycz winą syednadszes-  
cza, a temv, na koge są poruszy, winą pyatna-  
dzesscza pokwpy. A gdyby na naszym dwerze abe  
49/ naszego starosty kte brony debądze a nye  
vra/ny koge, tedy na naszej łascze ma bycz;  
a gdyby vranyl, tedy kromye szadney myłesczy  
ma bycz skaran. Aczlyby przed iarczybyskvpem  
dobył kte myecza abe kerda y vranyl koge abe  
nye vranyl, tedy iarczybyskvpowy syednadszescza.

-----  
 /118/. Pan za slugą nye wchodz do sądv.

/C/sastokrocz panowie neszarze dia slug a-  
 be zwich przyredzonych przed sąd w rzeczach wy-  
 czasstwo otrzymaję nyesprawnye. Przeto wstawia-  
 ny, aby tym ebyczagem szadny pan za slugą abe  
 przyredzenym do sądv nye szedl, pod wynę pyctna-  
 dzesacza.

/119/. Gdy kto kerd abe nyesz wygnaje przed  
 sądem.

/A/eszy nyakte przed sądem kerd abe nyesz

Nasz

Dzis a boog czlouek uczinon yest ... ,  
tegodla zbauena naszego boc obiczay (er-  
go exordium nostrae redemptionis) na boż-  
nymi sio>wi chwalmi rzekoc: chfala tobe  
gospodne ~~XIV~~ med. Modl Jag: 36

XV in.)

gwałt wozny, a gdy taka szenszczyna byessanez  
do nabliyszszej woy placzącz bądźz powelawala  
gwałtownyka, w ktorej acz znaky gwałtu bada na-  
lesony y tesz kwyecze gwałtu wolanego deswiathczu  
tedy taky 56/ na naszey y na / przyaczol my-  
lesczy na bycz. Aczlyby szenyszczyna potwarzala  
kogo y powelawala a na nyey znaky gwałtu nye na-  
lesyone, tedy ten, komv winą dadzą, na edydz  
szenszczą swiathkow takich, iake ssa, a tą potkwar-  
czą winą podobną na bycz skarana.

/135/. Komvby dane winą o zlodzeystwo.

Nasz

Obroczni nas, bosze, zbawene nasze  
(salutaris noster)

Fl 84, 4, sim. Put

Kasz

Mylaszyerdze syna porrego, drogoser wyelka  
czala yego a vrytek sbawjenya naszego.  
c. 1450 Art. IV 577.



Nasz = noster

obieray opravyeng naszego sbavyenya

modus nostre reparacionis

ca 1461-67. Term. 442. r.

Nasz

Geneze rzympyal dla zbawienya narrego. MW. 113b.

Nasz

A to czynily zly duchowe aby jako przez  
nyewastu ctowycka przywyodly ku potupienyu  
takoz tesz przez nyewyastu cherezy odkupienye  
naszego zbawienya nagabacz (Kozm. Pam. 475  
2. p. XV)

masz

~~masz~~  
~~...~~ w. 3.

Rozpr. 25, str. 104

verbi eterni in eius utero  
pro nostra redemptione  
mira incarnatio flowa  
vycaz nego wyzey wywore  
procta kupyonye masre  
dygonye woxelenye

pat. XV, R. XXV, 154.

~~...~~ 1133  
Pt. I 475 k. 69.

Mass.

San Massé Roccaforte

M. W. G. a.

Nasz

Panie... bądź obrońcą naszą mocną i wzmocnienie naszą. MW. 114 b.

Nasz

Panye... bądź obrońca nasza morderca! MW. 114 b.

Насъ

О крнъѣ дрнво богославнѣ, ктхрнъ  
носнло насъ клавнѣ  
рх xv кавнм. 290.

Тнъ есъ певна мадрнѣ насъ  
у крнскнѣ анскѣ рнѣча рнѣка иб



Kass

Tim, cro so sp)

take 20's

(*N. olicery nasrey* sp) (Pub: *tyu, cro so sp*  
*n. olicery*)

Fl 43, 15, ~~sim. Pub~~

(~~in similitudine gentibus~~)

(his, qui sunt in circute nostro)

sim. Fl ~~2~~ 78, 4

sim. Fl i Pub 84, 10

sim. Fl i Pub 135, 24

Nasz

(anni nostri)

Lyata nasza iaco paipk pomyslonca  
bpdq, dnawe lyat naszich syedmdresit lyat

H 89, 10, sim. Put,

sim. H 73, 10

Nasz

Cochali iesmi se we wszech dnoch  
naszych (diebus nostris)

Fl 89, 16, sim. Put

Nasz

Miszkane nasze albo  
w Twym pokoju<sup>w</sup> rozszgodz albo s<sub>2</sub>dzy  
(diesque nostros in tua pace disponas)

1424 Msza ~~3~~<sup>III</sup> 54; sim. ~~Msza~~<sup>VII</sup> 7

dnye Tesz nasze ~~1, 4-6, 8~~ I, IV-VI, VIII

Nasz

Dnye Tesz nasze < w Thwem  
pokoyv > racz <sup>sdrzadzycz</sup> ~~nasze~~ (diesque  
nostros in Tua pace disponas)

1413-4 Msza ~~A. 261~~; sim. ~~Msza 4, 6, 8~~ <sup>IV-VI, VIII</sup>

miskane nasze ~~3, 7~~ III, VII

Nasz

{ Day miłosierdy pokoy } w kasrdych  
dynow naszych (da propitius pacem  
in diebus nostris)

1413-4 Iszra <sup>I</sup> 263; sim. Iszra <sup>III, VIII</sup> 3, 8

w crassy nasze 6, 7 VI, VII

nasz

~~proszę~~ Dyabel prziwiodł na tsi ma-  
sche exaschi silne omowi a prziigani  
y sromi

1/2 XV R. XXII, 248.

Nasz

Ray mylosceyvy pokoy w crassy nasze  
(deu propitiis pacem in diebus nostris)  
1456 Nasza ~~6 s.~~ 263; sim. ~~Nasza~~ VII

w... naszych ~~1 3 8~~  
I, III, VIII



Nasz

Geden czlowyek w naszym miescie  
nawadzon panw brzywe tako usz  
sxye pan nagn rosngnyewal

Dod. Dyc. VI 391

~~VI 391~~

Nasz

Aby wszelkym obywatelom chcieli  
dziećszecz prawo y wielkierz jako  
dziećszemy w naszym myszczye

Ont Mac 44 (g)

Kosz

Bo wszystkie <sup>(nasze)</sup> drzewa (Fl: wszystkie  
dobre naszy) zagynęły

(dies nostri)

Put 89,9

Nasz

Nowy bog wśród naszę pamięć

Rozm. 93.

Nasz

68 Jaco tho yest nasz brat ~~naszego~~  
cienotha

1389 Pozn. nr 68  
Lchoz I nr 541

Marz

84. *Ita nos Deus adiuvat et sancta crux*  
Jaco Jan | <ieft> nasz Brath j nafz  
clenotnik — — —

1390 Pozu nr 84

Lehsz I nr 874

Naz

272. Tako mi pomoz. bog yfwanthy †  
Jako to | swatczø Jako Jandrzey  
ieft naz. brath | ~~naz~~ kleynothnik.  
yznasfey krwe wyffedl<sup>2</sup>).

1390 Pozn m 272

Lekin [ ] m 843

Flube 26 m 88

Marz

132. Jaco Jan [y] gest nafz p<sup>ra</sup>wi [prad]  
brad nafzego cleynota y nafzego  
fczita yfzafze krwe. | *Alii sic*  
*iurabunt* :

Jakoto fwaczø ifz Jan gest<sup>1)</sup> | za-  
wolana hÿ tego cleynota nowini  
y gich [kr] | krwe

1393 Poznań nr 132  
Leksy I nr 1361



Nasz

He

178. towe bog | Jako to ne gefť {ten  
kant} kofczelne ale me | [ani] ýmich  
dzieci | *Jan Czapursky iurabit:*  
Jako to ne gefť {ten kónt} kofczelne

ale mego | Brata | Jako {Jan} [I to]  
gefť naz brat nałzego | cleynota  
nałzego fczitha ý nałza kref |

*Alii vero quatuor in testimonium:*  
Jako gefť Jan łte połtaczĩ gich |  
kleýnota gich fczitha y gich krwe<sup>2</sup>)

1393 Połzu nr 178

Lehuż I nr 1551

JA III 480

Nasz

185. Jako Pert geft nasz brat naszego |  
klejnota ý naszej krwe. *Et alii in*  
*testimonium:*  
Jakoto fwaczimi.

1394 Poznań 185  
Lekszyń 1906

stasz

Janusz jest nasz brath y nasz  
chymotnik y nasha crew

1397 RY X VI, 23.

~~Nikolay dwa kone ne wpszl  
any sugne naszy dal~~

~~1404 Ib. 24.~~

~~Nikolay. i. s naschego plemena  
wischel y naschego zawolana jest ib.~~

Nasz

Szczeslaw jest nasz brath, naszego scitha  
y xawolana Buynow

1398 R J H. III nr 3

~~Jaszek jest prawi brath nasz~~

~~1405 ib. nr 6~~

Nasz

557 Tako gim | pomozi bog y fwati †  
iaco | Jandrzey Blof yest nasz Brat |  
nasze krewe<sup>1</sup>), naszego fczita |

1403 Pozn nr 557  
Pieki v̄i nr 470

Nasz

613 Tako gim pomozi bog yfwanti † |  
Jaco Dzerfzek gef<sup>t</sup> na<sup>z</sup> Brath |  
na<sup>z</sup>e krrewe<sup>1)</sup> y fezitu y clenotu |  
Drogoflawicz

1407 Pozn nr 613

Piek vī nr 1134

JA III 481

Nasz

Jaco jest Wawrzyniec nas brath, jenego  
Snamena

1408 Cms. 338

Nasz

Jako Climonth jest nasz brath stoyini

1408 Mies Her. XIV 113



masz

Jacub .. iest .. masz brat y masz <sup>e</sup>krwne  
1411 RT 4. VI, 25. 2.

Nasz

Yako the swyadczô, ysze Maczey iest naszego  
sczytu, nasz brath, nasze krwey y naszego  
sawolanya Grabye

1418 Pyzdr nr 540

AKH III nr 139 (317)  
-18

Nasz

Micolay jest nasz brath po ocrce, nasrey  
cowye y s nasreyo zawolany

1418 R.J.H. III nr 53

Narz

864 Tako nam pomozi boog<sup>1)</sup> y swan-  
ti | † Jako Barthofch yest nafch |  
brath po yego oczczu. clenotu. | trfzi  
weze fwyrzchv<sup>1)</sup> a pol lwa | na-  
fczicze. zawolana przoznÿ | naffey  
krwe ynaffego fczithu<sup>1)</sup>

1416 Pau m 864

JA III 482

AKH III 314 (nr 131)

Stasz

Tako gym pomosny.. y ako  
Byotrek yeszersky jest nasz brath  
& naszego schytw & naszej kryzy  
& naszego zawolanya Horda  
1417 Rokier. I m. 9.

Nasz

Yako tho swyadozymi, ysze Micolay iest nasz

brath naszej crwyey y naszego clenotu

Baranow

1419 Fyzdr nr 604

Marz (2x)

1216 (68v.) Taco gim pomoz etc. Jaco  
Myro | fek<sup>1)</sup> Jafthculka<sup>2)</sup> yesth  
naſch bradth prawy | krwę<sup>1)</sup> przy-  
rodzony ſtryny Clenotu | zawa-  
ſſchy yrogaczyny Szawolana | <sup>1)</sup>  
odrowaſch *Item duo fratres post  
matrem:* | Jacoyesth naſchego Cle-  
notu pomaczerzy | (69) J bradth  
{naſch} werny dwu [erzyſchu] |  
kzaſyczu {y Crzÿſcha} zawaolana  
Oſtoya<sup>1)</sup> |

1426 Poru nr 1216

*Nasz*

Yako Micolay iest nasz brath slachetne  
crwe Cecothow

1426 Pyszdr nr 821

AKH III 335 (nr 177)



Nasz

1259. - Jako gim pomoc bog etc. Jako  
Olbrachit Gorzensky gest nasz prawy  
brath po oczeniu naszej prawicy  
kroce y rodu zawolana proszma

1427 Pozu no 1259

(Nare = nosles) ~~Fl. M. Fl.~~

~~Wzrost i siła pwałi ocerowce narey Fl. 21, 4, <sup>sign. Pul.</sup> ~~Fl. 43, 4, 77, 3,~~  
<sup>Fl.</sup> ~~79, 7, 89, 9, 105, 7.~~ <sup>Pul.</sup> ~~Stępnym nare bōdrem par Fl. 81, 23~~ ~~fl. 23~~  
~~ostros cantabimes). Jim. Fl. 106, 3. Nępę acete nare~~  
~~rozawicmi rozem Fl. 48, 7. Jim. Fl. 107, 11. Nęę padlog~~  
~~grocchow narech oę nę nare Fl. 102, 10. Jim. Fl. 135, 25.~~  
~~potowit ies nas w przecę i sę sadom nareom Fl. 43, 15.~~  
~~Jim. Fl. 77, 7, 101, 4, 101, 9, 101, 13, 117, 7. Ręrocęly!~~ ~~!!~~ ~~ęęmy~~  
~~y i stęny naremy Fl. 105, 5. Obrocit ies spaki pa~~  
~~narech nępę acetech Fl. 43, 12 (awerit i nas~~  
~~ostroium post inimicos nostros). ~~Fl. 43, 12~~ Cochali~~  
~~isimie me wroch droch narech Fl. 89, 16 (delectati~~  
~~sumus omnibus diebus nostros).~~~~

Nasz

\* Rozeszylę jeśmy y s otcasz naszymy  
(cum patribus nostris) Fl105,6, sim. Put

Kossz

Kv czynyenyo myloszyerdzya  
z oyczy naszymy (cum patribus nostris)

Ew. Luc 280

Luc 1, 72

Skass

. Gest sriq an byl narim otherom vkaval

Jan 1756

Nass

Pro on(!) on geser oserer mass i brat nass. xivex.

Pocz. 233.

Nasz'

Jaszek jest prawi brath nasz, naszego  
plamena

1405 QJH. III nr 6

Nasz

1249 Taco nam pomoz bog etc. *Duo post* |  
*patrem*: Jaco Maczek pyanczka  
Sro | schcowa yefd brad nasch  
yflach | ethney krwe poczczu cle-  
notu | baranow a zawolana Ju-  
nosch | *Et post matrem duo etc. sub*  
*eadem rota mutando clenodium, et*  
*alii duo extranei*: Jako to fwacza

1427 Poru nr 1249



Naz

1588 Takogým pomofz bog etc. Jakotho fwatczimi Jfze  
woczeh nyegdÿ Swÿjekotk<sup>2)</sup> yefd brat | nafeh krwÿa  
przyrodzonÿ poczczu fchczitu Czeuyey apomaczerzy  
fchczitu wfczeley *Et|duo extranei*: Jako tho fwatczim|

1) *Tekst laciński bez roty ma Kozier. s. 12n.* 2) <sup>74</sup> *Nehring III*

483

1437 Pozn nr 1589

Nasz

Yako rzek (z) Mykolay Komorszky, aby brath nasz

nasz Barthosaz Tharnowsszky byl sze \*szlel

maczerze, the my aswyathozymi, yasz yest

s dobrezg maczera (e)

1432 Pyzdř nr 1037

Narr

1581 Tako gym. pomofz bog †<sup>1)</sup> Jaco tho fwatezimi Jfze  
wanczencz<sup>2)</sup> Nyeninfkÿ yest brath | nasch krewni  
Schczita naschego po Occzu Nowini

<sup>1)</sup> Ul. 193: bog i erzisz.    <sup>2)</sup> Nehring III 483: Wanczerz.

1438 Pozn w 1591  
AKH III 342

Nass

1582 Jako tho fwatczimi Jfze wancencz Nýeninlký yeft  
brath nafeh krewni Schczita nafchego | po matcze  
przoffný |

1438 Pozn no 1592  
AKH III 342

Nasz

16a

/40/. O doswiateseniy swey slachetnosczy.

/R/odzay slacheczsky od rodziczow pochodzi  
a synowie od nych porodzeni, gym tess doswiat-  
czaya sya bycz slachetnego rodzayv. Przeto acz-  
by sya nyekto myenyl bycz rodv slachetnego a  
gynszi by temv nye wierzyl, tedi na doswiath-  
czycz szescza naszow swego rodzayv, ktorzy ta-  
ko maya wyznacz przysyagwszy, ysz ten gest  
brath nasz y gest s pokolenya oczczow raszych.

Str. 21

Naz (2x)

tele na-

959 lza wfzøly [gelefmÿ mÿ gych wfza] |  
gele gych onÿ wfzøli any [gy w]  
gych | wfithka ma fwymÿ dzeczmy  
*Primi dicunt* : | nas oczecz. any gych  
wfithka mamÿ | fnafim oczczem

1418 Pozn m 959

Nasz

Przyssęgi do abrama, ojca naszego  
EWANGELIUM OF XPII 290

~~Jako mój jedyny do ojca naszego.~~  
~~ib. 289~~

~~Ko w naszym miłosierdziu~~  
~~zajmij naszymy. ib. 290~~

Kasz

95. (120) Jako tha barz<sup>1</sup> < okthore mi dano vine tha gest >  
rozzdelona za naszich oczczow ypoloszona sz vrzandem. — Jako  
ya tho wem.

1424 Zap. Kasz nr 95

1 barć





Nass

Przyjęte ymiesz raczył ysz obyath  
Edari offyany... y obyatho pirswego  
oczera nassego abrama (accepta  
habere dignatus es munera... et sacrifi-  
cium Patriarchae nostri Abrahamae)

1424 Insa  $\frac{3}{III}$  e. 60; sin. ~~Para 1, 4, 6-8~~  
I, IV, VI - VIII

nasz

Ninje smy poznaly, ze diabla mas ...

czy Ti wezci si pccza nasego Abrama,  
gene <sup>207</sup>umf  gest 

ca 1425 EWK Reg 42 ~~Yok~~ 8,53)?

Nasz

Jaco Stanislaw et Janusch ... szp nyasa [s] bra-  
ca krewnya [s]y genezo zawolanya

1430 Miesler. XIV 118

Narr

37 Rotv 002

Tako nam pomoz bog † Jfzelmý njeprzýfwolilý  
laſw. yrolej pýotrowj [lof p] bratu | naſſchemu oth  
Goſlini kuloffkunjv. wekugýtým dzalem.

1440 Pozn nr 1604

Kasz

(cum parvulis nostris)  
Szedamy naszymi podryemi

B2Ex 10,9

Nasser

Abi nas zabył a dreczy nasre<sup>(liberos nostros)</sup>

BZ Ex 17, 3



Nous

Hredl

2a nyósz to gest prisyggel oterom  
nasim (patribus nostris)

BZ Deut 26, 3

Nasz

Posłuszny bōdzem zakona  
oścrow naszich (patrum nostrorum).

B2 I Mach 2, 20



Nasz

Jako mowyl jest do oczow naszych

EwZam 289

Nasz

Nasza matka kroczyła drogią naszą  
macoszce a my mogła nasza macozcha  
w malzenszthurye być za naszym ~~naszym~~  
oczczem any ona jego zoma była

Ont Mac 114 (d)

Masz

Tho gdaacze gymyeny albo thy gy pyenaobre  
byly naszego wozad.

~~2. pot. XI~~ Ori. Urteł 117

Nasz

1014. (587<sup>v</sup> r. 1461) yakom sza ya rozszdzyl zbrathem  
ffilypem, a macz nassza na (swa czaszcz przizwoyla dzal) dzal  
na then przizwoyla, ha ya macz nassza doyey smyrzci dochoval  
na swey czaszczy. — Jakom ya (th) rozszdzyl Jana (hy ffilypa)  
Sffylpem a macz na dzal przizwoyla, a Jan dochowal Maczerze  
na swey Czaszczy do yey Smyrczy. — Jako ya tho wyem  
Johannes cum ffilipo sunt divisi etc.

1461 Zap Warsz nr 1014

Nasz

Nasza matka kroczyła drożyną naszey  
macoszey

(ort. Mac 114/d)

Nasz

Nasza matka krzyczyła dziesięć  
naszej macoszce

Art Mac 114 (d)

Wasz

16a

/40/. O doswiateseniy swey slachetnosczy.

/R/odsay slacheczsky od rodziczow pochodzi  
a synowie od nych porodzeni, gym tess doswiat-  
esaya są bycz slachetnego rodzayv. Przeto acz-  
oy są nyekte myenyl bycz rodv slachetnego a  
gynszi by temv nye wierzyl, tedi ma doswiath-  
czycz szeszczą maszow swego rodzayv, ktorzy ta-  
kó mayą wyznacz przysyagwszy, ysz ten gest  
orath nasz y gest s pokolenya oczczow raszych.

~~Str. 21~~

Nusz

Naschie proodky - parentes nostros.

1471 MPKY V 86

(laudemus viros gloriosos, et parentes nostros  
in generatione sua Ecclus 44, 7)

Ecclus XLIV 1



Nasz

1401. (58 r. 1473) yako(m ya) < andrzej oczecz nassch >  
nyewzyał pograby póczczu stachnymem et prachnymem gymyenia  
russayącego zytha ybjdla rogatego ygomolego < ygynsych  
rzeczy > thak dobrego yako dwanaczcze kop grossy wpolgros-  
szech thako my Bog etc. — yako ya tho vyem.

1473 Zap Warsz nr 1401

Nasz

1584. (250) yako nasz yednacza sthoba vgednaly yszesh nam myal zapissacz czaszcz dziedzyczna na pyeczysskach kthora myal y dierzal oczecz nash Mykolay v oycza swego < iuxta cittacionem > poth zakladem dwv kopv < gr. > a nyezapyssalesh thako etc. — Jako my tho vgednaly.

1487 Zap Wansz nr 1584

Nasz

1388. (298) Jako Ja tho vyem Jsze Jadviga Syostra nasza  
oczem vydana. — (298<sup>v</sup>) Jako Jatho vyem Jsze Jadviga.

1474 Zap Warsz nr 1388

Warsz

1742. (105) [Jako nam pravo Rakowske Slvzhi szprzothkowh  
nasych yako y oyczv naschemv] nyegdj andrzejovj kthorj sya-  
vyedze Sthoyarthowh nyeodpovyedacz naroczach pospolythych  
tylko naxazacych Thako my pomozy bog. — Jako tho vyem  
jsch ony pravo.

1493 2 ap Warsz nr 1742

Nasz

1742. (105) Jako nam pravo Rakowske Slvzhi szprzothkowh  
nasych jako y oyczv naschemv nyegdj andrzejovj kthorj sya-  
vyedze Sthoyarthowh nyeodpovyedacz naroczeh pospolythych  
tylko naxazacych Thako my pomozy bog. — Jako tho vyem  
jsch ony pravo.

1493 Zap Warsz nr 1742

sublet

Nasz

krw yego... przyde na nasz y naszymy  
naszye

2. p. XV Rozm. Pam. 476

Масъ

~~Pro matrem nactenyr pres  
tego knola ... nactenyr skye adam  
masъ pyrsski pater ex XV M<sup>o</sup> Ky. II. 317.~~

Per amicum onego... intelligitur  
ova pyrsska masъ masъ ib.

Nasz

Adom nasz pytwski pater

XVex. MIPK<sup>ny</sup> II 317





Nase

Uspominaj své milosrdie, jakoz  
mouit k nasem ojcem Rom. 53.

Nasz

272 Tako mi pomoz. bog yfwanthy †  
Jako to | fwathczø Jako Jandrzej  
ieft naz. brath | naz kleynochnik.  
y<sup>z</sup>na<sup>l</sup>le<sup>y</sup> krwe wyffedl<sup>2</sup>).

1390 Pozn m 272

Leken i m 843

Hubel zb m 88

Nasz

Jako Climouth yest... naszey kowe

1408 Mies Her. XIV 114

Narz

864 jako nam pomozi boog<sup>1)</sup> y Iwan-  
ti | † Jako Barthofch jest nasch |  
brath po jęgo oczczu. clenotu. | trzi  
weze fwyrzchv<sup>1)</sup> a pol Iwa | na-  
fczicze. zawolana przoznj | naffey  
krwe jnaffego fczithu<sup>1)</sup>

1416 Pau nr 864

YA III 482

AKH III 341 (nr 131)

Naz (2x)

976 Taco gim pomoz etc. yfz Janulz  
yest poftal | fnalzeÿ krzwe poftacÿ  
yfczytu Syczinfkÿ | yfznalzego za-  
wolana | gero *Post matrem Cume<sup>n</sup>-*  
*fky*<sup>2</sup>) zawolana czirwo|nego fczytu  
*Similiter iurant ut priores.* | *Extra-*  
*nei vero duo iurant:* yfz yest  
flachetnÿ | poczczu ypomaczerÿ

1419 Pozu m 976

AKH III 321

ЖА III 482-3

Nasz

Yako the swyadczymy, yase Nicolay iost nasz

brath naszey cwyyey y naszego olonotu

Baranow

1419 Pysdr nr 604

Nasz

1259 — Taco gim pomoz bog | etc. Jaco  
Olbracht gorzenfky gefit nasz | pra-  
wy brath poochezu nafzey prawey |  
krwe yrodu zawolana przofzna

1427 Pozu nr 1259

Naz

1260 Jfze | geft nafzego rodu yna-  
fzey krwe po | maczerzy zawolana  
Bogorigey

1427 Pozn w 1260



Nasa

1354 *Primi: Taco nam pomolz bog |  
etc. Jaco laffchota yeld fnafchey  
krwe | polzedl ynafchego fczita za-  
wolanya | grzimaly czofnofza trzi  
veze nafczicze | *Et alii duo extranei:*  
Jaco to fwacza | — — —*

1) *Tak w rękopisie zamiast Itriyczu.*

1430 Poznań nr 1354

ponim.

yaco my tho wyemy ysze Dyzsiek wysze thl  
s pravey naszyeny krzye bratha Jacubowa  
Woszechowa

1455 RJH III nr 302

Nasz

132. Jaco Jan [y] gest nasz p<sup>ra</sup>wi [prad]  
brad naszego cleynota y naszego  
fczita y fczafze krwe. | *Alii sic*  
*iurabunt:*

Jakoto fwaczø ifz Jan gest<sup>1)</sup> | za-  
wolana hý tego cleynota nowini  
y gich [kr] | krwe

1393 Przu. nr 132

Lehse I nr 1361

Nasz

185. Jako Pert geft nasz brat naszego |  
klejnota y nasze krwe. *Et alii in*  
*testimonium:*  
Jakoto fwaczimi.

1394 902u w 185  
Leksz i w 1906

Nasz

557

Tako gim | pomozi bog y fwati †  
iaco | Jandrzey Blof yest nasz Brat |  
nafze krewel), naszego fczita |

1403 Pozan nr 557  
Pieku v, nr 970

Manz

613 Tako gim pomozi bog yfwanti † |  
Jaco Dzerzek gefst naz Brath |  
nafze krrewe<sup>1)</sup> y fczitu y clenotu |  
Drogoflawicz

1407 Poznań nr 613

Piek v m 11 34

JA 115 481

Narz (2x).

865. ~~Jan~~ masch brat po jego

Jako Bartosch jest

macierzy

naffe krwe. nafcicze Baran | zawo-  
lana Junofch.

*Item aliis duobus nobiles de cle-  
nodio | extraneo qui, in testimonium  
iurabunt — — —*

1416 Pozan in 865

AKH III 314 (m 131)

№ 12

Yako the sryafonj, yase Kacsey leat naszego

sczytu, nas brath, nasse krcsy y naszego

zarolanya Grabye

1418 Pysér nr 540

AKI+III nr 139 (317)  
-18



Nasz

178. Jako {Jan} [[y to]] jest  
nasz brat naszego / cleynota  
naszego resitha y nasza kreft

1393 Pozn nr 178

Leksz I nr 1551

JA III 480

Naz

1260 Jize | geft nafzego rodu yna-  
fzey krwe po | maczerzy zawolana  
Bogorigey

1427 Pocz w 1260

Marz

84. *Ita nos Deus adiuuat et sancta crux*  
Jaco Jan | <ieft> nasz Brath j nasz  
clenotnik — — —

1390 Poznań nr 84

Lehza I nr 874

Nasz

By on racil... nas utogow  
nasih widomih y neuidomih  
uhouach

K'sw et 5

Norsk

Dagper chualq... nasremv Xroui

In 1a

Stasz

Staszczyno tego to drecz ka | naszego  
... bilowz gest ono welikego vory ka |

Str 26

Nass

Chemilij crynier voló nasrego othera

In 1716

Kass

Ydis sđ sz nassim neprzygaczelem  
... chemy walerycz

Gm 173a



Nasz = noster

[F]

~~Nasz xpus mily qdety on byl giuse dny stworzyl gn. 177, a. Abikom nare~~  
~~izywoth oryotho... chnowaly c'ly gn. 172, a. Chemi by c'nyie wolt narzago~~  
~~othera gn. 171, b. Daglec chualc... narzom xpowi gn. 170. Gd is d'p se~~  
~~naszim uspry g'acem... chomy walowc gn. 170, a. Samy by o'c' s'ya~~  
~~pryacete narz gn. ap. 2, a. Prower go, abim narzagrachy o'ch~~  
~~parowt gn. 11, a. Tefice on nare narick grzeof po'bauil gn. 115, b.~~  
~~God se' on byl naszim o'herom w'arszal gn. 175, b. Abikom go~~  
~~mi narzomy grzechy ne g'neualy gn. 175, b. De g'anny~~  
~~narzem grcky gy ro'nie'ualy gn. qf. 156, a. Tefikom d'ip~~  
~~f narick grzechoch (!) w'ezuczely gn. 14, a. P'ose samy~~  
~~dkane nare gn. qf. 156, a. Staro'czne tegotho d'ze'c'p'htka~~  
~~narzago... bitoe' gest ono w'elikego w'rythka gn. 2, b.~~  
~~po'p'ro'f'ny naszim lexarem naborn'ijm gn. 184, b.~~  
~~I narzem w'erete mamy g'ick walowac gn. 14, b.~~  
~~na'c' n'ym nasz na d'ny narz p'ezeg'ny'ye gn. qf. 4, a.~~  
~~Snare f'ernice w'ubawa gn. qf. 6, a. G'atob'it'om~~  
~~naszim d'uzom o'zymaly s'banec' gn. 172, a. Aby nare~~  
~~thesz pan bog raeryt w'yst'uchac' u' p'row'ebuch narzych~~  
~~gn. ap. 2, a.~~

Nasz

voc

Smyglucze srya ... przyaczele  
nasszy

Uzu op. 2a

Nasz

Gospodnie, bozic nasz (dominus  
noster)

Fl 8, 1, sim. Pet

sim. Fl. Pet 8, 9. 64, 6. 66, 6. 83, 9. 98, 9. 105, 45

Nass

(deus moter)

Bosse nass, zbau nas

<sup>IV Reg</sup>  
BZ 19, 19

Nasz

Kto bogem <sup>cioma boga naszego</sup> ~~praeteri gopodua~~  
(praeter deum nostrum)

Fl 17, 34, sim. Lut

' sim. Fl i Lut 29, 5. 34, 17. 43, 22.  
43, 26. 47, 1. 88, 18. 88, 19.  
91, 13. 97, 5. Ath 27. Ez 23.  
tylko Fl 47, 7.

Nasz

Łucz jest volą bogą naszego, ~~tychom polny~~  
~~ty przykazanye jego~~ ~~Mac. Dod. 9t.~~

~~ex. xv Spr. I 152~~

Deu II 1, 2.

Nasz

*Odgimera nasz iest (protector  
noster est)*

*Fl 32, 20, sim. Pul*

*sim. R. Pul 11, 4. 43, 27. 45, 7. 45, 11. 47, 13.  
49, 3. 61, 8. 67, 22. 73, 13. 76, 13. 91, 15.  
53, 23. 94, 7. 98, 10. 112, 5. 113, 11. 114, 5. 125, 2.  
134, 5. 146, 5. Ann 3. Ath 28*

*sim. fylko Fl 88, 19.*

Nasz

I wpuscil w usta moia... \*pastnka bogu  
naszemu (deo nostro)

Fl 39, 4, sim. Pul

sim. Fl i Pul 46, 6. 80, 1. 94, 1. 146, 1. 146, 7.



Nass

Prpawadami sđ bogu narremat mi=  
lenw, ysresrmi srgresili, nepelnili  
sresracora milosserd(2) a bosego  
Spow A.

Kasz

Przewadami są bogu naszymu milemu.  
~~in. XV Wiest. Kat. Nr 1299.~~

~~Przepr. nr. 1299 A. A.~~  
~~Przepr. nr. 143~~

Spot 1.

~~Rozpr. 24 str. 80 pocz. w. XV~~

2015

Narr

Se pawadami sro' bogw narremw milemwa,  
(yresmi) yresrili we dw naerere erlon=  
cow chreseryanskey wany Spout 1.

Novsz

Blagoslawcyje <sup>cho</sup> panu bogu nasremu <sup>tak</sup>  
(dominus, deo vestro)

B2 Kch 9,5

Насъ

(inimicos nostros)

Непрязаче насъ тоу жеиъ тогеиъ

Fl 43, 7, sim. Pub

sim. Fl i pub 107, 14

Nasz

Obroczil ies opak po naszich  
neprzyaczelech (inimicos nostros)

Fl 43, 12, sim. Pul

Nasz

Poloszil ies nas w precore sbsadom  
nassim ( <sup>aprobrium vilinis nostis</sup> )

Fl 43, 15, sim. Pub  
sim. Pl. Pub 77, 7. 78, 4. 78, 9. 78, 13.  
78, 7

Nasz

· Błogosławcze poganowe, boga  
naszego (deum nostrum)

Fl 65, 7, sim. Put

sim Fl: Put 98, 5. 98, 10



Nasr = nosler

(deus noster)

by M. Jg <sup>sim. Part</sup>

On gospodzu bog na vrh Fl. 104, 7. ~~Virgimaa nava iest Fl. 32, 20.~~

~~sim. Fl. 70, 2; 75, 7; 75, 11; 77, 10; 77, 8; 64, 8; 67, 26; 70, 13; 76, 11; 85, 17;~~

~~91, 15; 95, 25; 94, 7; 98, 10; 113, 5; 113, 11; 114, 5; 125, 2; 134, 5; 146, 5;~~

~~Fl. Ath. 28. Gospodne bore nare Fl. 8, 1. sim. Fl. 89; 64~~

~~64, 6; 66, 6; 83, 9; 98, 9; 105, 45. Ipatk nare lepram melbice~~

~~Fl. 11, 4 (linguam nostram magnificabit unus) sim. Fl. 89, 8.~~

~~Blagoslawene, pogawene, bage narcego Fl. 66, 7, sim. Fl.~~

~~98, 5; 98, 10. Kto bogem aroma bage narcego? Fl. 7, 34.~~

~~sim. Fl. 19, 5; 31, 17; 43, 22; 48, 26; 47, 1; 47, 7; 88, 18; 89, 19;~~

~~91, 13; 97, 5; 121, 9; 133, 2; 134, 2; Fl. Ath. 27; Fl. 22, 23. Ipatk~~

~~seit w vsta usia... pastrop (!) bage narcego Fl. 89, 4~~

~~tel iucavit in os meum... carmen deo nostro). sim.~~

~~Fl. 40, 6; 80, 1; 94, 1; 122, 3; 146, 1; 146, 7; Polovest' des rampy~~

~~na carepere narcom Fl. 65, 10 (posavti k' k' lalones~~

~~in dorso nostro).~~

Nasz

Wstal s martwich crol nas syn bozy

Bogur G

Nasz

III 7

Piwa kasnay tworera naszego, ne mey  
boga ynszego. ~~1399 Mac. Sod. 34.~~

Dek III 1-6, 10, # 11, 13-18, 22, 24-34.

Nasz - noster

Gospodstwo... sprawiacz nasz...

~~Wspolu s sluzg twym, papuzem naszym y z yar-  
czy biskupem naszym, y ~~wszystkym wernym~~  
~~prawym, y tes krasowianskey wyari str-~~  
~~ganyy Mac. Dod. 51. III XV Mac. Dod. 51.~~~~

(una cum famulo tuo papa noster et  
antistite nostro) III

1424 Mzra 5 & 51; sim. VI, IX  
Asia 6, 9

naschem & VII

naschego - naszego & VIII

Masz

Pospolstwo... sprawicz raczy... pospolu  
<ss> szluga twim papierem naszym s yare  
exibiscupem biseupem naszym y s kroleu  
naszim (una cum famulo tuo papa  
nostro et cum antistite nostro)

xv<sup>p.m</sup> Masz ~~q~~ lx 259

szo ~~et~~ krole naszymo ~~6, 8~~ vi, viii  
z [s] kroleu naszym ~~7~~ vii

Nasz

<Lospolstwo>... sprawiacz raczy ~~s. 57~~  
wschem orzagym zyemskym s sluzo-  
thwozem papyzem naschem & Myko-  
layem y z yacrybyskupem y s bysku-  
pem naschem (una cum famulo tuo pa-  
pa nostro et. antistite nostro)

XV <sup>p. p. got.</sup> Nasza ~~s. 57~~ <sup>VII</sup>

naszym ~~naszym~~ 3, 6, 9 III, VI, IX  
naszego - naszego 8 VIII

Nasz

<Pospolstwo>... sprawiacz racy... i sluzg.  
twojem papyerem naszym Mikolajem  
y z yarzybyskupem y i byskupem naszym  
Mawrynem y z [s] krole naschem Hlo-  
dyslawyem (una cum famulo tuo papa  
nostro et antislite nostro)

~~xv~~ <sup>p. post.</sup> ~~xv~~ ~~7~~ ~~vii~~ 57

sza krola naszego ~~6, 8~~ ~~vi~~ ~~viii~~  
s krole naszym ~~9~~ ~~ix~~

Nasz

parini

<Pospolsiwo>... radrycz <raacrysz> ...  
pospolycze szluga, thwoym papyesza na-  
schego ~~Anty~~ Mycolayem y naszego byskupa  
(una cum famulo tuo papa nostro et  
antistite nostro)

<sup>p. p. p. p.</sup>  
XV usza & VIII 57

naszym 3, 6, 9 III, VI, IX  
naschem ~~7~~ VII



Nasz

Pamy<sup>o</sup>łcz ~~cz~~<sup>a</sup>zcz<sup>a</sup>cz... dziewicze mariey  
matky ~~o~~<sup>e</sup>zey y pana naszego ihu crista  
(memoriam venerantes... virginis Mariae  
genitricis Dei et Domini nostri Iesu  
Christi)

1424 Msza ~~3~~<sup>III</sup>A. 53

Nasz

✓  
Błezinicz raczy aby nam czytało  
y krew było namiłyszego syna Twego  
pana naszego ihu xrista (facere digneris  
ut nobis corpus et sanguis fiat dilecti-  
ssimi filii Tui domini nostri Jesu Christi)

1424 Msza 3<sup>III</sup> 55; sim. ~~Abou~~ <sup>IV V</sup> 4, 6

Nasz

Lud Twój szwarty Tego <sup>xpa</sup> Chrysta  
syna Twego pana naszego (plebs tua  
sancta eiusdem Christi filii tui  
domini nostri)

1424 Msza <sup>III</sup> 3A. 59; sim. Msza <sup>IV, VI</sup> 4, 6

Nass

ponim.

U gymya boga ocsra cralo pane  
nassego Chr. naszy stross bycz crala  
y dusze moyey na pyeceny syvoth  
(corpus domini nostri Jesu Christi  
custodiat animam meam in vitam  
aeternam)

1456 Stsa 6 f. 264  
VI

nasz

Triona nauka pana naszego: ludzię  
bogathe a pani czeſtne błogoslawa,  
kawarude (!), a on obogię duchem  
błogoslawij

1/2 XV R. XXII, 236.

Nass

pan

Boce tho harsso suyathe slaczenye  
y poswaczenye ciała y krwy pana  
nass (e) go J. Chr. wsem byeracim

(przymiacim) sbawczemy dusze y ciała

(haec commixtio et consecratio corporis  
et sanguinis domini nostri Jesu Christi  
fiat accipiendibus nobis in vitam aeternam  
praeparatio)

1456 Inssa 6 <sup>VI</sup> 263

Skaza

Adpuszczamy naszymi związkami

Ojciec 3, sin. 1.2.4. 6-11. 14-17

Nass

ponim.

Przyjacze ciała y krwi pana naszego  
Chr... mye bądź mye na szad y na  
postrapienye (perceptio corporis tui  
domine Jesu Christe... non mihi pro=  
veniat in iudicium et condemnationem)

1456 Szera 6 ~~264~~  
VI



Masz

nota de fletu myłosecyjnego naszego  
pana J. Chr.

c. 1500 R XLVII 370

Nasz

Otore nas

Ojca 1, sim. Ojca 2-11. 14-17

Kass

Oterre naa yensse yesor na nebye  
ebaw naas (pater noster qui es in caelis  
libera nos)

1424 Intra III 63; sim. ~~Intra 6-8~~  
VI-VIII

Nasz

wystrobano: (bez).

A Thego <sup>↑</sup> dla rzecznicze nasza, ony  
Thwozy (bez) myloszerny ozi k nam obroczy  
(eia ergo advocata nostra illos tuos  
misericordes oculos ad nos converte)

Salve Reg <sup>4-17</sup> 1-2, ~~4-5, 8, 10, 12-13, 15, 17, 20~~ <sup>1a</sup>

recznycza nasza <sup>ib.</sup> 6-7, 9, 11, 14, 16.

recz(n)ycze ... ~~nasze~~ naszye <sup>ib.</sup> 3.

Nasz

Ay p<sup>re</sup>to rzecz<sup>n</sup>ycze przywołana  
nassye łkwe myłosrdne oczy k nam  
obracz (eia ergo advocata nostra illos  
tuos misericordes oculos ad nos  
converte)

Salve Reg 3.

Nasz

A przeto rzeczycza naszcha  
ony Thwoye przy myloszyerdne k nam  
obroczy (eia ergo advocata nostra illos  
Tuos misericordes oculos ad nos converte)

... Salve Reg 6-7, 9, 11, 14, 16.

Nasz

<sup>ihesu xpo</sup>  
Wierzę ... w ~~Jeza Chrysta~~ ..., pana naszego ~~ex XIV Wst.~~

~~Kat. Nr 1244~~. ✓

Wiernę 1, 4-12, 14, 17, 18

(credo ... in Iesum Christum ... dominum  
nostrum)

Klar = noster

Uyebte tegodlya ~~falbo~~ proreto ~~nam~~ iloseriowsy  
ocerere, pres Ihu Crista, <sup>z hvego</sup> ~~u~~na ~~tu~~ega, pana nake  
go, nabosani modlimi vye y prosyni ~~I, II, X~~  
~~III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X~~ (te igitur, clementissime pa-  
ter, per Iesum Christum, filium tuum, do-  
minum nostrum, supplices rogamus ac  
petimus)

1424 ~~Msra~~ <sup>III</sup> 50; sin. ~~Msra~~ 4, 6, 9  
IV, VI, IX

~~nasugo 6~~  
~~caasego 9~~



Nassa

Process pania nassago { J: Chr. }  
(per eundem terminum nostrum Jesum  
Christum)

1424 Nassa  $\frac{3}{III}$  63; sim. ~~Area 6, 8~~  
 $\frac{VI, VIII}{VI, VIII}$

Nasz

Przez c'ista pana naszego

(per Christum dominum nostrum)

1426 Msza: <sup>IV</sup>~~IV~~. 314; sim. <sup>VI-VIII</sup>~~Msza 6-8~~

Nasz (gen. sp. masc.)

Day... przez tego pana naszego  
(per eundem Christum Dominum. naszemu)

1426 Insa ~~4~~ 395; sm. Insa ~~6-8~~  
IV VI-VIII

Nasz

Przez J. Chr. pana naszego  
(per eundem Christum dominum  
nostrum)

1456 Msza <sup>VI</sup>~~VI~~. 260; sim. <sup>VII</sup>~~Msza~~

Wasz ?

Janina

A jak go potopily piracy (kapitani?)  
a knyzka ta u nich? nase na odsuzene  
smirery a ukrzyzowali gey (Luk 24, 20)  
ca 1425 Ew K Reg 42

ca. knyzka ta nase

Nasz

1228 Taco gim pomoz bog etc. yaco  
nalzy | kmothowiczi zaiali tỳ konỳ  
nana | fey lacze ywfycze |

1426 Poru w 1218

Nax

1618 Tako nam pomoz bog ýfwýanthy krzifch, Jfze, czfo,  
bracza Nafchý | lawnýczý post nos ad scampnum  
locati coram iudicio recognoverunt, quod ius Mathie  
tabernatori de Długa Goslina in hereditate adiuverunt,  
hoc et nos testamur, quia ita factum est.

1445 Pozu nr 1619

Narr

Oracze naschy lawnycaj, post nos ad scaup-  
num bogati

XV Spr IN Pozn. IV 44  
ca  
ante 1475

ukjood Lawnik



Nass

Prossimi procer J. (hr. poma nasego  
(deprecamur per eundem Christum  
dominum nostrum)

1456 Isra ~~64~~ 262; sim. Isra 7, 8  
VI VII, VIII

Nass

Dover nacy... press J. Cho. pana  
nassago (donare dignetur... per  
Christum Dominum, nostrum)

1456 Inssa ~~65~~ 263; sim. ~~Inssa 7, 8~~  
VI VII, VIII

Nasz

Przez tego wisthusa i pana  
pana naszego

XV p. post. VII  
Msza ~~7~~ 53

Naz

1089(6) Thako gim etc. Jfze pan potras  
Chellmfky | pobral Jedną albo dwe

szekirze Nabrale | we (!) nafzego  
panna dzedzine |

1421 Pozn nr 1089

Mass

Posibly nam mass pose  
in Cyrtoc  
~~112 XV~~ ~~AMK~~ ~~4,437~~

Stash

Stone batho, kookiny bozhe, the namu  
day system, mash bozhe

~~144 Profit. XII 443.~~

1471 Cuz Klob 443

Nasz

Raczysz nasz władcyor na vyeki..., panuje Jesu Chri-  
serye, stwozrycyelw nasz, amen. ~~I 1/2 xv~~ Mac. Dod. 102

Xp, p. 5.

Narr

Yorcy naas narr  
mily Crist wola

Blari 322



nasz

~~yrz cy nasz nasz mily knst wta~~

~~Psalm. Ps. 5, 322.~~

~~Ps. 322~~

~~przyacyely v naszym bogow~~ ~~Ps. 320~~ ~~Ps. 5, 320~~

~~chcesz sye boom naszym modlcy~~ ~~Ps. 321~~ ~~Ps. 5, 321~~

~~napzny zemusycy nyechowaly bogow naszich~~

~~it. 5, 321~~

~~Ps. 321~~

~~cz soszes nasz cyala kazal przycyw~~

~~offerowacz przyimy dzioya nasze dusze~~

~~Ps. 322~~

~~it. 5, 322.~~

Naasz = noster

Peranek (!) naasz obyethowan yest. [Etenim pascha  
nostrum immolatus est Christus] r. 1450 Art. 10 572.

Nasz

Obrazem nasze pacholcy (masculos  
nostros)

BZ Gen 34, 22

Nasz

(reges nostri)                      (principes nostri)  
Krolowye nasze, kszyozeta nasze...  
nyc pelnyly zakona

BZ Neh 9, 34

Nasz

Będz nasze ksyószq. (princeps noster)

Gd.: będi nam za hetmana

BZ. Judic 11, 6

Nasz

(deus noster)

Tamże bóg nasz, ... nie odwracaj swego  
oblicza we wrocy przeci, gess nas posyła  
<sup>(reges nostros)</sup> króle nasre, <sup>(sacerdotes nostros)</sup> kapłomi nasre,  
<sup>(prophetas nostros)</sup> proroki nasre, <sup>(matres nostros)</sup> y occe nasre.

BZ Neh 9, 32

Nasz

(propter peccata nostra) (patrum nostrorum)  
Prze grzechu nasze(y) naszych ojców  
(cum patribus nostris)  
poddanymi z bracjō naszą... w myce

BZ II Esdr 8, 78

Nasz

ponim.

Popolstwo... spravovack racy... popolu  
<5> sluga thymu papyzem naszym y  
sz yacerybyszcypem y byszcypem naszym  
y sze krolo. naszego (una cum formula  
tuo papa nostro et antistite nostro)

1456 Nasza ~~VI~~ 260; sim. ~~Arca 8~~  
VIII

z [s] krolem naschem ~~X~~ VII  
s krolem naszym ~~X~~ IX



Nasz

Bardziej który chodzi z łowców...  
w którym się wczynie wffacron  
then muszy przed naszym sandra!...  
y prawem <sup>muszy</sup> być praw.

Oni. Nr. 11359  
~~sin. D. K. 189~~

~~1/2 XV S. 189~~

Nasz

vstawiany, aby  
ten, ktori zastawy, abo gego przyrodzony przy-  
rannyyey gednacz w rok przed naszym sądzą, acz  
gy nosze myecz, abo w parrochy tey dziedzini.

31ia1.24-25-

Nasz

My kako trzymamy x naszymy  
myeserkym pyszczamy ysz syje  
nam podobaya

Ort. Pr. VI 383

~~Ort. Pr. VI 383~~

Nasz

Giżarów nasz byerze od kasdego  
szepszelynka geden grosz

Ord. 82r. VI 383

~~II 2 7 A VI 383~~

Nasz

Starego dawnego obycza[ya] naschy  
woythowye... wybyeraya. prysryasnyky

Ord. Kat. 188

~~17 XV Sitzler CXV 188~~

Nasz

Stymy szlony sthanege dawnego obyczayo  
~~maszy~~ woythowye albo szadzye wybyeraya  
pryszyszmyky

Art Mac 44 (9)

Nasz

Gyeden... calowyc, nasz myscerany,  
vmarl  
Ort. Kas. 195

~~11<sup>7</sup>/<sub>2</sub> XV fläber. CXI 195~~

Nasz

do

ponin.

A gdyby ten człek co dobył tego gromy-  
nysa był gosz albo taki myscramyn  
naszych/ by nys był pewny

Ort ilac 121 (isr)

(ortbrkp 88,4: nasz ysz)



Nasz

Racze... maya, prysraga, es bogu [y]  
naszem v pan v krolowy... , a nye gest  
~~gym potarchesina woytkowy prysragas.~~

Dot. Kai. 206

~~II <sup>7</sup> XV Silber. CXI 206~~

Nasz

Naszy wythowye... wybyeraya przyszyaszmyky  
kw lawyery na prawye szjedzyecz sz przepusz-  
czemym naszego pana krola, sz wyedzemym  
obogych

(Art Mac 44 (g))

Nasz

Starosta cyli „hetman nasz”

1457 Tym Izd. 27

Wax

Tho my byeremni ko stharcy prziszadze, yse  
obraerim celowyka, I swawa, pana, naschego  
y na themisemy prawye byli

1470 Tym Sąd. 137

~~Wszystko mi w rękach~~  
Kasz.

10 7 8

Pan nycybe + szky nyc-

1 12 2 9 6 11

chay bandzye + strozem y obranyczą (sic) + naszym podług

4 3 5 13

laszky + y moczy szwoiey

~~89.~~

N. W. 76.a.

~~Handwritten scribbles and text at the top of the page.~~

nasz.

1 2 9 3 11 8

Completa Conuer | te nos deus salutaris | Nawroc

6 5 10 14 74 12

nasz, my | ly panye, zbawy | czyelu nasz, ku szlusz | bye

13.

thwoyey .

~~26~~

M.W. 976.

Wasz

liatha po narodzeniu zbawiciela  
naszego Ihsisiger ordenista brüwiazcz  
driesiaty y osmi liath - [anno Domini]

1496] - Msc. Ups. VI. 272 - ~~1498~~

1498

Nasa - master

chyba tu mowa o Chozotuma

Szuknysa bratha naszego - kumica  
fratris nostri  $2\frac{1}{2}$  ~~XV~~ <sup>p. 100</sup> ~~kat. 100~~ . 242.



Nasz

My przyrzekamy Bogu y takeysz naszym  
panom ruderam posluszny bycz w dnie y w no-  
czy. ~~II~~ <sup>(p. 100)</sup> ~~XV~~ Tab. 539.

Nasz

Prziszangamy bogu, ysz cherezemy... <sup>(bierz...)</sup> naszym  
panoom raderam posluschny

XV Est. Wilk. 45

Nasz

Prwyathy Ihworzyamy, nasz myly patro-  
nye, uslysz szwe spyewaky. ex. XV Gr. Fil.  
IV 623.

Nasz

Przemysłowa nasza dobra,  
myślochrywa, bardzo mądra,  
racz ranamy orządować,  
naszym sokom<sup>2)</sup> odpowiadac.

ex, ~~kon~~-xv Pr. F. X. V. 105.

2) sok - potwarca d.

Nasz

Gdy nasz Jesus yusz umyeral

er. xv R. xix 89

Nasz

Prizrangamy, ysz chazemy naschemu panu  
krolowy chazemy wierny bierz

xv Estr Wilk. 45

Nasz

Nasza rzeczniczka, Maria,  
wyszłuchaj nasz luthoscrijwa  
ca 1500 Spróbuj W V do

Nasz, nasz

Toi jest to, dzieciatko, które wredczy  
w naszą piemię i podeptał nasze bogi  
swoją mocą, przed nim naszy bogowie  
nie śmieli stać [Hic est ille puer no-  
stram qui terram huc intravit, et virtu-  
te sua deos nostros conculcavit.] Rom.  
In conspectu suo dñi stare non audebant]  
Rom. 94-95.



Nasz

pożegnania.

nie uwolczył bóstwa pan nasz miły Jezus Chrystus

Rzym. 838

Nasz

A tu się jemu zaczęli naszmiewać... rzekł:  
... minimalis, aby ty był lepszy i mędrzy nas-  
szych biskupów? Rom. 733.

Nasz

Nasz

Kiedyż błogosławiony nasz zbawiciel był podan tym  
nielutościwym katom, le tako iże Pilat wżdy chcąc  
ukoić gniew żydowski, wezwał niektore sługi żydow-  
skie i kazał im rzekąc: Rozm. 815.

Nasz  
naszemu

A gdyż był wto istne odzienie sprostne obleczon, po-  
jąwszy go włodyki albo sługi Pilatowi i żydowscy  
i posadzili ji najednem stolcu a splotwszy koronę albo  
wieniec tarnowy alboż, jako ini mienia, iże ta ko-  
rona (829) była uczyniona ściernia morskiego barzo  
kończatego i silno ostrego, jako chcą tego (!), iże  
wstawszy tę istną koronę na głowę miłemu panu na-  
szemu Jesucristowi i wcisnęli ją dwiema drągoma  
w głowę tako silnie, iże ty istne ostry cicznie przeszły  
jego świętą głowę aże domozgu i oblał sie potem krwią  
z jego świętej głowy, a żydowie i słudzy Pilatowi po-  
częli mówić, naśmiewając sie jemu, rzekąc: Rozm.  
828 829.

Nasy

Fasciella mini dyba tyllco o robie, a ureje mowa tu  
tyllco o poprzednicach

Je stawa downa przez preotki nasze  
(per antecessores nostros) w nyektorem  
capitule ... gest wyslowyono, yrze  
zona ... pri wsrysthem dabrze ...  
myalaby ostac Jul 74

nasz

Kv othlorenyu skodnego nalogu,  
yenzhe dotychmyash myedry  
naszimy poddanymy... chowan byl,  
... vstavlyamy (Ad abolendam  
damnosam consuetudinem,  
que hactenus inter subditos  
nostras... servabatur... statuimus)

Jul 74

z ryczerstwem naszym obeszczawszy to z boszą  
pomoczą, ysze od dawnych czasow w ziemyach kro-  
lestwa naszego czastokrocz w sądziech nye podlug  
zgody, ale podlug swych glow smyslv a starych  
lath rozmow rzeszy przednye przeszle romagy-  
cze sądzą, temy ta rzesz tako a gyszemv tazz  
rzesz gynako: dla ktorego rozdzeranya rzeszy nye-  
dzy naszyny poddanyy gadky y myeszanya pochodzą,  
przeto kv chwale boszey y mathky gego y wszech  
swiättych a na vszytek naszych poddanych vlozly-  
lysmy tho myeszanye sadow bycs slonyono, chezac.

/9/. O dziedzina w sasjedstwie.

/G/dyszby kto przed sąd pozwał nyekogo o dziedzina w pienyadzoach zastawiona, a gdyby go kv sąd przyzwał, a zatym gdyby sampyerz na rocze zawytnem nye stał, tedy powod abo gyszczecz dziedzina otrzyma, pyenyadze sampyerzowy wroczywszy.

/10/. Rosąd o granicze,

/C/zastokroczy myedzi naszymi poddanimi o granicze gadky bywaja, myedzi ktorimi nakład straw y szylnych roboth rostargnyenya bywaja.

Dział. 7



Насъ

Іхъ рады а с преисваленыа прелатов  
у чьехероу насъчихъ ... вstawyamy  
(ex consilio et assensu prelatorum  
et baronum nostrorum statuimus)  
Іулъ 75

Наше

W ныякловем вставыеню намыаѣтка  
нашего (in quadam constitutione  
predecessoris nostri)... вставыено было,  
абы кеды махрерс умне... дзекы  
ош оверка мыады зордоуе ерашеу

Лел 75

-----  
krolestwa naszego a na ymyą polskyego o' ogego  
stadła, geden z drvgym poczesnye byl, a geden  
drvgego nye vraszał, ale sprawiedlywosczy  
2/ dopomagal, przeth / z osobney rady wyelebne-  
go oczcza, ksyadza Yaroslawa gnyesznyenskigo ke-  
szczola iarczybiskvpa, y tesz prelatow y stol-  
nykow, woyewod, ryczerzy y pospolstwa sylachty  
naszey y ziemye polskyey, kv wieczney pamyaczi  
wkład albo statuta vstawylismy, kteresz podpys-  
my chezcz, aby ge wziali w zemy polskyey wszyt-  
czy zachowali pod narvszenym naszey mylosczy.

Nasz

2a

/15/. Szoltys na na wojną gechacz.

/V/stawiany, aby kaszdi szoltys tako dwchownych yako swieczskych panow podlug swey noczy kaszdy s nany na wojną poczagnal.

/16/. Dwchowny naya gechacz na wojną.

/P/otrzebno gest, aby kaszdy prawa swego vszywal; ale ysze czastokrocs dwchowny w oczczy-sznye myschkaya, praw any vkonow krolestwa naszego podlug zemyan a slyachty naszey nyepostapvyacz, a wszakoss krolestwa naszego yako gynszy ziemyanie poszywaja, przeto vstawiany.

Dział. 10

Nasz

2b

nyesprawiedlywe zdanye wyzwal kv stolv wyszsze-  
m.

/Y/aroslaw z Boga mylosoci gnyesnyenys-  
kyay czyrkwie iarczybyskvp, postawyony vrza-  
dem obeszrzenya w obyazdze y tesh powyacze cra-  
cowskyem, wszem pospolycze tymto pysmem dawany  
wiedzeoz, ysz myedzy oswyeczonym ksiadzem, pa-  
nem Kazimirem z Boga mylosoczy krolem y patro-  
nem naszym s strony gedney, a Bodzata bratem  
naszym mylym, byskvpem crakowskym, s strony drv-  
gey, porvszylc sya nyektore watpyenyu o dzessy-  
Dzial. 3

Nasz

2b

nyesprawiedlywe zdanye wyzwal kv stolv wyszsze-  
mv.

/X/aroslav z Boga myloszi gnyesnyenys-  
kyey czyrkwie iarczybyskvp, postawyony vrza-  
dem obeszrzenya w obyazdze y tész powyacze cra-  
cowskyem, wszem pospolycze tymto pysmem dawamy  
wiedzeoz, ysz myedzy oswyeczonym ksyadzem, pa-  
nem Kazimirem z Boga myloszy krolem y patro-  
nem naszym s strony gedney, a Bodzată, bratem  
naszym mylym, byskvpem crakowskym, s strony drv-  
gey, porvszylc sya nyektore watpyenya o dzessy-  
Dzial. 3

Nasz

40

z riczerstwem naszym obeszczawszy to z boszą  
pomoczą, ysze od dawnych czasow w ziemyach kro-  
lestwa naszego ezastekrocw w sądziech nye podług  
zgody, ale podług swych glow smyslv a starych  
lath rozmow rzeeczy przednye przeszle romagy-  
cze sądzą, temv ta rzecz tako a gyszemv tass  
rzecz gynako: dla ktorego rozdzeranya rzeeczy nye-  
dsy naszymy poddanymy gadky y myeszanya pochodzą,  
prseto kv chwale boszey y mathky gego y wszecch  
swiättych a na vszytek naszych poddanych wloszy-  
lysmy tho myeszanye sadow bycs zlomyono, chezacz

Dział. 6

-----  
 papyessika bądze dana, ktorey ny noczy 6/  
 dacz / rozgrzeszenya nys nany, ehozeny, aby  
 wzywazy goy kopya, przykasanye rzadnye a o-  
 byczayne zachowane; ale o interdikoze to trzy-  
 mayas, yaco gosny pyrtwy polcasyli.

Przygagaze statvth ci syenyan.

/N/ye ma bycz radzyw, acz podlug resyrze-  
 nya czasow, obyczage albo vlessenye lvdskiye  
 sya odmyenyloby, gdysz nasstwo nyetylko w syy-  
 lach esala any ezvdnosczy harnasz na bycz sezna-  
 no. Przeto ny Kazimyrz s Boga mylosczy pospoliv



z rozszerstwem naszym obeszczawszy to z boszą  
pomoczą, ysze od dawnych czasow w ziemiach kro-  
lestwa naszego ezastekroc w sądziech nye podlug  
zgody, ale podlug swych glow smyslv a starych  
lath rozmow rzeeczy przednye przeszle rozmagy-  
cze sądzą, temv ta rzecz tako a gyszemv tass  
rzecz gynako: dla ktorego rozdzeranya rzeeczy nye-  
dzy naszymy poddanymy gadky y myeszanya pchadzą,  
prseto kv chwale boszey y mathky gege y wszęch  
swiątych a na vszytek naszych poddanych vlczy-  
lysmy tho myeszanye sadow bycs slomyono, chezacs

Nasz

6a

wezwany, ale jeszcze niektorzy swą wfałnoszcą abo  
też dla niedostatku, zdany przed sądem, dosyć  
nieuczyniwszy przez odehoda, przeto chcemy, a-  
by tacy za to nyskadney wyny nie podyały, ale gdy  
badą preparczy sądownye, mają być dany za rąką.  
Paknyaly z yączstwa wczekną, tegdy. ywas od yącz-  
stwa badą wyzwoleny; ale o dług nyczs, wylawszy  
o złodzeystwo, o to yączstwa nie mogą być prozny.

/13/. O dzieczkowanyv wynach./

9/ /0/ zaclady niektorzy vrząd chcemy poloszyez  
dla vhostwa naszych poddanych, bo nauczili sva

Dział. 8-9

gylkokroc na woyna sczie ma bycz, szadny z  
naszych poddanych ma stacz we wsy, ale na polv,  
a tam nygednego drapyesstwa any w konyoch any  
w dobythkv any w gynszych w ktorychcole rze-  
czach maya czynycz, gedno tylko pokarm konyem  
y to dosycz vmyernye tamo maya sobie zyskowacz;  
any tesz w dabrowach any w gayoch kv bvdowanyv.  
Aczlyby kto na to smyal vczynycz, jako zvial-  
cze przeczywnosc vcziny panv dziedzycznemv,  
tedy w czemkoly gy pan dziedzyczny o schkoda  
raka swa poprzysyasz, to gemv ma odloszycz

-----  
/82/. Kto gedze na wojną, nje czyny szkody.

/P/otrzebno gest kv pospolytemv dobremv, aby kaszdy swoy pokoy myal a gedem drugemv szkody nyeczynyasz, czsnoth poszywayacz. Ale nyektory nyedbayacz tego, yakoby zlomcze zakona, gdysz po swymsze szemyam czagna na wojną, swymsze sasyardom wyaczey nyszly nyeprzyaczelom samy szkody nyewymowne czynya, w czemszeto nasze szemye nyemale vczaszenye czyrpya. Przeto my chcacz takim szkodam konyecz vczynycz, vstawyamy, aby

Nen

/89/ 0 ranach rycerskich abo slacheczskych.

/W/ byczw ryczerzow y gynszych naszym

Dzial. 39-40

podanych

-----  
 poddanych taki obyczaj w wynach chcemy trzy-  
 macz. Aczby ryczerz riczerza abo slachezyez  
 slachezycza ranyl abo vderzył przez wylanya  
 krwi, tedy slachezyczowy tako wranyonemw wy-  
 ną rzeszoną pyathnadzesssya przez tego, czso  
 wrany abo vderzy na bycz zaplaczona. Aczby gy-  
 nego vderzył, ktoryby nye myal prawa ryczerskys-  
 go, tedy grzywną grosszy za taką raną, ale  
 kmyeczowy schesz grzywyen, kto gege vderze,  
 ma zaplaczycz.

/90/. Gdy kto wrany kmyecza abo zabyge.

Waz

48b

abo yawney vkażowacz, pod naszą mylosezą; ale  
szona tako yątego w swem wienye na myszkacz  
abo przedacz przez przekazy.

/151/. O zbiegłem kmyeczv tv patrz. /

62/ /V/stawiamy, aczby od nas abo od naszych  
poddanyeh kmyecze w noczy zbieszą z dziedzini,  
tedy rzeczy, ktorich odbieszą w swych domoch,  
pan dziedzyczny. ty wszytky otrzyma, a pan, pod  
ktorege są on zbiegli sklony, kmyecza se  
wszythkiny rzeczany y z wyną rzeczoną pyathnadzes:

Dział. 61-6

obroczona, a wszakosz pierwsze brzegi między dziedzinami graniczą czynią.

/11/. Kaszdy ma stacz pod swą choragwą./

8/ /P/rawo ryczerskye. Nyektorzy z naszych ryczerzow mającz na sobie ryczerską czescz, gdy na grodziech naprzeczyw nyeprzyaczelom bada po-  
posadzeny abo na walkach, wszali obiczay nye stacz pod szadną choragwą, a to przeto, aby gro-  
zy pvschek albo stroszey syą vchowali, ktorasz to stroszą gynszy panowie podlug vrzadu gym po-  
stawionego, myedzi sobą poczynayą. Abogem zly gest czlowiek, ktory nye przyiage swemv czialy, przeto



wkładamy, aby kaszdy ryczerz albo prosti slach-  
czycz pod swa choragwą stal, aby gdy przydą wal-  
ky, vnyalby swe myesczecz pod choragwą odzer-  
szecz kv obronyenyv swey choragwie. Paknyali  
odtychmyast ktorego tako nyeposlusznego nan wy-  
dadzą, przez naszego komornyka, pod ktorego cho-  
ragwą myalby stacz, tedy konye tego ryczerza  
albo slachczicza przydawamy podkomorzemu.

/12/. Vynny ma bycz dan za rąką dlvszynykowy.

/G/dy geden drugogo przeprze sadownye a zda-  
dzą gy vynnego bandz o dlug abo o ktorakole rzecz  
ten od sądv nye ma odstąpycz, alysz dosyecz

Nasz

6b

lakomy sądze y gych vrradnyczy, isze gdy nyc-  
ktory szienyanyn wyną przepadnye sadownye, te-  
dy byora zakłady a przez wszego zamieszkania  
myędzy sobą dzela, lasky any myłosyerdza sza-  
dnego nyemayacz. Przeto my cheząc ten obyczay  
zatraczyć, vstawyamy, aby sądza abo wogewoda  
albo starosta albo oprawcza, albo ktoricole  
gych namyestnyk zakład weszmye o wyną na naschem  
szienyanynye bogatem abo vbogem, slachczyczy  
albo prostem, tho gest konye abo gynsze bydlo  
abo ktorekole gynsze rzeczy, nyc maya rozstargacz

Dział. 9

~~W~~ Nasz

10a

vezini, a nyewynnna kayecza bądze posywal, ten  
przepadnye wyna rzaczona pyathnadassesa; ale  
gdyby kayecze byli wynny, tedy ma kaszdage  
pozwasz osobno, da wroth gego gechwasy a lya-  
ską vderzywszy, przyczina ma powiedzesz.

/27/. Sampierozza przedny ma poleszyez sza-  
lobą wszytką na lyscze pozownem.

/P/rzydawa sya szastokrocz, ysze dworza-  
nye naszego dworu albo gynszy ktorzykole przed  
nas albo przed sądzą naszego pozywajacz chy-  
trze, a rozmagite szaloby wymyslaya dla

Dział. 14

Nasz

10b

wezāszenia, strony a potapyenya, przeto 15/  
ny / ehezacz pomocz ebyena stronema, wstawia-  
ny, aby edtychmyast ezy, ktore pozowā przed  
nas albo przed naszego sādza, dobre a dluge  
ymyeli rozmyslenye na odpowiadanye przed sa-  
dem, aby takyny chytrosoczany abe chytrzyny  
szalebany nye byli przechytrzeny. Przeto chaze-  
ny, aby sapyercza abe percza przedny szalobā  
wszythkā peleszyl na lyszczē pozownem tako,  
ysze nye bādze potem nyczs przyleszone kv sza-  
lebie. Tako tesz gdyby kte byl pozwan o

Dział. 14-15

ją odpowiedzialność; alysz gdybi bili pozwany do-  
wednye podlug vřzǎdu przed nas abe naszege sa-  
dźǎ, tedy mǎją odpowiadacz, kterym te na bycz dane  
rozmyslne a obyczayne.

/122/. O dawneszy przedaney abe zastawioney.

/V/stawiamy te na wieky trzymacz, aczby kto  
przedawsszy dziedzina swǎ, potem w nyey chciał  
nyeczse podlug prawa pozyskować w sądze, te na  
vesinicz przed esnyǎ lyath. Aczlyby tess zasta-  
wyl dziedzina komv, a teyte sam abe przez swe przy-  
rodzene nye wykpyl any przed sąd przywyedl.

rocze nye stanye, rzecz, o którą pozwana, straczy, wyną pokvpywszy. Aczlyby sapyercza na pyrwem rocze sam abe przez posla swego nye stal, tedy rzecz, o którą pozwana, straczy s wyną syedm grzywien.

/121/. O pozwanyv nyersadnem.

/Z/akazugem chcacz te nyecz, aczby naszymy dworzanye abe kterzy gynszy na naszym dworze pozwany abe zastany abe przy naszym sądzy / 50/ nyenawysczyą, abe chitresczą, tedy nye ma-

Nasz

104

vrządnykow abe sądzy składaya na nys poswy  
a dawayacz gym reky; przeto vbestwo vbawszy  
sya grez gych, pyenyadzny gotowyny przepra-  
szaya. Dla ktorey chytrosczy chczen, aby ed-  
tychmyast nasze vbestwo nys zdradzeno, ale  
kteri gadno the sluszebnyk wczyny, tedi gymy  
licze na bycz przeszzone a gymyenyie wszytheo  
na nas ma bycz wzate. Tasz tesz wynę przepad-  
nye, gdyby koge pozwal kromye przykazanya na  
szogo sądzy.

"Dział, 15"

Nasz

14d

odpowyadanyv na szalobą dowoda /s/ a tento nye stanye, tegdy dla gego nyeposlvssenstwa na trzcem roku ma bycs zdan, a powodowy ma bycs przysądzona wlostna drzerszawa y ma bycs dano gomv w dziedziną wwyasanye a sampyercza yvss ma odstapycs y straccycs owszeyky przez przysądzony naszego sądzczy. Acslibi byla szaloba o dlug abo o zastawą, a pozwan pyrwe, wtore y trzecze, a tento bý zamyeschkal abo stacz nye chczai kv wyprawienyv zastawy, tedi sądca ma przysądzić wszystko, czso gest zastawiono

Dział. 20



karayasz, lecze chowany dwe nyedzeli a zynys  
thyden, a po tych dnyoch nyewyprawiony kromye  
ktorey wyni nam abe naszem sãdzi mayã byes  
przysãdzeny. To tesz chezemy, gdy slvazebnyk  
przy dzeszkwanyv nyektorega zemyanyã s pa-  
ehelky sãdzy gwaltem we wsy abe przede wayã  
abe w granyezach abe za granyezany abe gege  
knyeszew bylby edbyth, tedi taky zemyanyã nam  
abe naszem sãdzi przepadnye wynã pyathnadzes-  
eza, a zaklad temv, konv przysãdzen byl sa-

Wasz

13a

kamrycz, lecz ehowany dwe nyedzeli a zynye  
thydzien, a po tych dnyech nyewyprawyony kromye  
kterey wyni nam abe naszym sãdzi mayã byez  
przysãdzeny. Te tesz ehowany, gdy siwszebnyk  
przy dzieczkowany nyekterego zomyanyã s pa-  
eholky sãdzy gwaltem we wsy abe przede wsyã  
abe w granyezach abe za granyezany albe goge  
knyeczew bylby odbyth, tedi taky zomyanyã nam  
abe naszem sãdzi przepadnye wynã pyathnadzes-  
eã, a zaklad temv, komv przysãdzen byl sa-

~~Dzial. 18~~

abo brath s syostrą oczczyzną bada oddzeleny, kczemvsz to dzalowy przed sądem brath abo syostrą przygmą skazanye, a potem drvgy abo gynszy brath przyszedwszy przed sadzą, ono skazanye odwoła- wa, dokonawayacz abo chczącz dokonacz, yszby przy tem skazanyv nye byl, chcącz aby to ska- zanye wypysano abo zagaszono, a ktemv naszy sądze czastokroc syą sklaniaya, a rzeczy ska- zane wygassaly. Przeto my chcącz pewnyeyszy konyecz thym rzeczam vstawycz, wkładamy, aby

kyego prawa gych odbywają. Przeto vstawiamy,  
aby taczy gwałtownyczy prawem polskym sążeny.

/72/. O przywyleya straczenyv, gdy kto nye  
sądzy podlug gego.

/K/to sam tego nye trzyma, czso na swem  
przywyleyv yma, podlug prawa dawnego sam to  
stracza. Nyektorzy zyemyanye naszego krolestwa  
mayącz od nas abo od naszych namyastkow lysti  
przywyleyne swym myaston abo weyam pod prawem  
nyemyeczskym, a wszakosz ty ysta prawa opvs=  
Dział. 33

-----  
czając, podług praw polskich są rządzą. Prze-  
to wstawiamy, aczby kto prawa opuszczając ta,  
która mają, ginszym sądzycz bądą, pierwsze mają  
straczcycz. Ale przeto chczen, aby gdzie kto zgrze-  
szy, tam tesz ma 34/ czyrpyecz tymsze prawem,  
ktore w tem myscze abo we wszy gest. /

czający, podług praw polskich są rządzają. Prze-  
to wstawiany, aczby kto prawa opuszczający ta,  
która mają, gyszyn sądzycz będą, pierwsze mają  
straczczy. Ale przeto chczen, aby gdzie kto zgr-  
szy, tam tesz na 34/ czyrpyecz tymsze prawem,  
ktore w ten myscze abo we wszy gest. /

/73/. O zbiegłych knyeczoch.

/G/dy zbiegowie swym panom czastokroczy czy-  
nią dziedziny puste, przeto nam y naszym podda-  
nym to są wydzalo podobno, aby takye schcody

naszym poddanym nje blli. Vstawiany, abi nje mogli wyączey smyecze zbyeszecz abo odydz, gedno geden abo dwa do gynszey dziedziny, kromye woley tego pana, pod którym są abo nyesskaya; gedno w tych schtvkach kmyecze yawno wszytczy mogą zbieszecz, tho gest, gdy pan kmyeczowy szoną albo dziewczką pokala yawno; druga sztvka, gdy kmyecze o wyną pana swego byliby w klatwy; trzecza, gdy o wyna panyską kmyecze dzeczskowanoby czastokrocz abo drapyeszone; czwarta, gdy sam pan swe kmyecze przez viny zbyya abo

naszym poddanym nye blii. Vstawiamy, abi nye mogli wyączey smyecz zbyeszecz abo odydz, gedno gedno abo dwa do gynszey dziedziny, kromye woley tego pana, pod ktorym są abo nyesskaya; gedno w tych schtvkach kmyecze yawno wszytczy mogą zbieszecz, tho gest, gdy pan. kmyeczewy szoną albo dzewką pokala yawno; druga sztvka, gdy kmyecze o wyną pana swego byliby w klatwy; trzecza, gdy o wyną panyską kmyecze dzeczskowanoby czastokrecz abo drapyeszono; czwarta, gdy sam pan swe kmyecze przez viny zbyya abo



/73/. O zbiegłych kmyeczoach.

/G/dy zbiegowie swym panom czastokrecz czyną dziedziny puste, przeto nam y naszym poddanym tho są wydzalo podobno, aby takye schody

Dział. 33-34

na zakład pyenyadzy dawa a zasyą zyskve, a ta-  
ko ziemnyane czastokroc konye, na ktorychby  
nam ryczerstwo myely sprawyacz, straczaya, y  
tesz dziedziny za takim zasszenym zastawyaya a  
potem w vboostwo wpadwszy, kv gorszemv przycho-  
dzą abo zbygyaya, dla ktorych wyn po sand nasch  
radzy przychodzą, przeto aby naszy poddany czezyą  
37/ tym szyrzey slynaly, vstawyamy, aby od/tych-  
myast szadny ziemnyanyn naszs z nyszadnym czvdzo-  
szemcem na zakład nye gygral, ale tylko za go-  
towe pyenyadze. Paknyaly kto nadte vezini a na

/81/. Kostek nye maya gygracz na zaklad.

/Y/sze chytroszcz kosteczna slyachtą nye-  
dzy sobą spywszy są geden drugemv na kostkach  
Dział. 36

na zakład pyenyadzy dawa a zasyą zyskve, a ta-  
ko ziemnyane czastokroc konye, na ktorychby  
nam ryczerstwo myely sprawyacz, straczaya, y  
tesz dzedzyny za takim zasszenym zastawyaya a  
potem w vbostwo wpadwszy, kv gorszemv przycho-  
dzą abo zbygyaya, dla ktorych wyn po sand nasch  
radzy przychodzą, przeto aby naszymy poddany czczyą  
37/ tym szyrzey slynaly, vstawyamy, aby od/tych-  
myast szadny ziemnyanyn naszs z nyszadnym czvdzo-  
szemcem na zakład nye gygral, ale tylko za go-  
towe pyenyadze. Paknyaly kto nadto vczini a na

/81/. Kostek nye maya gygracz na zaklad.

/Y/sze chytroszcz kosteczna slyachtą nye-  
dzy sobą spywszy syą geden drvgemv na kostkach.  
Dział. 36

wygiął y wranył kego, tedi ten ma bycz na naszey mylesczy. Aczlyby dobywssy brony nykege nye wranył, tedy ma pokwpyca Wina syednadsessacza, a temv, na kego sya porussy, wina pyatnadsessacza pokwpy. A gdyby na naszem dwerze abe 49/ naszego starosty kte brony debajke a nye vra/ny kego, tedy na naszey lasecse ma bycz; a gdyby wranył, tedy kromye ssadney mylesczy ma bycz skaran. Aczlyby przed iarczybyskvpem dobył kte myecza abe kerda y wranył kego abe nye wranył, tedy iarczybyskvpowy syednadsessacza

mayą prawo, nye mogą bycz pozwany, gedno lystem naszym abe starosti naszego; ale na dworze naszym abe przed sadem sady naszego pospolitego, moczą naszą abe starosty, kromye lystv na gospodze może pozwacz. Ale kromye dworv naszego abe sadv, gdy kto ma bycz pozwany listem przez słuzebnyka, a to tento pozywa abe slugą swym, dawszy mu rok, przed kym stacz a kyedy; aczli bi pozwany na pyrwey y wterem rekv nye stal, tedi sądowy pokypy esmy skoth, a gdy na trzeczym

stwen abe zbegem abe gwaltem vezma, ten gdy przed rekiem • takye rzeczy a • kenye przed dwiema lyatema sadownye nye vcziny, tedy potem aczby chczal czinicz, ma bycz dawnescza ed-rzvczen.

/125/. O wstecz, gdyby syą zasyą do sadzey pvsczyl.

51/ /V/stawiamy tho, gdyby nasz sadza abe starosti / naszego abe weywodi riczerzmy • ktorą rzecz esadzyl, gdysz nye sam sadza sadzy ale



-----  
y z gynszymy przy nyem na sądze syedzaczymy  
sądzy, przyiawsz potem rzecz chczał esadzoną  
wztrączyez, tego nykt nye mesze vczynioz; to  
wyiawszy, aczby kte wztecż do sądzej syą pvs-  
czyl, kake esądzył, tedy sadza acz pamyata, ma  
nytychmyast powyedzecż abo do yvtra respamyata-  
nye odleszycz.

z gnyenya podlug eschaczowanya w pionjadzech  
na bycz dane, a dzedsyny sany otrzynaya. Ale  
sakasvgeny, aby szadna dzewka w puszczyna nye  
vpadala, ale gdy kto wuzse plody nyemayacs,  
tedy blysszy puszczyna otrzyna.

/132/. O dziale eschaczowskyen.

/V/stawiany, gdy nasz po snyeresy szony  
swoy swoge syny oddzely z gnyenya, kterynto  
dzaly nye mogli odnowycz, a gdyby taky dzial przed  
nas abe staresti naszego nye byl wostyrden, po  
snyeresy eschaczowey synowie taky dzial moge

.....  
wzruszyc, ktorzy myedzy sobą oczeczowa czascz  
rozdzelyą. Ale gdyby oczecz dzal wczynyl s syn-  
ny tym obyczagem, yaco pyrwey, a potem druga  
szoną poyal y myal s nya syny gynsze, tedy sy-  
nowie przy sznyerczy szony kv czasczy oczeze-  
wey nye mogą przystapycz, ale ta czascz sspad-  
nye na syny wtorey szony. Aczlyby byli dzewky,  
tedy ma gym bycz obrządzone tym obyczagem, yako  
przedtym postawione o posag.

recze nye stanye, rzecz, o którą pozwana, strac-  
 ezy, wyją pokrywysz. Aczlyby sapyercza na pyr-  
 wem recze sam abo przez posła swego nye stal,  
 tedy rzecz, o którą pozwana, straczy s wyją  
 syeda przyswien.

/121/. O pozwany nyersadnem.

3/akazugen chcacz te nyecz, aczby naszy  
 dwersanwe abo kterzy gynszy na naszym dwerse  
 pozwany abo sastany abo przy naszem sądzy /  
 50/ nyenawyszczą, abo chitreszczą, tedy nye ma-  
 Dział. 49-50



y z gynszymy przy nyem na sędze syedzaczymy  
sądy, przyiawsz potem rzecz chczał osadzoną  
wztrączyez, tego nykt nye mesze wczinicz; te  
wyiawszy, aczby kto wztecch do sądzey są pvs-  
czyl, kake osądził, tedy sadza acz pamyata, ma  
nytychmyast powyedzecch abe do yvtra respamyata-  
nye odleszycz.

/126/. Kto przygany sądy, yszby krotke wczynyl.

/V/stawiamy tesz, acz ktoby przed namy abe  
naszymy riczerzmy skarszyl na sadzą, yszby gege

-----  
rzecz złe skazał abo gemv przyganył rzekącz,  
ysz mv krothke vczynyl, tedy sadza swey sprawie-  
dliwosczy ma dokonacz tymy wszemy, ktorzy s nym  
na sądze syedzely, ktorzy poznaya, ysz sprawie-  
dlywie osądzyl. Aczlyby ten, ktori take przyga-  
nył, chczalby dokonacz, tedy ma dokonacz szes-  
czą swiathkow takyey czozy, yake sądza. Aczlyby  
nye mogli dokonacz swiathky, abo by syą sadza wy-  
wiodł, tedy ow, ktori take przygany, ny o szadną  
rzecz ma bycz sluchan, alysz sądzy zaplaczy trzy  
grzywny abo torlop kvny a podsadkowy trzy wier-  
dunky abo torlop lyses, o te acz podsadek dokona

Wien

41b

ow, kego tak zastąpyą, bądźe praw, a ten, czse  
take zastąpy, ma natychmyast odpowiedacz o rzecz  
nanewioną.

/130/. O woly y o slvszbie.

/V/loszylismy, ysz riczerze y slachezyczzy  
krolestwa naszego polskyego nam y naszym namyes-  
tnykom w zemy w krolestwie polskyem w zbrogy ja-  
ke kaszdy mosze, mayą sluszycz; ale za granycza-  
ny nye są powynny, wygyąwszy, yszbysmy gym de-  
sycz za to vezinili abo gych proszylly.

-Dział. 52-



Wan

47b

/150/. O zbieglen z ziemie, komvby dana vyna.

/V/stawiamy tesz, aczby nyekomv dawszy wy-  
na, aczkoly przed nas gy pozwane abe naszego  
starosta, a tegete nye chczone przypuszczyc kv  
oczyszczeni v swej nyewynnosczy przez nas abe na-  
szego starosta, a tente dla tego nyeprzypscze-  
nya zabieszalby, przete aby zabieszanye abe  
sgechanye takye gemv na sromota nye obreczone,  
vstawyamy, aby ten, komvbysmy abe nasch staros-  
ta take vczynyli, tedi ma poswiatczyc na nas

Dział.60

-----  
abo na naszego starostą przed byskvpem poznans-  
skym abo prebesczen, yszesny gege abo nasz sta-  
rosta kv oczyszczenyv nye chczeli przypuszczycz.

61/ Starosta tess /temv abo takimv zbiegowy  
mesze dacz myr vpevnywszy gy za szescz nyedzel;  
tento starosta przed nany abo naszymy namyestny-  
ky abo naszymy wogewodany sprawiedlywosczy gemv  
mayą schvkacz. Aczlyby tego nye mogli nyecz,  
yzzby mv dane dzen kv oczyszczenyv, tedy starosta  
ten ysti abo wogewoda tego zbiega gleytowacz  
swą moczą y przewiescz asz na granycze zenye.

Wam

47c

abo na naszego starostą przed byskvpem poznans-  
kym abo prebesczem, yszesmy gege abo nasz sta-  
rosta kv oczyszczeni y nie chozeli przypuszczycz.  
61/ Starosta tesz /temv abo takimv zbiegowy  
mosze dacz myr vpewnywszy gy za szeszc nyedzel;  
tento starosta przed namy abo naszymy namyestny-  
ky abo naszymy wogewodany sprawiedlywosczy gemv  
naya schvkacz. Aczlyby tego nye mogli myecz,  
yzzby mv dano dzen kv oczyszczeni y, tedy starosta  
ten ysti abo wogewoda tego zbiega gleytowacz  
swą moczą y przewiescz asz na granycze zenye.

Dział. 60-61

-----  
/150/. O zbieglen z ziemie, komvby dana vyna.

/V/stawiamy tesz, aczby nyekomv dawszy wy-  
na, aczkoly przed nas gy pozwane abe naszego  
starosta, a tegete nye ehczane przypusczyz kv  
oczyszczeniuv swey nyewynnosczy przez nas abe na-  
szego starosta, a tente dla tego nyeprzypvcze-  
nya zabieszalby, przete aby zabieszanye abe  
sgeehanye takye gemv na sromota, nye obreczone,  
vstawyamy, aby ten, komvbysmy abe nasch stares-  
ta take vczynyli, tedi na poswiatczycz na nas

abo na naszego starostą przed byskvpeń poznansky abo prebesczen, yszesny gege abo nasz starosta kv oczyszczenyv nye chczeli przypuszczycz.

61/ Starosta tesz /temv abo takimv zbiegowy mesze dacz myr vpewnywszy gy za szescz nyedzel; tente starosta przed namy abo naszymy namyestnyky abo naszymy wogewodany sprawiedlywosczy gemv naya schvkacz. Aczlyby tego nye mogli myecz, yzby ny dane dzen kv oczyszczenyv, tedy starosta ten ysti abo wogewoda tego zbiega gleytowacz swą moczą y przewiescz asz na granycze zemye.

Nasz

A przy tym sru byly naszym wyexnym slawetnym  
panoszye. ~~Gr. Pam. Jaz III 335 1498 Spr.~~  
III 335.

Heasz

g ydecku yedny zmasich (<sup>quidam</sup> ex nostris)  
[k] wyrobunf

ca 1425 CWK Reg 42 Luc 24, 24)

Waz

48a

dan sąd na sprawienie. A gdyby nie chciał stacz  
kv sadv, ale kryjąc się po stronach ziemianom  
schkody bądźże czynił, tedy jego grody y nyasta  
y wsy nam mają być przyłączone, a gysze gy-  
nyenie pospolite między nami y ryczermy naszymy  
na poli ma być rozdzielone. A gdyby był już  
przez kogo naszego a nam wydan, tedy ten ma być  
na naszej łasce, telko przyaczele tako yatego  
sadv, czso gysze a nam wyda, nygedney łaszywos-  
czy nie mają czynicz any nyeprzyiasny tagemney

Dział. 67



Nasz

Jaco tho yest nasz brat

naszego cenotha

1389 Pozn nr 68

Matz

132 Jaco Jan [y] gefst nafz p<sup>ra</sup>wi [prad]  
brad nafzego cleynota y nafzego  
fczita yfznafze krwe. | *Alii sic*  
*iurabunt* :

Jakoto fwaczø ilz Jan gefst<sup>1</sup>) | za-  
wolana hý tego cleynota nowini  
y gich [kr] | krwe

1393 Pozn I nr 132  
Lehrs I nr 1361

Nasz  
Ryc'

178 towe bog | Jako to ne gest {ten  
kant} kofczelne ale me | [ani] ymich  
dzieci | *Jan Czapursky iurabit:*

Jako to ne gest {ten kont} kofczelne  
ale mego | Brata | Jako {Jan} [I to]  
gest nasz brat naszego | cleynota  
naszego sczitha y nasza kref |

*Alii vero quatuor in testimonium:*

Jako gest Jan ste postaczi gich |  
kleynota gich sczitha y gich krwe<sup>2</sup>)

1393 Pozu w 178

Leksz I w 1551

YA III 480

Nasz

183. Jako Pert geft nasz brat naszego |  
klejnota ý nasze krwe. *Et alii in*  
*testimonium:*  
Jakoto fwaczimi.

1394 90zu nr 185  
Lekuz I nr 1906

Nasz

Jako Climonth yest... yedney drelnive, nasrego  
sleynotha y zavolana

1408 Miesler. XIV 114

Итас

Миколэй... с насчегэ племена  
вншчедл ы насчегэ заволана  
цест

1404 RTH 24

Naas

Jaszek jest prawi brath naas,  
naszego plemena

1405 RTH III 256

Nasz

Yako tho swyadczy mi, ysze Micolay jest nasz  
brath naszej crwyey y naszego clenotu

Baranow

1419 Pyzdr nr 604



Nasz

1216 (68v.) Taco gim pomoz etc. Jaco  
Myro | fek<sup>1</sup>) Jafthculka<sup>2</sup>) yefth  
naſch bradth prawy | krwe<sup>1</sup>) przy-  
rodzony ftryny Clenotu | zawa-  
ſſchy yrogaczyny Szawolana | <sup>1</sup>)  
odrowaſch *Item duo fratres post  
matrem* : | Jacoyefth naſchego Cle-  
notu pomaczerzy | (69) J bradth  
{naſch} werny dwu [crzyſchu] |  
kzafyczu {y Crzyſcha} zawolana  
Oftoya<sup>1</sup>) |

1426 Pozn w 1216

Marz

132. Jaco Jan [y] gest nazz p<sup>ra</sup>wi [prad]  
brad nazzego cleynota y nazzego  
fczita ysznafze krwe. | *Alii sic*  
*iurabunt:*

Jakoto fwaczø ifz Jan gest<sup>1)</sup> | za-  
wolana hÿ tego cleynota nowini  
y gich [kr] | krwe

1393 Pozn nr 132  
Lehorz I nr 1361

Nasz

Szeerslaw. jest nasz brath, naszego seritha  
y xawolana Buynow

1398 RTH. III nr 3

Nasz

557 Tako gim | pomozi bog y lwati †  
iaco | Jandrzey Blof yest nasz Brat |  
nasze krewe<sup>1</sup>), naszego lczita |

1403 Pozn nr 557  
Piech  $\bar{y}$  nr 470

Marz

864 Jako nam pomozí doog<sup>2</sup>) y Iwan-  
ti | † Jako Barthofch ýeft nafch |  
brath po ýego oczczu. clenotu. | trfzi  
weze fwýrzhv<sup>1</sup>) a pol Iwa | na-  
fczicze. zawolana przozný | nafley  
krwe ýnaflego fczithu<sup>1</sup>)

1416 Pau nr 864

YA III 482

AKH III 341 (nr 131)

Nasz

1354

*Primi:* Taco nam pomoz bog |  
etc. Jaco laffchota yeld fnafchey  
krwe | pozedl ynafchego fczita za-  
wolanya | grzimaly czosnofza trzi  
veze nafzicze | *Et alii duo extranei:*  
Jaco to fwacza | — — —

1) *Tak w rękopisie zamiast ftriyezu.*

1430 Pozu no 1354

Plan

196.

.. to be seen na masap  
prikupno yfuz mi vicinity

1396 Pan no 196

lekn I no 2187

JA IV 184

Naz

1309

Taco nam pomoz bog † | Jbyerzem  
to [a] nanafcha ftara | przifchaga  
Jize wten czafch | fchedzelifmy  
wzagayonem | veczu kedy maczek  
Sbrun | owa zalowal namycolaya |  
vilka ofla, flowa atamfchamu |  
dofzicz ftalo |

1428 Pozn w 1309



Nasz

nasz

naszego

Kozier I 9

cf. Pysdr nr 493

Piotrek Yesersky jest nasz brath, s naszego sçytu, s naszey cwyce y naszego zawolanya Lorela

1417 Pysdr nr 492

Nasz

nasz  
naszego (2 x)  
naszej

Kozier I 9

cf. Pyzdr nr 492

Pyotrak Yesensky jest nasz brat po macierzy  
s T+pb z naszego zawołania

1417 Pyzdr nr 493

Nasz  
(2x)

Yako t<sup>h</sup>o swyadc<sup>z</sup>ę, ysze Naszey iest naszego  
sczytu, nasz brath, nasze krwey y naszego  
sawolanya Grabye

1413 Fyzâr nr 540

AKHIT nr 139 (317-8)

Nasz

Yako byerzemi k naszey przisandze, yoszesmy  
priszogli pyrzwe anacz, ysze Nemyr nye dal  
vstacz roku w naszym prawye na Nicolaya  
o cterdzesczy grzywen, any straczyl

1420 Pyszdr nr 640

№ 12

1352. Byerzem to k naschey stare przischadze

Iszesmy schedzeli w szagayonyem weozu tedy  
kedias mala Jagneska s Danbrouky Soltissam  
prauem czynocz teils tam przed ayonim we-  
czem nye szalowa s polozony grzimy any tesz  
o nye cupowala prawa

1430 Pozn nr 1352

Przyb 22

Bibli Warsz 1861 III 25

1387

1387

Berzem to kunafchey ftarey przy |  
fchadze Jfze yan Coth przifedl  
prz | edgayne wecze ypodal yefd  
refch *alias* | *quadraginta capecia si-*  
*liginis et quinquaginta tritici vide-*  
*licet in sexagena census et in marca*  
*cum media debiti legittimi etc.*

1432 Pozn w 1387

Насз

Byerzem to k naschey stare prischadre  
iszesmy schedreli w szagayonem veeru...

1429-37 Bibl. Warsz. 1861 III. 25.

Nasz

Yako byerzemi k naszej przisandze, yōszesmy  
prziszōgli pyrzwe snacz, yzē Nemyr nye dal  
vstacz roku w naszem prawye na Micolaya  
o czterdzesczy grzywen, anystraczyl

1420 Pyzdt nr 640



Nasz

Gdy by czego w naszym myś, czkym  
prawye myś nalezyono a ta rzecz na-  
leżona by w przyemszkym prawem  
[pro: prawye]... , mozem by tho przyem-  
szkym prawo wyersyc [pro: wyreer] za  
myś myczszkym ?      Dat. Kab. 297

~~17<sup>1</sup> XV Liber. CXL 297~~

Nasz

Geden erlowyek, zaturyerdron w naszym prawye rok  
y dryem o glowa, albo o rany <sup>Orl.</sup> ~~119~~ Intel 119.

Nasz

... To swarcro jaco Poytnek wrold  
w fnasze wece y rosbil nasze wece.

1402-24. Bibl. Wam. 1861 III 49.

Narr

1584 Tako gým. pomolz bog †<sup>1)</sup> Jaco tho fwatezimi Jfze  
wanczencz<sup>2)</sup> Nýeninfkÿ ýest brath | nasch krewni  
Schczita naschego po Oczczu Nowini

<sup>1)</sup> Ul. 193: bog i crzisz. <sup>2)</sup> *Nehring III* 483: Wanczerz.

1438 Pozn nr 1591  
AKH III 342

Narr

1582. Jako tho fwatczimi Jfze wancencz Nýeninfký yeft  
brath našch krewni Schczita naſchego | po mateze  
przoſnÿ |

1458 Pozu nr 1592  
A R H III 342

№ 12

Nasza wstawyona

Cheeromi, abi nasza wstawyona w Wyshyey verynvona  
nye patrzyli przemyngalich szerei Sub. 20.

Nasz

Synocresthume dreecy path panysthumein  
nasrim doradkiez laskawye  
(orphانيتاتي puevorum subditorum  
nostrorum consulete graciose)  
Jul 75

Nasz

U nassych wycozy set cum ipso erant et pugna-  
verunt acceptis spoliis, volebant aliquid dare  
illis, qui remanserant ad sarcinas. ~~XXII~~  
~~335.~~ I<sup>1</sup> XV R. XXII 335.



Nass

Przestępcy ócz zakona  
naszego przikaranye (legis  
nostrae mandata.)

BZ I Mach 2, 22

Nasz

Nasz kup albo nasz sboy  
zadasz odyacz a naschego  
ceszarstwa dobyca

P. 02m 218

Nasze

(sancta nostra) (pulchritudo nostra)  
A swyżoz nasze. aski[a]sa narew...  
opuszczala gest

Byz I Mac. 2, 12

~~poruszenie bitem zakona /  
wobec nasza b. 2, 20~~

~~przestopujcie /  
zakona naszego przykazanie  
ib. 2, 22~~

Rozdz: oto też nasze miejsca święte, piękność  
nasza / y chwata nasza jest spustoszoná  
a pogani ją splugawili

(+)



nye bylo sklonyono, teđi zgoda y pokoy myedzi  
 lvdzmyby zgynaly, a kaszdy, czsoby syą gemv  
 lvbylo, wczynyl; ale ysze nawiączsza dobrocz  
 gest od lvdzi na swięcze sprawiedlywosc z mylo-  
 wacz, czvdzego nye drapacz opczego, a swego  
 podlvg boszey woley y mylosczy vszywacz, prze-  
 te aby niezgodny wczynchnali a zgodny przespycz-  
 noscz myeli, wkładi y prawa są przez rącze bo-  
 sze vst wyony.

Kazimirz z Boga mylosczy krol polsky, wy-  
 znawyany thymto pysmem, chcąc aby poddany

Dział. 1

z riczerstwem naszym obeszczawszy to z boszą  
pomoczą, ysze od dawnych czasow w ziemyach kro-  
lestwa naszego czastokrocz w sądziech nye podług  
zgody, ale podług swych glow smyslv a starych  
lath rozmow rzeeszy przednye przeszle romagy-  
oze sądzą, temv ta rzecz tako a gyszemv tazz  
rzecz gynako: dla ktorego rozdzeranya rzeczy nye-  
dsy naszymy poddanymy gadky y myeszanye pochodzą,  
przeto kv chwale boszey y mathky gege y wszech  
swiättych a na vszytek naszych poddanych vloszy-  
lysmy tho myeszanye sadow bycs zlomyono, chezac.

Nasz

43

aby odtychmyasth ass na wieczne czasy podlug  
tych statvt wszystkie pospolicze sadze ziemne  
krolestwa naszego rzadzili sja y bada sadzycz,  
i tesz ta ysta statuta pylne zachowali.

/B/. Twardosez tych statvtth.

/A/ gdysz wkłady abo statuta nye są any  
mają bycz przypysany 7/ rzeczam myna/lym  
ale badaczym albo przyszlym, przeto chozeni, a-  
by nasze wkłady y statuta teute czas w wysięzi  
sloszone, wszytchi ziemnane przyiali.

Dział 6-7

Wasz

2a

/15/. Szoltys na na wojną gechacz.

/V/stawiany, aby kaszdi szoltys tako dwchownych yako swieczskych panow podlug swey mocy kaszdy s nany na wojną poczagnal.

/16/. Dwchowny naya gechacz na wojną.

/P/otrzebno gest, aby kaszdy prawa swego vszywaj; ale yszc czastokrocz dwchowny w oczczy-sznye myschkaya, praw any vkonow krolestwa na-szego podlug semyan a slyachty naszej nyeposta-pvyacz, a wszakosz krolestwa naszego yako gyn-szy ziemyane poszywaja, przeto ystawiany. a-



Nasz

2a

/15/. Szoltys na na wojną gechacz.

/V/stawiany, aby kaszdi szoltys tako dwchownych yake swieczskych panow podlug swey noczi kaszdy s nany na wojną poczagnał.

/16/. Dwchowny naya gechacz na wojną.

/P/otrzebno gest, aby kaszdy prawa swego vszywal; ale ysze czastokrocz dwchowny w oczczy-sznye nyeschkaya, praw any vkonow krolestwa naszego podlug semyan a slyachty naszey nyespostapvyacz, a wszakosz krolestwa naszego yake gynszy zienyanye poszywaja, przeto vstawiany.

slacheczskyego, czastokrocz swey czczy nyesza-  
nvyacz, wydawaya sya na lotrowstwo, ktemv na  
zlodzeystwo, a swa wola bywaya zbyegowie s kro-  
lestwa naschego, a taka mayacz vmowka, wiele  
zlego w krolestwie poczynaya, a potem acz nasza  
laska na myloscz bada przyiaczy, chcza sya row-  
nacz we czczy slyachcze nyeporuszoney. Przeto  
vstawyamy, aczby tacz nasza laska zasya w kro-  
lestwo byly przyiaczy, a wszakosz o namowienye  
maya opowyedacz a dosycz vczynycz, a weszdy ta-  
kyey czczy nye bada myecz, yako slachczyez we

/86/. O slyachcze zbiegley y tesz czso lotrwy

/P/przygadza sya, ysze porodzony s plemienya

Dział. 38-39

Nasz

aby odtychmyasth ass na wieozne czasy podlug  
tych statvt wssystozy pospolicze sadze ziemye  
krolestwa naszego rzadzyli sya y bada sadyoz,  
i tesz ta ysta statuta pylyne zachowali.

/8/. Twardoscz tych statvtth.

/A/ gdysz wkłady abc statuta nye są any  
maja bycz przypysany 7/ rzeczam myna/lym  
ale badaczym albo przyszym, przeto chozeni, a-  
by nasze wkładi y statuta tento czas w Wysliczi  
sloszone, wszytchi ziemyanye przyiali.

Dział 6-7

Nasz

104

wrządnykow abe sądzy składają na nys paswy  
a dawayacz gym roky; przeto wbestwe wbaszy  
sya grez gych, pyenyądzny gotowymy przepra-  
szają. Dla ktorey chytresczy chczen, aby od-  
tychmyast nasze wbestwe nys zdradzone, ale  
kteri godno tho sluszebnyk wczyny, tedi gymy  
licze na bycz przezszono a gymyenyte wszythco  
na nas na bycz wzate. Taz tesz wynę przepad-  
nye, gdyby kego pozwal kromye przykazanya na-  
szego sądzy.

"Dział, 15"

lv, przeto chcem, aby wiadano, gdzie abo oes  
na byez skazana, napyrwey komv dadzą vlną o  
pozostwo a nye moglby są wyprawicz; drvge,  
komv dadzą vyną o gwalt abo o rozboj na dobro-  
wolney drodze a nye mosze są oczyszczez; trze-  
cze, gdy kto nyczezezez sądv naszego, przed  
sądem nycczą abo korda dobylby; czwarte, gdy  
kto koge sądownye o ktera rzecz sądzą y ska-  
zą dosyca vesynyez, a tento 19/ wgardsy de-  
syca vesiniez any rakoya / postawyszy kv  
dosyca vesinyonyv, wspornye od sądv olygdze.

Nam-----

-----26a

kyego prawa gych odbywają. Przeto vstawiamy,  
aby taczy gwałtowny prawem polskym sądzeny.

/72/. O przywyleya straczenyv, gdy kto nye  
sądzy podlug gego.

/K/to sam tego nye trzyma, czso na swem  
przywyleyv yma, podlug prawa dawnego sam to  
stracza. Nyektorzy zyemyanye naszego krolestwa  
mayacz od nas abo od naszych nanyastkow lysti  
przywyleyne swym myastom abo wsyam pod prawem  
nyenyeczskym, a wszakosz ty ysta prawa opvs-

Dział. 33-----

-----  
czając, podług praw polskich są rządzą. Prze-  
to wstawiamy, aczby kto prawa opuszczając ta,  
która mają, ginszym sądzycz bądą, pyrwsze mają  
straczcycz. Ale przeto chcem, aby gdzie kto zgrze-  
szy, tam tesz ma 34/ czyrpyecz tymsze prawem,  
które w tem myescze abo we wszy gest. /



Wan

228

A/cz kmyecz w ranyon bądźże asz do krwi  
abo też bądźże byth barzo, tedy ze wszytkych  
wyn skazanych za rany abo za bycze, dwie czę-  
szy zbytem ale trzecza część sądowy, gdzie ta  
rzecz sadzona, przykazujemy dacz.

/91/. O zabyczu brata abo syostry.

/A/czby nyektorzy zemyanye y slachezycz  
naszego krolestwa braczą, syostry abo własne  
przyrodzone zabylyby nyemayące plody, tedy  
slachezycz, czse tako wezyny, nye otrzyma ocz-  
-dział.40-

tu ktoś mówi chyba nie tylko o siebie!

115

29b

/82/. Kto gedze na wojną, nye czyny szkody.

/P/otrzebno gest kv pospolytemv dobremv, aby kaszdy swoy pokoy myal a geden drugemv szkody nyeczyniąc, czsnoth poszywayąc. Ale nyektory nyedbayąc tego, yakoby złomcze zakona, gdysz po swymsze szemyam czągną na wojną, swymsze sa- syadom wyączey nyszly nyeprzyaczelom samy szkody nyewymowne czynją, w czemszeto nasze szemye nyemalé včaszenye czyrpyą. Przeto my cheząc takim szkodam konyecz vczynycz, vstawyamy, aby

Dział. 37

kostkach da na zakład abo na zastawę pyenyadzy, abo za to rakomya wezmye, tedy any wynowaczecz any rakomya za to ma czso czyrpyeex any pla-  
czyez. Aczlyby tesz ten, czso przegygra, pod-  
dal syą pod layaye abo sromoczenye a na to ra-  
komye postawyl, a tento, czso zyskal, chczał-  
by gy abo gego rakomyą sromoczycz, tedy za  
sromotą ylkokroc bądze sromoczycz, telkokroc  
gemv wyną pokvpy pyąthnadzescza a sadowy na-  
szemv drugą tesz pyąthnadzesczya.

z wyną pyathnadzescza a nam o gwalth 38/ drw-  
ge pyathnadzescza. /

/83/. Dzalv dzieczy nye mayą myecz s oczczem.

/P/ospoliti obyczay w krolestwie naszem  
gest, ysz po smyerczy maczerze, dzieczy od ocz-  
cza swego dobra gymyenia polowyczną, a tako dla  
swego glupyego rozvmv mlodych lyat gymyenie stra-  
czayą a straczywszy dla myersyączky oczczowej,  
ktorą gemv czynią, acz syą nad nymy nye slutuge,  
w vbestwo wpadaya; a tako s takyego rostargnye-  
nya gymyenia obye stronye nyedostatek y szkoda

pana, ma pozbycz syekyri. Aczlyby ten, kto bye-  
rze syekyry, podlug prawa gych nye nyal gdzie  
chowacz, tedy do blyszszego dworu naszego na  
ge daez.

/137/. O lyfye szydowskyey od gedney grzywny.

/L/ ipha, ktora gest strata naschego gyny-  
nya, wstawiamy, aby nygeden szyd w krolestwie  
naszem przez gedem tydzem od grzywny wiazczey /  
57/ gedno grosch, nye wzal.

/138/. Gdy kto peraby drzewo w czvdzen lyesye

/N/ yektorzy swa snyaloscza wgechawszy w

poszyezacz.

/G/dysz vmysl szydowsky na te nastogy zawsz-  
dy, aby krzesesyanystwo nyetylko w wyerze ale y  
w gymyenyv znyeczyl a skazyi, slwschne vstawycz,  
aby daley szadny szyd krzesesyanynowy w krolew-  
stwy naschem swych pyenyadzy na zapysy abe na  
lysty nye dawal, ale tylke na zaklad dostateczny  
na dacz podlug swyeczaya dawne dzerszanego.

Dziś. 65

lyas abo gay nyektorego zamyany na kromy gege woley, drzewo wyrabywszy przez wywasza. Przetostawiany, gdy kto z czygego lyasa wyrabywszy wywieszę dąb, czsoby są godził na essay, abo gdyby pospelytych drzew wez wywieził, tedy ten pan, czyge gest drzewo, na pokwpycz wynę rzezonę syedmynadzesyąt.

/139/! O potwarzy słszebnycey.

/C/zastokroc przed nas gest przywiedzone, kakę słszebnyczy w naszem krolestwie zionyany abo wsy dwchownych weziaszaya, wynalyazwyacz

-----  
 sobie dziwna prawa; przeto taky podług pyrwych  
 statuth ma czyrpyecz.

/140/. Gdy slvga pomaga za panem.

/G/dykoly sluga swego pana bronyacz, kogo  
 razy, za to od vraszonego abo od gego przyaczela  
 nygedney myerszączky nye ma czyrpyecz.

/141/. O zabyczv bydlyaczia.

/V/stawiamy tess, acz kte nyevczone bydlyą  
 zabyge, ten ma dacz temv, czyge gest, za nye  
 trzy grzywny, za szrzebcza tess trzy grzywny;



Stasz = moster

Styo yesth sluzhno hadnemo  
oklorykovy t'hego nashego mapyssa.  
nya vstavlyeniya t'hey reguly...zla:  
mashi 1484 <sup>Reg.</sup> Papid. iv §24

Nasz

A meggy lystha thecho dopuscramy a potkwit-  
crany vycerane a dryecrnye, wyszkodno padaex  
naszyey sclusrbye hy nasremu praw. ~~Apr.~~  
~~How Jan III 335.~~ 1498 Apr. III 335.

Narr

On... nasze soboty i dni święte potępia Rom.

749.

Naz

My mamy rakon... i jeri to pisano w naszym  
rakonie Rom. SM.

Nasz

nam takto przykazano w naszym zakonie: bądźcie!  
kto uwłoczył cxi Bożej, śmiercią ma umrzeć

Rozm. 838

Nasz

A duchownie podług (830) wielebnego Bedy przez tę koronę tarnową rozumie się szwyączye (!) naszych grzechow, bo jako nasza ziemia rodzi tarnie pchające. także miły Cristus przyjmując koronę tarnową barzo przykrą a barzo ostrą, pchającą ciernim, mienił, iże nasze boleści sam on miał nosić a prze odpuszczenie grzechow jest cirpiał, ktore grzechy człowieka pchając albo koląc więcej niżli cirnie. Rozm. 829—830.

Nasz

(in curia nostra)

73

-----  
przed sądem sobie rzecznyka zrządził, czsoby  
gego rzecz przewiodł.

/19/. O rozgodzenyv sadzy.

/I/sze roznagicsi sędze roznagicze ortel  
wydawayą, a rzeczy czastokrocs podlug swey wo-  
ley rozsądzayą, przeto chczen, aby sadza geden  
pewny osobny a wybrany byl w Kracowie a drugi  
w Sadonyrzv; [a gdi ny w ktorą zenyą przerzecz-  
ną wgodzeny, tedi sadza y podsadek tego powia-  
tv na naszem dworze naya bycz wstawyczeny], mecz  
sądow y rzeczy przed nany wyznawayancs.

-----  
Dzial. 11

*sin*

*war*

*206*

syedmadzessesa /s/; a gdyby layal abe sia sio-  
 wa nowyl przed nym, tedy pyetnadzessesa, Ac-  
 kelyby na naszem dwerse abe ryozerskym esae  
 ukradl, tedy woho na byez wronyone; a gdy kto  
 na ryozerskym dwerse bronny debadno y wrony  
 kego, tedy sa runa raką abe na wyleocy ryozer-  
 skoy.

/120/. Kto na dacz slvszebnyka.

/T/stawiany, yez my abe staresta abe wo-  
 yeweda abe sadna abe podsadek abe woany slusze-  
 bnyka naya dacz kt poswanyv tako, yaze ktorz



Nasz

8a

.....  
rseczy dziedziny daley trzech nydsel rekv nye  
naya dacs. Ale gdy bade szaleba o dziedzina, tedi  
sadza abe pelsadek przerseczona, szaleba, przed na-  
ny na wypowiedzes, a ny z ryzerstwen naszego  
dwery ta yta rsecz rozgodziny, procs byzny bi-  
li nykteryz nagabanyz pyliny ogarnyany, tedi  
szeszery abe pryznanyzy cztyrzem kv sadzy y pod-  
sadkowy polaczyny, ktorzy taka rsecz dziedzyna  
pedlug sprawyedyweszzy rozgodza.

/20/. W kazdem powyaczem na bycz sadza./

12/ /V/stawiany, abe kazdy wogewoda nyal swego  
Dzial. 11-12

Wase

10a

vezini, a niewymyślnie karyessa bądźże posywał, ten  
przepadnię wyna rzeczona, pyathnadzesesa, ale  
gdyby karyecze byli wynny, tedy ma kaszdego  
pozwać osobno, do wroth gego gechwasy a lya-  
ską wierzysszy, przyczina ma powiedzeck.

/27/. Sampieroza przedny ma poleszyez sza-  
lobą wszytką na lyszce pozewnem.

/P/rzydawa są, szastokroc, ysze dworza-  
nye naszego dworu albo gynszy kterzykole przed  
nas albo przed sądzą naszego pozywając chy-  
trza, a rozmagite szaloby wynyslają dla

Dział. 14

Nasz

135

downye, z drugą winą, też pyathnadzessya ma  
daez. Paknyalibi wsparą zakladv take skazane-  
go y wyn take przepadlych nye postapyl a za  
nye nye ehezal dosyez vezynyez, a snad dla  
moszy gego sądzą nye smyalby go dzeezkewasa,  
tedi take ezynyąez przepadnye nam wyna rzeeze-  
ną syedmnadzessyath.

/34/. O winą, która rzeezona syedmnadzessyath.

/A/le ysze wina rzeezona syedmnadzessyath,  
nykomy nye ma byez skazana, gedno naszemv sto-  
Dział. 18

iv, przeto chcę, aby wiadano, gize abo es  
na bycz skazana, napyrwey komv dadzą vlną o  
pozostwo a nye mogli by sy, wyprawicz, drugo,  
komv dadzą vyną o gwałt abo o rozboj na dobro-  
wolney drodze a nye mosze są oczyszczyć trze-  
cze, gdy kto nyszczęzący sądv naszego, przed  
sądem myczą abo koria dobylby, ezwane, gdy  
kto kogo sądowny o którą rzecz sądsą y ska-  
zają dosyca vezynę, a tento 19/ wzgardzy do-  
syca veziniez any rakom / postawyszy kv  
dożyca vezinyony, wspomnye od sądv clyglsz,

czassen strawywszy, od swego gynyenya zbyeszaw-  
szy, po stronam zbygaya, vbestwo tapyacs. Prze-  
te chczem, aby taczy acz nye noczą ale wyną bybi  
skarany zbiegowie od swego gynyenya a po stronam  
zbylayacs, to gynyenye, od ktorego odbyegaya,  
naszeny stolv przez wszego odnowienya przysądzo-  
no. Aczby taczy naszą mylosez przenaleszly a gy-  
nyenye odzierszely, 32/ a wszakoss chczem, a-  
by nyedzy slachta rowney czczy nye nyely. /  
/67/. O placze slvszebnykowem.

/P/odlug starego obyczaya bylo, ysz gdy  
Dział. 31-32

Wam  
 przyaczel za przyaczela nye czyrpyal, fyszly-  
 by oczees s synem abo brath z bratem w gednem  
 zlem 60/ wczynkw bylyby / wynnemi, kterzy  
 podlug vyny maya bycz skarany. Aczlyby kte  
 zlescz kam ktera wcziny, tedy czaszcz gymyenia,  
 ktoraby nany myala bycz, naschemv stolw ma bycz  
 za taką zlescz przysadzona.

/148/. O wielikyey vinye syedmnadzesyath.

/G/dyby kte nadgechawszy w dom nyektorego  
 zemyanyna, przed oblycznoscą dzieczy gego zabył.  
 ten vina pyatnadzesca ma zaplaczycz a pomocnyk

woscz, tedy wsporcze odstapvya od pothwarzy. V-  
stawiany, aby kyedy my s swym dworem krolewskym  
do Poznanya abe Gnyezna wgedzemy, sadza kromye  
wszego zanyesskanya do naszego dworu na bycz y  
syescz na sadze a poznacz o wszythky rzeczy dzie-  
dzyne przed namy abe kromye nas z naszego przy-  
kazanya; ale gdy my s tych zemy wygedzem, reky  
pospolite podlug obyczaya o dziedziny maya bycz  
trzymany y chowany.

/116/. O pysarzv ziemskem.

/V/stawiany, aby pysarzowie przy sadowych  
dzial. 47

pana, ma pozbycz syekyri. Aezlyby ten, kto bye-  
rze syekyry, podlug prawa gych nye nyal gdzie  
chowacz, tedy do blyszszego dworu naszego ma  
go dacz.

/137/. O lyfye szydowskyey od gedney grzywny.

/L/ ipha, ktora gest strata naszego gyny-  
nya, wstawiamy, aby nygeden szyd w krolestwie  
naszem przez geden tydzien od grzywny wiazczey /  
57/ gedno grosch, nye wzal.

/138/. Gdy kto poraby drzewo w czvdzen lyosye.

/N/ yekterzy swa snyaloscza wgechawssy w  
Dzial. 56-57



Acz kto zajmye czyg skoth na spasy, mymo yvtro  
v syebie gege nye ma chowacz.

/145/. O pasyenyv swyny w czvdzem liesie./

59/ /A/cz kto swynye w czudz lyas na szoladz  
pvsezy kromye woley, tedy ten, czyg gest lyas,  
za pyrwy raz ma wzacz gednego wieprza a za wto-  
ry dw. wieprzv, a za trzeciwy wszystkie swynye za-  
yawszy, ma dacz naszenv dworv nablyszschemv,  
ktore s nany na poly ma rozdzelycz, a ma znak  
wyrabycz na drzewie tamo, gdzie swynye zayal.

Jan. 21

Naszac' of Podnaszac'

Naszac' cf. Przynaszac'

Naszai' cf. Roznassac'

Naszac' cf. Wnaszac'

Naszac' of Wynaszac'

Naszac' cf. Wznaszac'

Naszac' cf. Inaszac



Nasrcie J. Najscie

Навррепачі - ~~concidere~~ concindere

(sc. Abraham)

Грив біт дрвцеєє наррепал собеє ку пребіт ку,  
срел на оно място ПЛ Gen. 22, 3.

(cumque concidisset ligna in holocaustum,  
abiit ad locum)

Гд: а наррепавшы дрєв на офієєє палєна

Грив: - " - - " -

4027

Naszczepić = aufero  
more aufero?

~~naszczepni 2~~

~~(auferimus ramos)~~

~~ca 1141-42? Sermon. 114. r.~~

1424  
108  
29  
Mno. 2  
K. 114 r.

Naszczkngi' cf. Naszcrykae'

~~Naszczkngi' cf. Naszcrykae'~~  
~~or Naszcrykae'~~

owac,

Naszerzykai - frangere

A wniędziesz na pole swego przyjaciela,

Naszerikaz klorow a rókama zemnyes, *Ps* deut. 23, 25.  
ale sipeem nye bódresz zócsi

(si intraveris in segetem amici tui, franges spicas  
et manus conteres, false autem non metes)

Gd: gdy wniędziesz między zboże bliźniego twego,  
tedy natwierz kłosa ręką twoją; ale nie pa  
nie zapuszczaj w zboże bliźniego twego

⊕ zob. Mt 12, 1; Mr 2, 23; Lc 6, 1

Warred - of Waj'sc

Nassiroki

~~XIV~~ aut naxelika <sup>vasia</sup>  
Naschiroka & naxelika = Vassa 1471,

(utinam motui essemus in Aegypto et in hac  
vasta solitudine)

MPKJ. 3, 25

Zuj: i natej wielkiej pustyni

XIV

Num. XIV, 3

Nastapie ?

Naszlapie ✓

nasłapie czy nasłapie

fidia , nasłapie

c. 1500 Erz. Slow 49

hm: nasłapie

Babel: fidia 'cerria', of siapa synel (z XV wieku).

574

Wec. pod promo: <sup>hm)</sup> engul pressit humi nitens nasłapat  
L. 85. (1857) II 285\* nasłapać <sup>nasłapat na wsia.</sup>

wyd.: przypomina cz nasłap 'der Auftritt'.

" : fidia (?)



Wanlopie czy Waslopie  
(miejsców pod Waslopie)

Naszowac' cf. Unaszowac'

Naszyjnik

Item pro weyculis dictis <sup>n</sup>sanis, in quibus illic necessari  
ducebantur in Radom IV sc.

<sup>item</sup> pro rediis, epireon ~~atque~~ nabodrky, naschymiky  
ad eadem weycula <sup>III sc.</sup> 1393 MMAe. XV. 172.

↓  
nics wyzej: item pro I pare sedarum ad femora  
egnorum dicta nabodrky al. epirede VIII gr.

④ Mon Med. Aevi Hist. t XV

Piek. Rach. Dw. Jag. r 1393 str 172

113

Naszyjnik

(scilicet

(proprie

Epiphonia, collaria equorum ~~in~~ ornamenta ~~et~~ instrumenta

- naszyjnyki 1850 Rp. Kap. Kr. 223.

~~naszyjnik~~

nasiennik, a

[naszyjnik]

naszyjnik epiradium

XV p. prot. PrFil. V. 9.

~~Sitt. XVI MR~~

~~Pr. 5r. St. p. 88. 9~~

Brücken Prfil 5 9

w XV

czy to nie naszyjnik? por. 1393 MMAc  
XV 172: pro redis, epiredis nabodohy, naszyni  
ky ad eadem vehicula; co na to  
facina sredn.?

248

Waszyroki cf. Nasseroki

naści  
Na-z-ci

naści, czarowniku, krolewstwo, tyś nas wiele kroć (833)  
oczarował, iżeśmy cię bić nie mogli. Rozm. 832—833.

Nascigac

Kelko gest dnwo (pro dnwo)  
slughy twego, gdy wczynysz  
o nasczygoybczych nye sad  
(quod sunt dies servi tui? quando  
facies de persequentis me iudicium?)  
Pud: o nastoydczych na nye sad)

Zuj: Kiedy wczynisz z przeladownikow  
moich sprawiedliwosc FL 118, 84

gd: Kiedy sad wykonasz nad tymi, ktorzy mnie przeladuj?



Naicigai = persequi:

~~Godъ возмъжа о наизыгдахъ оубо мые спд? Fl. 116, 84.~~

Bo nauygal gest nepryzaciel moy duska moye Fl.  
142, 3.

(quia persecutus est inimicus animam  
meam, Рус: bo presslyadowal nepryza-  
ciel dusze moye)

Низ: albowiem przesladował nieprzyjaciela dusze mojej

Гд: Гдыи przesladuje nieprzyjaciela dusze mojej

Nascitka

Pro consuetudine mensalium,  
nas(t)ilcarum, manutergiorum etc.  
regalium VIII scotos

1383 MMAe 162

(+)

Nasitka

Pro filis albis ad consuendum mensalia, manuterqia  
et naszilkas dni Regis <sup>(in extorres)</sup> 1394 M. N. A. XV, 178. Men-  
salia, manuter[q]ia et nascilas 1394ib. 180.

Pro LII vhis tele albe ad paranda mensalia,  
manuterqia et nascilos (pro  
nascilos)

Cf. Nasitka.

Nasitka

Pro ablucione mensalium, manutergiorum,  
\*nastillarum

1394 MMAe 188

Nascitka

Pro XLI vniuersitate albata misse in  
Novam civitatem pro mensalibus,  
manutergiis, \*nasciclis regi parandis

1334 MMAe 131

⊕

Nasitka

Ito XL vhris tele bone ad mensalia  
solius d(omi)ni Regis, et nastilcas  
et manuteria

1394 MMAe 204

pro XCIII vhris tele albate ad mensalia,  
manuteria et lintheamina dni  
Regis 1394 MMAe 207, sim. ib. 209

Nascitka

Pro LX vltis tele bone ad mensalia,  
nastilcos, manutera ad conuencionem

1385 MMAe 218

Nascitka

Pro ablucione mensalium, nasticarum  
et manuteriorum regalium

1395 MMAe 220



nasladca

nasladca ~~imitator~~

1449 a. XXV 167

rp. hrov. nasladoveze may bydize -  
(imitator mei cšole SKJĪ 121:

zřij: bapřicie nasladowcanni Phil 3, 17)  
msim

gd:

tak

Phil 3, 17

Nasładnik

Nie wiem, precz by prawda wzytezna  
była, gdyby nasładnikow nimiała Rom.  
584.

Zastawiamy dzedzini nasze ... ze wszytkimi  
gotami, padolami, pagorkami... y gminami y dzelemi

Nasladnio-

Ktorimkoli gimenem nasladnyo we,  
szusnibi bili [prowumque nomine cosecuen-  
ter censeantur] + ca 1428, Prof. I, 484.

170

Nařladomy (?)

Nařladoma slova = sequencia verba  
1486x R. XXIII, 278.

Cy. Nařladowien - sub Nařladowac'

Nasladowai

domino cooperante srbockp  
pomocp et sermone confirmax.  
te amolwop porciordrayder  
sequentibus signis yrnamony  
nasrladuyderime <sup>(XV mca. 5. l. 38 ca. nasladuyder)</sup> ca 1420 || v. xxiii 86

Jag nr. 1297 K. 98 (Marc 16, 20) 3082

Pr. kar i rw. I. 49

Rozpr. 24 str. 86 pocz. w. XV.



# Nasładowac

Illi autem <sup>poszly</sup> prospecti predicaverunt  
ubique <sup>(przeprano czynocz)</sup> Domino cooperante et

sermone(m) <sup>4</sup> confirmante <sup>5</sup>

nasładowac

sequenti bus

signis (Marc 16, 20)

Zhuj: przez ciala porad idace

XV med. Gł Wroc 39r

Nasładować

z dołosa?  
+

prosequi s<sup>x</sup> dalekya nasładowacz  
a statecznych nasładowacz  
przyjany

ca 1455 JA XIV 492

Nas'ladowac'

Nas'laduce = sequitur

~~Въ нас'ладуе (судитъ)~~

(superbum sequitur humilitas, et humilem  
spiritu suscipiet gloria Prov 29, 23)

1471

MPKJ. V. 70

⊕

Prov. XXIX, 23



Nasiladowai = requi

a th lussere kthoriss pre.  
przedryli y ktore nasrlya.  
dowali, wolali <sup>XVp. post.</sup> okl. XXIV, 94

(Turbae autem, quae sequebantur, clama-  
bant Mat 21, 9)

Br. Ł. Z. Śrw 1 str 57

Rozpr 24 94

3244



Nasladowaci

Kc mily svptnemu Potru gest  
on tako vzec byl, isbica go on  
nasladonal byl

Zri 1776



Nastadowaci - sequi

Grzeckoly bōdō wjez (zāc'), nastadowy gich Bz Ruth 2, 9.

~~Strana (pars) gich nastadowata domu Saulana  
ab. I par. 12, 29.~~

(iungere puellis meis et, ubi messuerint,  
sequere)

4331

(+)

# Nasladowac'

Kto sya rad w nyeh cocha, bandrye myal  
zomoz synyemym w bosstwo a)

Tha xona nasladuge syn, gymenem nasmy-  
wanye. [ Sed quis erit huius uxoris filius: derisio.]

~~II~~ ~~XV~~ ~~XVI~~ I. XL, III.

Kašladować

Vydromer ze nasladyacyre go, ~~+~~  
(videns eos sequentes go 1,38), +chel  
gym

EwZam 301

Našlado va i

(et diitci Jesus: sequere me Jo 1, 43)

Prekl yemo Thus: Našlyadvy mya.

~~En 2am~~

~~vydcanor ye našlyadvy mya 70, kelle gypu.~~

~~ib. 301~~

~~afosonyvay vrytko, našlyadvy mya 70, kelle gypu.~~

~~ib. 302~~

Nasledowci = sequor

Będzie li kto chciał sa mną iść, sa-  
bory sam siebie i nasladuj mię [si quis  
vult post me venire, abneget semetipsum, et  
tollat crucem suam, et sequatur me] Rom.  
365. Mat 10, 24



Nasładować 'sequi'

Ony natychmyast opuścili go i  
nasładowali go

~~Łuk. XIII~~ Ew. Łuk.)

~~Łuk. XII 17~~ ~~Łuk. XIII 37~~ (303)

(illi continuo, relictis rebus, secuti sunt eum  
Mat 4, 19)

⊕ Mat 4, 19

Nasładować

Opuścimy wszystko, nasładowali  
są jego (relictis omnibus, secuti  
sunt eum Luc 5, 11)

EW Zam 307

(4)

sim

# Naśladować

(Christus ... vidit filium alphaei)  
na ciele przydegocego (quem vocavit)  
y naśladował go

(Ex. XV) MBKJ. II, 318

preróbka koron tacińskich wpisana między wierszami  
i na marginesach

(Et cum praeteriret, vidit Levi Alphaei sedentem  
ad telonium et ait illi: sequere me. Et surgens  
secutus est eum Marc 2, 14)

Nasładować = sequi

Zwierzęta... dają się chwycić Jezusowi...  
sowi... a gdziekolwiek szedł, to jego nasła-  
dowały [et quocumque declinabat ipsum  
sequebantur] Róm. 199.

Naśladować = sequi

Słyszac to niektórzy uczniów świętego  
Jana opuścili go i naśladowali Jezusa

[Hec quidam ex discipulis Johannis audientes,  
sequerentur domino, Johannem relinquentes]

Rohm. 201.

Naśladować = sequi

Na kharanie świętego Jana już wiele  
luda <sup>[pro: słuchate]</sup> skracato fale potajemnie a potem  
są jego naśladowali [quia ad verbum  
Iohannis iam plures audiebant eum occulte  
qui post omnino secuti sunt eum] Rom. 206.

~~Zydowie... kiedy są wzdol Marj... naśladować  
jej [secuti sunt eam] Jk. 437~~

~~Jo 11, 38~~

Wysładować = sequor

A jako miły Jezus wyszedł dotąd (!), wysładowała jego, dwa ślepa [et transeunte inde Jesu, secuti sunt eum duo caeci] Rom. 297.

Násładować = sequor

Św. Piotr... reknął ku miłemu Jezusowi =  
stusowi: Owaśimy my opuścili wrytko  
i násładowaliśmy ciebie [ecce, nos reliqui =  
mus omnia, et secuti sumus te] Rom. 391.

Mat 19, 27



Naiładować = sequor

Jesus... reki im: ... wy, którzyście mnie  
naiładowali, we wstaniu smartwych... się-  
dracie... na dwunastu stolcow są de qe  
dwójnastu pokolenie Izraelskie [vos, qui  
secuti estis me] Rom. 391.

Mat 19, 28

Nas'ladowai = sequor

A on im rekb: ktorego idąc w miasto  
poiratrzenie s'łowicha idąc, a on niesie  
kagwicę (lak wyora) wody, nas'ladujier jego  
are w dom, w ktory wnidzie [sequi mi in eum  
in domum, in quam intrat] Rom. 520.

Luc 22, 10

① Naśladować

Subcedere<sup>2</sup> naśladować

XVex. PF V 21

⊕

Našladawai

Našladuacry pro uim = consequence 1486

R. xxiii, 276.

Nastal dowai : sequi

Jednego dnia dziecię miły Jesus wyszedł  
na pole a za nim dzieci nastalowały  
wielika tłumca [die quadam puer  
Jesus egrediebatur, ipsum quoque puero-  
rum turba sequebatur] Rom. 125.

Nasładować za kim = sequi

Miły Jęsus szedł ku jednemu miastu - Naim a wielka tłuszcza za niem nasładowała [Ad rivitatem ibat Jęsus Naim que vocatur et ipsum magna multitudo plebis sequebatur] Rom. 220.

Vito. 136

## Nasładować

Stroceeds raczi, panuje, .... smysly y wszitki wzinky  
nasze..., abi... zbawieny biez xasurilibisami, a anyo-  
lowie trogi dobni nasładowalibi s namy ku rozf-  
dzenyu nsg nasich na droga pokoia, zbawienia y  
szczeszczia. MW. 16 b.

# Nasładować

Naschi poddani... w schesry  
nyedryclach pospolu syebye  
naslyadyanrich any pres...  
(continue se sequentes)

vrandnyka any pres ktorego  
czestnykaw... gabany bicz mayan

Sul 98



# Naśladować

39 lw

Qui vero || non crediderit, condempnabitur<sup>1</sup>. Signa  
autem eos<sup>3</sup>, qui crediderint, hec sequentur;

bodze snabona<sup>2</sup>

(naśladowacz)

(Marc 16, 17)

α cuda tych, co uwierzą, te <sup>XV</sup> med. Ję Wrocław 39 r  
naśladować będą:...

⊕

Marc 16, 17

Nasledowai = sequor

tak w sp. p. post.  
Sequitur nasledowye. ~~XV~~ XV Brit. III 291.

sp. 290 a

mikrofilm

si frigeat caput aut doleat  
non <sup>bene</sup> bonum seruum est,  
Isporas testis, <sup>quendam</sup> ~~quem~~ sequitur  
<sup>malis pestis</sup> lenit et <sup>umyafkera</sup> humectat  
<sup>roztwarza</sup> soluit plus crebro butiurum.

quam

2.  
Nailadovai: sequor

Ta modlywa ma w dole ofm orser. Proba

2. <sup>escer</sup> orser przygodz kę mi to warty boiem...

Potem naidadzi stedmork profba [prima

est captatio benivolentiae, quam sequitur

sequuntur septem petitiones] Rom. 276.

Com 49

(+)

# Nastadowai - Sequi

Sokonalu sra prsytheree zgrumadnē prawi<sup>a</sup> i vuz  
lyepak spetna wyklaad gych poluky nastadwye Jul. 20  
Na uhi padani... w schetnyy ngedyetach porpota  
~~syebye nastadrygnenich... any prae ussandyka,~~  
~~any prae ktorego cwestnyow... gabony list mayon 98.~~

Nastadowai

①

~~4 12~~

nastadowaex, namyastkowaez - succedere

ca 1455 JA. XIV, 492

~~412~~

~~ARCHEOLOGICAL MUSEUM~~

ok. r. 1455

⊕

Nasładować

Miloserdzie twoje będzie nasładować  
mnie (misericordia tua subsequetur me,  
Ps: za mną poydzie)

Fl 22, 8

(w wielkich dniach sziwota mego



Nasładowac'  
nasładowe  
comittatur - ca 1428, Fil. I. 490.

jest fotogr. rz.

glossy / około r 1428

MAL. Zab j polsk. №2503 Bibl Jag

Prace Fil. t. 1 str. 490

435



Nawładowai <sup>to wyraz</sup> ? przy trzeiwosci trzeiwosc  
Nawładuycanecy <sup>(w niemoscach)</sup> trzeiwosc = sobrietate,  
comi le # 1444 # R. XXIII, 308.

np. 38





respiciat

Nasladovaci - subsequi  
Sed quia omne bonum opus deus super homini  
cooperatur et ubi homo suis viribus progredi et  
ascendere non potest deus gracia sua, quae  
dicitur subsequens, nasladovycra, supplet  
nasladovycra subsequens (gracia)

~~XIV~~ <sup>med.</sup> / ský r 271

③

Nasladowac  
~~2, 2, 2~~

nasladowac podlye boků

subsequ <sup>XVex.</sup> PrFil.V, 21.

~~řag. w 2036 J. Garl. comp. v~~

~~Pr. sv. st. p. 8, 21.~~

Brückner Prfil 5 21 kon XV

828

④

Kaśladować

Kaśladowach

Kiw dr 1

naśladowa!

na wieś wyjdź robie

pitnye baczeze,  
(naśladowcyze)

1449 R. XXI 167

(+) pytnye

op. brov. (Gdzie naśladowcyze tych. observeate,  
[cf., i.e. diligenter attendite seu inspiciate et imittamini]  
eos] SK YI 121

(X) met

(imitatores mei estote, fratres,  
et observeate eos qui ita ambulant,  
sicut habetis formam nostram

Phil 3, 17)

Uzd: badźcież wespół naśladowcami moimi,  
bracia, a upatrujcie tych, którzy tak chodzą,  
jako nas za wzrost macie

Phil 3, 17

Nasledowac - imitan

Et ita hęc ad honorem eius ordinando, hos reges  
omnis christianus vere imitatur, nasleduje, qui  
Christum verum regem deum et hominem passum  
confitetur

prawye nasleduje - vere imitatur

~~X~~ <sup>med.</sup> xv r s r yr 269.

Nasładowac'

~~XXXVII~~

Nasładowacz = similari, emulor

Ps. 10. (noti acmilari in malignanti-  
bus, neque relaveris facientes  
iniquitatem Psal 36, 1)

1471

MPEJ. V. 64

~~XXXVI~~

⊕

Ps. XXXVI

Nas'la'ovrac'

Naschla'ovrac'

~~Nas'la'ovrac'~~ = consequi

(quid est, inquam, homo, ut sequi possit  
regem factorem suum Eccles 2, 12)

1471

MPKJ. V. 71

(A) 2, 12  
Eccles. 11

Naslydować - prosequi

~~prosequi) n n p s~~

(s dalekya (!) naslydowaacz (!) a statecznych  
prosequi

naslydowaacz przyyayancz) <sup>ca 1455</sup> JA. XIV, 492

?

~~417~~

(+)

~~ARCHTOM XIV STR. 492T~~

ok. r. 1455



# Nasładować

Choway syf, abi nye nasładowal  
ganyebnosci (cave ne imitari velis  
abominaciones) wsriskich tych  
narodow

BZ Tent 18,9

Yd: nie uer sie, czynie wedlug obrydlivosti tych narodow

Nastadawai

~~Nastadawai Kiv. dnt.~~ <sup>yde</sup> Yde loblej cřjol  
smęřny u na to, izbi ly ne buial, izbi onogo  
brynego cřjola dyabla ne nastadawal Kiv. cr 39.

210

e. g.

Nasladowai

Day yemu, bore ~~potom~~ ... ro kumu oswyccenye, yszly tako yego  
porzwal, yakoby <sup>(wamthey)</sup> ~~thwey~~ nauky y szy ~~rota~~ nasladowai <sup>1957</sup> ~~Wit.~~ No. 385.

+

Nasładować

Nasładowały ~~masowy~~ poganów  
(secuti sunt gentes), gdyż około nich były

BZ IV Reg 17, 15

*in scriptis*

sim. ib. 17, 12, Judith  
8, 21

*in praesentia ...*

Uży: nasładowali narodzi, którzy byli około nich

Uży: nasładowali poganów... , o których im rozkazał pom, aby nie  
czyli jako oni

Отъadowsae'.

Amo swyatha, ...)

Друмамъ Гескуса маста =

бодуаъ.

M.W. ... 79. 8.

Kaśladowac'

Yudassowy zloszczy warawacz szyc,  
a Yexukrystow~~e~~ pokosę naszlyadowacz

Int. (arg. 108)

Kaśladowaić

Nygeden stwyrdzon bywa, zen  
nye slucha duchownyma uszyrna,  
cho by myal nasslyadowacz

Put 118 arq. 8.

nasladowaci

Zaproszcz srya szamego sryelbye,  
ysly nasladowal chrystusa

Ex. (XV) 1409. Spr. I, 143.

(abnegare semetipsum sibi, ut sequatur  
Christum)

(+)



## Naśladować

Wtore przeto nieodpowiedział, aby ukazał (844) śmierne cierpienie, bo są jemu dwoję rzecz przemieniali, le tę, iż się krolew czynił i synem Bożym, a oboję rzecz miły [Jesus mógł ukazać, iż ten jest, ale niechciał przeto, iż im był mocniejszy, tym cierpiętszy naprzykład nam, abych my go tem cierpieniem i tą śmiercią naśladowali. Rozm. 843—844.

# Nasładować

Ydisby sly duch nektorego cloueka  
f ten tho błęd srouoll, macz go  
(sc. Maria Magdalena) takesz f pokucze  
nasładowacz, zakore gesth go  
ona byla strozyla

Yu 24.6

Nastaduwai = imitate

Maer gō on sickness of pokucra nastaduwai Jr. 14, 6.

②

nastadovae:

nastadovae adsequi <sup>XVex.)</sup> PrFil.V, 21.

~~pag. N 2036 J. Garl comp. u.~~

~~Pr. sr. st. p. str. 21.~~

Brückner Prfil 5 21 kon XV

826

⊕

①. Nasladowaci 'obsecundare'

obsecundare <sup>(id est)</sup> i. servire, nasladowacz

ca 1500 Erz. ~~Str.~~ 49

# Nasładować

Sługa mego Calepha, ienre pelen  
iest mego docha, nasładowal iest  
mnye (qui plenus alio spiritu secutus  
est me), wyodół (kg. wwiodek) w remyół  
tół to.

BZ Num 14, 24

Zhrj: srest za mnyar

Yd: towó stolecenie prymie



(nec sequantur cogitationes suas)

Nasladowai - sequi

~~Wpomye wyithe prikaranje bore, a)~~

~~Nye k'pore nasladowacz mislenya swoga Bz Num. 15, 39.~~

~~Ja, oscała tua, naslyadaj' boya mego s. Jodith 11, 14.~~

~~Kto czebye naslyaduje... otplaty wozmye s. Job. 3, 21.~~

~~Uwazyly słow... oslawci pana, a gępo nye naslyadaj' boz~~

~~s. Jodit. 10, 6. Pelen rost lępy duka, nastadawal' est,~~

~~mye s. Num. 14, 24. Wzrełke gine fotkolonye gich~~

~~sadi naslyadowaty s. I par. 12, 32. Choway dy, abi nye~~

~~naslyadawal' ganyebnasci s. Jcut. 18, 7.~~

Uy: ani se, niech nie ndawaja, za myslami swenim

Ud: ... zak'ozymni wyidaj

Nasładować

Tam genu zemył..., bo iest nasładował  
pana (quia secutus est dominum)

B2 Deut 1, 36

sim. ib. 31, 18

Duj: ponieważ nasładował Pana

gd: proto, że całe srebro za Pana



Kaśladować

Kaszlyadował myś, ze wsrego sycera  
swego (secutus est me in toto corde suo)

B2 III Reg 14, 8, sim  
ib. 15, 34

Uwz: chodził za mną, ze wszystkiego serca swego

Ud: chodził za mną, całym sercem swoim

Kašladować

Ganyebri verinyl syq, ysre nasrba-  
dawal mod<sup>in tantum</sup> (ut sequeretur idola)

BZ III Reg 21, 26, sim.

IV Reg 93, 2, II Par 33, 6,  
szech surk

zbyj: chodrit za botwany

Uzd: chodras za botwangmi, wcedny wrystkielgo jako oznaki dmorejazyg

Nasladovať

Krol... slyvbyl pred bogem, aby  
naslyadował boga (ut ambularent  
post dominum) a ostregal prikara-  
nya jeho

BZ IV hec 23,3

Zhuj: uozguit prymene pred Panem, ze chce chodrit za Panem  
Yd!

... , zeby chodriti za Panem  
i stregli prikaran jeho



# Nasładować

Yescze wyelyka strona zich nasładowała domu Saulowa (magna enim pars eorum adhuc sequebatur domum Saul I Par 12, 29)

Zhj: wielka część ich jeszcze nasładowała domu Saulowego BZ I Par 12, 29

Gd: przestawała z domem Saulowym

Nasładowań 48

Wielkie gine pokolenye z nich radi  
nasładowały (omnis autem reliqua  
tribus eorum consilium sequebatur)

BZ I Par 12, 32

2 Inj: a wszystkie ostatek pokolenia rady ich nasładowań  
4gd: a wszyscy bracia ich przedstawiali na radnie ich

## Nasładowań i imitacji

Niektórzy piszą jedną księgę re-  
stytucyjną, naśladowując tei Antoniego Alexan-  
dryego [quidam eum scribentes unum  
ex quattuor, imitantes Anonium Ale-  
xandrinum] Rom. 205.

# Nasladowac

(nasladowal)

34v lw

[Regnante venerabili Dei cultore magno viro Constantino, in sexto anno regni eius gens multa barba-

*dunay*  
rorum congregata est super Danubium, parati ad bellum contra Romanos, volentes ipsum flumen  
*(podbicz)*  
transire et omnes regiones suo imperio subiugare

XV med. Gł Wroc 34v

Nasładować = prosequi

Use in Latin, W. 1000  
triginta, etc.

Tęgori zjednania nasładowujemy, dru-  
giemu nie uwłócząc [et hunc ordinem  
prosequimur sine alterius ordinis preiu-  
dicio] Rom. 205.



## *Naśladować*

Trzecie milczał podług świętego Jana Złotoustego, aby ukazał, iż Pilat darmo pytał, kiedy widząc jego niewinność, niewybawił jego smęki, ale więcej naśladował żydowskiej nieskromności, bo już był słyszał od Jesucrista, iż rzekł: Rozm. 844.

Nasładować

~~III~~

Abi nasładowaly = ut colant

(qui adhaerent domino, ut colant eum

Nuj: <sup>Is 56,6</sup> ~~Asyngi przychodzący~~ <sup>Is 56,6</sup> którzy przystali  
do pana, aby go chwalili..., przywiade, je  
na górę świętą moją

(A)

Is 56,6

Nasledowac'

Kristowi kaplany, od Krista weswany, gegorz  
naslednia). e. 1449 ~~W. 28.~~  
y skutku <sup>Gaska w. 28</sup> skarniq, oro nóg roskarniq

2 knia,

Nasładować

Sinowie izraelsci... wzięli złość  
... ostawili pana a jego nę-  
szlyadydócz (dimiserunt dominum  
et non coluerunt eum)

BZ Jud 10, 6

# Nasladowac

A to ma myecr wsrzelki, kto cyebye  
naslyaduge (~~g~~ hoc autem <sup>(pro repto)</sup> habet  
omnis, qui te colit), yre zivot gego,  
acz skusron bode, wplato' wernye

B2 Tob 3, 21

Nasładować .

Genego boga <sup>(niebieskiego)</sup> sę nasładowały  
(unum deum caeli coluerunt)

BZ Judith 5, 8

Nas'ladowai'

Nasladd wely = coluerunt

(deserentes itaque caeremonias patrum  
suorum, quae in multitudine deorum  
erant, unum deum caeli coluerunt

Judith 5, 8)

~

⊕

Judith. V, 9

Nasładować

Ja drzewka twa nasładowiś boga mego  
(deum colo.)

BZ Judith 11, 14



Nastadawai = sequi, persequi, subsequi:

Sukaj pacoia y nastaduy gi Fl. 33, 14 (inquire

pacem et persequere eam, Rub: ngepusuray ngeyego)

~~Terim nastadawal do budy Fl. 37, 21 (sequere bonitatem).~~

~~Miloverde lue bode nastadawer me~~

~~Fl. 22, 8 (misericordia tua subsequetur~~

~~me).~~

Yd: sukaj pacoia a 'sigaj go

trzymać się tego

# Nasładować

Gisz to odplacraię zle za dobre,  
 wtloczili są mnie, bo iesm nasładowal  
 dobroty (quoniam sequerbam bonitatem)  
~~Psalm~~ Fl 37, 27, sim. Pub

## Nas'ladswac'

Ten padnie wrnak, jen nie widzi; takier  
i rby nas'ladujac poslednich rreuy, nie  
widzac ani baczac k kremu przyda- Rohu.

631.

Nasładować

~~inquirunt~~ poró'dayo srukayó'  
albo nasładowyó' <sup>(inquirunt)</sup> R. xxiv, 81.

(Mat. 6, 32)

~~Jag. nr. 1299 k. 3.~~

Br. Kar. srow. T. 44.

(haec enim omnia gentes inquirunt)

Rozpr. 24 str. 81 pocz. w. XV

2200

Нао'ладоуаа' - sequi

Xpus yest wysluchaer szwyetych y przebywaa  
guch y gyst<sup>z</sup> ~~wasz~~ <sup>z</sup> ~~ly~~ <sup>z</sup> adu y o' dzedzycy  
y e g' d'ut. 5, arg.

to yest zywot nyekugy, y eni iest Kristus

Put!

5

Nasładować = sequor

Zawierne jest w statykach reedak robić  
i nasładować przyrodzenia w drzewich  
[Vanum est autem in huiusmodi labora-  
re et sequi naturam in miraculis] Rom.

368.

Nasładować - persequor

Kiedyś mię nasładował, i was si będą-  
prenasładować [ si me persequi sunt, et

vos persequentur] Rom. 569.

Jo 15, 20

Наїтадаваї з персегуї:

Остоначенї облича мего повила ієст мнє.

Облича неприячєла и наїтадицєрего Фл. 45, 18.

(a facie inimici et persequentis, Руб: од лѣра  
неприячєлєго и наїтадицєрего на мнє.)



Nas'ladowaci = persecutor

<sup>poslye</sup>  
Pośle k nim proroky mądre, apostoły,  
a ty wy będzecie... bierowac w synago-  
gach waszych nas'ladujac od miasta  
do miasta [et ex eis flagellabitis in  
synagogis vestris, et persequemini de civitate  
in civitatem] Rom. 307.

Nasladowaci

~~franz. v. d. l. m. nasladowaci — mit recht  
undem folgen~~

~~2. fol. Vr Ort. Br. VII 568~~

ya gepomastadowal (sc. indrieja) az w jego gospodarza dom,  
— des habe ich em noch gefolgt.

Ort. Br. VII 568

np 84,2

Nasiladomai

Zaluzo, na shogo xlodzyeya, yuz on pryvredl w moye  
erthyory kashy, ukradl my shy vreyu, a ya yego  
nasiladomai avz w yego gospodarra dom, Ort. Mac. 114.  
gdryemtha, kradyeser natavol

Nastadewai

Oglowa albo o tany... tho

Maya thegotho, ero nyr slomyl. prawem artelem  
nasledowac, aby oratowan Drl. Mac. 23.

sim. art Bokp 24, 4

daer do gaynego sadu polorenyaa

# Naśladować

Prawo o głona albo rany... tho ma dacz do zagayonego  
srandu polozonego, a thego tho, ero myr srbomyl, pra-  
wym ortelem nasladowac, ~~II 1/2 XV~~ <sup>(ort.)</sup> Ortel 117.  
aby then oradowany cłonzek mogl sryc wyprawy  
- mid rechtim ordekim folgin

Наставляи - sequi

Мекторы...

Мехадра, в гаче еудге, дабы вырабува, лепше,  
вуну нугеней сга, наставляец мнумаггер. Jul. 48.

(nullam poenam sequi ex hoc  
praetendentes) Dnia &

Nailadowae

Pacli<sup>iii</sup> sprawyedyph sygn nye veriny, tegdi rzeurona  
viny... gi nastjaduya, a tego<sup>ii</sup> w wynach rzeuroniach  
skaruyem, ze ma bierz potzupyon Jul. 97.

(in duplici poena pyathnadsiesozya  
censensus ipsum condemnandum)

Bh25

n Pickenindiego: nastjadnya

# Nastadowacé emulari'

(id est)  
emulari i. diligere vel inuidere vel sequi  
per inuidiam, nastadowacz

ca 1500 Erx ~~Stow~~ 49



Nastadowai - communicate

Stekhorzi 7 narych slyachyrow.. otrozverywry  
sromyeshlywosez 2 namnyesza d'rusnowesza nasly-  
d'p'nce, ny pod eryyz choranguyä (slanowce szä  
obykli Jul. 21.

(cum minima stremitate communicantes)  
Diat Q

# Nasładować

rodzaj  
powodri do

Landra nyerrandnego budowania nasła-  
dugye domw przedanya. [Nimia et inordinata  
aedificandi cupiditas parit et expectat aedifi-  
cium renovationem.] ~~II~~ XV <sup>part</sup> R. T. XLV.

Nashadowor of Nashadomy

Naśladować v. naśledować

Nas'ladować cf:

Przenas'ladować

Naśladowane cf. Naśladowanie

Nasładowanie

propter nasładowanya, id est ut  
sequuntur excessa

ca. 1500 R̄ XLVIII 369

Nasładowanie = imitatio

~~n p~~

Przypis dnia w Nasładowany w

(ad exemplarem fimitacionem

~~ca~~ 1461-~~67~~ Sermon. 322. v.

1424  
108 ~~ca~~ Mns. r. 322v

444

Sermones r. 1461-67

Kapit. Krak. № 1424/108 Mns. karta



Nasładowanie = imitatio  
naśladowany  
(ad imitationem)

~~1461~~ § 7. Sermon. 322. v.

$\frac{1424}{108}$  104 Mns. 322 v.

Sermones r. 1461-67

Kapit. Krak. № 1424/108 Mns. karta

Nastadowanie - imitatio

Glos ezerekwe o naszlyadowanyu pokornoszczy *Psuf.*  
130, arg.

Nasładowanie - cultus

Ukazany ludu obierają duchowne a rząd nasładowany  
(ritum colendi) BZ Ek. 18, 20.

Zbij: i ukarawał ludowi ceremonie i porządek stuzenia  
i drogi, którzyby chodzić mieli

Biblia ston: aby... ukazał ludu obierają duchowne.  
a staw nasładowany.

4031

# Nakładowanie

Nyechawski duchowni obierali w swich przodkach, gesto  
w nakładowaniu<sup>v</sup> wiele bogów eriony (in multitude  
deorum erant), jednego boga nyebyskiego s<sup>o</sup> nakła-  
dowały BZ Jud. 16, 23.

(unum deum caeli coluerunt)

4032

(+)

Naśladowanie

Naśladowania - culturae

1471 MPK 7<sup>v</sup> 132

(habuit quidem et prius iustificationes  
culturae et sanctum saeculare  
Hebr. 9, 1)

Худ: мінати і першорозу усprawiedliwienie служби  
божєй і святилицє свєцкє.

Уд: а мінати і першорозу оно прымєне ustawy okoto  
служби божєй і святилицє свєцкє.

Hebr 9, 1

Nastadowanie -  
nastadowana  
persecuciois - ca 142 & Fil. I 494.

glossy / okolo r 1428

MAL. Zab j. polsk. № 2503 Bibl Jag

Prace Fil. t. 1 str. 494

⊕

637

Najleadowanie

1436/  
Z najleadowanija ~~R.~~ R. XLIII, 278.

to stowo z kitku inygnii umieszcza Brückner  
w nawiasie ramacrojse na koncu: innej miodszej  
reki; wiec datowanie winno być more troche  
poźniejsze?

Vas'ladovca

Cristi

Cristicmolator nas'ladovca

XV med. S. J. V. 1.122 ~~42~~ XV.



naśladowca

naśladowcze mojej będcze - (imitatores mei estote)

(Phil. 3, 17)

XV ex. Lk. 1. 121. fot. 11.

Zhuj: bądźcie naśladowcami moimi, bracia! a upatrujcie  
te, który tak chodzi, jako macie wzór nasz

# Nasładowca

Jesus... rekłim:... ja wiem, kToregom wybrał,  
abyście byli moi nasładowcy Róm. 539.

Nas'ladowca = relator

Ten był wierny i wzre[j] prawdy na =  
s'ladowca [ fuit hic iust:tie verissimus  
relator ] Rom. 31.

Nasiladonac  
Nasiladowien

An. idrie 201 tym

Nasiladowien gest  $\text{blp}^a$  = consequens est  
error) || 1449 || R. XXIII, 279.

XV med

ut quatuor magnorum signidem viciorum totus  
impetus subvertatur.

gl: ex quo sequitur inferius ex quo deviacio exorbitatis

rp. 248

(4)

naśladownik

Estote imitatores  
dei<sup>1)</sup>

Bierzcie naśladow  
stwo nie bo-

gost. <sup>sc.</sup> <sub>se.</sub> donando vobis  
invi cem<sup>2)</sup> ga.

XV med. 1, 75, 1/2 XV w.

(estote ergo imitatores dei Eph 5,1)

2) ty: badzcie tedy naśladowcami bożymi, jako synowie  
najmilsi

Nas'ladownik

Nas'ladownykom = cultoribus

(Ingressusque Jehu et Jonadab filius Rechab  
templum Baal cum cultoribus Baal

1471, MPKJ. V. 46 (IV Reg. 10, 23)

IV Reg. X, 23

24. a którzy sa, Chrystusowi, ciato swe ukrysiowali z ma-  
miejtrypsciama i zosiadliwoziami  
et nasladowni

24. Qui autem  
sunt Christi,  
carnem suam crucifixerunt cum  
uicijs et concupiscencijs.

24.  
nasladowniejij Cristussa,

4 Gl. „i. e. veri imitatores Christi”.

XV med. Sp. 1,111 polowa XV

(Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixe-  
runt cum uicijs et concupiscencijs) XLII

34 C

Gal 5, 24

Nastadownik - cultor

Rekt narzadowykom Baal BZ 14 Reg. 10, 23.  
(ingressusque Jehu et Jonadab... templum  
Baal ait cultoribus Baal)

Zuj: rekt chwalcem Baalowym

4033



Naśladownik

Naśladownicy = cultores

~~B. 10.~~

(prins vos ostendens fabricatores mendacii  
et cultores perversorum dogmatum Job 13, 4)

MPKJ.V.60

Użyj: chce się z Bogiem gadać: Pierwej pokarowemy, żeście  
wy budownicy kłamstwa i naśladownicy nauk  
piewrotnych

Job. XIII, 4

④

Následnie ?      Naslađować  
Nasleduje

tak w sp.  
1-2

naslyesnye - <sup>sequetur</sup> sequatur B.

~~MPK~~ J V 70

(superbum sequitur humilitas, et humilem spiritu suscipiet gloria Prov 29, 23)

Zbij: za pyornym chodri uniwienie, a pokornego  
duchem ogarnie chwata

Prov 29, 23

⊕ R. xxiii 144 sequetur

Nas'ledować cf. Nas'ladować

Nas'ledowanie cf. Nas'ladowanie

# Nasledziciel

{ Nam... thowarzystwo dać raczy...  
sre usrytkymi swyatkimi thwimi },  
myedzy kterorych nasz thowarzystwo  
nye naszleczy czel othplati, ale laszky  
proszymi { Roszdawcza prypusery }  
(nobis... societatem donare digneris cum...  
omnibus sanctis tuis intra quorum nos consor-  
tium non aestimator ~~othplati~~ sed veniae  
quaesumus largitor <sup>meriti</sup> admitte )

7473-7 Insa 7s 263/  
I

domyane 3, 6, III, VI.  
vaynyet XIV.  
mas bezyare XV.  
domyamy XV, VIII

(Msra III: \*domymacz zaslugi, IV: varycryel  
othplaty, V: \*domymacz zasluzenya,  
VI: domnymayanery sluzenya)

Nasledziel ?

toe Maciejowski  
dokonyje kuszywa,  
widocznie jest ono  
zaliczesz miedzy  
negatywne

Norm ... thowarysskon olarz naszy ~~to~~ ...  
<sup>see worytkamy</sup>  
wszyscy thymy thwaymi, ktorzych nasz  
thowarysskwo [nye nasz leczyer ale  
othplati, ale lasrky prosymy rossdawera  
przy puszc (nolus... societatem donare  
dignetur cum... <sup>omnibus</sup> sanctis tuis, intra puorum  
nos consortium [non aestimator Meriti  
sed veniae quaesumus largitor admittit)

a XV Xhsra 7 64

(p. post.)

VII

1/.



massleeryzel XI  
vazeryel & IV  
domymacz 3, 6 III, VI  
domnymaganery & VIII

Naśmiać się 'deridere'

deridere, nasmyacz szyc

ca/500 Erz. ~~Stow~~ 49

Nasmiame - (? Na imanie ?)

naszmyanye ... zalonego - ridiculum

(est vocari) fatuum pusillanimum

$\frac{1}{2}$  XV SKY T 262.

Et ergo venerabilis res est dum aliqua vocatur hoc nomine  
Anna, in qua concordat, w nyey ore zgradra, nomen cum re,  
skuthkysan, et sicut ridiculum est vocari fatuum ali-  
quem, zalonego a blasma, hoc nomine Salomone  
aut debilem pusillanimum hoc nomine Sampson

Nas'miewacz  
(si sapiens fueris, tibi metipsum; si autem illusor,  
solus portabis malum Prov 9, 12)

# Nas'chuyewacz = illusor

(quia abominatio domini est omnis illusor et cum  
simplicibus sermocinatio eius Prov 3, 32)

1471

Tnij: bo obzydłonia panu jest každy nas'miewca

Tnij: Jeśli bedriesz mądrym, sam sobie bedriesz:  
a bedriesz ~~ti~~ nas'miewca, sam ite poneriesz.  
(Prov 9, 12)

Clonus de -illusor i.e. irrisor  
(Prov 3, 32)

Prov. IX, 12

Naśmiewacz

(var. lub.: <sup>?</sup>gancie a. naszmiewacze)

Gancie naszmiewacze contumeliosos  
tradidit illos in reprobum sensum, ut faciant ea quae non conveniunt...,  
(detractores, deo odibiles, contumeliosos, <sup>124 MPK 1 v 125</sup>superbos  
Rom 1, 30)

Tłuj: obmówce, bogu przemierze, potwarce

⊕ cf. Naśmiwacz

<sup>Naśmiwacz</sup>  
Naśmiwacz

ganyce a. naszmywacz - contumeliosos B.

1471 MPKJ v 125

Cf. Naśmiwacz

Naiwiewai tie - corridere, insultare

~~Kłokoty to ułokoty, kłose są męgo ułokotywa BZ  
Gen. 21, 6. Sądźemu Jolsuy nasmzoweli są krolgo-  
wge i. b. Job. 2, 15.~~

wrupetnic: ~~292620~~  
~~319a4~~

4035

Ναιμiewαι τις = illudore, deri dere  
Theophilus... dixit ei illudine)

~~Ναιμιαγφex (illudore) Gn. gl. 75, a. Ναιμια  
uoli  $\frac{1}{2}$  swantia dnom Gn. gl. 156, a (deri deri  
riawst).~~



Naiviewai'iq = exasperare ~~XX~~

Teure wimadi i'tere w moosi, takece ty, gize se  
nasmewai'q Fl. 67,7 (qui edunt vinetas in  
fortitudinis, similes eos, qui exasperant).  
sim. Ant

Našmiernáe sig 1  
~~nasmevam, as, ac~~

~~nasmeva yócau derogans~~

~~1434 PrFil.V, 31.~~

~~Pr. 7. 1434~~

~~Pr. 17. st. p. str. 31~~

Brückner Prfil 5 31 r 1434

125<sup>17</sup>

④

Nas'miewac' się = illudo

Illudebant - nasmevali s<sub>q</sub>.  $\frac{11}{7}$  <sup>mede</sup> XV Tab. 514.

bronilibi m<sup>3</sup> ib

Naśmiewać

Przegamaly a. <sup>aut</sup> draxnyly a. <sup>aut</sup> naschmyewaly

- insuttabant

right beato Job  
(~~insuttabant~~ reces)  
1471 M.P.K. 72. 55

④

Job 2, 15

Nasmiwaci 'ludere'

ludere, nagrawacz albo naszmywacz

ca. 1500 Etz. ~~Star~~ 49

Nasmięwać się 'subsannare, deridere'

<sup>idest</sup>  
subsannare & deridere, nagrywać,  
naszmywać szyć

ca 1500 Erz. Stow 49

Nasmięwać się 'insultare'

insultare, nasmięwać się (szyc) albo nasmię-  
(wać) szyc

ca 1500 Erz. ~~Słow~~ 49

Nasimiewać się = morderere

Proszę mego wronych... aby wrytki  
kniegi reigli (resly), aby nasdrośiwy  
mnie nijeden w tym nie uwłoczył  
ani który sły słowick nimiat sie  
nasimiewać [nec emulus inveniet san.  
sam hic mordendi] Rom. 174.



Nasmięwać się

Pilat... tego od Jesucrista nie pyta, a by  
jemu o to chciał dać winę, ... ale nasmięwając  
się Rorm. 793.

Nas'miewać się

Непрയാцэле нас'і нас'мевалі  
сё нас (subsamiaverunt nos,  
Ind: nasamyewaly sye z nas)

Pl 79, 7

Najimewai

Badre nasmevan

ihidetur <sup>XV m.</sup> ~~18, 32~~ R. XXIV, 71.  
(die 18, 32)

Jay. m. 1297 K. 18

Pr. Kar. stw. I 34.

ihidetur

Rozpr. 22/str. 71 pocz. w. XV

836

⊕

2) Naśmicwać

Jesus... od Żydów yesth naśmyewan

~~l., yesth postk myewan p. 7A XV 5. 28] p. XV~~

SK JL 145

XVI in.

(+)

Nasimiewaci

70v lw

Nam in matutinis memoratur, quomodo Christus

nasimewan

a Iudeis fuit illusus, consputus, velatus, alapis

vbit

~~attritus~~

XV med. Gl W roc 70v

(+)

Nasimicwai - subannare

Sannabalath... spes foruzion gnyewem barzo, nasmye-  
awal Lidi BZ Neh. 4, 1.

(subsannavit Judaeos)

4084

(+)

Nazmiwać (się?) illud

Popelnia się w tych pisma, które są  
prer proroki pisany o synu człowieczym,  
bo będzie podan pogarsztim i będzie na-  
smiewan [tradetur enim gentibus, et illu-  
detur] Rom. 403.

Luc 18, 32

Nasimiewać

Jesus... był tam pokuszon i nasimiewan  
od slug i raportan od Piotra Róm. 706.



Nasmięwać się

li, którzy je bili, ... ci się smęczyli i (!)  
co się nasmięwali; a co wręcem o tobie,  
śmiermy baranku, który! tako nasmięwan?

Rom. 732.

Nas'miewa' się-

Miły Jezu... nie telko wgardzon, ale teri  
nas'miewan, ... jakoi pise s'izty Lukasz Rom.

801.

Nas'miewa' się = illudere

Nas'miewam też od Heroda, ... iże ję wgardził  
z wojską i oblekł ję w białe odzienię Rómu.

807.

Nasmięwał się

W Podyki... kłękając przed nim mówili: ródnow  
bądź, królu rydowski... A taksi wędnie (wszędzie)  
był nasmięwan Róm. 802.

Nas'miewać się

Viderunt eam hostes et deriserunt  
sabbata eius nas'meuati s'q  
swantim drom

yn gl. 156a

⊕

Naszmiewać się

Historicy, widząc me, naszmiewali  
se mnie (Pół: sąże se mną)  
deriserunt me, Dl 21,7

Nasmiewac <sup>jauf</sup> ~~deridere~~ <sup>irridere</sup> (subannare, ~~ir~~  
Nasmiewai sie

~~Wysłany, wida po co, nasmiewali se mnie Fl. 21, 7~~

~~(deridendum) Nępy, parcho ~~was~~ nasmiewali~~  
~~se nas Fl. 29, 7 (nasmiewali se?)~~

~~was. A by gofodre nasmiewac (annua. se?)~~

~~bożere (!) se Fl. 5, 19 (deridabit) Gospodiu~~

~~nasmiewac se bofodre iemu Fl. 26, 13 (irridabit~~  
~~eum).~~

sim. Put



Skasmięwać się

J rekla Sara: <sup>+++</sup>Smęch my bog  
vorynyl, bo ktokaly to vsliszy, bódre  
syó mnye naszmyewacz (corridebit  
michi)

BZ Gen 21, 6



Nas'miewać się

Jako świętemu Jobowi nasmyewali  
się krowy i owce (insultabant reprobos),  
~~także~~ także temu właścicielowi jego, także  
temu rodzi i prziodreny jego nasmye-  
wały się dobrem i złości jego (iridebant  
vitam eius) rekając: Gdzie jest twa nadzieja,  
pre żyjąc to iakmusani dawasz a martwe  
pochowawasz

B2 Job 2, 15

~~nasimiewać się, wa się, wać się~~

nasimiewać się

Przyjęciemu mu mu srya nasimiewały,  
za prawego gyl wyla myły

De morte w. 423  
~~MFK J. T. 194, 423~~  
~~D. v. sm. 776 423~~

Nasmięwacisz - deridere

A ty gospodny,

Nasmięwacz szycy gynu będzisz

Ps. 58, 9.

(deridebis eos)

A ty, gospodny, nasmięwacz<sup>x</sup> bodzesz ie,

w niwecz obrocisz gix wazitki po ani

Fl 58, 9

Ps. 58, 9.

Nasimiewać się komu

Prece li kto bratu swemu racha to  
czui a by sie jemu nasimiewat albo  
srogliwie rekt, koryw bydzie a nastwiy  
osądszenie albo umęczenie Róm. 267.

Nas'niawali się komu = irrideo

Wydrzsch (! pro: wyznaw?) wscytki, ktorzy sie na-  
smiewali jemu, nie wreht śpi, i pojat tej dziewczki  
ojca i matiera [et ē eiectis irridentibus eum,  
quia dicebat puella dormit] Rom. 296.

Nasmiwac się komus = derideo aliquem

Uszyręe to licemiericy, którzy są byli

śakomi, i nasmiwali się jemu [au diebant

autem omnia haec Pharisaei, qui erant

awari, et deridebant illum] Rom. 391.

Luc 16, 14

Nasimiewa'is korn = i ludo alicui

Święty Jan ... widział ... , jako jsi mężczyli ...  
nasimiewając się jemu Rom. 676.

Nasmiwaj się koma

Poczęł przed nim klękać nasmiwając  
się jemu Rom. 702.



Nasміwacі się

Od Amana wiedzion do Caifana... stugi kła-  
niali i nasміwali się jemu Rom. 708.

Nasmiwać się-

Fine święty Maciej, ... jako je powiedli z domu  
Annasowego... nasmiwając się jemu Róm. 710.

Nas'miewać się

Posadzili go na stole... i poręgli się  
jemu rozmaicie nas'miewając Rom. 729-30.

Nasmiwać się

Postawili straż... około jego a karali,  
by się jemu nasmiwali Rom. 732.

Nasmięwać się

A tu się jemu poręgli nasmięwać dopiero  
Form. 733.

Naśmiewać się

Piotr uśmiecha matkę Jesuciwista ... i rekt:  
... Owa syn twój jest w sieni laifanowej puigron...  
a budry rydowsy naśmiewają się jemu Romu.

738.

Nasmiwac się

Trivica bogostawiona... stymata..., iie  
wypsey jej synowi bogostawionemu nasmiwali  
sie Rom. 739.

Naśmiewać się komus' = illudere

Herod regardit̃ miŃem Jesuerit̃em i naśmiewaŃ sie  
jemu [opreŃit aut̃em illum Herodes... et illuŃit Luc.  
23, 11] Rom. 800.



Nas'miewa' się kornn - illudere aliis

Meiowé, którzy je drzeieli, ... nas'miewali sie  
jému [viri, qui tenebant illum, illudebant ei  
Luc. 22, 63] Rom. 801.

Nasміwac' sie komu

Pilat poslat' mitego Jesu Krista do Heroda ...  
Tu Herod posmial' sie jemu i dal' ji swemu wo-  
dykam, by sie jemu nasміweli Rom. 803.

Nasmięwać się komuś

Wtedy Herodocy nasmięwali się miłemu  
Jesuwistowi rozmaicie Qorm. 803.

Nasmięwać się konu

Miedzy wrytkami wodykami Herodowymi [nie  
był], który by się jemu osobno nie nasmięwał i  
nie sromcił Rom. 803.

*Naśmiewać się  
naśmiewając się*

A gdyż był wto istne odzienie sprostne obleczon, pojąwszy go włodyki albo sługi Pilatowi i żydowscy i posadzili ji najednem stolcu a splotwszy koronę albo wieniec tarnowy alboż, jako ini mienia, iże ta korona (829) była uczyniona ściernia morskiego barzo kończatego i silno ostrego, jako chcą tego (!), iże wstawszy tę istną koronę na głowę miłemu panu naszemu Jesucristowi i wcisnęli ją dwiema drągoma wgłowę tako silnie, iże ty istne ostrzy cicznie przeszły jego świętą głowę aże domozgu i oblał się potem krwią zjego świętej głowy, [a żydowie i słudzy Pilatowi poczęli mowić, naśmiewając się jemu,] rzekąc: Rozm. 828 829.

# Naśmiewać się

O tem, jako się naśmiewali miłemu Jesucristowi po biczowaniu i pokoronowaniu i plwali w jego święte oblicze etc. Rozm. 832.

## *Naśmiewać się*

Gdyż ji tako trudno koronowali, posadziwszy ji nastolcu i wezwali kniemu albo zebrali wszytkę tłuszczę żydow i inego pogaństwa i poczęli sie jemu naśmiewać i kłaniający sie przed nim i poczęli plwać w jego święte oblicze a rzekąc: Rozm. 832.

Nasiewicz dę

<sup>nasiewicz dę</sup> Nasiewicz sę s nego <sup>XVim.</sup> R. XXIX, 74.

racha nekthore slowo mizone

nasiewicz sę s nego będne osędron

(Mat 5, 22: qui autem dixerit fratri suo: racha,  
reuserit concilio)



Kasmiwac' sie

Wszystcy wydraca mye nasamiwaly, srye  
se mye (deviserunt me, Fl: nasme-  
wali se mme)

Put 21,7

(+)

2) nas'miewać się

Przed yeszuzem klyakaly rycyrze nyewyerny,  
snyego srya nasmyewaly, na oblycye plwaly  
ex. XV SK I 145

Nasmiwać się z kogo - illudo alieni

Christus... by was mogł rozniepać reby  
miedwiedziow drapających, jako niegdy  
wrynit otyrom drestom dzieci, iz sie [2]  
świętego proroka Izeusa nasmiwali Romi.

~~628~~. 629.

Nasimiewadto

In canticum w nasmyewadto. ca 1450 G. Fil. IV

577.

(nunc in eorum canticum versus sum et  
factus sum eis in proverbium Job 30, 9)

Job 30, 9

~~Eccl 33, 34~~

Наименование = ~~substantivo~~ deivius

Polostil'iev nař w porocoop' s'p'ladou nariiu,  
klam y naimenawane Fl. 43,15 (pawisti nos  
opprobriem uiciu' nastroi, subdauatiouem  
et deiuem).

sim. Dub

Nas'miewanie et illudetur

podan b'adre poganszthw naz.

nassmewane = tradetur gentibus et illudetur  
~~nawoz rzy. rowanie~~

ca 1420 R. xxiv, 83.

Jag. nr. 1299. k. 29 Br.

Br. kar. s'rw. I. 46.

(duc 18,32: tradetur enim gentibus et illudetur)

Rozpr. 24 str. 83 pocz. w. XV

2591

Nasmiowanie -

nasmiowane

illusio - ca 1428, Fil. I. 495

~~glossy~~

okolo r 1428

MAL. Zab j polsk. №2503 Bibl Jag

Prace Fil. I, str. 495

(4)

774

Naświecanie  
sine mordacitate przez włocztwa,

Przez namyśnianą || 1847 || R. KKII, 40.



Nasmiewanie

Nasmiewane. p. 1450 G. Fil. IV 570-1

lac. &

④

Наименование

~~Катехизис - руски~~

XV p. post.

Наименование (n. pl. ~~Р. 1472~~ R. xxiv, 375)

n. pl. neutr.

nasuiewanie.

~~XXXXXXXXXXXX~~

Perisum  
nasuiewanie <sup>XV p. post. 181.</sup> R. XXV,

~~Brückner Kaz. Śr. w. 3.~~

~~Rozpr. 25, str. 181~~

2809

~~Os. 4/4 b. 298.~~

Nas'miewanie = derisio

Tha, zona, nas'sladuge syn, gymenem na-  
smyewanye.  $\frac{1}{2}$   $\frac{1}{2}$   $\overline{xv}$   $\&$   $\cdot$   $\underline{I}$   $\cdot$   $\overline{xLIII}$ .  
derisio

Nasmiewanie 'opprobrium'

opprobrium, nasmyevaniye

ca 1500 Erz. ~~Stow~~ 49

# Nas'miewanie

To nas'miewanie i inne rozmaite nad  
nim czynili Polm. 702.

# Nasimiewanie

Tu się króci o rozmiarem nasimiewaniu  
i męce jego ~~WYKAZA~~ a o winowaniu tego  
istnego nasimiewania Porus. 730.

## Nasmiwanie

Trzecia Majka... poręta wolać rekący.  
... Ach mi nie nędnej... jestem gorzkosci pełna,  
słynąc trudne nasmiwanie syna mego  
Roku. 740.



Naśmiewanie

Pilat posłał miłego Jesuśmista do Heroda, a... tam  
wiele sromocenia ci piał i rozmaite naśmiewanie

Norm. 796.

# *Naśmiewanie*

O tem, jako miły Jesus potem naśmiewaniu wiedzion  
do Pilata barzo sromotnie. Rozm. 834.



*Nas'miewaude*

*nasmyeraniye, cackinacio*

1437 // Wisl. №228. s. 85

KATAL REKOP. Bibl. Jag  
№ 228 Isnàcensis, r 1437

163

Nasmiewawca

Tęgo dla ten, jako nasmiewawca Boży ma umrzeć  
Rom. 838

Kasimiewca

Kasimiewce. pa 1450. Gr. Fil. IV 571.

torc.

naśmiewca.

nie byłbyś psychonym, nie pyzya nego,  
nie wyjele yedraczego, ~~nie~~ niespyącego,  
nie byemywego, nie schem raczego,  
nie naszmiewca (non detractorem)

Ex. XV 7409, Spr. I, 143.

«swarca»

Nasmiewca 'derisor'

wysmiewca

derisor, naszmiewca,

ca/500 Erz. ~~Flaw~~ 49



*Nasmiewca subsannator*

*nyderca*

*subsannator, naszmiewca*

ca 1500 Er. ~~Stoc~~ 49

Nasimiewstwo

~~nasimiewstwo~~

nasimiewstwo.

to chyba nie są odpowiedniki

<sup>+</sup>  
zachia nasimiewstwo

XVp. post.

R. XXV, 173

~~Brückner Kaz. str. 3.~~

~~(niepau, borecnie, Sargnica, berboch)~~

~~Rozpr. 25 str. 173~~

Mat 5, 22

~~Ossol. 414. k. 12.~~

1943

Nasimwace of Nasimewace

Na's history of. empty

Natan - Nathan n. v.

Rzekł Natan Bz. I par. 17, 2. Posłałem... Nathan ib. II Str. 845.  
Posłał... Natana ib. I Str. 8, 16. Rzekł ku Natanowi pro-  
roku ib. I par. 17, 1.

4337

Natan - Nathan

Natan prorok psal. 50, arg.

Natanahel

Natanael - Nathanael n.v.

Bit woodz Natanael BZ Num. 2, 5. Z tinow Jerurowich  
... Natanahel ib. I 2 dr. 10, 22.

4068

Natanaelow - Nathanael

Semeyas

Populal qe Semeyas, fin Natanaelow BZ I Par. 24, 6.

4039



Natanece - Nathanece n. v.

Z sinow Semerouich... Natanece BZ II Str. 9, 22.

4040

## Natargować

Gestly byl szwozey pirwey zony rzeczy szchował (sc. mąż) osobnye y odložyl dzyeczom..., tedy ony rzeczy mayą gye dacz gegó dzyeczom, czo gye myal s pyrwa zona, albo gestly wmyeszał \*nagład albo natargował (*OrtMac* 53: thargował), to gesth gych (*pro* ysz) sz nymy obchodzył szye, tedy po gegó smyerczy maya szostacz...  
poszlednye zony<e>

*OrtBrRp* 45, 3

Natanmolech - Natanmelech n. v.

Odipł konye... - podle domku Natanmolech komornyka  
BZ IV Reg. 23, 11.

4041

Natanow - Nathan

Johel boat Natanow B2 T par. 11, 38.

4042

# Natchnqci

43v lw

(nadchnol)

Et inspiravit Deus in faciem eius spiraculum

ſziwota

vite

(Gen 2,7)

XV med. Głw noc 43v

Zuj: Utworzył tedy P. Bóg człowieka z mchu ziemi,  
(i natchnął w obłiw jego dech ſziwota)

Nateknaj

Nateknony; <sup>18.</sup> bostuem nateknony # 1466 # R. xxii, 19.

np. 235

Natchnażi

Spiritu "

Podług rozumu,  
natchnijemy ducha

Gł. "i.e. rationis ductu." świętego

XV<sup>o</sup> and. / 4/4 1, 109 in XV w.

(dico autem: Spiritu ambulate et desideria  
carnis non perficietis Gal 5, 16)

Żyj: duchem chódźcie, a porządności ciała nie  
wypełnijcie

a b c c' d e f g h c h i j k l m n n' o p r s s' t u w z z z'

*Natchnai*

*Der h. Geist hat ihr Herz natchnai*

*ca 1500 JA X 386*

206

Br. Alt. pln. T. Arch, X 386

bibl. Racz, rkp, nr, 161 k, 12

ok r 1500

Quadragesimale GLOS Y

126



Natchnaci = spirare

Duch święty gdzie chce, tu nadchmie  
[spiritus, ubi vult, spirat] Rom. 237.

Jó 3, 8

Watches  
Nadchngc'

Jan, ... ne wedzeer kthorim duchem zavedzon albo  
kthorq psychq nadchnony, gy sprosnymi... <sup>(infectivis...)</sup> Flow  
mi omovil. 1474 Tab. 540.

Natchnąć = conficio

Ne forte confectus intemperie aeris - by snadz nye  
natchnou nyermernosszera powyethra. <sup>XVp. pt.</sup> ~~1410~~  
Orfil. IV 615. <sub>sp. k. 17.</sub>

Karta od 1-84 karamia niedzielne

Katchmo<sub>2</sub> = inficere

Infesta matchmyona

1453 R. XLVII, 350.

deci 13,48, Gal 105,38 }  
Js 24,5 }  
marea oricilor splanionaj tropicem  
marea oricilor splanionaj, splanionaj  
mystoplacani

натѣнагі  
~~надѣнагі, надѣніс, надѣнагі~~

надѣнага инспираре

XV. PrFII.V, 27.

~~pag. N 2036. 7. Jahr. comp. v.~~

~~Pr. v. s. p. s. r. 27.~~

Brückner PrfII 5 27 kon XV

1015

~~matematyka~~

natchuciel.

inspirator. fidei

matematyka R. XXV. 176.

~~Brückner Kaz. śr w. 3.~~

~~Rozpr. 25. str. 176~~

~~Assol. 414. h. 175~~

2198

tas 0

Mathematica

2 mathematica = ex inclinatū 1484, R. XIII, 308

natchienie

podlug rozumu natchnyena ducha swatego  
chodze pelnicze  
1449 A. XKV 166

rp. lw. podlug rozumu natchnyeny ducha swętego  
- spiritu (gl. i. e. rationis ductu) SK JI 109

(dico autem: Spiritu ambulate et desideria  
carnis non perficietis Gal 5, 16)



Natchnemie

natchnene

Ac vero quia ex instinctu dyaboli divinum pre-  
nedzne  
ceptum est transgressus, mox de paradyso miserabi-  
liter e(s)t expulsus

XV med. Gł Wroc 54r

Nat. d. n. i. e. n. i. e.

93v DE

Quandoque vocat eum per inspiracionem in  
corde nadchnene

XV med. yk w noc 93v

⊕

# natchnienie

• Mami sja, strzech, bichom... przecziwo lu-  
dzem slego za sle nje wracali, ale za  
sja dobre za sle na slowije jz wczinkem  
przecziw dyablu, bichom nje pozwolily  
zego nadchmyeruju

~~X~~ XVII<sup>met</sup> XXII, 237.

Вдохновение = inspiratio

(XV med.)

Вдохновение R. XXIV, 868.

inspiratio

(+)

Uch  
Kalchmiemie.

mathchmyemim

spirite saucto imitigante,

( 14 b 20 R. ~~201~~ . 270.

natshuicic.  
natshuicic

mistic spiramine

Sucha soryathego

natshuicic <sup>ch. 3</sup> <sup>N. p. post</sup> R. XXV, 182

~~Brückner Kon. Arw. 3~~

~~Bozp. 25, str. 182~~

~~Csod. 414 b. 320~~

2929

2) Nat̄chnienie 'instinctus'

instinctus, nat̄chnyeniye

ca 1500 Err. How 50

2) Natchnienie 'influentia'

influenzia, moez, natchnyenye

CO/500 Etx. ~~Stov~~ 50



(Nate)miast - illico

(illico)

V Teqdi nathemyasth rzanera... prissyangayamerago...  
naverier ma Jul. 99.

Vstalyami..., ze ydi lto... puz dostua pri-  
sangie... prissyanzee, a giv forma prissyau-  
gg yemu... vidaney... vivacee.

(Natemiasz - statim)

A natemiasz spół wyrzucenie [pro: wyrzucenie] BZ  
EK 10, 11. od oblycsz ffarawonowa

4013

# Natemiasť

Gdyby myszarany... szye szebral szwoqy-  
my (leg. z swimi) pnyaczelnym... ktho-  
ryde mogl nabyez z[a] hasnaszem... na-  
psecywo radzizam, a cy... daly na-  
themiasť ~~100~~ (ort Mac 35: natlyckmyastli)  
volacz na wszycalyez (pro wszycalydi) mysz-  
czye... pytamy wasz, co ten slowyck...  
na czypycz?

Ort Br Rp 34.1

(Natomciast

natheniya st  
~~2<sup>nd</sup> ed.~~ Ost. Br. VII 559  
v. Natymciast

cf. Natomiesi esteny

(Natem)miast

Ociec wzwiędząc [nie] odmówił natem-  
miast tego [Pater... non contradixit  
cum factum hoc cognovit] Rom. 28.

Natemiast cf. (nate) Miast

cf. Natymiast

(nate) Miast cf. (naty) Miast

(Mate[m]mieście

Herbstla(s)ou

Jaco Jaxa sapowiedzal Herbstlaoui wsdane, tacy gy  
matemesce porwal 1397 dekr. II, № 581.



(natem) Mięście  
Natemiejsze

natemiesze actum 1437 // Wisł. № 28.

s. 85

KATAL REKOP. Bibl. Jag  
№ 228 Isnacensis, r 1437

43

Ataslo

(Na tem) miescie - statim

*Czwitdsaner za niesprawiedlywe skazanyu wcz.*

Nye naganyly na them myescze! Sandzey, skazanye  
poydze w rzez przesta skazanyu Jul. 13.

V (statim)

N a t e m m i e ś c i e - *max*

Paknyły iana strona omyaszkanym... prze-  
 gabana bądąc a trzykroc wewzana są na  
 szandze... nye postway (pro postawy), na-  
 theemmyescze<sup>*max*</sup>... drvga strona... oth slvcha-  
 nya rzeczy ma bicz oddalyona

Sul 25

(natem) Miescie

Natemiejcie - statim

statim

(Arz. 26: rentydruyaci)

Gregorz szewradzewzath nathemyesore (zaplaacyl,  
Sub. 37.

Frau Wreda przedal Gregorzowi dzedzina  
ze sto guszyn, za yarszt  
stateczne pyenyardse iu pewne roky  
ozuloboyacz zaplacisz

## N a t e m i e ś c i e

Gdiby... śladczyca śladczykowa...  
 łajaby, myniacz gy korowym synem,  
 acz thym nathe myesze... nye zaprzy...  
 zaplacai szescdresath gzywyen

statim

\* Dział 39: natydmyst

Sul 48

# Matemiscie

H 120

Kedy o wymelouenyo wathpyacz,  
do szandrego byena wstecz, a on  
pauyathia-ly, kako szandryl, na the-  
miesze powzedsec... bacz powzyen

statim

Sul 55

\* Dzial 51: \*nythlydrnyast

(natura) Miesieci  
etate miesce

simul et resurrectione nate myse  
nis erimus \* renovabitur backe-

(H) ~~Obi~~ ~~nam~~ ~~in~~ ~~mortuis~~ ~~sumus,~~ ~~et~~ ~~convivemus.~~ my et gracia  
(Rom 6.5)

XV med. S H y I 100, ~~1/2~~ IV W. †

Wij: bo jeśli się w niepietywności stali w podob-  
nieństwo miłości jego, spodobu i wznawiają dr-  
wianem bzduram

(water). Miesie.  
Natemessie

Athasno srogy thamo nathe messere  
ponkocryly - 1451 Mac. Dod. 104.

for River 192. 500



(matem) Miescie  
Matemiescie statim'

Agdy then lyst ogladano,  
nathemyesere woznano,  
yoz byl szyn ewfanyanow

Aleksy u. 238

N a t e m i e ś c i e - statim

Obrzezał gich lono natemyeszczye (statim)  
tego dnia, yakosz gemu bil bog przykazał

BZ Gen 17, 23

(Nate(m)mieście - statim

(statim)

Wszedł on w bydroń, a natemyceruje genu wmdlała  
BZ Gen. 32, 25.

4044

N a t e m i e ś c i e - statim

(statim)

Natemyeszczye weslo slunce, yakoz mynϕl  
to myasto Phanuel

BZ Gen 32, 31

matem. illicite  
matem. iuste

inparate i. e. inprompto matem. iuste  
F.

inprompto, id est inparate matem. iuste

154

Strom. Fac. vol. Ccl.

(Natem) mies'cie = statim

Kaptani dziewicę Marię mitosiwie przy-  
jęli, na tem mies'cie przysadzili- ku  
innym pannam Rozn. 15

!; Sacerdotes virginem statim locaverunt  
In virginum collegio:!

(Natem) miesi'e = mox

A oice ... [nie] imie odmawia' tego  
natem miesi'e [patre... mox non contra =  
dicente] Rom. 48.

(Natemnies'ie

Marya... natemnies'ie jęta i z Jozefem  
przywiedriona przed biskupa Rzym. 58



(materna) Miesie  
Matemiesie = statim

He nietam jenne (pro: Matemiesie) po  
smętku tych dniow słońce będzie raćmion.  
no [ statim autem post tribulationem  
dierum illorum sol obscurabitur ] Romu.

483.

a maty dmiast po utrupieniu słońca dni  
słońce się zaimi

Matemiasie cf. (na tem) Miescie

Matemiasie cf. Matemias

Na tem miejscu cf. Na tem miejscu

(Matemiesic)

Maksy

v. Matemiesic

Matemická 'statim'

Itoryle choroba nyal,  
nathemyeser sdrow ostal.

Aleksy H. 218

NaTemmieście cf. NaTemmiast

Notencos

~~Na (3x)~~ I

Testily sie psidato yzeby nykthory  
thowarsiss ... dicial... ladan cyggye by tho  
lylo... na thi psysma obwyazanye... verty  
vich na then was bendacrich y na tho  
sie / procznye obwyezoyacrich

was

wob

I

1491 RK72 VII 58



nathkasi, MARK

laxemarze...

yako swe myechy nathkayo,

u then cras ma kosra posrnayo

~~MARK I. 187, 196.~~  
~~Nov. 193 196~~

De worte W.

Natknać

natknuion list = littera imputata  
↳ olim Radzimske

Item littera resignationis domine  
Dorothee ↳ est imputata vlg. natknuion  
quam literam domina Radzimska  
supportavit vlg. potperka

1400 Ks 2 Pozu w 203

nathknac<sup>ti</sup> Helias... octo marcas debi-  
no terminum reponit et, iure acquisit, ex eo, quia capella

Spuum chirographos circa iudicium videt. ~~alg.~~

nathknayl

videlicet Boguthe

69  
68  
67

1408 Hpp.

Helel II M 1137

259

~~Krak 1408.~~

matkmenief. <sup>caesi</sup> Turpiloquium, depravatio

Turpiloquium idem sunt, quod depravatio  
vulgariter <sup>n)</sup> matkmenief choxu vel matkmenyef.  
1444. AKPr. II. , XIII.  
s.

~~Nathkenie  
Naranie~~

~~is~~

~~Narakenye croy<sup>vel</sup> q. nathkenyeny~~

~~Surpiloquium~~

~~1444 Pr. Fil. 136.~~

wp. AKPn II s. XII - XIV

Ματθαίου = cogitare

data of

~~logica~~

~~mechanica~~

~~analytica~~

(Mensuram) confertam et cogitatum

nasutō, matlachens

148 + P. fib. IV 752.

ca 1400

Luc 6, 38 : mensuram bonam et confertam  
et cogitatum et superfluentem debunt in sinum  
vestrum

Natloczang confortam

NATKOCZD

MPK Rp  $\bar{v}$  123

ver. kal.: natloczang

mensura bonum et confortam et coeq. betam et  
superfluentem debuit in sinum vestrami Luc 6,38

# Natloczyć

<sup>DE</sup> (confertam natloczona coagitatam pelnā super-  
effluentem [wirchowanφ placare wcessicz]<sup>6</sup>)

Date et dabitur vobis, mensuram bonam et  
confertam et coagitatam et supereffluentem<sup>7</sup> dabunt  
in synum vestrum.

XV<sup>med.</sup> Gł Wroc 56  
V



Natloeryci = ~~coagitate~~  
mensuram... confectam, coagitatam et superflu-

Natlocrona = coagitatam (mensuram) R. xxiv, 367.

XV meab. .

entem natranona, natlocrona, obvytho  
pelno

Luc 6, 38

niary dobro, natlocrona, i potryhona. i opyrypse  
vny

v. 88, mhr. 52

Nathloerye

Nathloerona - conferam

144 M PKY 123

var. <sup>sp.</sup> lub. i. nathloerane<sub>3</sub>

Luc 6, 38

w. 55π

Natlorryi

(aus Lucas VI. 38) mensuram confet-  
tom natlorrona,

X<sup>o</sup> XIV 2 A, XII, 143. -

p post.

mensuram bonam et confortam vlg. nasypa-  
mya et coa-~~matlocryc~~  
guletam vlg. ~~matlocryc~~ ... dabunt  
matlocryc.

in dimen vestrum (Luc 6, 38)

coagulatum matlo-

Luc 6, 38

crora R. XXV, 173.

XV p. post.

~~Brückner Kaz. srw. 3.~~

~~Rozpr. 25, str. 173.~~

~~Essal. H. 44. k. 7~~

1921

k. 7 unbr. - 31.

Nat̄loxyjé  
nat̄lozony 'coagulatus'

coagulatum, nat̄hlozona

c. 1500 Erz. ~~Silv~~ 50

---

Naton ~~Naton~~ n

Nicolaus contumax .. pro nywa, pro naton  
pro sepro et pro sepicione facta in pomerio  
contre Ineußlamm

1400 Stppp

Helvet II № 558

Krak ~~1397~~ 1400.

STAR. PR. POLS. pomn. T8

Ulan, Libri iud crac r. ~~1400~~ № 9579

163

431  
T84

Nalon

n +

Pro loco, ubi ponit nunc ligna ~~at~~ nalon?

Stanislaus... recognovit, quia non debet evadere ulla  
diuturnitate v

1437 ~~Suppl~~ II № 2710

~~Krak 1457~~

~~661~~

5691

40

naton, ~~at~~

naton eustrum

XV p. post. PrFil.V.29.

~~XVI X8 Jande Bruckner~~

~~Pr. s. st. p. Br. 29~~

Brückner Prfil 5 20 r 1483

115<sup>th</sup>

(Pr s. 43 eustra naton)



# Nathonnik

V ~~Haec~~ laborant omnia, quae ad necessitatem  
monasterii pertinent, et vocantur Nathon-  
nicki <sup>F</sup> DT. AB. III. 77

V In qua (n. ville) sunt tanci emethonales septem,  
et quilibet pro censu solvit octo grossos. Item  
laborant.

F Item paraban non laborant

**DEUG. Liber beneficiorum**

T. III. str. ~~77~~

Natopis' sig  
I = 06 E

Turnover Knotem vrye (r. e. s. e. e.) natopionym  
7 succum linteolo suggit ebrio 1444 R. XIII, 305.

myum Inventor rutili (dux bone)

Natret

~~arepticius~~ <sup>olp.</sup> ~~no.~~ Natret=arepticius  
ca 1720 R. XIV, 81.

~~zag. nr. 1299. k. 1.~~

Br. Kar. s. w. 1. 44.

arepticius - opytany (m. in ten pylnod) Loebradu

Rozpr. 24 str. 81 pocz. w. XV

k. 10 X.) numer. 38 ni do odlaytenie 2176

~~1~~

Natrosje of Troje

R X<sup>15</sup> 181

Natrasæti

Natrasærona, natloerona = confertam, coagulatam (mensuram)

(R. XXIV, 367. XV med.)

Mensuram ... confertam, coagulatam et super-  
fluentem natrasærona, natloerona,

oboytha, pelna

Luc. 6, 38

v. 38 mth.



Nacraei

Nacraei

At Wermi kadsidniera a nactrei ognya z altarra,  
(hasto igne) wlosi kadsido z vitrehi BZ Num. 16, 46.

~~10862<sup>3</sup>~~ hasto igne de altari

wermi kadydnyery a nactrei ohnye...

Otom

tu wylw pod nacrieti

u leb pod nacierati wylw.

4046

podane nacetyera

Natydam  
Natyknęci

Huj - jeha gli podali

h) poduszyly, doradzyli

Natuknaly = suggesterant

~~B. natuknaly a. doradzyli~~

war. lub.: natuknaly a. doradzyli

1471 MPKJ. V. 57

placuit summo regi, et ita, ut suggesterant, inssit fieri

Esth. 4 2, 4

v. 25 r



Natukngć Natukngć

Wuj - przypomni wam

Poduszcy, wspomnienie (dopisane na końcu: uosq;  
nathukeny, doradzy) - suggeret

14 M APKY V 125

thekly symek)

lub:

(suggeret id est inspirabit, subministrabit (1)) wpo-  
mienie

Jo 14,26  
v. 26r

ille (sc. Spiritus sanctus) vos docebit omnia  
et suggeret vobis omnia quaecumque dixerit

Natumejki - Nathinaeus

Drakal Melchias... ar di domu Natumejcskijs Bk.  
Neh. 3, 30.

4018

Natumejski-Nalkinaeus

Natumejsi... udralali wycerq PZ Nek. 3, 26.

4049

## Natura

Anna. sniatha... slusznyz iesth ucwona, lanka  
bonka. obdarzone,

✓ Abowiem ona w personze swej xradzila na-  
prawa natury naszey. MW. 59a.

Натура.

Умземе бостна шего шма:

Туре словуесеу шудуке

суррал.

Умземе бостна шего шма: 88.8.  
Туре словуесеу шудуке суррал (н. жмс)

# Natura

Yvsze wszystkich szya, rad vycze,

...

le szya, nam Pan Bóg narodzył,  
nasza, natura, wyelzył.

~~ka 1800 Wiel 187~~ De nativ w. 88

Iskra newy

natura,

Vsili note imposed nomine

quia Adem ex nature cuius  
libet proprietate ~~opostomya~~

wlostnosy fzelkey ma-

tury ~~pat. XV~~ R. XXV, 153.

(med.)

983

~~Pett. 1. 475. k. 62.~~

~~Brückner Kaz. Srw. 3.~~

~~Rezpr. 25 str. 153~~

~~polowa w XV~~

Natura

pyroda, medienat

(zakon albo obicajay naturi (albo  
prirodaznija

sa 1461-17. Lerman 320. v.



Natura = natura

naturæ

(nature)

~~ca~~ 1461-67. Sermones 320. v.

1424 / 108 24 Mns. H. 320 v.

Sermones r. 1461-67  
Kart. Krak. № 1424/108 Mns. karta

# N a t y c h m i a s t

Salomæe gestcy ona temu tho bila ne ue-  
rzyła y chciała szō gest ona sviima rō-  
kama dothknōcz tego tho mastha byla, te-  
dy vōcz natichmasth ge rōcze szō ge byle  
uschchle

Gn 4 a

N a t y c h m i a s t

Tako vōcz ony natichmasth szōcz byly svōthe  
angoly f krolefstwe nebeskem speuagōcz  
slyszely

Gn 176 b

N a t y c h m i a s t

Tako vřcz natichmasth moczř tich to bosich  
slof svřty Gan gestcy szř on bil rodzon<y>m  
szynem panne Marie vcřnil

Gn 181 a

(Nadychmiast = max

Geduce ova gest sho bita verivata, arrec  
matickuvash gest ova svraua byla Ju. 4, a.

N a t y c h m i a s t

Gednoroszcz, gednocz on onò gystò dzeuiczò  
vsrzy cysthò, ascy on natichmasth do ne  
przybeszy y na lone szò on v ne poloszy

Gn 179 b

# N a t y c h m i a s t

Gednocz gest on na ne (sc. złymi duchy o-  
pętanych) swò rókò bil flozyl, aszcy na-  
tichmash sly duch gestcy on bil s tego  
tho cloueka vystòpil

Gn 181 b

N a t y c h m i a s t

Svõthy Gan gestcy ge (sc. roždžki i kamie-  
nie) on naticmasth bil ve slotho i tесе  
f drodze ('drogie') kamene obrocil

Gn 182 a



# N a t y c h m i a s t

Gacz tobe... kaszô boszô moczô, aby thy  
natichmasth fstala y do suego domu sla...  
Tako vocz ona vmarla gestcy ona natich-  
masth smarthfy byla fstala

Gn 183 b

N a t y c h m i a s t

Svõty Gan gestcy gy on natichmasth do ra-  
gu fszõl byl

Gn 184 a

N a t y c h m i a s t

Tako včez natichmash gestcy on byl bo-  
gu duszê dal

Gn 184 b

(natychmiast

Gdy yusze eklowyete ~~stax~~ ... wspomnye-  
nye, ezre gest grzeschen, a porze grze-  
chi uschitko kryopy, na tych miyast  
ma szaloser

№ XV R. XXII, 237.  
med.

(Natychniast = mox

Quid iuhet seu vult pater noster, ut a peccatis mox destitamus.... wlo. abychom grechow nyatychmyasth ostaly. XV R XXII 321.  
-ind.

N a t y c h m i a s t - s t a t i m

(statim)

Pakli zle vczynysz, natichmyast twoy

grzech bōdze w podwoyu

BZ Gen 4, 7

N a t y c h m i a s t - s t a t i m

Abimelech... naticmyast (statim) w ho-  
czy wstaw, zawolal wszech swich slug

BZ Gen 20, 8

N a t y c h m i a s t - s t a t i m

Natichmyast (statim) postawy Aarona y sy-  
ni gego

BZ Lev 8, 6



N a t y c h m i a s t - s t a t i m

Pirwych vrood vinnich nye bōdzecze szbi-  
racz prze \*oswyōczeney milosciwego lata,  
a natichmyast (statim) wzōte snyecze

BZ Lev 25, 12

K a t y c h m i a s t -

Natichmyast pirwego iwtra powstawszi (ec-  
ce mane primo surgentes) y sly na wirzch  
gory .

BZ Num 14, 40

N a t y c h m i a s t - pronus

To gōisz vsliszal Moyzes, padl natichmyast  
(pronus) na twarz

BZ Num 16, 4

N a t y c h m i a s t - s t a t i m

Bliszny zabitego wrogu iakosz popadnye,  
zabye natichmyast (statim) gy

BZ Num 35, 19

*sim. ib. 35, 21. 31.*

N a t y c h m i a s t - s t a t i m

Vissli trzy tisy $\phi$ cze boyownikow a natich-  
myast (statim) tyl podali

BZ Jos 7, 4

sin. ib. 7. 6

N a t y c h m i a s t - c o n f e s t i m

Zaloga... powstała natichmyast (confestim)  
y pospyesy k myastv

BZ Jos 8, 19

N a t y c h m i a s t - protinus

A natichmyast (protinus) David vzrzaw, isze  
gy vsliszal pan...., y zabył gemv tu obyato

BZ I Par 21, 28

(Nalychnyast - station)

Nalychnyast Godir wevra pred oblyere gego, nalychnyast  
bil ipt od sau oeru Olofernes Bz. Jueth 10, 17.

4050



(Natychniost - statum)

(statum) braly k nys  
amatich [mjad] nys, koly knep y wstaw (ide)  
pucywo gysa boy

dyz T Mad. 2, 32

[deop. tedy wnet]

# Natychniast

Gdyby ktos kogo zabył..., to by  
myślo bycz szamoszyodmo do-  
szwyaczono, ysz on verynył, maya-ly  
gy natlychnyastli za thwyerdycz,  
czyly co o to yestli prawo sz prawa!

Ort Mac 31

√(Ort Br Rp 31.4: na-  
thymyast)

~~munat Br Rp 31.4~~

# Natychmiast

Gdyby myślczanym... szyć zebrał szyć  
my (leg. z szyć) przyjaciel my... kłopot  
mogł być z karnasem... napra-  
czyłko szyć, a szyć... daly natych-  
miast (Ort BrRp 34. 1: natychmiast)  
wolać na wszytk<sup>(k)</sup>y myślczanym...  
pytamy was, co ten ciałyci... y  
każdy z tych... może pokropić?

Ort Mac 35

(Nalychmyast

Mayaly gowrge narzym myeseranom nalychmyastk od  
~~powyadae~~? Ort. Mac. 61.

Mayaly these ony narzym myeseranom  
albo gowryom gyruym nalychmyastk  
odpowyadae?

ort Mac 61

sim. ort 130rkp 50,1

(Natychniast. statim

Ma tho natychmyasth verynyez Ort. Mac. 81.

Szkaxano, yoz nye moze (sc. nieć  
dtuziny dieci), ale yoz ma tho na-  
tychmyasth, to yesth w them sa-  
dzye verynyez

sim. Ort Borkp 62, 2

Miasto  
Watychniast

Dmy taką gorącą rzecz wathichmyast  
maja dokonać (Art Mac 84 (br))

~~matymiasz~~ Na tydzień

~~Dotygiast~~ - stalin

Trzeba by na tego natymyast doszwyg[d]eser Ort. Mac. 120.

Gdyby cielek... ko praw (leg. prawu) nje  
stal, a pretkoby ozalowano... o marka  
rana, a then tho... by w tym vchwa-  
czou y przyjedycou pred sad, trebaly  
na tego natydenyast doszwygocy(c)

siru Ort Br Rp 94,4

# Natychmiast

19d

nye byl nagaban o thy pyonyadze. Przeto ny v-  
stawylisny, ysz gdyss Lucia s swogym naszen  
nyeszcala s swym naszen trzy lata y trzy nyes-  
syacze a Franczka w tych leczech nye gabala a-  
ny pozywala, aczkole gey geseze lyata nye byli  
wyszly, na nylesecz a Franczkowy tym obycazen  
dawnosca trzech lyat y trzech nyesyacy przy-  
sadylisny.

/50/. O dawnoscy dzedsynney.

/P/ranczek przedal Ianowy dzedsina za sto  
grzywien a Ian natychmiast genv zaplaczyl

Dzial. 26

V statum

vaite

✓ (ul 37: natychmiast)



pyardresyst gozywien, a dazge pyenyadie  
stulzt gemo zaplanyce na pewne roky

(Nahychmiast - statim)

Franzisk predal Janovy Dredzing, a Jan natychmiast  
gemu zaplaucyl brad. 26.

myliczenye, a rzecz sadem zdana w swey mocy na  
stacz.

/54/. O konyv vkradzonem.

/N/agbth kmyecz szalował na swe sąsyady  
tako, ysz gdysz my noczną rzeczą kony gest vkra-  
dzon we wsy myedzy sąsyady, natyckmyast s pyl-  
nosczą gesm pobvdzyl sąsyady, prosząc gych,  
aby my pomogli w sladv złodzeya pogonycz. Tedy  
ony wzgardzili a pomoczy dacz nye cęczeli, a w  
tem mnye kony gest zgynął. Zatym my w tey rze-  
czy wszytkym sąsyadom konya Nagotowy skazalismy  
Dział. 28

*Watychniast*

31b

Aczlyby ten zlodzey tego, czyge yest zbosze, v-  
ranyl abo zabył, tedy za rany ma gemv dosycz  
vczynycz a za głową dzeczem.

/88/. O layanyv.

/Y/sze wszelka nyeczystocz slow y skarade  
mowy kv swarv lyvd przywodzą, przeto od dobrych  
lvdzy mają bycz owszeyky oddalony. Przeto chcze-  
my, aczby ktory yazyka swego nyewaczagayacz,  
slyachycz layalby slyachyczow y myenyacs gy  
tak: thysz kvrwy syn, a natychnyast nys odwolal  
Dział. 39

*statim sul 48: natychnyest*

any zaprzal, czsoby mowyl, anyby doswyatczył ge-  
 go takim bycz, jako gy myenyl, tedy za layanye  
 onemv, komvby tak layal, za wyną na zaplaczyez  
 sehesczdzesyath grzywyen groschy, iaco gdyby gy  
 zabył. Takyesz mowymy, aczby kto gege macz mowy  
 kwrwą a nye odwolal 40/ anyby / doswyatczył,  
 czso mowyl, rowną wyną jako e pyrwe na pokvpycz,  
 abe odwolayacz na rzecz: to czso gesm mowyl,  
 lgalem jako pyes.

/89/ 0 ranach riczerskich abe slacheczskych.

/W/ byczy ryczerzew y gynszych naszych

40b

Watychniast

40b

y z gynszymy przy nyem na sądze syedzaczymy  
sądy, przyiawsz potem rzecz chczal esadzena  
wztrączyez, tego nykt nye mesze vczinicz; te  
wylawszy, aczby kte wztecz de sądzey sya pvs-  
czyl, kake esądzyl, tedy sadza acz pamyata, ma  
nytychmyast powyedzecz abe de yvtra respamyata-  
nye odleszycz.)

/126/. Kte przygany sadzy, yszby kretke vczynyl.

/V/stawiamy tesz, acz ktoby przed namy abe  
naszymy riczerzmy skarszyl na sadza, yszby gege

Dział. 51

\* *dal 55:  
mathemycese*

. *statim*

Natychmiast

41b

ow, kogo tak zastąpyą, bądźże praw, a ten, czse  
take zastąpy, na natychmiast /odpowiedaz o rzecz  
nanewioną.

pro tinus

/130/. O woly y o slvszbie.

/V/loszylismy, ysz riczerze y slachezyczy  
krelestwa naszego polskyego nam y naszym namyest-  
tynkom w zemy w krelestwie polskyem w zbregy ja-  
ke kaszdy mozse, mayą sluszycz; ale za granycza-  
my nye są powynny, wygyąwszy, yszbysmy gym de-  
sycz za te vczynili abo gych preszily.

-Dział. 52-

-----  
 /V/stawiany, gdy kto rączy za kogo ssyde-  
 wy, kenya any welv nye zastawial, wylawszy, ysz-  
 by byla wola tego, za kogo rączy; tedy ten, za  
 kogo rączy, taka zastawą na wykypycz.

/429/. Gdy kogo zastapya przed sadem,

/V/stawiany tess, gdyby komv dane winą lu-  
 be o mala abe o wieliką rzecz a przed sad pexwa-  
 ne, a tente stoyacz przed sadem rzecz: pan ny  
 kasal the vezynycz abe tewarsysch, a zatyn pan  
 abe tewarsysch przyszedwszy y zastapi sy, tedy



natychmiast  
(natychmiast)

vygma.

Getno <sup>v</sup>vygana s pudra kosy,  
natychmyast smylenych glosy

De mork v. UOKY.T. 187, 228.  
Al. o. 228

(Natus) puast

Natus = exemplo i 1471,

(MPKJ. V:27)

(nu autem. exemplo contradixerit, non  
tenebitur promissionis rea Num 30.13)

hui: ale jeditly is wnet epue cimt

Num. XXX

(Natychniasī

Ydy by sje przygodzily kyedy myedzy gymi..  
~~Wskazyet~~ nyexgody..., tedy pylnye a natych myasth  
maya, ye myedzy soba, vthlvmyczī

1484 Reg. 722

(Natychniaat

Natychniaat ku dyerudy naklongt swaye oblyore

R. XIX, 51.

XV p. post.)

(Walczyński - confestium

Przebieg, jego pow... potrzeba ma)

y nathich myast wipusserywanu

(confestium Mat 21,3)

R. XXIV, 94.

XV p. (post.)

~~Ar. kat. ino. 1. 57~~

Pet. Łac F. №518 okładka'

Rozpr 24 94

3165

(Natyck)miast 'continuo'

Ony natyck myasth opusz cryoszy szycery  
nasz ladowały sa yego.

continuo  
Mat 4, 20

~~160. ex. xv 92 Feb XIII 8031~~

Ex Lam 303

(Matychmiast. statim)

Yak nychlo nyrzekl thi verba  
ihus, matichmyast bil skhono prin  
gogo ex xv ot ky. II, 320.

(Natychniast

Tako Jozef natychniast wracil sie  
do Betleem Rom. 39.



(Natychniasz

Natychniasz sili w radę, jako by ji podali  
Pilatowi Rom. 742.

(Natychniasz

Tu sie natychniasz poczęty rozmaite riaboty  
preciw mitemu Jesucristowi Rom. 748.

(Natychniasz

Afrodosjus... pochwaciwszy sie natychniasz  
bieiał do kościoła [et exurgens festinatus  
templum introivit] Rozm. 93.

(Natychniasť)

Judas... porrneiwoy pieniądre biskupom  
a natychmiast obiesiť sie Rom. 768.

(Natychniast = statim

jesus im odpowiedział: ta zwierzęta  
więcszy rozum mają, niż wy wszyscy,  
bom natychniast, jednóm k niemu  
pryszedł, aie mię poznali, som ja,  
modlęcy się m nie [quia statim cum  
venissem ad has recognoverunt me  
quis enim adorantes] Rom. 140.

(Natyckmiast = protinus

Naty słowa umarły natyckmiast  
ożył & ad hec verba protinus mortuus  
revixit] Rozu. 135.

(Natychniasz = confestim

Jesus umiłowawszy się nad nim  
przykazał lwowi, aby natychniasz  
dziecię przyniósł pasie przez urazu  
[qui confestim puerum illesum repor-  
tavit] Rom. 160.

Natychniast = statim

Święty Marek mówi: natychniast wy-  
pędził Jezusa duch [statim expulit  
Jesum spiritus in desertum] Rom. 203.



(Natychemiast = confestim

A tu była jedna niewiasta, która... była  
się skłęczyła (skłęczyła)... miły Jęsus...  
włoczył na nią rękę a ona natychemiast  
się podniosła [et erat inclinata... et im-  
posuit illi manus et confestim erecta  
est] Rom. 376.

(Natychnias) = statim

Natychnias sie podniosł, który był  
umarł a powitano jemu było ręce i  
nogi [et statim prodit, qui fuerat  
mortuus, ligatus pedes et manus inosti-  
tis] Rom. 439.

(Natychniaost - continuo

Toć jest ten, który słycha słowa boiego a  
natychniaost je proujmie s weselism [hic est,  
qui verbum audivit, et continuo cum gaudio accipit  
illud] Rom. 337.

(Natychniasz = continuo

Jesus... przywedwry k temu drewnu...  
i rekt k niemu; nigdy sie s siebie  
owoc nie narodzi na wicki; tako na-  
tychniasz uscto [et arefacta est con-  
tinuo ficulnea] Rom. 452.

(Katychniasz .

Nie matychniasz = nondum

Musié sie to stać, ale nie matychniasz

koniec [oportet enim haec fieri, sed nondum est finis] Rom. 480.

(Natychniast = statim)

Dať jednému piäť funtów a dru-  
giemu dwa... i poszed natychniast  
[et profectus est statim] Rom. 489.

(Natychniast. statim

Tako ta ista dwa apostoły natych.  
miast sredszy i naleéli wszytko (wyz-  
soko!) tako, jako przepowiedał im  
miły Jezus [Hi duo discipuli statim  
abierunt, Jezus ut predixerat cuncta  
reppererunt] Rom. 52f.

(Natychniast = continuo

Bog je tē sōwici, crwi Jesucri sta  
sam w sobie, natychniast je sōwici  
[continuo clarificabit eum] Rom. 555.



(Natychniasz = confestim

A natychniasz przystąpił ku miłemu  
Jesucristowi proroce wrego sromu i rekt jemu:  
zdrow bądź mistrzu [et confestim accedens  
ad Jesum, dixit: Ave Rabbi] Rom. 617.

(Matychniast

A oni matychniast wriqwoy ji i pwiqrati  
jemu rēce opak na shry biēt form. 701.

(Natychniast = statim

Natychniast kur papia? [statim gallus  
cantavit] Rom. 691.

(Natychemiasz

Wszyscy apostołowie natychemiasz jedno  
miły Jezus jest ... przybiegli do Betanji; Rom.  
694.

(Natychniasz

Obyczaj był rydowski, kiedykolwiek usłyszeeli  
korywdę boską, tedy natychniasz drapali  
na sobie odzienie Rom. 725.

(Natychniasz

Mily Jezu wybawczy imię Boie natych-  
miasz odpowiedział prawdę Róm. 722.

(Náyahmiast

At kedy milý Jesus povedá, Tedy chorogvie  
... náyahmiast sie stbony Rom. 754.

(*Natych*)miast

kiedy moj syn namilejszy potem sromoceniu powiedzion barzo sromotnie wtore ku sądowi, natychmiast otarł krew swoją suknią zoczu, le tę, która była jeszcze nieprzyschła. Rozm. 835.



(Natychniasz

Święty Jan... posłał do Betanji, pisząc Mariji  
Magdalenie i Marcie, ... aby natychniasz uświadczył  
ten list i przybiegł natychniasz do Jerozolimy  
Rdm. 734.

(Natychniast

Uremu mi ty Kristus nie odporiedias?  
natychniast? Rom. 777.

(Natychniast

Pilat rządzące puścić mi tego Jezusa... i  
wynedł natychniast do rydow prozić ich, by  
ji puścili Rom. 786.

(Natychniasť

Pilat kvapil sie ku vypusteniu mi toho  
jesuista, ... preto natychniasť wynecht,  
nie rekajúc odpovedenia Rom. 787.

*(Natychnmiast*

Takoż natychmiast (836) przed wszystkim ludem tako szkaradego, tako uplwanego, nędzno koronowanego, kazał ukazać. Rozm. 835—836.

*(Natychemiast*

A zatym milczeniem Pilat rzekł natychmiast jemu:  
Rozm. 845.

## *(Nalych miast*

(820) a gdy sie ci smęczyli, natychmiast ini przystąpili odmieniwszy sie i odwiązali ji od słupa a obrociwszy ji grzbietem ku słupowi i wzięli jemu ręce opak albo zasie i ciągnęli tako silnie, aże obłapił słup wszytek, jako pirwej oczyma był przywiązany, bo są ciągnęli powrozem, ażemusiły ręce około słupa dosiąc, a to jemu była nawiętsza boleść, bo jemu były wszytki stawy wytargniony zramion; Rozm. 820.

Natykac

n

~~1537~~ colorium cum margaritis  
dessutum ~~alio~~ nathicany

1478 AGZ. XVII, 160.

~~ARCH. XVII~~

Collarium id. - I. alba, dronko II. ko-wien  
Izwi. ozdoby lub wodroj pelnyli. III ozdoba  
na szyj. wozym, kolo IV gorset ko-wien?

Archiwum bernardyńskie. T. XVII Libradu

Zap. sądów Przemyskich

112

R. 1478

str 160



Na tych miastach ep. Na tem miastach

Matých miast č. Na ě miešce  
Na ěm miešce

Natykaic

Pro colonio cum margaritis  
desuto al. nathykany

1478 AG 2 XVIII 162

Sim. 1478.6. No. 172

-----15d

Maximus Slupszky cum frat-  
re xinszky Johanne Kon  
czyszawy podszamem Smala  
lyszyna kopynnyczy Srzedny  
Sbroya kopynnycza Kon Szc-  
yszawa plesznywy podpacho-  
lathem kopynnyczy Kon by-  
aly pod Xinszkyem Snathyla  
Szyya kopynnyczy Sbroya ko-  
pynnycza Kon Szywy japlko-  
bythy podpacholathem kopy-  
nyczy dobry Kon Szywy ja-  
plkobythy podpacholkyem St-  
relczy Sbroya Strelcza  
Kon Sgnyada plesznywy pod  
Strelczem plechy lapka ny-  
szky kusza-----

Katyly

satyēy 'otyēy'

kon byaly... snathyla sayya

Sov's Tax Rp  
1499 ~~Hojak Rp~~ 275.  
— rp 50v

(Natyjniast - slatim

Jedi vier natymast Nicolay calossal na Sulka  
~~Mark. 119.~~ na gednacza

XV in.

Ideakawa... poswata bela... Zambina o waddo,  
o tho iert dostavila gethnace..., a esi... visna-  
li se, ez paney Nicolay ne mat gabas o fer  
vaddo...

(Natemiaszt)

Na tymczas

~~2-pot. XT~~ Ord. Br. VII 559

v. Natemiaszt

Gdy kto kogo zabije .. a to by szamoszydmo  
doszwyathczono. yz on to wrynyl, maya. by  
gy natlynyast (ort Mac 31: natlych nyastli)  
szatwyerdzyecz esly nye maya. esly cz  
tho gest prawo s prawa? Ort Br Rp 31. 4

(naty) Miast cf. (nate) Miast



Natychmiast cf. (natycty) Miast

Natye

of Natyty

Natymiaſt cf. (naty)Miast

cf. Natemiast —  
Natyh miast

Natynnejski - Nathinaeus

Bidyly... Natinneysei y wrzilek lud izrahelski  
w swich myeszech BZ Neh. 7, 73. Natinneyskich  
... brzyta ib. 7, 60. Nowyly ku Addanoway a bracy  
gego Natinneyskim ib. I Eedr. 8, 17.

4051

Naueraí = museo

navczaydcz

(monendo)

ca 1461-67. Serm. 179. 257

1424/108 ~~W. Mns. R. 179 r.~~

Sermenes r 1461-67

Kapit. Krak. № 1424/108 Mns. karta

Naucaí = docere

Nad vrrithi naucaianere mnye vrumialem

[super omnes docentes me intellexi]. MW. 36 a.

Psat 118, 99

Fl: verione pro veripere

Put: veripere

Naurac'

Blogoslawyony slowek, yezor  
ty naurasz (7l: naurisz),  
boze

Prz 93, 12

(quem tu erudieris)

Ναυρα:

szedegea, narvocal<sup>v</sup> zlodzey thlozere.  
Es. ex. XV of XII 706

v(docelat luc 5,3)



Nauckas

~~nauckam, as, ac~~

nauckas instrumense

XV. ex. Prfil V, 27.

~~jaq. 12036. f. jar. 1000. v.~~

~~Pr. 11. 11. 11. 8. 11. 27~~

Brückner Prfil 5 27 kon XV

1026

Naucać = docere

Należeli ji w kościele siedząc między  
biskupy i doktorami, słuchając ich,  
kako naucałi lud [sedebat nam  
in medio doctorum audiendo, quod  
ab illis docebatur] Rom. 144.

Naurai' - docere

Trzeci dni na ziemi będę, moje  
swoleniki naurajac a je tez weselac  
[meosque discipulos docens consolabor]

Romu. 170.

Naucać = powere

Który to są powolenicy, co je chcesz  
naucać, kiedy na ziemi po twym  
smartwym wstaniu będziesz mieszkać?

Rom. ~~18~~. 171.

Naucać = doceo

Jam na każdy dzień u was w kościele  
siedział naucając [quotidie apud vos sede-  
bam docens in templo] Rom. 649.

Nanraí = doceo

Miły Jesus był nanerajqay albo dajqay nauke  
w soboty w ich synagogach [erat autem docens  
in synagoga eorum sabbatis] Rom. 375.

Наураі

Тоі жеі рхаіца ракоуі; Тенеі наураі? прееі в  
ракоуі Рорм. 804.

## Naucać

Tu się pozna modlitwa, która jest re-  
czona modlitwa boża, bo sam bog najpierw  
naucał swe zwolniki paciera Rom. 273.



Naurai 2 dore

~~Teueryho naur dore naur Gn. 14 a. 4~~

X<sup>c</sup>... <sup>gest on</sup> two sup the app(ostoli) semu tho  
naucral byl Gn. 172, b. 3

kakorby ony na. them tho were  
metry xpiany bydlic mely

nauczac

Xpūs temu naucał: Gdi dxię wschitko  
wxi nycię, casso wam carano, rxczicxię,  
caxami slugy niexitecne

$\frac{1}{2}$  XV R. XXII, 239.

Naucać

Tu miły Jęsus chwali swoje swoleniki  
a nauca je rozmaitem naukam ku sba-  
wieniu Rom. 265.

Naucraci = docere

Wzrostko zle zabya, statecznosci naucra

Fl. (1, ~~2~~), 4.  
hol

(constantiam docet)

9312

arg. 37. 10. 135. 146

Naucaí = docere

Sci progređ kř Kristusowi  
swanielę naucaí jako re wrem  
popetrienim rakona [et tunc venit  
ad baptisma euangelium docturus,  
quasi cumulum cunctis observationibus  
legis imponens] Rom. 188.

Naucaí = doceo

Porbowie pougli go pytaí reha:í  
Mistru, niemy, iies' prawdziwy a  
drugá (!) boia w prawdie naucaí  
[scimus, quia verax es, et viam Dei in  
veritate doces] Rom. 456.

Nauca

Nauca prawdziwe nauki jawne, a  
fałszywe potajemnie Poln. 678.

Namraí

Preh? Listus... k tomu jestem přyned? na  
ten s'wiat..., abych s'riade tvo dat? pravdie,  
to s'ri, bych namra? pravde Rom. 784.





Nauczać

Loquentes vobismetipsis gl. id est vos-  
metipsos instruentes, videlicet ad ve-  
stram instruccionem, non tantum aliis  
mowacz kv wasey navcze, navczayacz samy  
szyebye, nye telko gynsze, in psalmis  
wyecznych (leg. w wiecznych) vczynkach  
albo w szlothkosczy a w szwyakv dobrych  
vczynkow (Eph 5,19)

XV med. SKJ I 118

Wzrusić tego w rakonie

Jeżeli... dobrych uczynków wam uczynił, na-  
mierzając was w rakonie Rom. 811.

Нанукаі = rudite

Svyatlyy Franekishchek

... of they the vyary, kystoschi svoye  
Reg.

syny nanukal v 1484 Profit. ~~IV~~ 705

(rudinit)

Naucać

W końcu psalm Dawydow na-  
uczący nas przeciwstawiać  
się herezjom (in finem  
psalmus David docentis nos  
hereticis et pravis resistere).

Prz 10 arg.

Старуха

Brachis <sup>приусадебная усадьба</sup> мая, сестры, сестры, сестры

и сестры, сестры, сестры

Reg.

1484 Profid. ~~14~~ 116

(de instructione familiae ipsorum  
in timore dei)

Wancrac

Ps <alm> ... wancra nas (locus  
nos) pamyca \* gredow ymyca

Put 37 arg.

Nauczai

Apostoly swyeteo ducha  
 mocy uyerisczym zjawyay  
 nauczayser zawsze boge dawa-  
 lyer se yego dobrocy

Put 146 arg.



Naucrac

Nar [o] arer swōthy ... tenery  
tho nar dryra naucra, ali-  
dom nō dysregreso dra  
vōre veselyly nisty ginsrich  
dry

Gr 14 a, sim.  
ib. 172 a

naucra, ginsrich



## Naucać

Nam Mojżesz przykazał: ... przyjdzie tu do was  
inny profeta, naucając was, abyście wy boga  
iniego modlili, ... tego profeta mamy umorzyć!  
Rozm. 811.

Naucać się

Ku wremu myśli miała i naucała  
się w krotkiem prasie Mojżeszowego  
zakonu Rom. 17.

/69/. Gdzie komv dadzą winą, ty na sluchacz.

/G/dy kto badacz powed, nyekomv da winą w nyenyecsskyem prawie a badse nany szalował, te-  
di winowati tam na poweda sluchacz asz do sko-  
nanya. Paknyaly wynowati wczynywszy dosycz po  
tem prawie poweda chczal nagabacz, tedy powed  
wygmye syą do swego prawa y sądzczy, kterego s  
prawem na sluchacz.

/70/. Poszeszcza ma bycz spalon.

/P/rawo cesarskye nas navcza, ysz poszeszcza  
Dział. 32

ogniem ma zginacz

Tato  
Jul: si prawa cesarskego yszucz niyathloscz nam  
wyedoms gest

ognyem ma zgynacz.

Naucraí = docere

Christus... pobudził lud naucrając po wszytkiej  
żydowskiej ziemi [commovet populum docens per  
universam Iudaeam Luc. 23, 5] Rom. 795.

Naučenice

{Dani <sup>amam</sup> s~~o~~ ang~~e~~li su~~o~~ na naučene našego  
neumena Kiv. ar 14



Научение

Обычайные albo выкладки albo к  
науке

1421 Lit. Rel. III 168



Nauczenie

ko polepszeniu a naučeniu blizniego  
ad edificandum proximum

ca 1461-67. Seru. 93. v.

Nauzeronie = doctrina

Tertium est causa proferentek totius sanctitatis  
scilicet veritas doctrinae et verborum nauki albo  
prawda nauzeronja, prawerzyna rzecz, moawa, stowa.  
XV Pr. Fel. I 202.

p. post.

# Научение

Задача от нас научения оปกครองолова-  
ныяны о обычае речеы челадыены  
withecrnye рандзены. [doceri petis a nobis  
de cura et modo rei familiaris utilius guber-  
nande.] II  $\frac{1}{2}$  XV R. I. XXXIX.

# Stawienie

Dłochownye myla fratres kw maske  
mo nawozhenye přes tego knola ...  
~~sta~~ rozkromygo skya adam, masz  
xv mky. II. 317.

pyrowzi pater

spiritualiter per regem intelligi-  
tur Adam

<sup>Начертание</sup>  
Начертание.

смантрыхъ почесыенъ,  
группичъ начертанъ,

XV р. пост

R. 21. 27 20.

## Naučení

Přetor milý Krystus nam dajče naučení  
rečt' t'ym třem apostolom: orujcie a modlcie  
sie Róm. 609.



Nauzenie

Pilat nie doszedł? odpowiedzenia albo nauze-  
nia, co by prawda była Rom. 787.

## Naučení

Tego dla Bóg tego nie przepuścił, aby [sc.  
Pilat] orkał naučení a pravdě, bo nie przy-  
jacieł prawdy nie był dostojen Syncei, co by  
była prawda Rom. 787.

## Naučení

Ona z naučení své matce rekla je:  
mi: daj mi na misie głowę Jana Krzysela  
[at illa praemonita a matre sua: da mihi,  
inquit, hic in disco caput Yoannis Baptistae]  
Rohm. 346. Mart 14, 8

Nauzerenie - exercitium

dla krotophile a

hrszethky gyqri ymyecz porycerany y cheremy ~~pla~~  
wezrela ymyecz abo nauzerenya Jul. 51.

(volumus ... causa solatii et exerci-  
tii habendi).

Trid 42 o

Nauczenie - doctrina

Napełnył go... wreszcie nauczył go BZ 2k. 35, 31.

(omni doctrina)

4052

~~Nur 24, 16~~

Wancrony.  
~~Wancryc~~

Prziwysdl kaplani bore y  
nancrone (levitas)

32 II Par 29, 4

Wauczomy  
Wauczo

Wiszczycie mi<sup>o</sup> nauzeny<sup>v</sup> a  
posuwajczycie mi<sup>o</sup>

BZ II Par 29,5

v (levitae)

Nauczony  
~~Nauczyci~~

Chore, sin Gemma, nawroni<sup>v</sup>...  
Włodarz bódre nad tymy, gess  
z dobrej wolej ofyruyó syó  
panu

BZ II Par 31, 14

v (levites)



Waucrony  
~~Waucrony~~

A takesz kyspósta gęsz, cross  
lily z dobrej wody słodko,  
ofenswalny a takesz lyodu  
iako kaplanom a nauconim

BZ II Par 35,8

(~~levitis~~)

~~Nauczyc~~

nauczony

Cziscyeni kapłany y nauczony geden iako  
drugiz mōsz y wszitci sōcz cziscy ku p̄yato-  
wanu baranka wyelykonocz nego wszitkim  
sinom i p̄czistwa ... y kapłanom, y sobye  
(purificati enim fuerant sacerdotes  
et leuitae quasi unus; omnes mundi  
ad immolandum pascha uniuersis  
filiis transmigrationis ... sacerdotibus  
et sibi) B2 I Esdr 6, 20

~~Nauczyciel~~

nauczony

Israhelskich y ssinow kaplamskich  
y ssinow nauczonych (de filiis Levitarum)  
y spyetw<sup>st</sup>akow... tyata syodnego krolya  
Ariaxarse 22 = Esdr 7.7

# Nauczony

Przeto wam dawami na swy adomye  
ze wzrech kaplanow y nauczonych (Leuitis)  
y spyevakow...; abi nye myely mozi bracz  
mita...; any vrbkow na nych BZ i Esdr 7.24

Nauczonym  
~~Nawerji~~

Przyjęły kapłany a nauczony  
pod wagę srebro y złoto

BZ I Esdr 8,30

v (levitae)

Nauczony  
~~Nauczyciel~~.

Będzie kapłan, sin Aaronow z nauca-  
nimy, w dziesiątych nauco-  
nich, a nauczony będzie ofiero-  
wać dziesiątą część dziesiątko-  
wego

BZ 10, 38

(erit autem sacerdos ... cum levitis  
in decimis levitarum et levitae  
offerent decimam partem decimae suae)

Нарисуй  
~~Нарисуй~~

Ученилы синове израелски  
кпланы у наусены<sup>✓</sup> у гыны,  
гир биль з ицества притлы

БЗ II Эндр 7, 6

✓ (levitae)

# Nauirony - Levites

Chore... nauironi... wladarz biskup Bz II Par. 31, 14.  
Uezingly... kaplany y nauirony ib. II Sidr. 7, 6. Przi-  
yoly kaplany a nauirony pod vago srebro ib. I Sidr.  
5, 30. Prziwyod kaplany bore y nauirono ib. II Par. 29, 5.  
Ofyerowaly... Kaplanom a nauironim ib. 35, 8. Bode k  
plan, sin Navonow z nauironimy w drewnyach nauero  
nich a nauirony bode ofyerowacz ib. Nek. 10, 38.

II Par 29, 5

I Ezdr 8, 20

4053



*Nauzeronij cf. Nauzerijé'*

Манхуциел

Уакучего а кодо, ~~а~~ собуе тауа  
набуци манхуциела  
1484 <sup>Reg.</sup> Profit. 11 718

(de informatore ipsorum)

Старший = информатор

Радным, абы visitatorooye  
y naroknykulooye byly vybirany z kako-  
no innyeyshy brachyey

Reg. 1484 Refil. III 721

(ut visitatores et informatores)

*Nauczyciel*

Ach mnie nędznej, biada mnie nieszczęsnej, kto mię zbawił takiego nauczyciela, takiego mistrza, takiej słodkości, takiej światłości? Rozm. 841.

Naucryielka-

Porządkowana banda Maria, naucryielko  
apostolska # Naw. 173.

(ave Maria doctrix apostolorum)

Naucryc

Karn · twsia ta me naucri  
(docelit)

Fl 17, 39, sim. Put

Nauczyci

Powiedzi me w prawdziwe twój  
y nauczyci me (doce me)

Fl 24,5, sim. Put.

Naučyci

Rozum ori dam y naučyci ore v  
na dvochre tej, po ieysre bę-  
dresz chodricz

7 l 31, 10, sim. Put

v (instruam te)



Naucryc

Besse naucril ies me ✓ od mlodo-  
saj msiey

Fl 70, 18,

Puť: naucritesz  
✓(docuisti me)

Nauczyci

By nauczyl v krósta yego  
yako sam sebe

Fl 104, 21

Tu: bo nauczyl  
v (ut erudinet)

107.  
ipw

*Naucryi-*

*navexon*

*inbutus - ca 1428, Pr. Fil. T. 491.*

okolo r 1428

~~glossy~~

MAL. Zab j polsk. №2503 Bibl Jag

Prace Fil. t. 1 str. 491

501

Nawczyje

Poloniam adiit, cuius magnam partem signis  
nawczył  
ac virtutibus Christi inbuit sacramento

XV med. Gł w noc 3<sup>1</sup>2r

naučyć

[ O tem czy tato jest ewangelia swyżata,  
czyż przeto na drzyen wszech swyża-  
tich polozona, ex kardi s nych ta-  
ko biidlil, jako tuta wiloxil pan ihus  
xpūs y naučil

1/2 XV R. XXII, 23. #4.

Naucryi

wyewyasti naucryone<sup>v</sup> daly s<sup>o</sup>o  
cso s<sup>o</sup>o naproz<sup>o</sup>oody postawow  
modnich

BZ Ex 35,25

v (doctae)

Nauczyj

Uczynis wszystko, co rozkaże  
pouczydź czy, kto to są w myślenie,  
którego jest wyzwał pan y nauczy  
co podle prawa jego

BZ Deut 17, 10

(et docuerint te iuxta legem eius)

Nauczyci

Przeto napisze rozdział o wyprawie  
o nawróceniu syni izraelskiej

Bz Deut 31, 22

✓ (dokonit)



Nauczyć

Nauczyć<sup>v</sup>ge y powyczerze

BZ Jos 4, 22

<sup>v</sup>(docebitis)

Nauryci

Bo bily wyelobnyz pariszenny  
stori, gimysz bily naurenny

BZ II Estr 9,55

(quibus edocti sunt)

Naueryc'

~~###~~ Naueryc' = erudit<sup>u</sup>il

1471H

MPK 1, V 70

var. tub : naueryc'

~~XXI, 1~~

(visis que erudit<sup>u</sup>il eum mater sua  
Prov 31, 1)

W Livre es civicyta mathe jeso

Prov. XXI, 1

Naucayi'

Mye navery = non erudiet

1471

~~1471~~

(non erudietur qui non est sapiens  
in bono Eccles 21, 14)

Eccles. 21, 14

Nauczyć

Cristus [czyelne rozgodzyw  
scomy y] cslowyemu nauke dal,  
mes ydsz by gy poznal y  
szyelne nauczył

Put 93 ang.

Naucryc'

Obwysdl gy y naucryl (doenit)  
Dent 32, 10)

Qui Dent 14

Nauczyć

1

ca<sup>l</sup>thexizo i<sup>d ent</sup> in fide instruere vel  
confirmare, nauczyć

c. 1500 Erz. stow 50

## Nauczyć - admoovere

A kiedy usłyszał Józef, że Archelaus  
nie królował w rydowskiej ziemi po  
swym ojcu, nie chciał tam iść  
a kiedy nauczon, aniołem, szedł  
do galilejskiej ziemi [et admo:  
vitus ab angelo iovit in Galileam]  
Rozm. 118.



~~2j mmp p mps~~

Stawczyk = docere

Blogo-

2 5 4 3 6

4

slawiony ies, panye; nauczi mnie, sprawye dlwosci two-

(doce me) Psal 118, 12

gichs

26000

MW 5a.

Тайна.

Довод любопыт навестит

(doce me Psal 118, 108)

M.W 37. a.

Naucryj

Uciesznik duch święty, którego pośle  
ojciec w imię moje, ten was nauczy  
wszystkich rzeczy [Paracletus autem, Spi-  
ritus sanctus, quem mittet Pater in no-  
mine meo, ille vos docebit omnia] Łom.

565.

Jo 14, 26

Naučuji

Drogi tvorie gospodne vkarzi  
mne y sdram tvojim  
naucz me (adoce me)

Fl 24,4

Put: nauczy

Nauriji

Nauri v cyche drogami swim

Fl 24,10

Puī : drogy swoye

v (doelit)

Naueryč

Daueryč (pro naueryč) liche  
drogam twim a nemilò-  
scivi ku tabe se oboczò

Fl 50, 14

Put: naueryč  
(docebo)

Nauczyć = doczo

Nauczył ścieżki drogami twojymi, a nemi-  
losierzy k tobie się obrócą ~~XIV Mac. Dod.~~  
Kant. Fridr.

(do celb Psal 50, 14)

Naweryć

Blagosławony ges pane, nawery  
mnie v prawotam twogym

Fl 118, 12, sim. Put  
sim. Fl: Put 118, 26. 64. 68. 124.  
135.

v (doce me)



Naurijé

Dobrocy y kasny a vzenywo  
navcy mi (doce me)

Fl 118,66, sim. P<sup>u</sup>

Naucyjc

Yôdon twogym nawer mme  
(doce me)

Fl 118, 108

Put: naucy

Naucajic

Wyrygnie warghy moze chwalo,  
gdy mo naucajic (pro naucajic) v  
prawotam twogym

Fl 118, 171

Pu: naucajic

(cum docueris me)

Waweryj

y wzięlemo... miżre miśdwe y ślachet-  
ne y wstawillem ge kxyżożti...  
y dresyōtrniki, ktoris to by nawari-  
ki was wzemv

BZ Dent 1,15

(qui docerent vos singula)

Nauczyć = docere

Maria wzięła syna swego i wiodła  
do szkoły i poleciła jej mistrzowi,  
aby jej piśmie nauczył [quod et  
litteras doceret hunc rogavit] Rom.  
128.

Nancryć = informare

Udrow krola Abagara, nancryć jì  
nierre kresij ańshij, kiedy bę dzie nie-  
ryć [iussit eum, ut... a language regem  
Abgarum curaret de fide que catholica  
credentem informaret] Roem. 229.

Nauoryć

W ten czas przysli apostołowie miłego  
Jesuwita rekaze, Gospodnie, nauory nas  
wierze albo pom noi nam wiary [et dixe-  
runt Apostoli Domino: Ad auge nobis fi-  
dem] Rom. 398.

Naucyjč

Przytricie sinowe, sluchaj-  
ce mne, boiazni bozey  
naucyjč was (dobro vos)

R Fl 33, 11, min.  
Pūt

Pūt: boze



naučný

Zawsze zadanymi, bichom byli do-  
stojnymi (!) bozu sluziez, abis nas  
nauчил svojej woli

№ XV R. XXII, 239.

Nauczyci

Obr nauczyl v miodroszary, ali  
dryalsky dzalem czeszelskym

BZ ~~25,35~~ 35,35  
Ex

(erudivnt)

Nauczyé

Był nauczony mądrości a nikogo  
nieomawiający [sapiens fuit... non ob-  
iurgans aliquem] Rom. 152.

Nauczyć

Drogi prawot twogych naver  
me (instrue me)

Fl 118, 27, sim. Put

Nawczyj

Bódiły strzedz synowe twoy  
obróda mego a swaderstw  
nosydz, yasz nawczyj ge

Fl 131, 12, nim. Put

(quae doelo eos)

Наукуѣ : edocere

Rt: oraxtho vyarat ... apostolovye  
... lidky ... naukyly (edocuit)  
Reg.  
1484 Papil. IV 704

Nauczyć = doceo

Tem czasem nie możecie odzierać, ależ  
przydzie on duch prawdziwy, ten was nauczy  
wszystkę prawdę [cum autem venerit ille  
Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem]  
Rom. 572. } J 16, 13

Naucyć

Błogosławoni słowek, którego  
ti naucysz, gospodnie, z twego  
zakona naucisz się

Fl 93, 12, sim. Pūt

Pūt: nauczas  
(quem tu erudieris)



Nauczyj .

Pravicyj tvojij tako iawno  
verin , a nawrono serwa  
w miedrosci

Fl 89, 14, sim. Pul

(eruditor corde in sapientia).

navozq!

navozq... wv kaxanv  
1449 R. xxv 166

sp. hrov. gep navozq, w slowe v kaxanv  
— catechizatur verbo SKJĪ 112

[communiat autem is qui catechizatur  
verbo ei qui se catechizat in omnibus]  
bonis  
(Gal 6, 6)

# Nauczyć

Kusch, moy namyleyschy, nade wrythky gyne w na-  
vkach nauconye. [w] przyrodzeny v prvone, moe-  
nye, m<sup>o</sup>dr<sup>e</sup> y thesch wymownye nawybornye-  
schy, bo thy swa, [nauk]a Aristhothelyscha ... pre-  
wyrasch. 1447-1462 Zab. 544.

[ ] wy dody

Научный = instructus

Брачный (!) ... может быть сведен  
... к слову ека церковного, а then и к слову  
бозем научного

Reg.  
1484 Refit. IV §18

(virum religiosum et in verbo dei  
competenter instructum habere  
procurant)

~~Navaryc~~  
Navaryc navaronega

rex Indie... <sup>Abanun</sup> ~~navaronega~~ <sup>navaronega</sup> ~~navaronega~~ <sup>navaronega</sup>  
postum) sum <sup>Abanun</sup> puerere hominem  
in architectoria arte  
eruditum navaronega

navaronega R. XXV, 182.

~~Brückner Kar. serw. 3. XI r. post.~~

~~Bozpr. 25, str. 182~~

~~Cassol. 414, h. 319.~~

2919

319

Naucyic

Naucyic + mō<sup>v</sup> crymyer woley  
twoqey (doce me)

Fl 142, 11, sim. Put

Naučiť : doceo

Prehľad... Svätý Peter: Gospodnie, naučy nas  
modliť sa, [~~Domine doce nos orare~~] Rom. 273.

jako naučyl Svätý Jan svoje puoleniki [Domine,  
doce nos orare, sicut docuit et Joannes discipu-  
los suos] Rom. 273.

Nomeryc'-

Aszwycery y nawory, szlych shogo zandala#  
y proszyla, oroby szye shoby szlubylo szly.  
schoz || Naw. 49.



Nam ryci = suggero

Tedy dwa bracia ... nam ryci sq sqq-  
mathe, aby prozita daru [sugesserunt  
matri sue, ut peteret ab eo munus] Rom.

407.

Com.

Nawarzy

scriba doctus

wszelky myslarz nawarzony

(doctor albo pyszarz p. 1420 R. 111486.

Jag. nr. 1299 k. 80

Br Kar. słow. I. 49.

Rozpr. 24 str. 86 pocz. w. XV

(ideo omni scriba doctus in regno cae-  
lorum similis est homini patri familias

Hal 13.52

2015

Naucrony = peritus

microfilm  
2. 224

Legis peritus w zakonye naucrony. ~~XX~~ R. XXXIII  
183. 1456

Nauczyć

2

nau czony

legisperitus, nau czony w szakonye

c. 1500 Erz. ~~Staw~~ 50

Nauczyć  
nauczony

3

scriba, pyszarz, mistrz nauczony w sa-  
konye

c. 1500 Etz. ~~Flou~~ 50

Nauczyj

Wolawe rozumeyce; nauca se,  
oro sódricie zemó

Fl 2, 10, sim. Put

v(erudimiri)

Станислав -

Q k thentur fer majat formuzer.  
nyeny (!) ot fvaltu .. az do konyeta, kto:  
nyu vnyezat albo sye (mogat) naimenyxi

Reg.  
1484 Reg. II 714

(qui noverint)

Nauczyc się = discere

Przekonał bandę, że nie wyprawieni są ser-

ca, <sup>nie</sup> ~~nie~~ <sup>tem</sup>, ya nauczycie se

(in eo, quod didici)  
Psalm 118, 7

szanow sprawiedli=

M.W... d. b.

wości twojej?

Fi: Pił: myjel yesm



Nauczyć się = discere

Daż mi rozum, abich nauczył se przykaza-  
nia twego [ut discam mandata tua]. Mt. 29a.

Ps. 118, 73

Fl. P. : bych wyjel

Naueryc

Hi bōdreyc moer dobre cyngor,  
gdiszeye ~~so~~ syj zlemv naueryc  
(cum didiceritis malum)

BZ Jer 13, 23

Станушки.

Котора рече на речула  
кусточе

XV p. part. R. XV. 275.

Научи: сѣ ремну

О проклеты Judasъ, гдѣсь се научи  
ремну праміеніи рдваденіа? Rom. 620.

Wancyci

Nawesò syò baer pana loga  
swego

BZ Tent 31,12

(ut audientes discant et timeant  
dominum deum vestrum)

Naweryc sig

V acz sro chere wyego wrenw

nawerier | c. 1420 | R. xxiv, 81.

~~Yag. nr. 1299. k. 6.~~

(Br. Kar. św. T. 44.)

Rozpr. 24 str. 81 pocz. w. XV

Wszem dobrim racony (pro rakow) 2233  
szlussze swego myssstra awerier,

Naueryi <sup>die</sup> / ~~in~~ diverse

Alle bicham <sup>\*</sup> ~~ist~~ naueryly ~~with~~ <sup>cop</sup> ~~gore~~ ~~of~~

Spuedack Gn. 14, a. 21

Nauczyć się

11a

/29/. Panowie nyc mają przychodzić przed  
sąd z bronną ręką.

/D/la przyrodzonych abo przyjaciół abo  
sług nyktorzy przed sąd nauczyli są sylną  
meczą przychodzić, a thv grozamy w sądzie cza-  
stekroc 16/ wyczastwo otrzymują, vbestwo  
potapyając, przeth / aby są taczy wszę-  
gnali, chcęa, aczby to który uczynił, pokr-  
py wyną kv stelv naszymv kromya wszęgo odpus-  
czenia, która rzeczona pyanthnadzeszą.

Dział. 15-16

Jul 28<sup>o</sup> Tai o

nr ilb 27



vdraczaya. Prsete wstawyany, aby o rzechy dzie-  
dzyne abo nyedzedzinyne abo rzechy wielkye są-  
dza nyaste platv rzechonego pyatnascze wzqł  
cztyrzy grosze, a o mnycsze rzechy dwa grosza  
na wzqcs.

/53/. Pyrwsze sdanye w swey noczy na stacz.

/G/dysz rzechy vmarle trudne wzbvdsyecz,  
yako mynale na wstecz obrocsyecz, a wszakoss  
są nyektorsy, esse rzechy przesze y tess są-  
den osadsone nyekakyny wynysly navczyly sya  
wzdzyracz, a to w ten, gdy nyektora bracza

~~Delat. 27~~

(indifferent replicate)

Jul 38. nobys, szq, wsdvdsyecz

Nauczyć się

6a

Wszelkie, ale jeszcze niektóre są wina, albo  
też dla niedostatku, zdany przed sądem, dosyć  
nieuczyniwszy przez odchodzą, przeto chcemy, a-  
by tacy za to niekiedy winy nie podjęły, ale gdy  
badają preparaty sądowe, mają być dany za ręką.  
Pakowały z jażdżstwa wszelką, tegdy ysz od jażdż-  
stwa badają wyzwoleny; ale o dług niecz, wyjąwszy  
o złodziejstwo, o to jażdżstwa nie mogą być prozny.

/13/. O dzieckowany w wynach./

9/ /0/ zaclady niektory vřzad chcemy poloszcz  
dla vřostwa naszych poddanych, bo nauczili sva

Dział. 8-9

Jul 22 (consequence)

lakony sądze y gych vrradnyczy, isze gdy nye-  
ktory sziemyanyn wyną przepadnye sadownye, te-  
dy byora zakłady a przez wszego zamieszkania  
myędzy sobą ózela, lasky any myłosyerdza sza-  
dnego nyemayacz. Przeto my chezcz ten obyczay  
zatraczyez, vstawyamy, aby sądza abo wogewoda  
albo starosta albo oprawcza, albo ktoricole  
gych namyestnyk zakład wesznye o wyną na naschem  
sziemyanynye bogatem abo vbogem, slachczyczy  
albo prostem, tho gest konye abo gynsze bydlo  
abo ktorekole gynsze rzeczy, nye maya rozstargacz  
Dział. 9

4 tyo

Manesyc'

554 Tako gim pomozi bog yfwa{ti} | †  
iacofmi fedzeli nafandze tedi || {kedi}  
Handrzych<sup>1</sup>) [skazal to człmi | mu  
kazali] wifnal człmi | gÿ nac̄zili<sup>1</sup> |

V(01)

V(27)

1403 Pan nr 554

Piek vī nr 402

Naueryc

Jacomi sedeli na sandre, tedi, kedi Handrziak  
wisnal, cz[os]omi gy naj[uz]erili 1403 / Diek. 122.

Nawerzi

7

Jaco

Wzregnew Laco sekat, iacomi gy nawerzi, Laco,  
yaco nas Krolew sand nawerzi.

1404, Piek. Košć. 225.

Nauczyc

1377

[Taco] Byerza to kmey czyzy |  
ykumey dufchy, yfze pany pofna |  
nfka pofzadzilamya fzazadza  
Jano | wy orana; atoya fka  
to, Jaco | mya p<sup>ra</sup>uo navczilo; ato  
czom fka | zal, zato pany dofycz  
yemu vcziz | nila

1430 Pozn w 1377

Waucyzi

4

Ykwszenyee naar naveryle, ysr  
nyeeqdi starycry kw praw...  
vrazazany bywayz o nyestaanyee

Jul 29  
(experientia nos edocuit)

Dialo



Naueryci - informare

prissyanganerz muezs albo

Prantera.. prissyanganerz naverier ma<sup>1</sup> Jul. 99.

ali swoyan prissyanganerz pruwjodl  
w ocinek

(informare debet)

Nauczyć

Gdyby celownik zapowiedział celownik w  
gymnazyum, czyby doma nie był, ... proszy-  
my wasz nauczyć nasz.

Ord. kab. 180

sim. Ord. Dec 121

małyby onego niepewnego wstępujących  
ponożka?

~~II <sup>1</sup>/<sub>2</sub> XV kls. ber. XVI 180~~

Nauczyc

Na to proszemy nauczyc nasz ✓  
który ortel... ma szyć oszacz

Ont Mac 70 (50)

✓ (Ont Br Rp 56, 1: waszy nauky)

Nawozyć

O to wasz proszęmy nawozyć masz  
kthony szej the ortel p.p. moze ostacz

Ort Mac 107 (d)

ort Br Rp 80, 1 : nawozyć ~~siema~~

~~naucy, cy, cy~~  
naucy

Chcra cya pyta<sup>\*</sup> ~~smyrory~~ <sup>smyrory</sup> myla,  
by mya tego naucyła:

MOKJ. I. 195, 480.

~~Pl. v. sm. 1/3 480~~

panye co cysstoser chwaje, yako  
na v boze meyo

małczy!

~~\_\_\_\_\_~~

insipientem docere

nyewomyatnego narowyczek  
nyedofrazymow poradnick

zlego skaracz pysznego

kw pokorze przywieszek

Kazania Piotra z Milestawa

Gdnie S. Protokazycki dr pol XV

~~Pact. I. 222. k. 219~~

Brückner Kaz. si w 3. 712

dr. pol. XV,

R. XXV, 148.

~~Bozpr 25, str 148~~

8. 190

Nauczyć - edocere

~~Skuzzeniee naas nauczyto, ytz nyeegdi staryqny  
ku prawu... wozazany bywazy o mjestanycie Jul. 29~~

ysze x wylosci sandzy, iako skuzzeniee  
maas nauczyli, w rzeczach yakokotye  
yanakich gynako a rozsmayere... skazanye  
biwa widawano ib. 24

Diel

(prout experientia nos edocuit)

Nancy

Cristus... mógł ucynić, iż by tego pierwia  
poiarła, który ji uderzył, ale śmierce radziej  
chwał nas nancy [yc], przez którą byśmy  
ten świat przemogli Romy. 686.



Nauczyć się

tym <sup>3</sup>co s<sub>2</sub>ę g<sub>1</sub>y naucz<sub>2</sub> - <sup>ei</sup> ~~et~~ qui se catētisat B. idest instruit

⚡⚡⚡ MPKYŪ 129

var.kal.: khim eo sch<sub>2</sub> na naukesh  
ei qui se catētisat

(communicet autem is qui catechiza-  
tur verbo ei qui se catechizat in  
omnibus bonis Gal 6,6)

cf. Nauka

Науерѣ - docere

~~Написане Моисеемъ въ законѣ, а науерѣ (docere) сѣни  
Израилскыя въ deut 31, 22. ~~повыедра~~ ~~Толы~~  
повыедра... и науерѣ ерѣ иб 17, 10. Науерѣ ерѣ иб.  
Jos. 4, 22. Оби науерѣ иб. Ex. 35, 35. Въ зплем  
... древо стѣнки, класило бы науерѣ иб. deut. 1, 15.  
Нычмыашли науерѣне дaly сѣрѣ, ерѣ сѣрѣ напѣрѣ иб. Ex. 35, 35.~~

4054

Nauczyć = docere, edocere, instruere, erudire.

Boiazni bozrej naucep was Fl. 33, 11 (doceto). Naucep (!) licha  
drogam twim Fl. 50, 14. Bódbly stredz synowe twoy... swadecztw  
mogych, yasz naucep ge Fl. 131, 12 (testimonia, quae doceto eos).  
Sim. Fl. 31, 10; 95, 12; 118, 11; 118, 11. Harn twoia ta me naucei Fl. 17, 39 =  
(docebit) ~~sim. Fl. 24, 10~~. Naucey mne prawotam twogym Fl. 118, 2  
(doce me justificationes tuas). Sim. Fl. 24, 5; 118, 26; 118, 53; 118, 65;  
118, 68; 118, 124; 118, 135; 140, 4. Adzam twogim nauce me Fl. 27, 4  
(semitas tuas edoce me). Droge prawot twogych nauce  
me Fl. 118, 27 (viam justificationum tuarum instruo me).  
Sedom twogym nauce mne Fl. 118, 108 (iudicia tua doce me).  
Boze, nauce iliev me Fl. 70, 18 (docuisti me). By nauceyl  
kshpwrpka Fl. 104, 21 (ut erudiret principes). Crolowe  
rozorumeyce, naucece se Fl. 2, 10 (reges intelligite, eru-  
dimini). Prawierp twoip tako iawnp weim, a nauceone  
serera w mshprowei Fl. 89, 14 (dexteram tuam sic notam  
fac, et eruditus corde in sapientia).

sent 14 93 ang

Nauwycię się - discourse

Nauwycię się (discant) kacz pana boga BZ Dec. 31, 12.  
Uu Bp dreye moze dobre czyny, qd dreye syf zlemu  
nawerily it. Jer. ~~13~~ 13, 23 / Jer. 14, 200/. Bily wyelobnye  
powierzony slovi, gimyca bily nauwecny it. II Eodr. 9, 55.

Jer 13, 23

4055

Kanayé cf. Kanzeny

Wauka

Den Inari wizzige slawo  
a moer noey skazuge nauk's  
(indicat scientiam)

Fl 18, 2, sim. 2<sup>ut</sup>

Nauka

Jeszcze kasmi pogamy ne bō-  
dre karat (pro karaci), ien  
vesi slaweka nauka?

Fl 93, 10

Put: nauka

(qui docet hominem scientiam)?

Nauka

Bo bog nauk. gospodyu gest

Fl An 5, sin. Put

(quia deus ~~et~~ scientiarum do-  
minus est I Reg 2, 3)



Наука

ratio rosxvmy (ausgestrichen)

navea synomyonanze

~~H. H. W.~~ 2. H. 12, 143.  
1420

Nauka - scientia.

✓ Obyczajami y naukami nye bandze ocraschon Jul. 6.

Edysch kaszdemu z mierzow. nye  
doszyer gest uszczer szan moerno-  
szoan albo harnascha licz vbram  
crodnoszcz, acz

(si moribus et a scientiis non  
fuerit decoratus)

AKPr IV 220

Diel 6

Наука

Et si habueris prophetiam et inueneris mis-  
teria omnia  
et omnem scienciam узелка

науке ... caritate  
tem autem non habeam, nihil sum ✓

1/4 1,70, 1/2 1/2 w.

✓ (I Cor 13, 2)

Nauka = scientia

Persona ... scientia - navca. xv Tab. 518.  
met.

Nauka

Nauca, raada, rorum. p. 1450 Gr. Fil. IV 577.

Nauka = scientia

170

szadka nauky albo) wymyenia a wygadanie  
gathk prosmaytych

silencie desiderium et inquisicio

ca 1461-67. Sermon. 391. r.

Nauka

W nauce - in sciencia

1471

MPK J. V. 46

tal 0

~~III Reg. XX~~  
22, 28 (?)

Nauka = eruditio

uľeko ku pyerw nauky

lae ad postum erudicionis

ca 1461-67. Seru. 314. v.



Nauka = eruditio

1424

naukij  
(erudicionis)

ca 1461-67. Serm. 314. v.

$\frac{1424}{108}$  Mns. K. 314. v.

Sermones r. 1461-67

Kapit. Krak. № 1424/108 Mns. karta

Nauka = scientia

Dobroczeri y karni y nauki nauzeri mię, ire  
pozikeranyu twemu mierrilem [bonitatem et dis-  
ciplinam et scientiam doce me, quia mandatis  
tuis credidi]. MW. 28a.

Pal 118,66

Наука

Доброты а кармы ꙗ наука<sup>(scientiam)</sup>  
наукаꙗ мнѣ (doce me)

Рл 118,66

Fl: vsernyw

a b c d e f g h i j k l m n o p r s t u w z z z  
Nauka = doctrina

Hy

Tertium est causa procedentek totius sanctitatis  
scilicet veritas doctrinae et verbarum nau-  
ki albo prawda nauczenia, pra-  
wczyta reek, mowa, słowa;  
I 202.

XV Pril.  
p. post.

~~Przybor. Urywek kazań dla młoc~~  
(w. XV) PR. FIL. t. I, str. 202

Наука = scientia

миксфильм  
n. 213 b

Omnia scientia studendi uel uelka na-  
uka ueryenya. II  $\frac{1}{2}$  XV & Fil. III 288.

Nauka = scientia

Nauka srye lekarza nyekosthowanego  
s wyathczemym, aczkole y nauky ma do-  
sycer. II<sup>1</sup>/<sub>2</sub> XV R. I. XLV.

( fuge medicum scientia plenum et  
exercitio non probatum )

Наука = doctrina

Ныч ныспомощна (нав-) наука, ныч  
бандыгы сера, серыа. [Si adversetur fortuna,  
quid prodest vivendi doctrina.] II  $\frac{1}{2}$  XV R. I.  
XLVII.

Nauka = doctrina

2

Alc

Kto podług nauki żywy, rzadko bą-  
dzye serą serze wynyl. II  $\frac{1}{2}$  XV R. I. XLVII.

(sed servans doctrinam raro  
accusabit fortunam)



Nauka 'disciplina'

disciplina, nauka

c. 1500 Erz. ~~Stoa~~ 50

Kanka

Jesu ... day my dar navhy prawey,  
by rzeczy nye szedat marney

ca 1500 spr JNW v 18

Nauka

U ty, <sup>(jei sa)</sup> ~~giz~~ v blidnem state lez[<sup>o</sup>ly, ty i[esc]  
suoip nauki oft[<sup>o</sup>uodila Niu. br 40.

Наука = lectio

Наука (lectio) / Gn. 15, a. Викъ / съзвѣтъ  
слонъ малъ гостъ хлѣбъ / троба / съзвѣтъ / барломъ  
дверь / наука / съзвѣтъ / евангеліе / Gn. 174, a. 16

Nauka

150

Nec mirum dicitur enim  
illam lectionem, nauka,  
sinceram

Un gl. 15a

Nauka = consilium

3  
fy 5

Nauky (consilium) Gen. 9. 119, 6.

fruit autem perfecta eius conuersio,  
quia secuta est consilium, nauky,  
beati Pauli

Nauka

Spewayuse gospodnie, ienre pre-  
liwa w Gyon, powadayse medski  
ludem naukō iego (studia eius)

Fl 9, 11, sim. 2uī

Nauka

\*Dziwno są wszystkie nauki,  
twoja ze mną

Fl 138, 5, sim. Put

v (scientia)



Наука

Прокуратор... дикт: Дьявол науки и зрешт 1715; Шпфр. II,  
№ 1261.

Наука = informatio

Напоминание о науках кр. биско-  
пов - (Monitis et informatio ad  
episcopum) ~~in~~ XV ст. кн. V, 428.  
med.

о бытии гмэйіс бис трима-  
нем в зырыеню, в одрыеню  
и в модлытве

nauka Pan Ihuo Xpus...

~~para~~ to k temu paxissedl, abi mi  
takeje, chexem li tamo Texe paxice,  
tey to nauky sja dryevxeli y tego  
noskaranya

1/2 XV R. XXII, 234.

nauka

Dziwna nauka pana naszego: lu-  
dzyje bogatye a panie czešcie błogosła-  
wya zawasxde (!), a on, obogzyje duchem  
błogoslawij

x. Angustus

1/2 XV R. XXII, 236.

Наука

~~Напитки~~

Дай чети, <sup>боже</sup> .. возьми осмысленче, ~~бы чего~~ чыбы ~~ты~~  
такое чего прозвал, чакобы твоей свантней науки нашла =  
дawal 1454 Wist. Nr. 385. y syvota

1/ Poczynają się statuta króla Kazimira  
 w gymba bosze. A tho napyrwey: Gdysz podług  
pysma navky wszelky czlowiek w mlodoszy gest  
podobnywszy kv zlemv, y wszelkye stworzenye  
 swyata /s/ gest nyetrwayące samo w sobie,  
 ale przyrodzenye czlowieczne rychley są sklo-  
 ny podług swiata kv grzechv, nysz podług  
 swiathlosczy kv bogv; aczkoly podług zrzą-  
 dzenia bosskiego stworzeny myelibi bycz czsny,  
 wierny, sprawyedliwi, spokoyny, a ysze ros-  
 pwszczone lakomstwo, aczby sprawiedlywoscza

Dział, 1

(cum scriptura testante omnis aetas  
 ab adolescentia sit promptior ad malum)

dosyca wesnyenyia tym to klatym rozgrzeszenye  
dano, tego dla, aczby czy yscy swiateowie  
swiadcztwa dokonali, aby takym przeoczywie-  
24/ nym prawda nye zagynala. Aczby ywsz takim  
lvdzem klatym ros/ rozgrzeszenya nye chczano  
daeg, a to take, yszby to bilo yawno, gdyby  
prosyly rozgrzeszenya, gdysz the many z navky  
boszey, kto sya vkorzy, ywsz gest rozgrzeszon,  
ale to podlug Boga, ale nye vstawy czyrekwie  
swiatey, tedy chczeny, aby kromye vraszenya  
rzeczy, to gest causi, sadza swiadcztwo

Jzial. 23-24

Lec 0 Jul 350

Nauka

~~III~~  
Nauka = disciplina.

1471 MPKJ.V:29

(cognoscite hodie, quae ignorant  
filii vestri, qui non viderunt  
disciplinam domini dei vestri  
Deut 11, 2)

~~Deut. XI, 2~~ Któny mé viděli hany



Nauka

Alye Ty yes nye Pnaszal  
nauky (Fl: crazy)

Put 49, 18

(disciplinam)

Wesic  
crata, dobre otyage, virtus, disciplinam.  
W. hsmoid

Nauka

Cristus... człowieku naukę dał,  
mes ydsz by gy poznal y srye-  
bye nauczył

Put 93 ang.

Nauka

Ko danyo nauky zba vyemya  
ly<sup>2</sup> do yego.

~~Ev. ex. XV OF XVIII~~  
Evangelium 290

(ad dandum scientiam salutis  
plebi eius Luc 1, 77)

Wizlyj del nauky zba vemo

Nauka

Tham nauka nam yeth wydal, by bracerzyr kasoj odpuseral  
~~Man. 107 107~~ } l. XIX 88 gnyew, myerszartek y de  
ex. XI) } szycere

Nauka

Jaí naukę = doceo

Nity Jezus był naucający albo dający naukę w soboty w ich synagogach [erat autem docens in synagoga eorum sabbatis]

Rom. 375.

Luc 13, 10

Nauka = doctrina

Nie zapowiedział miły Chrystus, byschmy się  
~~siedzieli~~ ... nauki na katedrze nauczać, czyli  
na wysokim stole nad ludźmi siedząc,  
ale pychę zapowiedział [non prohibet domi-  
nus doctrinam super cathedram ... sed ambi-  
tione] Rom. 418.

Com 133

Nauka = sermo

Jesus mówił do tych rydów: ... Ostaniecie  
li w mojej nauce, nawierne będziecie  
swolensicy moi [Si vos manseritis in ser-  
mone meo; vere discipuli mei eritis]  
Rozm. 473. J 8. 31

Nauka

Piotr... zgłosił a miłoić uprosi, aby  
dał przykładać i naukę Tym, którzy mają są-  
dzić w gresie Rom. 692.



# Nauka

O książkę Mojżesze, ... czemu drapasz swe pdrzenie  
nie a nie drapasz swego serca? ... bo nie o to  
napomina nauka prorocza, gdzieri mowi: dra-  
pajcie serca wasze a nie pdrzenia wasze Rom.

727.

Nauka

Podług tego rakona ma umrzeć, bo porużył  
nas lud, pobudził, ... nasz fałszywy naukę

Rom. 789.

Nauka = documentum  
 in beneficiis w dobrodziejstwach,

W naukach = documentum R. xxiv, 868.  
 exemplis w przykłada<sup>XV med.</sup>ch

111 v 147  
Nauze - documentum  
non solum filii dei saluatoris nostri  
sunt nobis

nanke, ohye kesz verynkyy -

documenta sed etiam eius

facta, sunt  
nobis exempla  
pnykedy

1/2 X IV skyy v 269.

Nauka

Tu mity Jesus chwali swoje pwołeniki a  
nauka je roz maitem nauham tu plawie  
nin Rom. 265,

Nanka

A oni raudali potem wrispy: ... nowe  
nanki shada i ine rozmaite ste ucyntki  
dymu Form. 770.

Nauka

~ porównanie prawnicze

Na two prosiłbym waszej nauki V...  
który hotel szyć ma starsz

Art Brkp 56, 1,

Art Mac 70: nawyż nasz

Nauka

Proszymy waszcy nauky, który myedry  
tyma plwyema orteloma jest prawdziwo-  
sxy?

Dot. Kab. 144  
nim. Ort. Dec 71

~~7 XV Silber. CXI 144~~



Наука

Прочитавши книгу о науке, могу бы приготовить дасть  
популярный доклад и ответить. Орл. Мас. 66, сим. Орл. Бр. 53.3

8  
lyo

Katherina

97 pr

Sancta virgo Katherina Costi regis fuit filia stu-  
wolne nahuku<sup>1</sup>  
diis liberalibus bene erudita

XV med. Gł Wroc 9  
§ 7 r

# Nauka

¶ Szaly ortele czo po myc szlę przyszyaszmy-  
czy pyemyadze dla nauky me trzeba  
nykomu pothym za myc placzyoz

Ort Mac 123 (s.π)  
sim. Ort Br 90,

Nauka-

Scolastice skolne navy + ca 1428 Prof. l.

$\frac{1}{-1}$  491.

171

fol.  
m  
byo

# Наука

8

Наша, моя наука, над всею гыне  
в науках наукою, [в] природену проде,  
мощны, мудре и тешкы вымощны на выбор-  
ныи, бо ты своя [наука] Aristhotelesha... пре-  
вышаш. 1447-1462 Lab. 544.

Nauka

^

Then vso sish na nauka, na verienye byere  
= qui <sup>z</sup> ~~cateffizatur~~ <sup>\*</sup> 14 fl. MPKJ. v, 129.

id est instruitur

dal 6,6

Nauka

2

Thim ero schol na naukar: xei qui se catechizat<sup>ci</sup>  
~~Thim co sca, gi nauca, et qui se catechizat~~  
var. lub.: thim co sca, gi nauca

Vid est instruit  
(communicet autem is qui catechizatur  
verbo ei qui se catechizat in omnibus  
bonis)

(1471)

MPKJ:V.129

Gal 6,6

nauka

monax kv ~~wasij~~ wasij naxce, v

loquentes vobismet ipsis gl. id est vosmet-

<sup>gr.</sup> I. 118. pos. xv.

ipros instruentes, videlicet ad vestram  
instruccionem, non tantum aliis,

v naxceaxz samy syelze, nye  
telko gynze

(Eph 5, 19)



Nauka

Uczenni są y uczeni są se  
uczynili w naukach swoich

Fl 13,2

Prz: w czynach swoich  
(in studios suis)

W zabawach

Nauka

Q 140

Beati immaculati, qui... sine timore, voluntario  
*przymeczony*  
studio quam coacto precepta servant<sup>5</sup>. Tali studio  
*nahuku*<sup>1</sup>  
isti sancti apostoli precepta Domini servaverunt

XV med. Gł Wroc 88 r

Nauka

Wszystkie pyśma są ludzom  
zostawiony na wyedrenye y  
na nauka

Art. 110

Nauka

ni braci

Wszystka pyśma y nauka ludrom  
prostawiony y dany. [pro: Wszystka  
pyśma [sa] ludrom prostawiony  
y dany ... na nauka].

Orb. Kai. 297

H <sup>1</sup>/<sub>2</sub> XV Silber. CXI 297.

Наука

... полнота науки боскей

гл. XV Памдт. XXVIII 308.

мет.

Nanka

Prawda nanki na świecie była racjonalna

Rolm. 787.

Nauka

Trzewica Majja... obróciła się ku rydom i  
poczęła wstać: Słuchajcie... o paćmiem rydomie,  
... za naukę stawiemie (!) dajecie przykre słowa  
Rom. 740.

# Nauka

Mity Kristus podan był Caijanowi..., gdzie  
sie byli reszli mistrzowie, w ktorychre miata  
być nauka, i duchowni, w ktorychre miato być  
dostojenstwo rywota Rom. 712.



Nauka = scientia, studium

bywono (!) i<sup>o</sup> werynita nauka twoya zemne Fl. 138, 5 (admirabilis  
facta est scientia tua ex me). Noz nauy vkarugo nauko  
Fl. 18, 2. Ten veri czloweka nauko? Fl. 93, 10 (qui docet  
nominem scientiam?). ~~Kome w<sup>o</sup>tpowu Bog nauk  
gospodyn gest Fl. Ann. 5 (bene scientiarum Dominus  
est). Szadajdzi i<sup>o</sup> se weryniti w naukach~~

49/18 . 118, 66 . 93207 . Ann 5

Nauka = studium  
Prowadzące między ludem naukę jego Fl. 9, 11 (annuntians... studia eius).  
Kadyżerę się se szczyndli w naukach swogich Fl. 13, 2  
(abominabiles facti sunt in studiis suis).

*Naumysline* cf. *Naumysline*

navrnyce

(inaures)

A jedisz vsrny navrnyce Va.  
Zapornyce vsrey syostri na ruku

33 Jan 24, 30

Nauvnic

Nauschnyerie = inanes

~~MPKJ. V. 10.~~

1471 MPKJ. V. 10

Cumque ordisset inanes et  
armillas in manibus sororis suae

~~Gen. XXIV~~ 30

Науэрнице - inaures

Ya gesm qey xawayerril nau<sup>15</sup>erice na obrastenye qey  
Twarri BZ Gen. 24, 47.

(inaures)

4056

maurice

Fedi ony daly gemu... ma-  
urmyce, crso hili na gich osru

B8 Gen 35,4

√ (maures)

nausnice

Wzdzege nabolcetnyce a bylye  
y malo narosnyce, y pyrscyemye

EL Judith 10, 3

V (inauses)



Nawadrai - accusare

De hoc titulo Christum accusaverunt  
nawadraly

a stegoc... nawadraly - de hoc

(titulo) - accusaverunt 267

$\frac{1}{2}$  XV steg. V.

Nawadzać: accuso

Nie nadzewajcie się, aby ja was nawadzał u mego ojca; jest ci ten, który was nawadza, Mojżesz, w którym się wy nadzieję macie [ nolite putare, quia ego accusaturus sim vos apud Patrem: est, qui accusat vos, Moyses, in quo vos speratis ] Rzym. 262.

Jo 5, 45

(Wedle Brinkera misie, a ceteris meo. Q 55, 192)

# Nawadzić

17 lw Iudeorum mos est, ut si non inveniantur mala,  
PR que vituperarent, querunt in bonis operibus, || quod  
*nawadicz*<sup>1</sup>  
accusent

XV med. Gł Wroc 17r

<sup>1</sup> Tak w skyp sam. nawadizza

Nawadzić

Geden słowek w naszym mieście  
nawadzon panu krywe tako asz  
szye pan nain roszgniewal y karal  
gy yancz

Ort. Br. 11391

[okp. c: oszocon  
[okp. d: ostkarzon]

Ort. Br. 141: oszocon ku panu kry-  
we

~~11391~~

Nawadzić = accuso

Tu był ortowick, który miał rękę usztyg,  
a żydowie go chowali, chcąc aby go mity Jezus  
wzdrowił w sobotę, aby go mogli nawadzić albo  
osowycić [et erat ibi homo habens manum ariz-  
dam. Et observabant eum, si sabbatis curaret,  
ut accusarent illum] Rom. 326.

Marc 3, 2

Nowalnie

rychylne, nowalne, yporne - importne

~~Arch. XIV. 485, XV w.~~

importne

JA.14.485,

ca 1755

'Nawalnoš' cf. Nawatnoš'

Nawalstua

2. Nawalstua & polenciam ~~1848~~ R. XII, 41.

1. Nawalstua & demulstua ~~18~~ 41.



navatus naval.

impetus (naval)

~~polowa w XV  
Brückner K. Z. Str. 3.~~

~~B. Szpr. 25, str. 160~~

~~Pol. I 475. h. 287.~~

pol. XV, R. XXV, 160

1629

Nawat

Nawaly ( turbine aquarum ) # 1466 # R. xxii, 25.

a turbine aquarum nawaly

Hos sibi sermones referunt  
stipie legiones in grandi stagno  
a veas a turbine magno (nawa-  
ly, gl. ab ingemtu aquarum)

Navata

Navata = impetus 1486 R. xxiii, 276.

Navata

Navata<sub>2</sub>, kwapyenye - impetum

1471MPKJY 134

impetum fecerunt unam miter  
in cum Act 7, 57

Act. 7, 57

magis idemque  
atai, impetus

Nawata

In pugnacionibus w nawatach dyabolorum 1444

R. XXIII, 303.

Nawalnoci = tempestas

Nawalnocreru (tempestate) Gr. gl. 95, b.

Cum quadam vice naute,  
pre<sup>d</sup>noszmyerz, tempestate, na-  
walnoszceru, quassati et te-  
nebris obvoluti

Nawalnoci  
4 ind.

Nawatuzic' = tempestas

prose vstavicend' navalnosu  
per tempestatem turbacionis

ca. 1461-67. Sermon. 96. v.

Nawatność = procella

Procella potop albo vyr albo nawalnoszcz  
morska. II  $\frac{1}{2}$  XV Gr. Fil. III 287.



navalrosi, x

Naute ... videntes se esse in <sup>periculo</sup>  
periculo, clamaverunt ad sanctum  
Nicolaum ... Et statim cessat  
tempestas navalrosi

post.

~~Brückner Kaz. St. W. 3.~~

~~Bozpr. 25. str. 182~~

R. XXV, 182.

~~Osset. 414. k. 315.~~

4

2902

Pluit super peccatores liquas,  
ignis, sulfur et spiritus procella-  
rum navalnoscey pars calicis...  
navalnoscey eorum  
(Psalm 10, 7)

procellarum  
part.  
navalnoscey R. XXV, 183.

~~Brückner Kaz. brw. 3~~

~~Boznr 25. str. 183~~

3011

~~Cicero 714. p. 340~~

Navalność 'procella'

procella, navalność

c. 1500 Erz. ~~Staw~~ 50

Navalnošć = fluctus tempestatum

tho  
Rto raxto vyara nye baxdnye  
nygdy slamana any ~~th~~ thlucrona  
hadny my paxeky rny mi navalno-  
senyami 1484 <sup>Reg!</sup> ~~Raxit~~ iv 704

nullis unquam concutiendum turbi-  
nibus nullis <sup>a</sup> quassandum fluctibus  
tempestatum <sup>a</sup>

Mawalnosi - impetus

Szylna<sub>2</sub> mawalnosczya<sub>2</sub>, szylnem  
mawalnem: cum impetus  
2 1/2 XV Kalium. 243.

Nawalny = Torrens

Torrentes - <sup>\*</sup>nawalnye. I  $\frac{1}{2}$  XV Lab. 519.

Nawatny

Proseal, nawatni deser - zimber 1444 // R. xxiii, 302.

# Nawalny

Nawalnego gwałtownego lakomstwa = impetuose  
ac violente avaricie # 1449 # R. XLIII, 279.

Ventus impetuose ac violente  
avaricie irruens domum, gl. provi-  
tissime, velocissime, per violenciam  
importune cupiditate irruens, ingre-  
diens nawalnego gwałtownego la-  
komstwa w latka iacy XV med.



паванье

Паванье кармее с своего лова  
а мессе оццу

27 Gen 27, 31

catalogue de venation et de

nawarzyć

Nawarzyły sód tę mąkę, którą  
skropiono s Egipta były wzięły, y  
uczyniły sód podpopielny chleb  
jarsny

Ex 12, 39

coxe munture farinam

Nawarrye → coquere

Nirōwri mōki y orōmōcyła a nawarrila preresnye

BZ I Reg. 28, 24. Nawarryly spō teymōky 16. 24. 12. 39.

Nawarrye karmyey i swego lowu, a nyesse oczera 16.

Gen 27, 31.

tollensque farinam... et coxit  
aryma

4057

Stawa

Stawowy

picturabilis.

XV in.

d. R. XXX. 272.

Nawaz Item si fue sunt incantatrices  
ut puta herbas fœdientes,

Incantatrices... appendicula ad colla fœcientes  
videlicet in vulgari nawanzij ~~XIV~~ ~~AKH. V, 228.~~

gl. 170ctawek c. 1420 AKH V 228

mel manus inspicientes

dos' Lab. 34

br. JA XV 317

~~Nawary~~ Nawary

Idem

Nawary facientes et facere permittentes // 1434 // R. xxiv, 357.

~~Nawary = amuletis // Br. R. xxiv, 383.~~

XV med

Nawaz

sortilegi vel czarownycze, cuglarze, guszlinczy  
iniciatores vel czarownok's nyczy, qui sortile-  
gis vel nawazow utuntur

1433-4 SprJNW V 6

Навоз - appensum

Бодрец прето jako знамыѣ w рѣчехъ твоихъ а jako навѣщъ  
нечекакы мѣдны стимѣ (!) окупма БК Ст. 13, 16.

Quia appensum quid ob recordationem  
et inter oculos tuos

[пѣнисте завѣщане . топ. 1]

[идѣно w записаного . Вупѣ]

4058



Nawęz

nawęzy - pictoriolis

(~~nawęzy<sup>f</sup> = amulet por. r. Haysz~~)

ok. c 1455 JA.14.494.

638

~~ALPHABETICALLY BY DATE~~

~~ok. n. 1455~~

Stawka.

Kraków mawazom

Sortilegnis

g. 1462. r. xxv, 270.  
1462

ΝΑΜΟΣ  
Namos?

βζ . yako nāvōōz

ολ : yako nava2

κνι : idro w rasiēnōnēgo

Appensum

nāvōōz

βα - nāvōōki

αβκγ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

ναρ. kab.: nāvyeschone

ent igitur quasi signum in manu tua et  
queri appensum quid ob recordationem inter oculos  
tuos

Ex 13, 16

Nawężnik

Nawężnik = caragus

ale: nawężacz v.

Nawężnicy = caragi, qui alligant caracteres vel  
evangelia vel passiones sanctorum // 2 xv // R. xxiv, 347.

id. 342

Ad caragos nawężnicy, qui  
alligant caracteres. Omnes enim hi  
et ipsorum sequaces velut infideles  
et apostate<sup>2</sup> condemnatur

ib. 342

Nawiac' cf. Obnawiac'

Nawiac' cf. Odnawiac'

Kawrac' cf. Ponawrac'

Nawiac' cf. Wznawiac'



Nawiazac - ligare

~~gody lud~~

Wzrowy mōdky... a nawyprawcy w plance, wkladcy  
sōō na swoge pleyry BZ Ek. 12, 34.

ligans in pallis

4080

Wuj zactis 2000

• Nawidzenie przeniesione pod Widzenie

(holci, mistrei)  
Nawidrieć

Spinkę nawidre a cynię ją matką

Rom. 47.

37 11 key 2218

Rom 47

2 xx 4 357

Nawładzieć

przykład z R XXII 357 przeniesiony z po-  
lecenia Profesora pod  
nienawidzieć

Nawidzić cf. Nienawidzić

## Nawiedzacz

Mynystrovye... thego braczthva... mayą  
navyedzaczovy (vistatori)... povyedaczy,  
aby... vystapy zkaral

1484 Reg '23

# Stawiedkach - visitator

ma przykazania <sup>boze</sup> ... chowaci...

...  
a to przesłuchanie (jestlyby ketho=  
<ma>  
nymi wystąpił ... doszłiści wykonywany  
a to gdy badany od powierdzachon  
albo też narzadzachon narolal (!) y ka=  
ran podług gych wolej ✓ (no zewolen)

Reg. 1484 Ref. IV 707

✓ cum interpellatus ad visitatoris extiterit voluntate

Stawiedzax. visitator

Bravya...

St. mayax myexi visitatora,  
naroyedz aesa kaplana

1484 <sup>Reg.</sup> 11 421

(visitatorem habent sacerdotem)



Nawiedzacz

(n. inżynier)

także ma być wydany y powydzkan przez

II [ministry] nektoza, bracia, visitatorowy (visitator)  
albo nawiedzaczowy

1484 Reg. 723

[ministry] pełne'loru v zhopimé

odwiedzenia

pract. 2. y. v

1. Nawiedzeć = visitare

Czto jest to? Syn odwiedzić, iść go odwiedzić?

Jl. 8, 5 (quid est ... folius hominis, quoniam vititas  
ecce?/.

vin. Def

Czto jest odwiedz, in zi pomnito, albo

hjel idem

odwiedzić, przyjechać do k., a part. poas. est. f. pl. m. ✓  
nawiedzić kogo, czego

Nawiedzać - visitare 1. ~

Urządnicy ot ludzi. Vna targy myastk yego  
nawiedzaynerich.. targowego braacz nye mayan  
Sub. 112

V xanzqntu marowesstich

ad fora civitatum. marum visitentibus

<sup>schiedner</sup>  
1. nawiedzać

inf. v

Brudziej byadi zalowanije ... zalezi  
w syedmyj wozimekch mylossyerdzija:  
1 ... chorego nawyjedzacz

$\frac{1}{2}$  XV R. XXII, 240.

XV med.

1 laeznego nalezowier ...,

odwiedzić, czy mieć pomoc

praei. 2. y. v

1.

Nawiedzić

Gospodnie, genze na pomoc człowieka ro-  
dzaja mybyeszk~~o~~ pospolu y zensko~~o~~ czasz swia-  
ta nobiferego nawiedzasz... MW. 134 b.

podepsi myz myloszywie

<sup>odvislosti</sup>  
Stamediac - visitare

anf.

v

1.  
Iste magis myecny pyhoschy  
pny\* brackie myemochnych y ten  
pny syostrech, a yako ye magis xdro-  
bi maryedkacki 1484 Papil. <sup>Reg.</sup> 719

de cure et visitatione fuerunt et rororum infirmen-  
cium

\* kel pod brat

odwiedzić z przyniesioną pomocą

1.

inf. v

Nawiedzać

o nawiedzonych matko, ...

Racymy w moich matkach nawiedzać  
y nawiedzać Naw. 7/4.

o z obywateli między mi

odwiedzić

1. Nawiedzać = visita

kwart. 3. pl. m.

Pytania, żeby czy nawiedzały klammy czy  
albo spytmany.  $\frac{\pi}{2}$  XV R. T. XVI III.

XV p. pat.



odwiedzenie -

1. Nawiedrac' - revisitare <sup>-es nawiedzesz V</sup> <sup>pract. 2. y. n.</sup>

quod tam raro nos revisitas  
yzes ~~nasz~~ mycerasto nawyedral.

ex. IV. Pr. Fil. III 179.

XV ex.

quod erito hui

odjedź  
Nawiedzać

1.~

prac. 3. y. f. ✓

Swyathe myesczca nawyedzala  
Małpia a tham plakala  
ca 1500 spr JNW V 12

nawiednei'

Przeto chodzil (x. Tobian) na wracliu  
dren nawyedraipor wnitki ti, gin  
45 iperstoye hily

Pr Tob 1, 15

pergebat ego ad omnes, qui erant in  
captivitate

pyfzner' v sch uberevnie

print. prod. ser. adli.  
m. yf. m.

2.

nawiedrei'

Boer ya zeon pan bog twoy, moorn  
moruyezel nawyedraydery stowor  
myeprawosery ne syni  
(vintaus inquntaten petun in filios)

Bt 2x 20,5

odviedrai v seber drakoli

3. Stariedrac = visitare

by meriedred

condit.

3. y. m.

it unclor nye chexemy, by the H gromadze:

nye narvedral, also tex boyendral

kthony laqyk 1484 <sup>Reg.</sup> IV 721/2

volurus kendem vorpogochioner huirruschi

re deiso vnteri

schiedne v setel konholi  
Hawiedka

waes: 3. 2f. <sup>v</sup>

3.

Sny nyst noye ... jarne vynu ...  
brackskye ... maya navyedkaxoy,  
ktony tjo bracktwo navyedka  
povyedaxy 1484 Profit. <sup>Req. -</sup> 14 723

ministri vno manifestes futum et vno  
culpas vntatoris / denuntiant puniendas

# Nawiedzać

Pierwszego lata trzeciego wieka dnia  
porysili trzej królowie nawiedzając ją  
~~trzeciyma die primum anni~~ Rom. 203.

Nawiedraci - visitare

Nawyedzi li qe rana, yasto y qime ludzi pospolicze  
obikla iest nawyedacz (!), nye postal iest myz pan  
BZ Num. 16, 29. Chodzi... nawyedrayfer, wrotki  
ib. Job. 1, 15. Ya qesm pan bog... nawyedrayfery oterow  
nyeprawowory na syni (visitans iniquitatem patrum  
su filios) ib. Ek. 20, 5.

666 12  
104 a 8

4002



presnes pdr.  
1. v. milibus,

file juan.  
3. q.

Nawiedzai

Nawiedzai (incolit) // 1466 // R. XXII, 14.

Te, (sc. milvum) cogit esse pium timor, te  
pena fidelem, hic timor, hec pietas cum  
necesera venit, qui maculat vitam mundas  
cur incolit, gl. quare inhabitat, nawiedzai,  
aras, quem sua facta premunt cur aliena  
leuant

(u Ezopa XI bajka)

leg. uicob milibus, uicob hanc ciuitatem  
milibus uicob milibus  
Jozan: uicob milibus, uicob milibus

Naviedchanie - frequentia

Fuge hominum frequentias -  
ludské naviedchanie

1444 MPRY. II, 323.

erent. \*

clen. frequentabís ('vostianie, uste naviedchanie')

(odniedhanie, odniedniny)

Stawiedkanie = visitatio

Права ... маях не х чах аси  
2 поумосеху ко навчедхануо  
копюлххемо ма мекхоне мусех:  
ехе 1484 <sup>Reg.</sup> ~~Рабт.~~ II 721

Vred visitationem

(odwiedzenie)

Stawiedzenie. visitatio

✓

A nawiedzanie tego bractwa  
ma byci jednacez rok v

Req. 1484 Refid. 14 722

V huiusmodi visitationis officium semel exerceatur  
in anno

~~g j k l m n o p q r s t u v w x y z~~

Wiedzenia (wspieranie na wiarę) Stawienie  
pamięć (wspieranie na wiarę) 15 11 2

→ gdyz weszele przez † zbawczyela szwego Je † szusza

5 6 4 3 8 13 7  
mylego nawedze † nye myala, kthoresz † przed them, oyczom

12 9  
sz † wyathem przepowyeda † la

Complethna y ostatheerna gadryna, Inno  
szwaga the myalen weszele

~~704~~

M. W. 103. a.

obřevně dohraduenie hrpō  
přylie v ichu obřevně, dohraduenie (hrpō) <sup>schl. 10</sup> ad. 11.

Nawiedzenie = vitilatio

Vonist ku nawiedzeniu wsciles poganstwo, Fl. 58, 6  
(intende ad vitilandas omnes gentes).

zic. dnt | ne slubny woren, gin vrinpō  
lichotō

Budy: obřevně nariedit mythie nerody

leop. idem jil Pl

lych: ndaj iz, ne nariedenie vnsh vorodā; ne  
mij, litoēi ned vythliti, litoē, broj, niepuna?

Parabola: nariedenie psychochi v rōznu znenem  
(luceri)

## Nawiedzenie

eo quod non cognoveris tempore nawiedzenia visitacionis tue

XV med. Gł. Wroc 68v

in. do Rom 448

Inu 29. 403 ; idem Rudy ; idem Leop.

Nowiedzenie

9.7.<sup>v</sup>

glorificent demum

in die visitacionis, w obren

nawije obrenija

ut in eo quod delectantur

de vobis... ex omnibus operibus vos considerantes. §

$1\frac{1}{2}$ ,  $1\frac{1}{4}$ ,  $1\frac{1}{2}$   $\overline{\text{XV}}$  w.

$\overline{\text{XV}}$  med.

I Oct 2, 12

oboro vos retinere vos a comitibus desideris

idem Rudzy, Leon. D



quippie (Bazy u dnu zdu oteternego)  
Nawiedzenie

8. 8.

exaltet in tempore powijszyl w erasy  
visitacionis nawiedzenia [dnia  
szednego bez wiecuna v  
bulgarie]

1, 94, 1/2 XV w.

XV w. med.

berisidni, humilidni <sup>(ni)</sup> potenti manu dei,  
ut vos exaltet in tempore visitacionis  
(I Pet 5, 6)

idem Budy, Leon. 8

<sup>uępa</sup>  
nawiedzenie <sup>uępa</sup> z uępa  
w. y. | i. x. <sup>uępa</sup>  
wytkanie i, rebusie i; kupa (uępa) z kupa (uępa)

## Nawiedzenie -

W ory<sup>g</sup> wskazywał doch swyady nawiedzeniem  
boswa sz orlowecrensthem, gdy iesz kroka an.  
gyelskiego w swogym zywocie ... nosyla Now. 53.

Thwoye myloszne nawiedzenie thabo nakarmy  
szywore moze, abych naid cya nye powola  
zadney szlokkoscy: 157.

o tizie saniechenia wliet

p. 7. v

• Nawiedzenie - visitatio

→ Mydzi octawamy Nawiedzenia panni Maryi...<sup>14</sup>  
→ ustawami Jul. 100.

lyatka wozege tixyener artysta ryodmiej  
w pomyedryalek S

Λ mi Jan... xener marowensky... S

(visitatiois chariae nigris)

Stawiedzenie o tizie niedzenie icho

v. y.

Day, charis nawyedhenyo, namo  
gnyath rohen 1471 Opil. XII 1444.

(pro rorey)

lyshob

bol lirat

Nawiedzenie = visitatio

A jako... wirat greszne miasto Jerusalem  
i plakat nad nim rekac: ... nie ostawiaj  
w tobie kamienia na kamieniu tego dnia,  
iż<sup>x/</sup> nie poznato czasu nawiedzenia swego  
[eo quod non cognoveris tempus visitationis  
suae] Rom. 448.

Wawiedzenie of. Wawiedzienic

'doviedzenie'! słowo dźwięk  
półkolumny **Wiedzenie**  
naprowadzenie  
~~na redzenie, a.~~

quindie fil. &  
a. w.

nowy edygeny induccio

PrFil.V, 32.

~~XVI N 3. gram~~

XV p. w.

Pr. iv. st. p. str 32

Brückner Prfil 5 32 w XV

chop. uidekto mebele 'doviedzenie'  
wytakio n'viedzenie  
n'viedzenie lobbie 'plaza'

134<sup>o</sup>

7.

Stamps (60) - 11

X. Poprednie glava: de niki hili persone-  
dere dey mi sa porem..., (next page)



neriedzenie, odniedzenie, odniedni, <sup>o, przyjaciel. f. v</sup>  
nawiedzenie (do bogi)

m: polska

~~Trzeci było to wesele,~~  
od trzech krolow nawiedzenie

2. pot. XV S. J. I, 147.

XV p. pot.

ben kandelab  
grybi? / ~~medolne - 1842, 1843, 1844~~  
objzi, ajameri, uierolin

Wawickic, meet. 3. y. f.

quem flamma celestis  
gracie occupavit opan-  
thala naroyedyla

pol. XV, R. XXV, 157. XV med.

~~Brückner Kaz 3~~

~~Rozpr. 25, str. 137~~

~~Petz. 1. 47. p. 230. 1417~~

polowa w XV

podzieleni  
absolute

ly uveriedit

condit. 3. <sup>v</sup>  
m.

Nawiedzic

Do Najzajreth poselstwo \* sradzilo wynebostwo, by Gabriel  
nawiedzyl; dyeruzny poselstwo sradzyl R. XIX, 51.

XV p. port.

~~a b c d e f g h i j k l m n o p r s t u w z z z z~~

~~odwiedzin, obdaruzy~~

impes. 2. r.

Nawiedzić czyni

~~Przydruy k nam szwyantny duozge~~

4. Nawyedz nasz darem ducha szwyantego

A. XXV, 286.

~~A wozycszy wszolkyego szynathnyego~~

XV p. post.

~~Br. Dr zab jez pol Rpr t 25~~

~~s 236 Psu. Przydrick nam sv. Dusza~~

~~Stozgokruski XV~~

Podzielní, přizpí do křesí v arzu infer.  
křesí v arzu  
průběh  
naučední  
naučední ve zbarvení  
(naučední)

ponny naas, gopedue, w dohodovstuge  
hoda třege, naučedry naas ve zbarveny  
křesena (vite nos in valutaní tře)  
Pl 105,4, m. Prb

nenobulí: přizbedí nem ve pomos ufericajje nes  
z utrapienie menego

2.

starotis, wiedziona 'stey' part. part. pers.  
n. y. f.

wawiedrii

Wrota ry<sup>1</sup>, drewki moabyckie z  
odidryta, to isnem starosy<sup>1</sup> na-  
wiedziona

Rz. Ruth 1, 12

iam enim secretate confecta sum  
Cyph: bon n<sup>5</sup> jini restanade

Wiedzieć

jest był wiedzieć

plg. 3. rz. m.

na słuchaniu

Wiedzieć

Ważne że miły gesty on wótego

haha tako bardzo miłował był,

I ycey gesty sy on był na słuchanie -

no jego myślenia nawiądył

En 1812

Viediedrii  
v celu puzpuzes

-ly naviedit

conditi.  
3. q. m.

naviedrii

te vorego zverra svego modlyz njo  
logu, rabi naviedit at v Israhele

BT Judith 4, 17

ut visitaret populum suum Israel



Podrzedni ly(n) bronusi

-ly nawiedni condit.  
3. y. m.

nawiedni

Allez hi tho ... naduqdre (leg. nadwis tre)

mitos(z) dre lone hilo, qdistric on sam

se fryzorki nebeski tyro le nemer

nawiedsil

In 181 a

przebiegi (z numerami?)

zwact. 3. ty. f.

Stawiedat. do kopy

→ do cyrow swyathy

stawiedat.

M.W. 85 b.

Anna swyatha ... samyerez podyawsy

klut berdo niejny, chyka yholojony

~~abcdefghijklmnoprsstuwz~~

nawiedzić (h) domus<sup>1</sup> puzyci<sup>1</sup> imper. 2. y.

ipsum regem salutemus dicentes  
Szedrow bandz, krolu angelsky,  
k nam nawyedz! w czele przyszly  
Tys itd (to do dolnego tekstu)

Brückner Kaz. Śr w. 3

Rozpr. Tom 25, str. 198. <sup>xv</sup> p. prot.

Pet. Łac I F №497

3030

28.01.1957  
№

condit!  
3. 9. 56

Навиедир <sup>агуні</sup> <sup>лы навиедир 3. 9. 56</sup>

~~задача~~ <sup>агуні</sup>

→ Бу уа бог плодеи навиедир

sim. XV p. pot. R XIX 56

(R. XXV, 211. 1453

Анна... шего не добре задача, 9

sim. XV p. pot. R XIX 56

zats' in', p'ys'i

by uvidel

konclit. 5. y.  
n.

↑  
Nawedric' unym'

Shes na bode zadala, by ya bog pladem nawedryl  
R. XIX, 56.

XV propost.

qu'niejine veropie Aze, co v R 25, 24 (2453)

Johnnie



vidēdus uō

hik navedit'

condit. 4. y. u.

uavedit'

uō

Tedney pravit isom od gospodna...

ahik vidna (&) volq hont, hik na-  
vednit corzol iego V

Fl 26, 8, in. Ph

V ut... videntem templum eius

Antoni (u d. Hieronima: ut... contemplet templum  
eius)

odriedni  
P-

meriedrijsi

praet. 3. y. m.

shawiedric

shawiedricis zemis y opazil ies ip

Fl 64, P, sin. Ab

Vinitenti terram et inebriasti eam



odriedni, puzhy' do hrozi  
pis

imper.

nawiedri'

wo!

nawiedi

Bone  $\rightarrow$  nawedr  $\sqrt{*}$  rinniro  $\rightarrow$   $\sqrt{(\text{ob}: \text{nawedry})}$

vinta vinen

Pl 78, 15

Bone cray, obrozy se, weszi s nehe z widr,  
z  $\rightarrow$   
lych ider

Antwle:

odwiedzić  
Nawiedzić

hospo!

- ommy nawiedziłi  
gwet. 1. pl. u.

|| gwet.

|| gwet.

z powadami <sup>(hospo)</sup> w... yszemi... nemocznego ne nawe-  
dziłi. in. ~~XV Wist. Lat. Nr 1299.~~

Spow 1.

- om nawedzil ib. 2, 3.

- m nawyedzyla ib. 4.

R 24, 80

odpędzić  
Kawiedzić  
f.

-om niewiedzić

W

znact. 1. y. m.

hopi

Kaip sie teze, izesm... nemoernego ne nauedzil.  
~~in. XV West. Kat. Sk 16 St.~~ Spow 2/3.

ynem... myemornego nye narzedzyl

hit w 1681 znact. - esm byt przed - em byt

shy i 149

48 JA 14 fot 634-5

1. R x x 14 80

6 fot. Kredit 28, 304-5

7. 17 14 631 8

hit

odwiedzić, przyjechać do krasa

przet. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

W. Kawiełtoz  
Kawiełtoz

Dawam suche suche wina... \*ychem  
nyemarsnego nyepawyzedzyla  
Spow 4.

Наведніе  
р. 2.

луга!

импер. 2 ч.

Ряди Марья, наведи Келыяна!

112 XV от К. V 434  
дизбор

XV in.

odwiedzić

zwaet. 3. y. f.

v.  
Nawiedzić

(dwójni)

Primus locus fuit thalamus, in quo locuta  
est (sc. Maria) cum angelo..., secunda (sc.  
domus) fuit domus Zacharie, in qua saluta-  
uit, gl. nawedzyla, Elizabeth

XV in. R XXIV 61

(rkp BJ nr 1619, karta 14v, czyt. FW)

Nawiedzic

mezt. 3. 7. 1. <sup>v</sup>

Nawiedzila = salutavit

in. XV, R. XXIV, 61.

Jay. nr. 1619 nar. p. Grodz K. 14

Por. Kas. s. w. I 8824.

XV in.

zpendis file

Rozpr. 22 str. 61 pocz. w. XV

172

~~Wydruk do kasy~~  
p. Nawięcki

Województwo

Proces. 3. y.

Pro wiody wydział, gdzie czorny sędzi,  
kasydy gy shiga nawięcki;

~~Arch. IV. 500, op. c. 1410~~

~~Stata~~ Stata w. 36

G. 1410 JA ~~1410~~ 500.



v sune dadeh

Waw, ind. 1.  
y

nawiedzić

Wujek

Nawy (e) dzϕ was a wzbudzϕ nad wam (i)

sl (o) wo me dobre (visitabo nos)

BZ Jer 29,10

Wujek idem

q. puzja, reč upovadrič  
kroži!

zvals. 3.4.

naviedrič

Wirdel gest droznen kossery Jozefowi  
s sobod... rekôr: naviedryer ves bogt winyess-  
myesseryc nye kossery me odôôô  
s sobod

BT Ex 13, 18

V (viritehit vos Deus; efferte ona mee hinc volis-  
um)

viritehit vos Deus

in der Apfel

Brady: espondrejer upomni ves Bôj  
(to zenu v den 50, 24) - v BT & lerb

1/

Pelladim : pod ix hult upredicenie teo, nent-  
di, ale jut meze, ie to to zemo meje, co v ber  
50, 24, folie : " Jref quon noil nyo' pod quyo'ff,  
aly zeheli jezo hohi do. hanaam, foly il Broj  
upredicni z Epyth "

Medicína  
Pamědník - visitare hrozí inf. v

byly zje mychtoem z travičy... pryzgodnylo  
rozmyemec... tedy)

↳ Gorymny skaf myemockmego  
naryednyosi 1484 Zapit. <sup>Kog.</sup> IV 719  
(visitare)

odwiedzić, przyjąć  
p.

luzów.

inf.

Nawiedzić -

Użyj

Mnie raczył takto przyjąć nawiedzić y  
w mojej ~~z~~ szycie zawyłać, Now. 144.

abych od wyjechał mnie było odstawione  
na wyjechany ujechał

odwiedzi

1891.2.25

W. Nawiedric

ros'

Dusze swyasty, xawythay k nam, smysly  
nashe nawyedry sam

II  $\frac{1}{2}$  XV R. XIII str. XXIV XV p. par.

u yf da' pronydzyl nalez k podzneni - i

meet. 3. p. n.

odwiedzić, przyjść  
p. Nawiedzić = visito

Visitavit nos oriens ex alto - nawyedyt  
nasz wschodzący z<sup>\*</sup>wyszcza (1) II 1/2 XV  
Lab. 522-3 XV p. part.

boncord.:

odwiedzić  
nawiedzić

luzo!

inf. <sup>v</sup>

→ Niemcewicza nawiedzić, magistra  
przyodział  
ex. XV 1409. Spr. I, 143. XV ex.

z reguły swyatcho Benedykta, które ma  
nawby o dobrych rezultatach: ...



odriedni  
p.

imper. 2. p. ✓

huzoi'

Nawiedzic'

ex. XV)

Nawiedz erlowyeka nyemvernego gl. xv, 580

brzydrey nazwego, nawyedr, przymy wlogyego,  
stkhupry yanthego, nawyedr erlowyeka nyz-  
mownego

ca 1500

odjedźcie, pójcie do mojej  
p. Nawiedzić brat

prez. 1. 1. 1. ✓

Mój myli apostoł, a ja rychło wasz  
nawiedzam, a moja matka obudza  
ca 1500 zł NW 13

H tam moja babczynka czeka, 9

odwiedni

W. Nawiedzic

lipiec

inf.

✓

Sobowyczele mylosczyvy... raczy mya.  
thechy nawiedzyc, gdy będrze dusza  
wychodzyc ca 1500 (pr)NW̄ 17

rodzielnie  
Nawiedzic

naniedzielski był

plg. 2. y. m.

Nawiedzic był  
Nawiedzic był (rotastki) p. xv. R. xvi, 327.

xv p. p.

Jerusalem sanctam rotastki, nawiedzicem był,  
climata mundi; pisos confutens, prodigia helia rare!

Trüchler: „naniedzielski, czy dobie romuniem helit? Słowo  
o tym nie wspomina, chyba z roku bycia w 1409 r.?”

George: rotari (unrollen) „greges circumque infregre ro-  
tentur

duer. roto (roue, velo, obierem me luterat lute), idem fang.

lancast. &

(ped lanciael spandiu, czy gl.?)

x.

rodziedni

№ Кавіедзіе.

Розіем  
меріедроне

перт. праец. пен.  
н.ч.б.

всхынавы

Тэўка Розіем марыедзіе

прыгала кралеўска

R. XXV. 210. 1453



Nawiedzié ber krontelnd

inf. v

odzierzicz

den 2 hulpet,

Nawodzierz = invisere (quamff. i. e. terram Domi.

nus Deus tuus semper invisit, s. l. b. &

vis. l. b.: invisere id est possidere odryoseu  
Deut 11, 12 .

quam (x. kram)

Domibus Deus tuus 1471

MPKJ. V. 28

semper invisit (Deut 11, 12) et oculi illius in ea sunt et  
principis anni usque ad finem eius

Bt: & nordrogn

lyel idem

degn.

~~Deut. XI~~

Y. terra erim, ad quam ingredis possidendam



odwiedzi

v. Nawiedzić bez wrotelend.

inf

Nawiedzić & inwisere (1471)

MFEJ.V:45

3: nawyedracc inwisere

IV Reg 8, 28: porro belchies filius Toram rex Jude de-  
mendit inwisere Toram, filium belch i Ternehel, quia  
aegrotabat illi

clm: inwisere, -ere nawiedziem (alys... was nawiedzi... proz)

3+  
Nyzel i idel

Budy:  
Leop.:

IV Reg. VIII

Kuch: i

v. Nawiedzi' odiedzi  
'wiegnosi', dzydzzi (drowo)

part. 3. y. u. v

~~XXIII~~  
~~XXIII~~

Nawiedzit = ~~inviserit~~ (inwiserit)

ipithu behozies filius Jorani rex Jude descendit ut  
inwiserit Jorani filium schab in Jezzebel agro-  
tantem

II ar 22, 61471

MPKJ: V 50

cor. lnt. invisit nawyedrzt

~~XXIII~~

podane plus xviii

lyel idem

IIP ar. XXII

rodziedin',      nawiedin' jes'  
 m.      robitkadyzi'      absolute

nawiedsin'

Skusil ies serce moie y nawiedsil (wini kerti)  
 ies w nowy, ognem ies me poturwil

Pl 16, 4, sin. Plu

Przebieg: „nawiedin', est to serce, ro robitkadyzi”

idem tytel (tei absolute - po qumwilem)

dotkający  
m. Chawiedzić uzym'

juet. 3. 7. 11.

Ten od nich <sup>uzym' uzym'</sup> zjednoczony jest,

~~wyca~~ wyrosł był,  
zsch zj z tym bog' nawzedrył.

Aleksy W. 137

'ulherer' hogs' ayun', dellerer' ayun'

2. m.

prival. 3. q. ✓

naviedrii' hogs' ayun'

Legyupli popolitō, smyevorō, hordelō  
re navyedr (i) liVge rana, yan to  
y zine hōdri popolitine obilke iert  
navyedrser, nye postal iert myž par

177 den 16, 28

si conuete hominum morte interierint  
et iustitaverit eos plaga, qua et ceteri  
vincti solent, non misit me Deus  
Hōn. : navostien' hyl : meniedi

dotkniesz! (ulyszes!)  
n. Nawiedz  
magnus! magnus!

fruct. 1. y. ✓

Nawiedz wasz mażoz madra y  
szuchoszya (visitabo vos velociter  
in egestate et ardore, sero 26, 16)

XI p. post. Katuzin 287

Denine:

zeiaet. <sup>v</sup>  
n. Nawiedzić <sup>naviedron jest</sup> pert. paet. per<sup>v</sup>  
<sup>od kęzi' enui</sup> n. y. n.

Exloxyon <sup>salto</sup> & nawyedryon jest oth  
boga sznamyenytha nyemocra -

depositus est a deo notabili infirmitate

Pr. Fil. V, 30.

XV p. pert.

<sup>m.</sup> pejsat.

juah. 1. 2f.

na hosi

hawiedrii

buwa ia nawyedrii na hameyana  
(rent, venter hui)

Bt Jer 28, 32

huc ego vinitabo super bemeian ... et super  
semen eius

huc idem



'nawiedzić'

haga' v agni'

przes. ind. 1-y.

nawiedzić

Nawiedz $\phi$  was rychlo w gor $\phi$ czosci y  
nyedostaczce (visitabo vos in eges-  
tate et ardore)

BZ Lev 26,16

Wujek idem

Kilmer's

Jan. 1, 1914.

Wawiedzić

hopi v rugui

Wawedzić w mette lichoti zich

(Pl: nawyedzić w myetlye zloxer zich)

Witko in wige iniquitates  
eomni

Pl 88, 32, an. Pl

Antoni: „wawiedzić, shewel”

odriedni, pyppi zdie' inf. V  
Vist' moie: v celu dokonania kontroli, inspekciji  
Nawiedzic - visitare

→ Naam sja przigodzi nyekthova tyektho zeem  
nawiedzyci Sub. 24.

ostanymni..., you zdi S

v... chuseeni, ali sandraa y godsandek  
they zeemye... na dwooze nareem vasi  
myety sandria

Oried O (veiny telit, odporiadajny, deunie)

odporiedniha der. O, polkri telit neony

nawiedzić pufy  
~~W. W. W.~~  
m. pod nawiedzi wi prae. l. 2. ✓

Kiedy nawiedza ma szkoła,  
bandytem łacz w gardło ~~smołą~~

MPKJ. I. 187, w 198.  
~~P. O. W. 195~~

zamyśli, że ten profus był pod nawiedzi

'prounce' is 2 hours, 'upodiv', 'pofodiv' is 7)

ber kontelent

# Nawiedzic

obviandum (pro obviandum)

Ad obviandum<sup>6</sup> Christo in hoc Adventu duo

\*nawediz<sup>7</sup>

debent corda fidelium ad hoc avisare

XV med. Gł Wroc 99r

clien. avisare, forgen

ad obviandum avisare - upi' ne pucit

350 19 10 10

der. shed. ariso 1. veradentai, prestegai, uprednei  
vagner; 2. vorderi vai; 3. adore 'oberai'; ii 'uoni'  
2 kims' pounterai; uprednei, 2. domagai vai;  
3. poverai

Nawiedzić (manuscr. Wien)  
składowe, bez kwiatów

praet. 3. pl. ✓

Doradzily nawyedzily - inductis

147MPKJ v 134

B: doradzily, nawyedly permasis turbis

[Act 14, 18]

super venerunt autem quidem ab Antiochia  
et Iconio Iudaei, et permasis turbis lapiden-  
tesque Paulum, traxerunt extra civitatem, existi-  
mantes eum motum esse

v fonsel praet. 3. pl. (be wodwojn)  
(telne denine pod doradzic)

x

odwiedzić

jest odwiedzić

prest. 3. 4. 11.

Nawiedzić = visitare

|| konsult.  
3. 4. 11.

Geberz 94 au bit aa skaucens gegs skymotha  
nawiedzył Gn. 184, a. Gdibice on... k uowu  
nawiedzył Gn. 184, a.

(zpendrowe + indelnie)



Nawieddic = vitiane

Nawedz w metle lichotigich Fl. 88, 32 (vitalis in vinga  
iniquitates eorum). Nawedy naas we zboweny twogem  
Fl. 105, 4 (vita nos in salubari sus). Nawedz winniero (!)  
fp Fl. 19, 15 (vita vineam icham). Skust ior serce  
moie y nawedzil ior w noz Fl. 16, 4 (vitalis). Nawe  
dzil ior = zemq Fl. 64, 9 (vitalis). Bich nawedzil  
coserol iego Fl. 26, 8 (ut videtur templum eius).

Nawiedzic - visitare  
[N]awy[e]dzic was a wzbrudz nad wam[y] sl[ow]o me [Jer. 29, 10]

Nawiedzic was bog [Jer. 13, 19]. Modly 48 boze,  
abi nawiedzic Izrahelske ib. Judith 4, 17. Inrews  
staroszy nawiedzona ib. Ruth 1, 12.

(visitatio super)

Owa ia nawiedzic na Gemeyas 29 meelamyt-  
ib. Jer. 29, 32

4063

Nawiedzić = visito

Byłem niemocem, a wyście mię nawie-  
dzili [infirmus (eram), et visitastis me] Rom.

491.

(upředně?) , popředně krajů a úmysl, ulice <sup>lyso</sup> přet. přest. přer.  
Nawiedric = praevenio m. pl. m.  
'uliegnit'?

breuenti - nawyedzeny.  $\frac{1}{2}$  XV Lab. 52B.

XV med.

prevenio : 1. 'upředně', popředně, iii. 'před  
lunis'; 2. 'izhoshin' na 'prein'

chren. 1. 'přes' prevenio 'upředněm'

moie z kuenie na hiehranor, yj moie o sportel, htoje  
'uliepta' chrenie

Nawiedzienie cf. Nawiedzenie

Nawieliki

Naschi roka <sup>oet</sup> & nawyelika - vasta 1471 ~~†~~  
 Npkj V, 25.

om. lub.

utinam mortui essemus in Aegypto  
 et in hac vasta solitudine utinam  
 pereamus

om. 14, 3

Wawietzchni  
Nawiruchny - sublimis

(supplicat te rogamus...)

Boże kochany dary prosiemy  
proszymamże anioła twego na najwyższ  
ny ołtarz twój (Deus in te haec

~~12 XV ANPRU. II 315.~~

perferri per manus sancti angeli tui in  
sublime altare tuum)

na wysokosci <sup>oltona</sup> 3 & III, VI 1426 ~~1426~~ 315  
na wysokosci 5 V  
na wysokocy 8 VIII ołtarz

I, II, VII, IX, X

Nawierzchni

Nawierzchni = superior

Brodę miał... silno nadobną ... a na:  
wierzchnia warga takiej była obrostła  
okrą [g] to [et labium superius semicir-  
culatum] Rozu. 152



Nawiesic

Nawiesic = αυτοπιστων

~~Nawiosz~~

wt- jako co reinernege

ot- jako manaz

~~MPKJ. VII 16,~~

lub: nawiosz

1471 MPKJ. VII 16

Pr: jako nawiosz

ent igitur quasi signum in manu tua  
et quasi appensum quid ob recordatio-

Ex 13, 16 nem inter oculos tuos

Ex. XIII

Nawieci = dirigere  
gospodare, ...

Nawieci mefna staz prawy Fl. 26, 17 (dirige me)

him, Put

✓ dirige me

Nawieć

~~tr~~ ed. in.

\* Nawoyd = reduxit // R. XIII, 281.

mikr. trudno czytelną

Навијеи - reducere y pomogy Ysayas  
pane, y

(Наводчен пан по тих рѣчехъ, гымыр иѣр  
бил вступыл на орлоисъ РѢ 18 Рег. 20, 11.

V reduxit

4006

Nawieści - docere

Nawycodlesz go na twój głowę, Bz Jer. 13, 21 (Prof. 4, 300)

(docuisti eos ad verum te)

~~225 b 7~~

~~265 a 8~~

Jer 13, 21

4065

Nawiesi - suscitare

Nawiesi dom bori we sstaw pyrwia Jezingly abi  
kewnye stal BZ II par. 24, 13.

suscitaverunt domum domini

4004

Nawieści

k. 60v

Persuasis id est per suggestionem inductis

✓ doradzili nawyedly - ~~Persuasis~~ (turbis) B.

~~MPKJ~~ 134

war. kal.: doradzily nawyedily

Supervenerunt autem quidam ab Antiochia  
et Iconis Judaei et, persuasis turbis, lapideu-  
tesque Paulum traxerunt extra civitatem

Act 14, 18

Nawieci = tendere, intendere y nagotował ie

Łęczyko swe nawoził ioch Fl. 7, 13 (arceum tetendit).

~~Grzebyk nawoził łęczyko (!) swe Fl. 20, 14~~  
~~(początek intencjonalnie arceum seuom).~~

26, 17  
2, 13

Int: napyżł

tetendit



Kawieć

Meu wyphi sō przeszny, nawedli  
\* locziszczce swoje

Fl 36, 14

intendant

Int: na wyphi

nawieść - ~~podjąć~~, ~~osukać~~

Jesus po tym osadzon, pylath jego szadził,  
od zydow jesth nawyedzon, a w tym pylath  
sgrzeszył

ex. XV S K J I 145

Nawiszczy v. Wigorza Wielki

~~Nawiszczy v. Wigorza~~

Nawiejszy v. ~~Wielki~~ Wielki

Nawiezacz

caragi - nawazacze, qui alligant  
caracteres...

$\bar{x}v$  MPK  $\bar{y}v$  140

ex.

V. Nawiezacz

Nawiezacz = caragus

v. Nawyzaacz

Nawyzaacz = caragi ~~1474~~ R. XLIV, 875.

57 p. post.

v. Nawyza, nawyziak

(cos o gustoch, wchinszech. b.)

fot.  $\phi$

brano b. Augustin ... k. po 355 z

ubr. 24  $\phi$

NAWIĘZACZ  
Nawięzacz - cartagius

v. Nawięzacz

scribi stanthogustriery, qui in  
locis vel rebus sacris, vel cartagi na-  
więzacz [C.O.] cartarum vel literarum

XV. str. 180 et p. XV 561 OF III 565

1) Pr. w. nawęzacz Kährsager aus dem Ein-  
gerreiden. 2) ntar męwylly. (Erl).

X/ nawęzacz a nie nawięzacz

(nawęz = наоузѣ = amulet) Pricku, Am, XV, 561  
formalnie: nawięzacz, ho to przedziwne ad newsonika nawęz  
ERZEPKI SZCZĄTKI lew ad crown. nawięzacz

(Glossy) str. 10

180

XV. w. I

64

Navios of Nawqz  
Navios of Nawiesic



Nawiszchni of Nawierzchni

crinit, pendra  
Nawisio - inodientia

By 150/54  
(repl. sup. hancie)

v

Inodiencia/ fraterne caritatis -  
martyrologio bratowego schescha

~~##~~ XV CNRY. II, 512.

p. m. ~ pseudopodolnie bohemica

V (corruptum pro invidiencie)

fructu p... ..

Yorga ♂	Linde ♂
chen. ♂	Dr. Lenge ♂
BB ♂	Seage ♂

Нантасаны  
~~Навеллас~~

~~Навлечаны~~

pro... duabus uctis, una  
wlpina, elia,

---

Nigra mstra nawlczana 1496, Sp. II, No 4459.

Nawodny ct. Staroniewodna

Nawodzie

Nawodni = inspirati ~~str. XV~~

R. XXIV, 70.

~~Jag. nr. 1619 nac. k. Groh k. 322~~

Pr. Kar. św. I 33.

Rozpr. 24 str. 70 pocz. w. XV

185

u. 322

nawodzić

Źli chca bicz tim, exim sa, a dobrzi  
y verinty y mowa sle nawodza,  
bi dobrimi bili

XV, R. XVII, 246.

med.

Wsp. aut. un. polsk. ...  
określenie

# Nawodzie

Beati misericordes, quoniām ipsi misericordiam  
nawodzeni  
consequentur V

Volat 5, 7

XV med. Głw noc 89v

Nowojka -

Thy wszechmogący gospodarz, ya, Nowojka,  
proszę czybyś Now. III.



Nawoszczyć 'cerare'

cerare id<sup>est</sup> cum cera replere, nawoszczyć

c. 1500 Ex. Stow 50

Навој = peltica fullovis

pelticam fullovis

Сын нубам

Навој ат. Старице Скарској № 2 XV R. XXIV, 375

XV

- p. m.

Nawoj

nawoj \* *liccatorium*

1437 \ Wisl. №228. s. 87

547

KATAL REKOP. Bibl. Jag  
№ 228 Isnàcensis, r 1437

Nawoj

nawoj<sup>x</sup> lunatorium

1437 // Wisł. №228. 5.87

528

KATAL ~~REKOP.~~ Bibl, Jag

№ 228 Isnacensis. r 1437

Nawoj-liciatorium

Myal kopye jako tkaczsky nawoy BZ I Par. 11, 23.

242/66

252/623

ut liciatorium texentium

4070

Nowoj

David ... zabył... brota folyzata fethrey -  
shego. " zagon kopyist dzeno hito icho  
nowoy dzenow

72 1 100 20, 5

Quasi licitatorum tentium

Nawoj

Jak nawoj = fruct <sup>is</sup> licitatorum texentium

sm. lub.

1471

MPKJ 137

hastile eorum hastae eius erant quasi  
licitatorum texentium

I Reg 17, 7

~~I Reg. XVII~~

Nawoj

nawoj- tinctorium

~~Arch. IV. 174. e. 1455.~~

c. 1455. JA. 14. 494.



Narvoj

#

Tunc unus ex phariseis iratus <sup>perticam</sup> ~~perticam~~ (sic pro  
~~perticam~~) videlicet Narvoj fullonis erri-  
piens et dedit solum magnum ad caput  
eius (sc. scli Jacobi)... ~~Ex. 1. 145.~~

XV p. post.

(# 1/2 XV) Ex 145

1) narvoj zapewne natek wymowy pmer farbiernia  
(Kwapki: praux, nybulaw, walhara) do farbo-  
wania materji. U mgeryck. pertica = dluga  
palica albo rorga. Skarga, (Dziw. tr. Jaruba) thoma-  
erz pertica fullonis pmer tej farbierni stony  
farby mernaje (Ert.)

Nawoj 'licium'

licium, navy

c. 1500 Erz. How 50

Nawoj

liciatorium, crotnek ul. navy ul. plocha,

c. 1500 Erz. ~~Staw~~ 50

~~St~~ + +  
nawoj, nawoja

nawoj licium PrFil.V, 28.

~~Bibl. gt. warsz. Ab<sup>2</sup><sub>17</sub> mamot. 1431.~~

~~Pr. sr. st. p. str. 28.~~

~~Formed~~

~~Brückner Prfil 5, 28 r 1431~~

1092

manuscript list

<sup>200b.</sup>  
Nawoje = an. *Coregonus* sp.  
nawoge = murena

Rost. n. 1400.

(1472)

*Coregonus* sp.

ryba z rodu jęzbieli

Bochen I 269-70

ROST. Symb r. 1472

1400

Nawraaci a conuertere

Бодре молвие (м. бог)  
покою в люд стог... 4

Wt ty, give se nawraaci q ka syerem Fl. 84, 9

(in eos, qui conuertuntur ad cor. sim. Pm

~~Nawraaci (no: nawraaci) se ka g...  
w... cr... seme Fl. 21, 29 (conuertentur  
ad dominum, uniuersi fines terrae)~~

Navracaei

Navracraigera = convertiva || 1486 || R. xxiii, 276.

*Wierzbowa i jej...*

## Nawracać

Sola (gl. vnica encia) enim encium sui gaudet noticia, gl. inteligencia, cognicione, que sunt in seipsa per sapienciam nonuersiua, gl. reuersiua, nawraczaiącza

2251

57

(BJ rkp ~~1619~~, karta ~~314~~)

(bajka de aquila et sole)



Nawracać:

Jhus...

(Apostoły szelral, kihorsy po szuryeczye  
kazaly a pogany nawraczaly  
ca 1500 Spr<sup>o</sup> NWV 12

---

Nawracai sig

Wielislaw ne bral Bogu phalorra plota szeszKroc  
nawraczayq szq 1417 Czs. 179.

Навараи' т'г

7  
наком 49 не полостъ Павловичъ Лебав  
Самос<sup>п</sup>от по историческимъ навараиан  
вше 1918 1426 Кн. № II нр. 2143.

Nawracaj się - reverti

Jest pan przikazał wam, aby nikakieg wypercy tópsz  
drogę syf nye nawracali Bz deut. 17, 16.

12,6 1/13

ut nequapnem amplus... revert  
tamini

45

Nawrabic

1577. Volo istam summam conspicere,  
multos scopulos signasti alias  
nawrambyles...

1435 Pozn nr 1577

Nawrócenie - reuversio

Aggei y. Zacharie (alleluia  
reuerſionis Aggaei et Za-  
chariae)

All[eluija] nawróczenia ſuf. III, arg. Głowa p[ost]ędy  
o nawróczeniu poganow 125, arg.

Nawrocenie = conversio

Adrowe nawroczenie [salubris conversio]  
AKR. XXII. 335.

YV P. pr.

## Nawrocenie

Crucenie o śmierci Herodowej a o nawro-  
ceniu Archelausowie w rydowską pieczę  
[de morte Herodis, et substitutione  
Archelai] Rom. ~~110~~ 110.



Nawrozenie = conversio  
(sc. brytyjsko jone)

Jego nawrozenie myslom i sposobom  
bylo bardzo mialo gn. 180, a.

Nawrocenie = conversio

gdi sta przemieni dusza greszą w swem  
nawroceńo przesz pocutę imia yeszere  
wynieć z granic

Mutata anima peccatrice in conversione  
per penitentiam egrediatur de pristina  
conversione, dimittenda peccata et pecca-  
torum circumstantiam uel angustiam.

ca 1461-67. Serm. 91. v.

Нантосение

Глос апостольскы о нантосенны  
поганов

Глос 125 ар.

~~#~~ Nawrocenie -

Cypry przeczymoscy od niego, czekajancz  
nawrocenya z tego Naw. 88.

Nawrocenie

Kristus... i lko w nim bylo, chcial dac  
rydom drogę ku nawroccniu Rom. 6:32.

Nawroenie - repetitio

Przeć w takim czasie nyczegoż się nie potęsił  
o tem nawroceni? Bk Jude. 11, 26.

174 g/5

Quare... nihil super hoc repetitio  
tentastis?

4072

Навсроцаіе

повііі

Богъ оцъ... мѣла рада въ <sup>2</sup>Своёмъ <sup>12</sup>братствѣ...  
о навсроченъе збавленъа ерловъецаго Навс. 52.

1186

Nawrocenie cf. Nienawrocenie



Neuroci

\* Ktoro<sup>e</sup>nto (se. ošlie) jedin bil

Balaam a denja neuroci / me.

skesk

Pr Num 22, 23

Vrednere

Neurotic

Chirurgia bōdre myevinnī z rōkai  
pomscirelonis, a neurozon bōdre  
sōdem do myasta

For Num 35, 25

reductus per sententiam in urbem

Neuroci:

A galin b'edre istasyon, nye nos-  
unozu sobye kony, o nye neuroci  
lidi do Egipta

Fr Dent 17, 16

nei seduct populum in Egiptam

Nawrocić - reducere

Przeżycie wola brata twego albo owczy błędnie,  
nie miniesz go, ale nawroci w brata twem Bz  
Deut. 22, 1. Nawroci (reduci) w pan na lodach  
do Egiptu 16. 28, 68. Nawroci w brata twem do miasta  
16. Num 35, 25.

V reducere

4074

Nawrocic

Nawrocic ciop<sup>1</sup> pan na lodzecz  
do Egipta.

Prz Bent 28, 68

reducet te

Nawroic - reuathere.

Ona wayka, iore bit nawroic Amarijas, abis nym nye  
gerorita ku polyerit, rosuly syq po myosuyech Bz. Par. 25, 13.

~~80a 5~~

~~93b 27~~

~~173a 26~~

~~68a 23~~

~~78b 11~~

~~216b 14.24~~

~~114b 15~~

~~43b 8~~

~~141b 3~~

~~151a 36~~

~~270a 1~~

~~129a 25~~

~~266b 14~~

~~46 27~~

~~21a 16~~

~~57b 16~~

~~321a 17~~

~~184a 13~~

V remiserat

4073

Навсроіі - revocare

Шегелы ге к тувы робочы навсроцыя Рк Justh 5, 11.

revocare

4075

Nawrocit

Abi zasyp nawrocit iacoba ku panu

byz Sz. 49,5

ut reducam

(Exp. abyu zis' pryznizjodl)

ut reducam



Nowrócie

Girare nawroczyc #. Artel 5

112

Stowa. Vas. pols. Cel.

Nawrocic'

x Girare nawroczyer. ~~ex. xv~~ Lab. 528.  
Ostrob

Nawroczé

Bandsie nawroczon = rep<sup>u</sup>ocabitur 1471,

lub.: bąndzie nawroczon reuocabitur

MPKJ.V.25

separetur septem diebus extra castra et  
postea reuocabitur~~XII, 14~~

Num. I+I 12, 14

k. 17 v

Nawrocic' kuy-rali je moss pence moad  
wrocic'?

Nawrocica = <sup>u</sup> ~~revocare~~ → m. lib.

1471

MPK.J.V:39

nunc autem, quia mortuus est, quare ie-  
iunem? nunquid potero revocare eum  
cupiens?

II Reg. 12, 23

~~II Reg. XII~~

Nawrocié

k. 41 v

Nawrocié ~~(~~naurocié~~)~~ = reducem } 1 u (?)  
~~naurocié~~ } 1471

lib. reducem nawrocié m

et nunc, dicit dominus, formans me ex  
utero seruum tibi, ut reducem iacob ad  
eum

Is 48, 5

# Nawrocić

Anna ... wzywala boga wszechmoga =  
wego..., aby by [sc. męza] rozrył wy-  
bawczy z tego zamiatku y nawro-  
czył z wszelym rozrye Rom. 4.

Navroiti sig z remeare, reverbi

~~do svego srp prebitku navroiti (impera-~~  
~~tor ad propria remeavit) Gn. gl. 175, d. Thy~~  
~~cras, abi srp thy ku swemu domu,~~  
~~sravrp nafroctyl Gn. 184, a.~~

Матрѣицѣ

Imperator ecclesias separans ad pro-  
pria remeavit do svego \* svo prebitku  
matroci

In gl. 143a



Nauvooic

On (n. Abraham) \*my<sup>†</sup> nauvooic V  
no ore myeto

Bz Jun 18, 33

reversus est

Nawrocié

(<sup>niel</sup>)

Wyder sra wyedr (obroeryl,  
then sry nastat nawroeryl -

Aleksy w. 157

i Lotic (Lab 441)

wg Nelwinge: Ten ci s'j reij nawrocié

wg Bor: Ten-ci j' reij nawrocié do

Ruzmas.

Neurocié

W potu swego oblicza bódkiem  
sobye lita dobywa alym nó w se-  
myé neurocyz V, z geynem to wy-  
myon

Br Jan 3, 19

donec revertaris in terram

Nawrocic'

Bohyci (~~Bohyci~~) wydal (se lud)  
wstawyose boze prucyz sobye, abi'  
ne mye wawronyl do Egipta

Ex 13, 17

ne... reverteretur in Aegyptum

Nawrocié się - reverti, redire

V revertentur

Jestli bi nye bili <sup>\*</sup>viplárony, milostriwego lata ma syf  
nawrocié / ké panom BZ Lev. 25, 33. Nawroci  
syf (reversus est) Aaron ké Moysesowi ib. Num. 16, 50.  
Nawroci syf (revelatus) ké rodinge ib. Lev. 25, 44.  
Ju syf utagita za tri dni, dayf syf nye nawrocié  
(redant) ib. Jos. 2, 16. Nawrocié syf dusra dre-  
cýca wegn ib. III Reg 17, 22. Nawrocié syf  
byl / bi / kmpze ib. Jos. V  
(operavit)

4078

Nowroci'

Az do lata milosciwego drabca  
bódre ~~et~~ cube, a potem... nowroci  
był / kot roki nyc z k symyemizat  
otawor myca

Poz Lew 25, 41

V revertetur



Nauroic'

Tat syđ' atagita, ... doypd syđ' nye

nauroic'

72 Jos 2, 16

domer redeant



Nawrocić

Uwzaw Torve ..., ze jest myasto do-  
bito ..., nawrociwszy syf V byl ('b.7.') męze  
z myasta Hay

Isz Jos ~~R.21~~ 8, 21

reversus

Nawoai'

Nawroayla syō' dusa drecyō-  
cya weyn ('wei') y orito

For IV Reg 17, 22

V reversa est

Nouveau

Ineto was just in, which is my  
new V k tenor, for my postal

for Tob 12, 20

ut revertar

Nawocit' eġ - reverti  
(o)my sō veyekly, neliher: stoyeye, stoyeye,  
Vanye kbi' gō; natiocyl - vni revertatut

yz Nawom 2.8

Nah [Lep. - coly sie vocit

non est qui revertatur

Nawrocie' sy

k. 32r

Wy- skroczy sy cupid sloz

~~XII~~

Nawrocy schia = recurvat

sim. lub.

1471

MPKJ.V.71

antiquam rumpitur funiculus argen-  
teus et recurvat vitta aurea

~~XII~~

Eccles. XII 12, 6

Nawrocié sij .

k. 33 r

Nawrocz schia = reperbere

dim. lub.

revertere, revertere, subleantur, reverti-

1471, MPKJ. V. 74

re, revertere, ut intueamur te

Cant. 6, 12

Nawrócić się

Wemus' ty nie dał pieniędzy na moją stół  
a byś nawrócić wry się i wziął je z rykiem?

[quare non dedisti pecuniam meam ad mensam,  
ut ego veniens cum usuris utique exegissem illam?]

Rom. 409.

Nawrócić się

Wszyscy mieli być, ale imi jako braci, tak  
się nie wrócili, ale się ta dwa nawrócili

Form. 672.



Nawraci' się k memu

Me nawraci' wry sie jessore. k tym słowom... snadzi  
by mogli niekto wstąpi' o to słowo, iie rekli i' do.  
wie Rom. 789.

Nawroic

Nawrocil-ordinem septimane  
restikuis ra. xv R. xxiv, 63.

~~Zaj. nr. 1619 Mar. 2 Grodz. k. 119  
Pr. Kas. 800. I 8826.~~

k. 119

Rozpr. 224 str. 63 pocz. w. XV

341

Навроци! - restavare  
auckakohye

Ибреговые. Казе Крoльaтскoй навроценy  
банды Jul. 15.

wszdi o doumyenye maye odpouye dzes w  
prenye

Дзiоi ф

licet gratiae regiaе restauren-  
tur

Navroic tig lake - reconciliani gratiae

A Przegodilibi srg lake sbregy<sup>'''</sup> navrey laure,  
nawrociar, <sup>'''</sup>cheremy wsrdy, abi yako preresecidiny  
ymyany Sub. 42.

† si contingent huiusmodi fugitivos... uostree  
gratae reconciliani.

darci: auby torey nong mylosa przenaleszly

Nawroic

k, 340

duj-wien bogu, a on cis wydiwigie

Nawroicyte recuperabit

(mi ma shrota wa  
re)

lub recuperabit nawrocy

1471

MPKJ. V. 78

id est conuertat

crede deo et recuperabit te et diriget uiam  
tuam

Eccles. H 2, 6



Nawrocić = convertere

Nawrocić nasz, panje, zbanyszylu nasz, k srobye  
 [convertē nos, deus, salutaris noster]. MW. 68 b.

~~nauroczny.~~<sup>ie</sup>

~~nauroczny, sta~~ 7.

Quem (ou. filium) pater videns, motus  
misericordie, potuisset sua, osculetus est eum,  
in. dignum recuperati amoris

~~naurocznego~~

~~miłosyrdza R. XXV,~~ (181.)

(Luc 15, 20)

~~Brückner Kaz. śrw. 3.~~  
<sup>5 p. part.</sup>

~~Rozpr. 25 str. 18~~

2780

~~Cast. 414. b. 194.~~

v. 294 mkr. 35



Nawroci

Bądźcie nawrócono królestwo, da =  
wydowo pyra twego Rom. 3

Nawrocić = restaurare

Anielskie upadnienie przez się będzie  
nawrocono [lapsus angelorum per se  
restauratur] Rom. 41.

Nawrocié'

To wiem, miły gospodarzu, iż... przez  
dziećmiństwo albo też starość, tu po-  
wodzenie słowa nawrocié', to jest  
twoj mocy boskiej podobna uroczyność  
Rozm. 46.

Nawrocié

Umartemu ciatn Lararowemu duch gorącości  
i żywota nawrocié [ corpus redi vivi spiritus  
calore constringit in Lararo] Rom. 322.

Nawrocic = restituo

Gliasz naprawdę ma polidri i nawrocic  
wrytki tedy [Glas quidem venturus est, et  
restituet omnia] Rom. 369.

## Nawrocie

Pre to meho, ktore mily Bog nawrocit  
i udravit, namienuje sie wiara tych,  
ire sie s tego ludu rydowskiego obrocili  
i wierzyli w Jesusa Rom. 644.

Nawrocié

Kristus tego slyszé wdrowié... na przy-  
kład swej mocy, aby ukaraé, iż sie mogli  
od méłki wybauié, który mogli ucho wriéte  
(!) nawrocié Róm. 644.

Nemoci'

Wuj og mi & matka

Modl syđ za mých, ac syđ  
nemocy / nřka moře mnyze

Prz III Rep 13, 6

ut restitatur

(nřka ma mnyze vse pny, uty mny mnyze d)



Nowocic

Jolix gest on knole the do some  
Indie gest byl \*okrzył y ne naró krescy-  
gansko gest gy on byl na. pronył.

fu 172 w

w. 29-30

Начало

Тезе: веде поганства гесте он  
на  $\frac{1}{2}$  кресциганс (кз) бил на фронт

ју 180 а

• 4. 23

Навроци

Paula byl bog navrocy  
~~1 1/2 xv onakij 7 1/2 4.~~

Trin. Cyz Ploc

Nawroczeni - proselitus -  
id est qui de gentibus nobis iudeismum  
susceperunt

11. iudeique (quo-  
que) et proseliti et cretes  
et arabes audiendo eos  
loquentes nostris linguis  
magna dei.

nawroczeni

welkosczy bozey

id est qui de gentibus  
nati iudeismum susceperunt

1438. R. XXII. 356.

Act 2, 11

31

~~Rozpr. t. 22. str. 356.~~

~~1438. R. XXII. 356.~~  
31

Nawroil  
Nawraai

in sum gentes spe-  
rabunt

w nijem na wyara  
\* stratka, na wrozceni  
bacla, nadzeya, mi-  
jeoz

Laffy, I 54 ix xv w. med.

(Rom 15, 12)

Nawrocić

Czy ma ya być wyry. skoleca. tym

zgermyzant

Czo gych on ma \* ~~krzes~~ kryjanszka wyara  
nawroczył

Dot Mac 43 (sr)

sim. Dot Br Rp 39, 1

Нантоиц

Протокол з persons kayócsyca. ne. y o  
pírecsyntnykoch molwy duchom nyebyeshkym  
Ymzaleu albo cerekny \*sáda ('zédle')

нантоиц

Тит 136 стр.

naurockic.

Mittam te ad illum (sc. regem Indiarum)...

~~naurockic~~

et cum Indos acqui-  
sieris naurockis ad me, cum

R. XXV. 182.

XV p. post.

palma martirii venies  
~~Brückner Kaz. śrw. 8.~~

~~Rozpr. 25. str. 182~~

~~Opisł. 411. k. 319.~~

2921

v. 519 number. 36



Nawroci'

A vzele z synow israelotych

nawrocy k<sup>v</sup> panu bozu g<sup>v</sup>g<sup>v</sup>.

~~Ev. ex. xv 17 xiv 28~~

converted

Enkan

Luc 1, 16

Nowości

Tęże przykład mamy o sferothem Macreum  
i tęże o \*sferothem Gaulé, chociaż one są  
kresciągaskę cheli są sragubia były a prze-  
kon są one ku mile/m) v Xpoui sę  
były nafracyly

fu 14 v

v. 4

Nawracic ~~to~~ 2 souverekne

Takes 200 Sky... we addalag K milena K pami  
nafroicir Gn. 14, b. ~~Dele poganidua geshy~~  
~~on na wany kererigaw K K/bil nafroicir Gn. 180, a~~  
~~A foranow sed oniy K milena K pami sed bily~~  
nafroicily Gn. 14, b.

~~184 + 20~~

~~74 + 19.4~~

~~180 + 23.8.15~~

~~172 + 30~~

~~pl. 143 r~~

Nowroic

Pres the

mea ke mily soótego Jana gestey gy  
on mitoual bil, yaeu só on k uenun  
x sre mloosy gest bil nafoeic

fu ~~to~~ 180 r u. 8

fu. .6.

Навроиц'

Взротоуѣ у навроице (про навроицѣ!  
про навроице?) се ку господару вшитцу  
сраионе земе

Fl 21. 29  
convertentur

Put: навроицѣ рече

*Nawroocic* 4/5

*Nawroocita* *ira* = *emollitur* 1444, P. xxiii, 309.

lynum: Katherine collandemus

Nawrociec sic

~~D k n o z~~

nawroczyez sza od szlego ku dobremu resipere

ca 1455

JA.XIV.492.

~~449~~

~~ARCHTOMXIV str. 492r~~

~~ok. r. 1455~~

malocisicic

— Jedno ~~to~~ je uje malocisicic, myca  
sway zanyost Pub. 7, 13.

fb: au se ne obrocycse

nisi converni fuerit

de Partavolup modis

o nervocemé od gnehu do boze

Pub!



Павлоци сѣ

Богъ нѣ хочетъ ступить грѣшного  
чловука, але выскенъ праведнаго  
любѣ, але обѣ грѣшныи нѣма, павлоци  
а нѣмакъ, фокитко, стодѣ, а потѣм  
до выскенъ радостныи поседѣ. [Ex xxv  
24<sup>1</sup>/<sub>2</sub> xv Катим. 288.

P. post.

Nawroditig-

Boz nye chze smyevci pnesnego ulozhka...  
le Aby gromny brza nawrocyt JA VI, 336

f. Kainin -

Nawrocic' siq = convertor

f. p.

7  
Nisi conversi fueritis, quasi diceret suis discipulis et  
etiam nobis omnibus, aczly szq nye nawroczycze.

XV Tril. I 202. sed a quo converti debemus?

p. post.

Certe a superbia, ab evantia, ...

f. 7 cyto mi Ps 7, 13<sup>2</sup>.

Nawrócił się

Miły Jezu po tem przedaniu, ukarujże mi: Gości, a by sie nawrócił od swego złego umysłu, pośrednik jemu (z. Judasz) za wieczną miłość swoją a swoją matką. Rom. 517.



Nawrócić się

Jeżeli miły Chrystus był gotów przyjąć  
ją do swej przyjaźni, a czy się chciał nawró-  
cić Rzym. 678.

Nawrocić

Nósz Tegodla meczniczko nasza  
oni Twoy milosemi oczy k nam  
nawroczy (~~cia ergo advocata nostra~~  
~~illos tuos misericordes oculos ad nos~~  
~~converte~~)

Salve Reg 4, 11.

19: nawroca

1. 1a. 2. 5-9. 12. 14-18: obrocy

10. 13: obron

3: obracz

war. cf. obrocić.

Nawroci

<sup>Don</sup>  
Prsejdy... Shawa

convertat

aby nawrocyl V sycera

oycrowskyc na szyni a nyc -  
~~ex. xxi R. xxi 196.~~ W Zam 187

Zam. O.M. 1119

Br. Kaz srw 1 str 59

oyerne kw mędro Rzpr 24 93 kon XV  
sna wyedhyos

Vut convertet 3607

Luc 1, 17



Narcosis

Ut damnum recuperaret v.

versal albo narcosis,

ut damnum recuperaret odorsal. albo  
narcosis

1460 R. ~~XX~~ 2d 2.

Neuroci'

Aesti kto strasnyl volayd... ro skodol  
podlyu igodsemya maa neurocyu

Pz Ex 22, 5

pro damni aestimatiome restitut

Neuroic

Dusa .. to istop skodó, crosa fort  
starymyla, nawroay (restitut)

72 Lev 5, 16

Nervous

Dusse .. p nemo nona tōōa ayuō,

nervous way tho, <sup>v</sup>ason pr(e)s

leser odierber cheryale

Pr Lev 6, 5

V reddet omnia

Neuroci'

Polozii liubó... a

✓ Neuroci' v káperoví, caon rbiwe  
leot

Byz Lev 25, 52

✓ reddet.

Nawrocié

Israel odišl zemýš mýš... , pusto  
iššz s pokogem nawrocy myš iš

Fori Jud 11, 13

redde mihi eem

Nawrociē - reddere, reddere

√ reddam

Myasta, iaz wról ocyer moy oceriē toemu, nawrociē V  
tobye Bz III Reg. 20, 34. Nawroymī ~~(reddemasja nyas~~  
~~od nyeh polsebowawer bōdzeni sō. Nek. 5, 13. Na-~~  
~~wrocy (reddemj my ip sō. Judic. 11, 13. Pōpce gema za~~  
~~platō nawrocy (reddemj sō. Job. 4, 15. Nawrocyerz~~  
~~gym dicit gich dēdēmi sō. Nek. 5, 11.~~

4077

Нормоци

Рен. гест Лохалат Аylum a  
наwrouyl V Индскеy реуыe

Роз IV Риз 14, 22

диm. 16, 25

V реститuit



Neuroci

On wskazywał Haylath a neurocyt  
je ku dzeniu <sup>st</sup> Judom

Bz I Per 26, 2

restitut

Навроиц

Навроаце V выбрале, хтосеце при-  
вядлы з брацею весны

Рэр II Рэр 28, II

V седмаке

Narrouci

Narroucyesal gym drin fid

dzedrim y vynnijce fid ... y nekly:  
Narroucymit<sup>F</sup> a myas od mych potrebovac  
bodem

Bz Nek 5, 11-2

V reddite

V reddemus

Zdaala-lyu ktokolyz  
Nawroic - restituee tobye myesso,

✓ Piere gemet zaplati nawrocz, BZ Job. 4, 15. Medalat  
~~Haylath a nawrocz ge ku dzerrenye Judawu~~  
BZ II par 25, 2.

restitue

4076

Nawrocić

K. 58 v

odmyena odplatha nawroci gym - mutuan  
vicem ~~h~~

~~MPKy~~ V 130

f. φ

lat.: mutuan vicem odmyenaz odplathaz

si... vidua filios... habet, discat... mutuan vicem  
reddere parentibus

I Tim 5, 4

Nawrocic

Nawrociz

(eia ergo advocata nostra illos tuos  
misericordes oculos ad nos converte)

Salve Reg. 19.

XV med

var. cf. obrocic.

Stawroci zais

Wyaz sa wyedr (pro: wyedr) obroytl, then ery 12122, nawroayl R. XIX, 106.

Allemy

Nawrocic'

neophicus, novo nawroczyj

ca 1500 Era 52

(to pod nowo u Era)



<sup>Neuroci</sup>  
Nawrocony

novo nawrocony 'neophytus'

neophicus, novo nawrocony

c. 1500 Erz. ~~Stad~~ 50

(to u Erz. karto nawrocony)

Nawrocić-

Residere prebywacz albo nawrooyer + ca  
1428. Pop. T, 49%.

172

Nawrocic

Ind nowonawrocrony  
neophita gens

XV p. p. R XVI 336

Nawrocié of Nowonawrocony

Nawrocic' cf. Nowonawroceny

Nawrot = M. *Parnassia palustris*

nawroth

=  
anatrofia

1460 Rost.

n. 3338

dzięciokornik błotny  
*Parnassia palustris* L.

"Ruski zwis przynosi, języczki przynosi  
(se. v. l.) anatrofia - w d. l. l. Rost. 186

3338

BOST. Symb. 1460.

Narrowt

'*Parnassia palustris* L.'

Narrowt

anatrofia

ca 1465 Rost nr 4132

Nawrot

*Parnassia palustris* L.

Nawroth *anatrophia*

1472 Rost nr 1241



Narrowing of Groining

Кавказиенны ~~of~~ <sup>набре м иену</sup> ~~Кавказиенны~~  
ан

~~Na~~wrzemienny  
Nabrzemienny

'nabrzemienny, ponadczasowy, wieczny?'

Item dicta est domina beata virgo, quia ipsa  
est vita contemplativa paszeczny, que  
est super vitam istam nabrzenyenny  
et iste ambe vite tendunt ad salutem

~~XV~~ Pam dit. XXVIII 308.  
med.)

leg. nabrzenyenny = wrzemienny

Nawsie

N W

duas tabernas)

...(in superficie ville mlg. na nsciu) (1350)

MMAe. III? 275:

Damus eidem ecclesie et rectoribus  
eius, qui pactura fuerunt, duas tabernas  
In superficie ville mlg. na nsciu

Plekos. KODEKS D YPL M. p. T. I.

str. 275

Rok 1350 - c. 1022.

85

Nawie = villagium

in competa ~~et~~ na nawszu ;  
(1364 c. 1523) | MMAe. X. 179.

(nawie = villagium)

~~hamus... Nicolao...~~

octo ortulanos in competa al.  
na nawszu

Piekos. KODEKS DYPL. M. p. t. III

str. 179

Rok 1364 c. 1523

278

Nawsie n, n

villagium totum al. ~~al.~~ Nawsie (1365-1558)

† MMAe. X. 188.

Damus proterea eidem eidem  
sculteto villagium totum al. Nawsie  
cum facultate in eo locandi hortulanos  
et inquilinos

283

Piekos. KODEKS D YPL. M. p. t. III

str, 188

Rok 1365 c. 1558 (1818)

Nawie

sermone ... haliant

pro haccatis liris et pro sepito nawie  
et pro pregrothda 1385 Slupp. VIII, n<sup>o</sup> 3560.

61

STAR.PR, POLS pomn, T8

Ulan, Libri iud crac r/385 n<sup>o</sup> 3560.

Nawze

pro zayacra nawze et bone 1389 // Hppp.  
VIII, № 5047.

Archiwum bernardyńskie. T. VII

Dyplomacaryusz rok str



Navozie

preparatione

pro preparatione communis ville vlg. navozie № 1398  
flapp. VIII, № 7606.

LXa lionum et CCCXX te palis

Nawsie

pro seminatione nawssye 1399 Sept. VIII, n.° CCXCI (2)

1399

STAR. PR, POLS pomn, T8

Ulan Libri iud crac r/1399 n.° CCXCI (2)

nnp

Nawie

si ulnas orti sui, et nanawisu quid piscina suscep-  
erit, recessit et dimisit. . . . et a ulnis gagij in  
~~latitudine ibidem przeslippe currentis in per-~~  
~~petuum recessit.~~

557

Helcel II № 1429

Krak 1416.

321

Per unum ortum liberum in pla-  
nicie predictae ville Okunyn al.  
na usu

(1921) In M. De XVII 192

Nawsie n o

Planicium ~~alias~~ nawsie  
~~et residuitates agrorum alias~~  
~~obsehar~~ 1421 MMAe. XVII. 193.

Et alia omnia et singula ipse sculletus et sui  
successores, planicium al. nawsie et residuita-  
tes agrorum al. obsehari in prefata villa nostrae  
Okunyn cum stibus prose faciant et conuet-

MON MED Aevi TXVII str

193 75  
tent & temporibus  
Rok 1421

perpetuis

Kopiarz Kopyczyński

nawzie

nawsse

1424 Arch Jer Crac CXCV 223,24

1424 P

Pr. III. 223.24.

Stawie

in Stawie

1424 ArchTercrac CXCV 292,1

1424 X  
X. III 292. 1.

Nawsie

in Nawsie

1424 Arch Jer-Crac CXCV 292, 1

1424 X

X. III 292. 1.



Nawode

N Z

Exitum commune <sup>a.</sup> alias Nawssa ... jure acquisitum  
exitum ~~alias~~ Nawsse ... erat ... sepitum <sup>ola</sup> Zagrodzono  
1424<sup>1</sup> Spp. II, N<sup>o</sup> 1951.

1424

Nicolaus ... per juramentum sex destium  
exitum commune al. Nawssa in Janicowice  
jure acquisivit; quia exitum al. Nawsse  
predictum per forissium Helcel II N<sup>o</sup> 1951  
erat duobus ortis occupatum Krak 1423.  
violenter et sepitum

435

Nawsie

in communi "Nawsze"

vlg. "Szczegół na pospo-  
lytym nawszu"

1425 Arch. Jer. Crac CXCV 319, 14

25 Pr.

Pr. III 319, 14

Kawsie

in comuni al. nanaw

52W

1426 Arch Ter Crae CXCV 393,1

26

Br. III 393,1.

Nause

Judicium decrevit quia  
A. de S. sepem quem sepivit  
in communi nause ...

... deponere ... habebit ...

1427 Arch Jer Crac CXCII 30,  
21

27 X

Pr. iv. 30. 21

Nawsie

non sepicio vlg. nawsie

1388-1430 Arch Ter Crac III b 142, 15

Ter. 3 b 142 / 15.

Stawisze

in loco communi

al. nawisze

1388-1430 Arch Jer Crac III b 191, 22

FLr. 3b . . 191 | 22

Nawwie

Solem

Non deprensos ortos suos nawwia, violenter Kueethoni-  
bus raymuie pccora. 1481. H. H. pp. II, No 2358.  
cc

Nawssie

n. Z

pro inundacione exitorij ~~atq;~~ nawssya, ~~extra~~  
~~Signa signata~~ alias Znamyon

1438 ~~Slpp.~~ II № 2751

~~Krah 1438.~~

~~677~~

~~III~~



Nawrie

In exitorio nawrie 1444/45 Hppp. II, N<sup>o</sup> 2906.

Dicti heredes ... in campis et gajis, et  
in exitorio al. nawru, libera pascua  
ibidem habere debent

Nawsie

Quod sepius villamentum

Villamentum ab nawsie quadragesima  
palis

1443 } Agz. XIV }  
          } ~~Act. 8~~ } 99.

no. 451e

Sepiaria villamendum al. narvye  
quadraginta patris

1443 Jgr XIV 101

nawne

Sicut ipsos citavit iuxta cita-  
ciones pro nawnye

1445 Apr XIII 187

missis

nec debent se impedire pro  
placitis al. nassre sub villa  
Vola Vangerka

1446 Ag 2 XII 218

nawie

Possnam, quam debent parere  
in uilla na nawro in Ostrow in  
fluvio Bloreis per medium debent  
utifui et construere

1447 Ag 2 XIII 236

Nawise

In communi placuisse a. nawisru 1447 // Hipp. II, №3296.

Pro non exdacione loci fuisse in Si-  
roslaniese, quem debuit sibi exolare  
in communi filanicie a. nawisru

narsye

Debet tenere cum subetis,  
cum narsye, cum pascuis

1464 Reg<sup>is</sup> XIII 435



narsie

tam pro septibus quam pro  
calectura in narsie

1464 Ag2 XIII 935

Nawsie

nr 36

cum censibus, laboribus et cum Nawsye  
usque ad fluviem

1469 AGZ XVIII 6

Nawrie ~~acceptant~~ subarbitrio

Cum villano d. sz nawrem

1479 <sup>AGZ</sup> ~~AGZ~~. XIX. 35.

Nawsie

na nawsiu

quia tu inhibuisti... ad equationem  
equorum, ... sibi Cunrado... in piscina  
tua iacente in eadem ville Cussye ny-  
cre in planicie alias na nawszy & comuni

1480 192 XVIII 197

Nawie

~~= in villaterio~~

In vico a. na nawzeyew 1480; Supp. II, № 4222.

Quia tu violenter infixisti ducentos  
palos in vico al. na nawzeyew ipsorum  
hereditatis Chevum

Nawisic

In presence sua in villa Cussyngere  
in planicie communi abas na pospolitnem  
na wszyw

1481 p 92 XVIII 223

## Nawsie

Nos ... prefato nobili Swyathoslao de  
Poramba ..., servatori nostro, dedimus  
.... et renovamus litteram et privilegi-  
gium et confirmamus tenore presencium  
mediante super bona hereditaria, ...  
in et super duos laneos liberos et unam  
tabernam liberam, ... et octo kmethones  
et duas piscinas in introviali, al. na  
nawschv, una cum collacione iuris pa-  
tronatus (1434) 1488 DokMp II 190

Nawsie

cum medietate planicie ville alias nawsze

1491 1492 xix 88



Nawsié

N

precaravit in medio ville prefate Ze.

brydowycze agrum ~~atque~~ nawsiel arduum  
et circumsepivit <sup>m</sup> sibi eundem agrum

appropriando

(1491 Supp.

Hec. II. No. 4372

Krak. 1491.

1161

1161

mausie

Ketherina ex opposito sue curie  
et suorum kmethonum in villa al.  
na mawshywo ostulanos locere, pis-  
cina facere, ubi locite poterint fieri  
kalechit. facultatem

1492 Agy XVI 236  
in. 16 237

~~de ...~~  
Nawste

... per medium ~~panui~~ ~~alix~~ ~~forres~~  
pasternykh usque ad ripam  
villae ~~alix~~ do narsia

1492 AGZ. XVI, 237.

~~: Arch. B. XVI.~~

Archiwum bernardyńskie. T. XVI

Zap. sądów sanockich

K 1492 str 237

238

navsie

lacum piscine in villa al. na  
nawryv

1999 Ag 2 XIV 425

Nawloski = ~~to~~ <sup>denuo</sup> ~~to~~

✓ Nerey on po vzpauedey <sup>ma</sup> ~~na~~ tsh mist, isbi vsh go  
(i. e. grecha!) on ~~to~~ nawlosky chal dopu seick  
gn. 14, 6.

Xpe my radnem v claukani zego grechaf  
ne othpusey

'parlōmē'

Naftorki

Tedy wcz ona dwa braczenia  
szczęsny naftorky ku [s] wóthemu  
zamu były przystaly

zn 183a

Nawtorcki  
yako dno

Wyad erp, yako ied Piotr kemcz 4 pth nawtorcky  
po pyrsuem ranczemstwe 1428) przyb. 21

Gyrdit nr 886

na wtorki

Takom bil poslem ot Mycolaya a od Swyantho-  
slawa do Januscha Copaskego opowyadayoos, yss  
gospedarz nye chesal gich przygyoos na  
wtorky w zaloga

1429 Pysdz nr 923



Nawtorkei = iterum

Iterum - Snawthorkey.  $\text{I} \frac{1}{2}$  XV Lab. 579.

Navloski

Navlosky ozna krestno ~~1466~~ R. 2219.

Na wtorki

cf. wtorki

1929 Pyzdry nr 923

Na wyknaie-discere

Didierat  $\sqrt{\text{maw}^i\text{kla}}$  byla  
 $1\frac{1}{2}\overline{\text{XV}}$   $\overline{\text{R. XLV}}''$ , 358.

Nawyknęci = discere

Nawykli są dzalom gich Fl. 105, 34 (didicerunt  
opera eorum). Ges vsmaeryl mō, abych nawyk (!)  
prowoty (!) twoye Fl. 118, 71 (ut diceam justifi-  
cationes tuas).

Y smyerali są se medry poramy  
y nawykly są dzalom gich, y sluszyly  
są rytym halwanom gich

Wkul: nawykly)

Wuj nawykly  
e d c

naukność

dobrze mnie, yes ges usmeryl mo',  
alych \*nauk\* powoty (pro prawoty) troje  
Fl 118, 71

Wiel: alych powyk()

ut. discaim iustificaciones  
tuas

Wajo anaweryl

Nawyknąć = discere

Marja... wszystkim tem dziewicom  
była miła a nawykła wszystko  
działa od nich, ktorei przystucha  
ku niewieściemu działu Rozm. 17.

! totum opus muliebre didicit ab illis:!

## Nawyknąć

W tym wreniu myśli miata i nauczała się  
w krótkim czasie Mojżeszowego prawa i  
świątych proroków barzo w krótkiej chwili  
nawyknęła Róm. 17.

*Sive legis Moysi, sive prophetarum*  
/ tempore brevissimo didicit perfecte /



# Nawyknąć

Użytko święte pismo i filozofie  
mądrości niebieskie rychto nawykła  
(didicit) Rom. 17.

Sopam sacrum paginam cum philoso-  
phia celestis sapientie didicit mona

Nawyknąć = disco

Obyczaj jest dziecinny, iże wątpić [pro:  
wątpić, wątpym?] jerykiem szepłunią,  
alei nawyknąć jerykiem słowa mowić  
[solet enim labilis<sup>s</sup> infantum cespitare  
lingua primo donec discant verbula for-  
mare] Rom. 99.

Nawyknąć = discere

Donny doświadcza, by był marownik  
albo maroskiżnik, mieniąc, iie  
nawych w Eipcie maroskiżstwa

[Hunc in Agypto magicam artem didi-  
cisse dixerunt quidam] Rom. 121.

Nawyknąć = discere

Zaprawdę nie jest to igra dziecięca, ale  
szytrosć aarnoksięska albo szytrego  
djabła, ktorei nawykt w Eipcie [hanc  
in Egypto didicit incantationem] Rom.

139.

Nawyknąć i discere

Ina diei nauyht naukę oromoksięską  
i chytrośią [artem istam magicam  
ubi didiśiśi] Rom. 140.

Nawyknęci

Trzeci żydowski... wotali: Coanna synu  
Dawidow... a tam<sup>ci</sup>em tedy w nich nawykł  
to piemie com przed Jesusem spiwat Qom. 753.

Навыкная - дивере

Полез створеные навиклими везе шараны в.  
обитело биез обречено Jul. 34.

В клантхуи суга тхком ... слосчизые  
оца стхобров обитло

В (Фриб 23: (d) о суга тхли смы тего добне)

Per experientiam didicimus

Nawyrex?

arestabi eidem Nikolai )

(Conseminaciones <sup>vibi</sup> conetere aduivizli per  
~~per~~ signa ac impressuras tuas al prezet nawyrexu troi,  
quas impressuras Nikolai molitli obduxit  
1475 | **AGZ.** .XII. 575.

V ardelet siligi, nom ... nec easdem  
conseminaciones



Nawojary v. ~~Wysoki~~ Wysoki  
~~Nawojary v. Wąsary~~

Nawzajem cf. Wzajem

Na wznak of. Hznak

Harad of (na) Lad

(Koi) gnyady, Arclery, Jawa noga  
ma narad, pan crens, cleoycek

1971 Lois Jar 270

~~Sis. ib.~~

Gnyady, Arclery, Jawa noga ma  
narad byela

Kon struclery, rowny, narod  
ma hycle dve nohy

1471 Zois Jan 270

1 hyle

2 hyle

273 kalens jedem posteriorem  
struclum album

Harad  
No

A tak odredeni zlyrala klasi na  
rad po zencioch

BZ Ruth 2,3

(colligebat spicas post terga metentium)

Na rajutra

Jesus jest wazpienie, kiedy sie to stalo  
o Judasem ... Niektory mienia, iie sie to  
stalo o mies[?]pomych godzinach... a drudy  
mawia, iie narajutra, ~~a drudy, iie po~~  
~~historia i wazpienie~~ Rom. 767.



Nasajute

919 Tako nam pomoz bog yfwanti †  
yaco to | Swaczymy yaco Wacze-  
necz Slopanowfkÿ | Obeflal Jana  
Wadzerzewfkego nazaywtrz | gdy  
wgal w lzaloga janÿ tamo bral zaw|  
ranu barchanu anÿ kramnich  
[rzech] rzeczÿ

1419 Poem w 919

Nazajutrz

Serbybor nye kasal Rokkowskemu veterer conya,  
any kony eradronych w dzien swyanteo Barthlo-  
myeya any nasaytitrz v domu w swem any  
w yidbye chowal 1419 przyb. 13.

Тоды пытал сражаться, быedy to chere  
Narajutor usaymyer, y well powad, yse zayutna  
Cf narajutor powad pyysred

A narajutor powad powad Oct. Mar. 126.

Sm. O. B. K. p. 92, 1

Cf. Na rajutore

Narajutor

Ale jeszcze jest wątpliwość, kiedy się to  
stało o Judasem: ... tegoż dnia, albo wra-  
jutor Rom. 767.

Narajutrz

W piątek wieczór się to nie przygodziło  
... Też się nie mogło przygodzić narajutrz,  
bo wtedy była ich prawa wielkanoc Rom. 768.

Narajutor - mane

Ediz naraiutor bilo (cum illuxisset mane) vredit Jona-  
stas BZ P Reg. 20, 35.

(na pole)

cumque illuxisset mane

4081

4uj: name

Narajuhz - puzima die

Badryely ksho obralowan oglowa... a on nye yesth

~~nyy them~~

Na thego mayz zalowan puzer wala noor, a narayutur  
mayz go owolacz Ort. Mae. 116.

Σ - OTUB+Rp 8514

Nazbyt - niepotrzebie

The capitulum stogy wieszey.. a thakesz the  
naibyth stogy Jul. 72.



Nazareth

Joseph gesley byl radem... v legotho maslha  
nazarethu Gn. 176, a.

Nararet: Karareth

Josef... sredit do galilejskij priemie  
do Narareta i mieszkali sz tam

[ivit in Galilaeam et mansit in Nara:  
reth] Rom. 118.

narbyth

Z opatka rzyrna capyera...

Bdeyma mo kowach lyszy  
y placu, co narbyth wyszy

MPK J. I. 195, 476.

~~MPK J. I. 195, 476~~

Nazimne

nazimne =

gelarata (

X 1472 X Rod.

n. Gre.

ROST. Symb. r. 1472

656

Лазнаміяновасі cf.

Лазнаміяновасі

# Kazuoamionac

1102 Jfze fmÿ przytem byli, Jfze pan Mi-  
co | lay przebandowfky ranczil za-  
pana | Jana a Jan pnewfky fpuf-  
czil naprzy | iaczele kandibicoly  
przyiaczele na fna | monaly tadÿ by  
copezze mane bicz fip | ani etc. |

1422 Pozu nr 1102

Naznamionać

nasznamyonal - in Titulos B.

~~IIII~~ mPKy v̄ 17

var. kal.: na Szamyona

aedificavit, sc. moyses, altare ... et  
duodecim titulos per duodecim tribus  
Israel Ex 24, 4

Cf. Znamie  
Ex. XXIII

Naznamionac

Naznamyonal - obsignavit

14 М П К У ̄ 109

allatusque est lapis mius et po-  
situs est super os daci, quem obsi-  
gnavit rex anulo suo <sup>2</sup> Dan 6, 17



Naxnamionac

Lapyecrantane, naxnamyonane-  
signatum

1471 MPKJ V 138

vidi ... librum ... signatum  
Sigillis septem Apoc 5, 1

# Na znan mionac

In signaculum similitudinis dei,  
plenus sapientia, perfectus decore,  
in delicijs paradisi fuisisti ut thy  
na znan monales podobne pblice boze sve  
a nepetno(n)e velike mudrosocy sve  
u perasse a u roskony u rajске bitas

[Ez. 28 12-13]

Sob III

XV p. prot. ~~Wrot gl~~ 348

Ezechiel

nassamionai

Atiz ho wanczra necz... pozvan jest,  
rok za try nyedrelye gym moe luez  
nassamionan alybo daan Jul 8

terminus... eisdem assignetur  
(diurnum septimanarium)

Na<sup>Z</sup>namionaci - determinare  
(wymowa alyho)

Obikli szasz byeraer ku sandrenyu scoby  
myestera kthoralye nye narnamyonanaa  
Jul. 26.

ora, udokroer majgazy sandi...

loca znaclitet indetermitna ka  
@riol 13; <S>adre ... arsyalibi solie a dyeray  
myeser ora yarey gdre ku sadrenyu alybyaner

nasnamina

Chazemy... ahi... rok posazanya...  
byl uszaryon, pozuraya, ysz bi llibi klo,  
gen ty myal... kose jnaro H dzedimye,  
aly dnya Jedi nasnamyonanego  
puzozed a stal ko chazemy a broneny  
puzozed Suroz Sul 33

die protine assignata  
Sul 28: tego dnya

Καταμύθουα:

V < καταμύθουα, καταμύθουα

καταμύθουα,

M.W. of <sup>str.</sup> 64 et. 89.

Sub tutum... est (sc. hec parvulus)  
a. s. a.  
osque ad primum tempus a patre (Gal 4, 2)

Naznamionoval

o ktere svezepisa Dzierzek na mya  
zaboval tego on sobie naznamyoval a ya  
mu za svidi nyestubil.  
1435 Gers. LXXXII

Nasnamjonaci - assignare

(za dyktywka)

Czujemy o dziewczkach Szlachetnyerow, aby get  
daly mazrom, potrak gym .. nasnamyomawery  
Sub. 52. ~~Rak gym ma bier nasnamyomaw  
alyb's daan 8.~~

~~aby dnya tedi nasnamyomawego praiszed!~~

~~ib. 39~~

dote ... eisdem competenti assignata

Brief 53: posag gym dote tocmu gpa wyrosy



Naznamionaci - Deputare  
~~Starosty~~ (Wslawami, yr)

W serbi: złrebný kowy, pres sandz, naznamiona-  
neemy; nye przepuseronabi bita; wyer bier  
era, a dzana; thedi chceemi, abi wyng; pracyw.  
nyery, zaplaecer bita powynny Jul. 30.

W deputato per matcem

Naznamionowai,  
Naznamienowai - signis consignare

Podali je [sc. laski] biskupowi a on  
wziął i naznamienował karidego i po=  
stawit podle ołtarza [virgas suas... summo  
sacerdoti dabant, qui receptas singulas  
signis consignavit, nec non eas ad altaris  
latus collocavit] Rom. 30.

Narramionowae

(i. e. locati sunt in bonis)

Anciei sederunt signati a.

narramyonowani

1455 AGZ. XIV, 450.

Quia tu iuxta inuencionem nostram  
et aliorum arbitrorum in libro castri  
descriptorum locare debuisti amicos  
arbitrarios... et dei dum anciei sederunt  
signati a. narramyonowani et isti quos amici  
signati ad se assumpserunt alios dominos?

R 1497 / str 27

Zap. sądów Rzem i przeworsk

Archivum bernardynskie. T. XIII

33

ad istam concordiam et ibi inter  
nos amici arbitrari debuerunt  
concordare

: Arch. B. XIII,

Sex scoti Lyestane

Commissarius Regiarum amicus iudicis

2

Названої іменованої - signare

Названої іменована єсть на  
нас іменемъ лица твоего,  
Псал. 4, 7. *Господи*

Et : знаменана єсть

signatum est super nos lumen  
vultus tui, domine

Psal.

~~4, 7.~~

narznanamienowaci  
Narznanamienowac = signo

byćcie karmię, ktorai nie zginię, ale ktora  
ostanie w żywot wieczny, ktory da wam syn orts-  
wieczy, ktoregoi wam Bog narznanamienowal [hunc  
enim Pater signavit Deus] Romi. 353.

Jo 6, 27

Przemiennie-

O Maria...

Bądź zawsze słońcem serca mego  
przemiany moje bożycy bora Naw.

177.

Naznamionować - assignare

Sandra ma przykazać.. zawolać, pewne  
mjestere... naznamionować Jul. 9.

Sandra ma przykazać pewnego...  
Jestlioz zawolać, pewne mjestere y nek  
tego nye bandazemv naznamionow-  
yancer

certum locum et tempus  
absenti assignando



~~di j p~~

Starannie uowa!

1 7 6 2

V Anna ~~z~~ szwyatha przez Jsaia-

5 3 4

sza ~~z~~ proroka iesth naznamy + nowana V

V Rozga koso rozkowna byyathel mo-  
nyy yozery s zyebye wypuszcza yozera,

V kthora z zytetka swego wyozz nam

~~579~~

M. W. 87a. <sup>wypuszczyła</sup>  
Jezusa myłego

*Narnamionowae*

*Narnamionowayae* <sup>(?)</sup> pro: *narnamionowana* ? ~~?~~  
aut *narnamionowania*? (*presignata*) ||  
1466 R. XXII, 28.

XV p. part. ?

naznamionować

Tho tly są nauky duchowne, kthore,  
gdy będą othnasz vednye y onocy  
mye przestawayacz wypelnione y wdrzen  
szadny naznamionowane, ona za-  
plata nam oth pana boga będzie  
zapłacona

Ex. XV 1409, Spr. I, 144.

<sup>quis</sup>  
(cum fuerint... in die iudicii resig-  
ta

Маховой

(Каларл ссано 4 сыесе.)

Иванов мам прашмо киче

аву кхе го маховой мам

1 1/2  $\overline{\text{XO}}$   $\overline{\text{OIKY}}$   $\overline{\text{V}}$ ,  $\overline{\text{H3H}}$ .

Трм. Сур  $\overline{\text{FOC}}$

narvae

Zenaidura macroura sed narvae  
(sc. big) more

De Jan 7, 10

congregationesque apud  
appellavit, (sc. deus), Maria

nasuac

Qren sradami . . . syqiti bode naswan

B2 Lev 23, 3

vocabitur sanctus

maruó

q̄ maruóyese ten dron jur. eslavni  
a jur. sryóti

82 lev 23, 21

in. ib. 23, 39

et vocabitis hunc diem celeberrimum  
atque sanctissimum

Narwai - vocare, appellare.

(U swyqoziv)

dyato puez dzevyqte narowyer odpuzrenye (wzrem  
bidliwzedom zemye wasrey Bz dev. 25, 10. Narowyer  
ten dzen przestawni ib. 23, 21. Narwal bog suchowez  
szemyq ib. Gen. 1, 10. Ktores iest to narwana Nehe-  
lescot ib. Num. 13, 25. Zemya obrzimow narwana  
iest ib. Deut. 2, 20. Dzen szadmi... swyqti bqdze na-  
zwan ib. Lev. 23, 3.

~~Orz [szq] ozq narwalem cyq s twep [szq] odzemya~~

ib. Iz. 48, 8

4083

(Vocalitis remissionem)



маршакі

Таблек зарнатіх у фігов с тего  
мыста набрالی, кторес хест то маршано  
Нехелескот, тоєз ієст јотех горны (по  
горны)

ES Num 13,25

qui appellatus est Nepheliscot

нарчад

1471 МРКЈЎ 28 : нарчана  
репутата

Земља обрзимов нарчана теш,  
а то нучу нучди пребиwali сô обрзи-  
мачуе

Вз Деут 2, 20

terra gigantum reputata est

Nazwać

Nazwana = reputata 1471)

(MPKJ.V.28

Cost 2,20

~~Doc. II~~

נאמאע

מאיסר... קיבוצים תרשי דרשתי  
מיעשרשתי, יאע' תו קעו קומעניגם  
ס' נאמאע חוט פאר, תו קעט  
אינאסו פאר

B2 Jud 10, 4

habens... principes triginta civitatum  
quae ex nomine eius sunt appellatae  
2 Havoth Jair

# Naxwać

A to miyszczeye gdzye stolyecz byl  
postawyon nazwano yest pogreescu  
lycostratus. (Rozm. Jam. 474

2. p. xv)

a po zydausku Golgota

in loco, qui dicitur lithostrotos, hebraice  
autem Galbatha Jo 19, 13

Jo 19, 13

narrat

Narrat gest (sc. leg) sruyat hoseru  
dnyam, a ermi nocro, 82 fen 1, 5.

appellavitque lucem diem et tene-  
bras noctem

razraí

У насрал аз страреные (по  
Стрыдсеные) нудем  
B2 Jan 7, 8

vocavitque deus firmamentum  
caelum

narwal

Y narwal hej suchosze sremyó, a zero-  
madzenye łód narwal morze

22 Gen 1, 10

Sim. ib. 1, 8

et vocavit deus auidam terram  
congregationesque quarum appellavit  
mania



marraí

Pre(s)top cró maírualem cyó s trego  
(~~da~~podrenya  
(par)  $\text{Bz Is } 48,8$

transgressorem ex utero vocari de

narrae'

A me ussem stroronyu dusse zy-  
ndare, gakosa gest Adam narrae' Kto-  
remu ymyo, to gest ymyo jeso

Et Gen 2, 19

omne enim, quod vocavit Adam  
animae ut vocatis ipsum est nomen  
eius

nasuaé

Nasuaé gest Adam gymyona sich,  
wrelykyemu stonsenyu zuyetpocemu,  
dohitcomu i pascemu

Et Gen 2, 20

appellavitque Adam nomen illius  
suis cuncta animalia et universa  
volatilia caeli et omnes bestias terrae

Narwać

Geden zyd ratował na krzeszycanyma  
yjsz mu layal y maszwał gy kurwym  
szymem

Ort Mac 140 (ist)

Li. 05725 Rp 103,1

Nazwaó

Dicens ipsum fore' deceptorem al. ma-  
taczem tego nazwał 1477 PłocEpRp 13.

93

Narwai - invocare

Elmyq bore narwano qest nad. tobq Bk deut. 28, 10.

---

I vsrzi lod ze vsrech zemy, ze )

quod nomen deitui invocatum  
a sit super te

4084

narywa'

Uj przyrzely wró do Marath a nycie mogly przy-  
rod z Marath przeto, ysz bily wielmy gorz-  
kyc. Proctoosa podobnie gynnyc, myastu  
zdryaly, narywa yder ze Marath, to jest  
gorz koscicy

Ex 15, 23

locans ilum Marath

narzuac'

Łecz sę dnyomyc pana, jess to  
narzuac łódzecz srypti

Ł2 deo 23, 2.

quas vocabitis sanctas



Narywai - appellare, vocare.  
(se. Cydlicie)le)

Moabski nariwa qe Imym B2 deut. 2, 11. Gymyft myastie  
~~xdrzaly, narywarder qe Mara ib. 2x. 15, 23.~~

Moabitae appellant eos Emim

4085

Nazywać Pismo)

W tego c<sup>z</sup>rolewicha dziejicy porochnego v  
z K<sup>z</sup>rdiakem mesce <sup>pisma</sup> nazina c<sup>z</sup>rolelem  
luda zidowskego K<sup>z</sup>iw. cv 24.

Narywai = nami uari

<sup>84</sup>  
Vy gy (i. e. Barthomeja) barthodzegem  
naryuarex Gu-173, a.

Narywać

A tych robót było bardzo wiele na miłego  
Jesucrista, narywając istym pdradnym prozo-  
kiem Rom. 715.

Nazywać się

a tem prawem chcieli, by jemu Pilat osądził ku  
śmierci, przeło iże się synem Bożym nazywał.

Rozm. 812

# Narywanie

Ut plurimum narywanie, podrozynyany <sup>(c)</sup> (!),  
malediccio wr. lagyanie bidku.  $\frac{1}{2}$  XV Lab.  
516. <sub>alg.</sub>

Skazywanie

Skazywanie, podrzesnywanie,  $\frac{1}{2}$  XV Tab.  
517. malediccio of. szarynie bydlu

Nazai cf. Obnazai  
Obnazye



Nazablarz? - psalterium

Wdzalal krol... narocznyce (citharas) a na xaltarze  
(psalteria) spiewakom BZ II Par. 9, 11.

z myepoz wdzalal krol, to jest z dzesna  
cysomego, wchodi w domo krolom... a na-  
rocznyce, a nazablarze spiewakom

citharas <sup>4036</sup> <sub>2</sub> <sup>2</sup> psalteria  
cantoribus  
kuj cytyjarky

~~messi~~ veni in hortum  
meum... messui  
נאֲרִיָּצ. myrrham meam cum  
aromatibus meis  
cant 5, 1

messui nazalemy.

אֲרִיָּצָה cum aromatibus

~~Prætor Karstus~~

~~Recept. 25. 154~~

~~Petr. 1. 475. h. 65.~~

fol. XV

R. XXV, 154.

~~polowa w XV.~~

1088

Nažci of. Nasci

• Nazobac' cf. Nazobac'

Nazyc' of. Abnazyc'

master of master.

Nator of Thuztor.

Nature of. Twentieth  
Twentieth



~~abcédēfghchijklm<sub>l</sub>n<sub>o</sub>pr<sub>r</sub>st<sub>t</sub>uwzzz~~

4

№ 2

№ 2.

~~Wtobe wdichami licz<sub>o</sub> (leg ty<sub>o</sub>), ~~plac<sub>o</sub> w tem to~~  
~~slas nadole,~~~~

rzeczniczko nasza, oni twoy miloserni oczy knam nawroczy nosz tegodla

~~tekst~~ poprawny; wyróżnia go forma partykuły neż R. 111, 222.  
Salve Reg 4.

~~Br. Dr. zab jez pol Rpr t 25  
s 222 Salve Regina J. 18-ty~~

1/2 (eja ergo)  
cf. (Wz)

ey nuss

ib. 2.

4

V (eia ergo. Salve Reg 1: a Hegodla, 1 a. 5-7. 9-11. 15:  
a pnetto, 2: ey ruz, 3: ay pnetto, 8: <sup>12</sup>owa pnetto,  
13: pnetto, 14: <sup>12</sup>Hegodla, 16: eya pnetto, 17: eya a pnetto)

good eja ruz!

Nebimowy - Nebo

Синоу Небынович Агел ВР Т Сид. 10, 43.

4068

Nebo - Nebo n. l.

Wzmógł... na górę Nebo Bz Bent. 32, 49. On  
leżał w Aroer aż do Nebo ib. I Par. 5, 8.

4039

Nechao - Nechao n. v.

Ustawyl krol Pharao Nechao Sychyma B2  
1V Reg. 23, 34. Sal Pharaonowy Nechao 16. 23, 35

4090

Nechaowy - Nechas

Не... послужал Нечаовичъ въ 1812 г. въ 35 л.

4031

Nechoda - Necoda n.v.

Si (now) Nechoda BZ Meh. 7, 50.

4092

Cf. Negoda

Necin

Seu slug dve here gorivau, yeqore slugu na statckov,  
Bocheuske(au) vrayze, rancayui necrinem, Jaseh kowye  
z vinar dobiti, seu yek zaplaesita Netka 1800 Spr.  
III, 189.



Niedze = pl. Niedza konic., radices  
nedzek = capilli veneris #1472

Prod. n. 763

v. Netiek : Nodzek

Nie ma powodu wydat nie, jest to wydat przy restorac-  
min z nodzek R. LIII 65, jest to wessie \*netiek.

cf. Netiek  
Nodzek

ROST. Symb. r. 1472

763

Neemias(z) Nehemias n.v.

Prekl Neemyas, gen slovye Nterata BZ  
Neh. 8,9. Prizredl syodmi myeuyfc swyofda  
slanowego za Izdri a za Neemyasza ib. 8,1.

4003

Neemiaszow - Nehemias

Słowa Neemyaszowa, tina Elchiasowa BR  
Neh. 1, 1. Поєрзynaiō sȳō kyōōgy Neemya-  
szowi Ib. 288 b.

4094

Mega - Moga n. v.

Mega a Mafec BZ I par. 14, 6.

4036

Meqoda - Meqoda n.v.

Sinowje Meqoda BZ Meh. 7, 62.

4097

Neheskat - Nehesat n.l.

Jed do narwano Nehesat, touz iest potok  
gornny (pro: gronny) BZ Num. 13, 25.

4038

~~Minog~~ cf. Nejnok cf. Minog

Nemam - Naaman n.v.

Nemam a Noobe BZ I par. 8,4.

4039



<sup>Niemoc</sup>  
Moc - ! Nemogloch?

Wie moc - nihil esse  
Zawartu vschu tego bogacra  
yeden glosz obogego nemogloch  
Anibus dicitis obturatis nihil  
esset vox unius clementis

1438. R XXII. 35<sub>1</sub>

Malinowski: nemogloch cf. R XXII 368

obturo 'zatkac', 'zatrudnic', 'zakusci'

Nemrot - Nemrod n. v.

Jest prziślo prziślowye, jako Nemrot  
krati łowycer przed gospodzynem Bż Gen. 10, 9.  
Chus gymyal Nemrota i C. 10, 8.

4100

Menui - Bennui n. v.

Навузены: Тозуе... Менуу... Седмыел ВЗ Нех. 10, 9.

4101

Nephalim - ~~terra~~ ~~tribus~~ Nephtali

Klonzi podle zick bily az do Yrachara a Zabulou  
a Nephtalyma, prinyesly chlebi B2 I par. 12, 40.

4102

Neptalim - Neptali

A Neptalimovi rzece: Neptalim w zysnosoz  
poriwarz. b & dre BR deut. 33, 23. Pobylz...  
w rittkij zemyj Neptalym. C. III Reg. 15, 20.

4103

Neptalim = Neplthali

Keserpta neptalyon Fl. 67, 30.

Непталімовыя Непталі

З роду Непталімова Федар БЗ  
Num. 34, 28. Твор іх прародзені сына  
Непталімовіч іб. 26, 50.

4104

Nepluin - Neptuim n.v.

Merraym gyonyal... Neptuyn BZ Gen. 10, 13.

4105



Nephusim - Nephussim n.v.

Sinowe Nephusim BZ Neh. 7, 52.

4106

Ner - Ner n.v.

Ner urodził Cis, a Cis urodził Saula B2I par. 8, 33.  
Wzwola David... ku Abnerowcy, temu Ner. 6. I Reg. 26, 14.

4107

Nereczka, 'renunculus'

renunculus, nereczka

ca/500 Erz. ~~Siew~~ 50

Nergel - Nergel n. d.

Wzrostki lud udzalał sobie koga swego... uprzawy  
Chutenski bily uziynyly Nergel BZ IV Reg. 17, 30.

4108

Nerka 'ren'

ren ~~ren~~ nyeri nerka

c. 1500 Erz. ~~Stor~~ 50

Nerka

XVI w.

nerka ~~D~~

~~2~~ ren

~~XVI~~ Rost.

n. 9891.

ROST.Symb. w, XV!

9891

Nerka

Dorothea ... constituit pro viduo Nico-  
laum Nerka debita extrahere

1437 Mon Jul. III 61

Nerow - Ner

Abner, tin Nerow BZ I Reg. 14, 50.

4109



Nesztowiczny

v. Horzenie

Meszowiczy  
v. Korzenie

Nesica = *M. lupina* *var.*, *retia*  
netyek = *capilli veneris* #1472 #1

Pod. n. 762

v. Nedzek i Nedzek

Netofa - Netupha n. l.

Męrow z Betlema a z Netofa VIII BZ Neh. 7, 26.

4111

Nzeai of Pongcaic

Nęcię - concitare

Diffinitum est et ~~laadatum~~<sup>not</sup>, ut omnes ~~hominas~~ plebei  
perdices ad pabula contitere [!] a. naezecz non audeant  
neque aucupare aliquo instrumento venatorio; qui autem  
aves predictas contitus fuerit a. naeyt [= nęcię],  
aut quovismodo aucupalus fuerit videlicet aeri-  
mulo [s], sacco... tali pena subjaceat et quicumque  
nobilitis aut alius plebeus huc ~~to~~ ipsum concitara-  
tem a. naezacz [nęczac]... captivaverit... spolia  
... pro se recipiat. 1435 paw. Sejm. nr. 148.

(do tego dodano później, że ten napis ma prze-  
Zakar Krolewski, abi Kuropatw nie nęciono cesi  
gimano. (: nęczacz, nęczyl, nęczacz))

(= Brill. Mart. 1861 III 711 J. Lubomirski)

N e c i é

Ex mandato serenissimi domini principis Wladislai  
dei gracia regis Polonie domini nostri gracious-  
simi et edicto et mandato et consensu omnium do-  
minorum palatinorum castellanorum nobilium terri-  
genarum tociusque communitatis regni Polonie dif-  
finitum est et ordinatum,  
prohibitum et laudatum, ut omnes  
kmethones plebei perdices ad pabula contitere al-  
naczech non audeant neque aucupare aliquo instru-  
mento venatorio; qui autem aves predictas conti-  
tus fuerit al. naczyt aut quovismodo aucupatus  
fuerit, videlicet acrinulo, sacco et quovis alio  
instrumento, tali pena subjaceat et quicumque

877 in impl. 1877

1/2

nobilis aut alius plebejus kmetho ipsum conci-  
tantem aut naczacz aut aucupantem quovismodo in  
campo captivaverit, ea que circa se habebit spo-  
lia, de ipso pro se recipiat et eum captivatum  
non prius dimittet, nisi sibi maldratam avene  
persolvat aut ipsum castro presentet et burgra-  
bius pro taxa dicti captivi illi, qui captiva-  
vit, maldratum avene solvat et pro capitaneo non  
prius dimittet, nisi prius regales penas exsol-  
vat. Późniejszą ręką: Mandatum Wladislai Regis,  
aby Kuropatw, u gory: Zakaz królewski, abi Ku-  
ropatw nie neciono ani gimano.

1435 Paw Sejm nr 148



Nōda = tribulatio

Proes nōdā (per tribulationem / Gn. gl. 42, 6.

Quarto purgatur granum per flagellum et  
huic respondet purgatio que fit per tributa-  
cionem proes \*nōdā

Νεδδα = miseria

Νεδδρ (miseriam) En. gl. 145, a. ~~Νεδδρ (in~~  
~~miseria) En. gl. 151, a.~~

In tantam miseriam uedzē

Nędza - miseria

Sumus... in miseriis, w nędzy,  
huius mundi

Gn gl. 161a

Нѣдза = miseria      y pne kham obogich,

Pre nѣdѣz nepmaiŋcich — nyne wclanŋ Fl. 11, 5  
(propter miseriam, inopiam) — ~~non exurgant~~ <sup>sim. Put</sup>

~~Wiwod me iest z iezora nѣdze Fl. 39, 2. Sim. Fl. 68, 24-  
87, 18. W nѣdzach ne sstoyŋ Fl. 139, 11 (in miseriis  
non subsident).~~

N ę d z a - miseria

Wiwodl me iest z iezora nódze (de lacu  
miseriae, Puł: nędzy) y ze blota drosz-  
dszy

F1 39, 2

N ę d z a - miseria

Laiana czakalo iest sercze moie y nędze  
(miseriam, Puł: nędzę)

F1 68, 24

N ę d z a - miseria

Oddalil ies ode mne przyaczela y blisznego  
moiego y znane moie od nódze (a miseria)

El 87, 18, sim. Puł

N ę d z a - miseria

Pađne na ne wangle, w oghen' porzvczycz  
(pro porzvczysz) ge, w nódzach (in mi-  
seriis) ne sstoyó

F1 139, 11, sim. Puł



*Nedra*

*Nedra* *penuria*

1437 \ Wisl. №228. s. 88

642

KATAL REKOP. Bibl, Jag

№ 228 Isnacensis, r 1437

Nedza

tho nanadzimeysdie a)

(Signatus es hanc

Sprosze polozenie nadze przycak, a vilissimam  
pati doloris formulam // 1844 // R. XXIII, 305.

Ngada

Samathku, ngada #1448 # R. xxiv, 352.

Nędra = miseriae

Ex miseriorum multiplicacione, et rorremno-  
ranja nędre, k. 1410, Pr. Fil. IV 616.  
XV p. pr.

Nedra

valle (pro

In valle) <sup>nedze</sup> miserie sumus

XV med. Gl Wroc 35r

Nedra

Dominus Deus, qui semper est misericors, videns  
nedzam  
affliccionem populi sui in Egypto, misit ad Pha-  
raonem

XV, med. Gb Wroc 92 r

nędra

brata

To wszystko było błogo obłudne,  
a złe ywadne, bo wyodło iż wyedrzyje  
ku wyekucej nędrze

1/2 XV R. XXII, 234.

med.

nędra

Jen cole ma wjeroną wyarą w pa-  
n<sup>ie</sup> bodre, n<sup>ie</sup> schuka w tych nę-  
drach biez bogath

$\frac{1}{2}$  XV R. XXII, 236.

med.



nędaa

Kto takiję gest w zeli nędke tego swoj<sup>ę</sup>-  
ta, ... ten cxi podluc rzeczi eristowej<sup>ę</sup>  
ma bicz wzeschon

$\frac{1}{2}$  XV R. XXII, 238.  
med.)

medea, 7

In die indignationis...

et angustie naeve

~~Polona XV  
Brückner Kap. 3. 3.~~

~~Pop. 25. Str. 159~~

~~Petr. V. 475. h. 241.~~

~~Pol. XV~~ R. XXV. 159.  
med.

1590

nędza

Nędza a blago stojā pryncip schobije  
jako gorzkije a slotkije

$\frac{1}{2}$  XV R. XXII, 248.

med

veda,

de miserabilitate

onady <sup>fol. XV med.</sup> R. XXV, 153. 965

~~Let. I. 475. p. 69~~

Brückner Kaz. St. w. 3.

~~Rozpr. 25, str. 153~~

~~połowa w XV~~

Nędra  
Nędra

In labore et  
erumpunt,

w nędrze wrodow  
(II Cor 11. 27)

gl. u. morborum,

XV med. 14/4, I, 60, ~~XV~~

Wuj: w pracy i w kłopocie

Nędra

Non sunt,  
condigne passionēs, podobne, rowne nęki,  
nędze, huius temporis  
ad futuram gloriam (Rom 8, 18)

XV. med.  $\frac{144}{1}$  495 ~~in~~ XV. w.

Wuj: utropienia tego czasu uirniejszego nie sa godne myslnej  
chwaty

Nedra - vae

ca prawyoy. posadryt y ero nadryg -  
a bolescor - ad dexteram collocavit.  
Et quid ... ve... et dolorem..

#2 XV [5W] V 2 58.  
med.)

verbe!

Tandem redimens nos de manibus dyaboli, pectus  
nostram super omnes angelorum choros ad  
dexteram patris collocavit. Et quid nos miseris  
ante hunc partum boni possedimus quid gaudii  
et leticie huiusmodi vel nisi ve, u<sub>2</sub> d<sub>2</sub> a, flectum  
et dolorem, a bolesis, omnes quotquot eramus, post  
quam nostram mestuosam vitam morte finivimus



Nędza - miseria

An forte ploras humane con-  
ditionis miseriam azaly pla-  
czesz czlowyeczego stadla nędze

XV med. SKJ V 260

Nedra - miseria

(nadrę a nędzostatek - (sustinnit))

In mundo sustinnit miseriam et defectum 275

pluresch... nędre - ploras... miseriam  
260

~~pluresch... nędre - ploras... miseriam~~  
~~pluresch... nędre - ploras... miseriam~~

~~XV~~ XV SKJ r. 275 .  
med.

~~Naz? Nai?~~ Nedra

Wyedz to, zeer hwe syemyd... ma bier gonyymmo co troyt  
~~knou hwa remye, a bode poddano w robote, [2]a troysta~~  
lat, bode w tey \*nazy (sufficient eos servituti' et  
affligent quadringentis annis! / Roz Gen. 15, 13.

bude poddano w robote a troysta  
let bude w te nazy O'om

3863

wyj: podbija je w niewola i utrapia je przez czterysta lat

N ę d z a - adflictio

Lepak poczõła y porodziła syna, temu  
gymyõ sãzala Ysmahel, przeto ze gest  
twõ nõdzõ (adflictionem tuam) slyszal  
gospodzyn

BZ Gen 16, 11

N. ę d z a - aestus

Czyrzpyal gesm nódzõ (aestu urebar) a  
mroz czuyõcz a nye spyõcz

BZ Gen 31, 40

N ę d z a - angustia

Wesrzawszi (sc. pan) na nasze pokori y  
vsyle, y nōdze (angustiam) a viwyodl  
nasz [nasz] z Egipta w rōcze sylney

BZ Deut 26, 7

N ę d z a - angustia

Będziesz gęsz plod ziwota twego... w nę-  
dzi (in angustia) y w skazyv twem

BZ Deut 28, 53

# Nedra. afflictio

~~Geel twee nedre sterven goddarmen Ps Gen. 16, 11.  
Godde ge nakadnye wycle slego y nedre  
(pro. nedre), odhoye genu spycwanje  
Ps 16. Deut. 31, 21. Obrozi <sup>(sc. pech)</sup> na czp wreslki  
nedre v egipske Ps 28, 50. Twe symyó...  
za try sta lat bpre w tey nacy (affligent)  
ib. Gen. 15, 13. Deut~~

v (omnes afflictiones)

4113



N ę d z a - adflictio

Gdysz ge napadnye wyele zlego y \*nędzō  
(adflictiones), odpowye gemv spyewanye

BZ Deut 31, 21

Nędza - angustia / necessitas

(x. par)

(angustiam)

ise go bil stary krol  
aryński

Wydział nędzcy Synoda Trochelskiego, BZ 11 Reg. 13, 4.

~~Opierzył się nędzcy a mroz (aestu urebar  
et gelus) b. Gen. 31, 40. Oplatę sobie na skarby~~

~~zgrupował w dzeń twę nędze b. Job. 4, 10.~~

~~Okam swej nędzi (! pro: nędze) porzucił  
w zagardzenia b. II par. 28, 22. Będziesz gęsz~~

~~plod ziewota swego... w nędzi b. Deut. 28, 53.~~

4112

N ę d z a - angustia

Czasu swey nędzy (angustiae suae) przisporzil wzgardzenya przecyw swemu panu

BZ II Par X28, 22

N ę d z a - necessitas

Przes tō dobrō otplatō sobye na skarb  
zgromadzisz w dzen twey nōdze (in die  
necessitatis)

BZ Tob 4, 10

Nędra

\*Nandrie = necessitatis

1471

MPKJ. V:55

~~v~~

Tob. V

Nedra = miseria

celoveca nadzř

humana miseria

1461-67. Term. 96. r.

Medza

~~nr 1~~

(no dzę two rozmno ż ca)

(~~2~~ ~~was~~ ~~multiplicabo~~)

multiplicabo erumpnas tuas  
(acumpnas)

~~1424~~ ~~v. Mns.~~ ~~ff. 442r.~~  
108

Sermones r. 1461-67

586

Kapit. Krak. ~~M~~ 1424/108 Mns. karta

~~ff~~ 1461-67. Sermon. 442. v.

Nedra

Nandze = erummas

~~MPKJ. IV. 7.~~

MPKJ. V. 7

(multiplicabo acummas tuas et conceptus tuos,  
in dolore paries filios et sub viro potestate eris  
Gen 3.16)

Gen. III

Wuj: rozmnoziez nędze twoje i poczęcia twoje, a brzościsz rodzić brzościsz  
dziej dzieł



№ 2025

~~Sic etiam in Apis sum sum ponda, 1.~~  
~~ut: mapas, gualb... 1 modza.~~

~~2 1/2 xv entky. ii, 404.~~

~~2 p xvi Park. 404~~

Nędra

Byada, nandra = calamitatem || 1471. MSKJ. V, 60.

(a flagello linguae absconderis et non ti-  
mebis calamitatem, cum venerit Job 5.21)

wyj: nie ufajcie się niemuświu, gdy przyjdzie

Недра

W nadęy = necessitudine)

(exi a facie amicorum suorum, necessitudine do-  
mus tuae hospitio mihi factus est frater Ecdus  
29.34)

1471

MPEJ. V. 58

~~pakty gego necha w nadęy si dissimulaverit B~~

~~ib. 81~~

Ecdus. 29

~~R. XXXIII 146: ei si dissimulaverit~~

Nedza

zeli pomsty

Nandzie a stradzey = dies calamitatis  
1471 MPKY v 115

~~Q. nandze a stradze~~

(dies tribulationis et angustiae, dies calamitatis et miseriae Soph 1. 15)

Medza

Lichoṭi, nandzie, sīradzie - erumne

(aerumnae saeculi... suffocant verbum <sup>1431 MPKJ V 120</sup>  
Shao 4. 9)

li chōtu 'Meda, utrapicū, udreli'

Medza

Et si dissimulaverit pacely qego  
nyecha w radsy (war. kal.: nye  
chere-ly qyego \*winacay; si dissimu-  
laverit. delinquit dupliciter (Ecclus  
23. 13)

MPKJ U 81

Stedra = ergastulum

Рече, словы...его слышые...по живо-  
му нынчешае маде достопилибы  
вечнаго божоларычустра<sup>v</sup> (ut... <sup>re</sup>mereatur

Reg.  
1484 Indit. ~~in~~ 705

post vitae praesentis ergastulum aeternae beatitu-  
dinis effici possessores)

Недза - miseria

~~Некунодл мене з чекчова недзы Руб. 39, 2.~~

Проце чудово, и недзе ~~Руб.~~ 11, arg.

Хпус проце чудово мене, и недзе встал  
з мартвых



N ę d z a - inopia

Pomogl vbogyemu z nędze (de inopia,

Fl: z nedostatkow albo z bady)

Puż 106, 41

Nedra -

Prośba czy... czyby prosiła za mną i  
raczyła mi się wysłuchać we wszech potrac,  
byrnach i w nadbrach smogych Now. 40.

Nedra

miseriam nedre

~~1/2 17w.~~ 7H, XII, 144.

XV p. post.

abcćdefghchij<sub>=</sub>kl<sub>=</sub>lm<sub>=</sub>n<sub>=</sub>ńop<sub>=</sub>r<sub>=</sub>s<sub>=</sub>t<sub>=</sub>uwz<sub>=</sub>zł

Pod Nędza

sc.

compaciendo eius (Jerusalem) future  
miserie lutuyacz yego nadze y pom.  
sty, cross mo myala przycz za yego  
slocz ('złoté')

XV p. post. JF XII 144

156

Br. Alt. pln. T. Arch, XII 144

bibl. sem. w Pelplinie rkp.

nr. 195 GLOSZY 2-ga p, xv

skłm. 18.

Nędra

Nawyedze wasz rące nadzaj y  
suchoszya (visitabo vos... ~~velociter~~  
in egestate = Lev 26, 16), ~~etiam~~... strawy dora  
wara XVII p. part. Katusim 237

Nedra = stercus

Erigit ad plenum de stercore podnoszy  
na xupelnoszer sz nedre. ~~II~~  $\frac{1}{2}$  XV ~~Prvit.~~ III  
289.  
p. part.

Wgłza

Ungem badzyc wyerne <sup>sz</sup>bożtaw, wykupy se nadze uboostwo

R. XIX, 50.

XV p. post.

Wędra

Synku mój miły... przedaw. jednemu  
Kropie twej święte[j] kowie Bog Ojciec  
będzie miłosierw wykupić człowieka  
z jego (z tego) wielkiej wędra domu.

507.



microfilm s. 337

nekaj

colanitates navre XV p. post.

R. XXV, 183.

~~Brückner Kaz. šrw. 3.~~

~~Rožar. 25, str. 183~~

3003

~~Osred. 414. s. 337~~

Nedra

taka nyadexya (nedra)

Talis penalitas

~~Handwritten text, mostly obscured by heavy black scribbles.~~

~~Brückner Kay § w.3.~~

~~Rozpr. Tom 25, str. 200~~

~~Pot. Lao I F M440~~

~~ze Skalki w XV~~

XV R. XXV, 200.  
p. post.

3122

Κεῖρα

γὰρ (ἢ ἐν νουμῶ φανερῶν) κεῖρα  
καὶ κεῖρα ἐπιμνηστικῶν ἀπομνη-  
στικῶν.

XV p. post. R. ~~XXV~~. 265.



Nędza

Gdy ten rex był w takim szmacłko  
y nędzi. były też tres philosophowe

XV ex. SUFKJ II 317

Медза

Gdim snya thak tho Adamowi y  
Gemye stalo, owa tze... magistri ob-  
szalowanwi snya yego vlostwa y na-  
dse, vesli sa w sada

XV ex. МРКЖ II 317

~~Draico~~? Nedra (na podstawie fotografii rzeźpism - ER)

~~Nie draico~~? - sustinere?

Genalitatem, quam sic in mundo  
sustinuit - \*nedra

ex XV m. G. Ky. II 325.

Nedra 'egestas'

egestas nadra, nyedosta, thek

c. 1500 Em. How 50



Ischa

Kyedy tho oblycz wydra, nye pamya<sub>2</sub>tham  
yusz na nadzo  
ca 1500 sps JMW V 15

Nędra

Ten ertowick... dat chwateż Jesusowi,  
dziękuje jemu, iże ji zbawit tej  
nędra Rom. 220.

Nędra

A ten człowiek... dał chwałę mi temu Jezu-  
sowi, drążącemu jemu, i nie ji rbanit tej nędra

Rom. 292.

Nędra

Dał mi Bóg bracie jednego syna a  
po re tego mam radość, nędrę i wielką  
tesknicę Rom. 52f.

Nędra

Próbniek ciępliny ustanow nad inie, bo  
kiedy nad inemi swą nędrę ~~z~~promienie,  
Smiercy a Łaskawy ukarę się Jem Rom.

692.

Nędza

O toż ji wam wiedę nadwor, widzcie, jeśli podobien  
ku człowieczeństwu i miejcie dosyć na tem, żałujcie sie  
jego, bo by on był bogiem, jako wy mowicie, kako by  
on mógł taką nędzę cirpieć? Rozm. 836.

Nędza cf. Naza  
(attylus unipersona).

Nędzrac' cf. Przynędzrac'



Nędrzac' cf. Zędrzac'

nędzarz

Zda sja ludzemu, biskupstwu bity  
nędzarze, niyckiego dobrego niye-  
dostojny, ale ja mowia. exesuje blosolawem

1/2 XV R. XXII, 246.

med.

Bardzo wam ludzko... ale mowia a layacz w ocie.  
a wi bsdzeczysmyleres, pas the caindi a pocorny  
nyepisdeny, nyegnyewubnyy.

Nedreue = tribulatio

Nedreua (tribulatio) / Gn. gl. 42, b.

Gedeon excuciebat et purgabat frumenta  
in torculari, scilicet tribulacionis, nedreua,  
ut fugeret Madian, id est peccatum

~~Nedra aestus~~

Nędzenie - angustia

Nie uszłuchaly jego przez nędzenie ducha  
(Propter angustiam spiritus) / BŁ Ex. 6, 9.  
a me deus pretuarde

Tędi Nojnen wyprawyl wsiłko synoani izoaliet  
stym, ktorzyz to V

4114

Wuj: dla ucieszenia ducha

Творение.

материале;

проблемы оффиса.

M.W. ... 69. ... 100.  
Ltr.

Nędzić = affligere

Tosey cy. chos na nędzić (qui etiam nos  
affligunt) Gn. gl. 164, a. ~~On we are at (1/  
gech nędzić Gn. gl. 165, a. Tywoch, choscy  
gy nędzić (pędzić?) (pro: pędzić?) Gn. gl.  
105, a (vita, quam ieiunior, vigiliis, oratio-  
nibus dunt nec non consumat).~~

Qui etiam non affligunt tosey cy. chos na  
nędzić

Nędzić

Chuartez on pres to bil gest blago-  
slauon. yseu on sve "caľo gest nę-  
dzil (war. ib.: "nędyl) a gegdu] vole  
ne prepuscil gest

Gn gl. 165a

Міжуріє.

Ба, сва, моча, поліскавані, плувані,

Міжуріє до сватіа

(кал 20 R. XXV. 190.)



a b c c̄ d e f g h c h i j k l l̄ m n n̄ o p r s s̄ t u w z z̄ z̄

Nędzic' = affligo

~~nędzic'~~ nędzyczy; Num quid tale ieiunium quod elegi per diem affligere hominem animam suam ~~306(4) h. p.~~ ~~TV~~ XV ~~VI~~ I.

305.

(74 58.5)!

~~VI~~ XV ~~VI~~ I.  
p. pr.)

~~Spr 1.305. I pol. XV~~

adfligere

Quadr.

99  
kraj: izali taki jest post, ktorym obrat, przez dzieci trapić  
ciowiekowi dusze swoje

nędzie'

A będa wasz gonick, albo popędracz,  
czu grożaniy albo vcsinley wasz  
nadracz, a wiganiya yczes ss miya-  
sta do miyasta

1/2 XV R. XVII, 246.

med.

ngdzić

Bo przeciwko calisdey<sup>+</sup> grzech smiertui  
osobnye boiuge, nadracz duscha celo-  
wycza

1/2 XV R. XVII, 248.  
med.

Skędrze' = expello

Expelitis nandryere, p. 1450 Gr. Fil. IV 571.

Nēdziē - affligere

~~Nēdziē w nazw. Egipski BZ deut. 25, 6. Ha-~~  
Nye bōdze gęgo nēdziēz<sup>v</sup> nasilnye i. b. lev. 25, 53  
widzeniu (leg. w widzeniu) mem  
v (non affliget eum)

4116

N ę d z i ć - adfligere

Nędzili (adflixerint) nasz Egypsczi y  
otcze nasze

BZ Num 20, 15

N ę d z i ć - adfligere

N ę d z i l i s ę ~~xxxx~~ (adflixerunt) nasz Egips-  
ci a przeciwyay ę cz sy ę nam

BZ Deut 26, 6

Ńodric - gravare de primare  
(a. wodzow)

Sluzebnicy gich Ńodricy lycz BZ Nch. 5, 15.  
(depressant)

4115



N ę d z i ć - adfligere

Dalesz ge (sc. proroki) w rękó gich nye-  
przyiacyol y nódzily (adflixerunt) ge

BZ Neh 9, 27

N ę d z i ć - gravare

Gaisz ge nódzil (cum gravaret eos) krol  
egypski, dzalem swich myast blotu pod-  
dal ge

BZ Judith 5, 10

Nedrii'

pankayaer  
Nandazer (= torquentes)

(cogitationes meae dissipatae sunt tor-  
quentes cor meum Job 17. 11)

1471 **MPKJ. V. 61**

Job. XVII  
Wuj: myśli moje rozewane są, trapiąc serce moje

Nędzić

Nandzierie = configitis

B. ~~na~~ ~~na~~

(si affliget homo deum, quia vos  
configitis me? Mal 3, 8)

1471

MAPET:V:117

wy: jeśli ktoś obrazi Boga, że wy mnie bolecie?

Nędzie

nędzitam cie

Gdy nandy lancy - affligente te

1471MPKJ̄9

Affligente gdy nadszła (war. kat.: gdy  
"nandy" lancy; adffligente igitur eam Sarai,  
fugam inuit Gen 16. 6)

1471MPKJ̄9

Wuj: gdy ja trapiła Sarai, uciekła

Nagi ? Nędzić ?

~~Unandem, - afflicti~~

N.<sup>\*</sup>nady - afflicti

(was. kal.: ~~1111~~ MPKJ.V 133  
unandem)

(circueunt in melotis in pellibus capris vis,  
egentes, angustati, afflicti Hebr 11. 37)

Cf. Unędzić

Medic = anxiane

Anxiat - madhy

#~~12~~ XV Profil. IV 755.  
p. post.

Matkai<sup>Medic</sup> occupare  
(Matkai<sup>nie</sup>)

Montali peccato occupati - mathemacy  
ex xv anky. ii, 325.





Śędzić

Nandza, dowordza, moya - obiciuni

14 HMPK yE 121

(non respondes quidquam ad ea, quae tibi  
obiciuntur ab his? Lucr. 14, 60)

pod longo "nasadniai zaryty"

Nędrzic' cf. Przynędrzic'

- Nedzić of. Nedzić

Medznica

Medznica ya wszech tydsy nagoresch  
nyescha y wschey zlosay napelnyora

Staro 129

Nędzic' of Zanędzic'

Nędzic' cf. Inędzic'

Медница -

Дряквоя шобые... гресе мене гресчна  
надныча дрыся раeryl, вервач ко шубые,  
мо достойнемо школ Нов. 145.



Надзміе

Надзміе // 1448 // Р. ккiv, 357.

Medonia  
‡

~~-natchnere-~~

Ac vero quia ex instinctu dyaboli divinum pre-  
nedzne  
ceptum est transgressus, mox de paradyso miserabi-  
liter e(s)t expulsus

expello wyprosić

XV, med. Gł Wroc 54r

Nędrnie

Kako to moie być, aby moj syn  
namilej sy, jen nigdy prere mnie nie  
chcał żyć ani być, by mogł to ści-  
pieć, i by ode mnie tako nędrnie odieć?  
Rozm. 590.

Nędrnie

Święty Piotr... rekt: Omija nasza gospo-  
dre... Widziatkiem twego miłego syna, a  
ono ji tako nędrnie i tako sromo tuie  
bija, ale słowisku niepodobno powiedać  
Romu. 699.

Nędrnie

Niektórzy rwali na jego świętą brodę,  
a niektórzy na włosy, ale na niemię-  
nędrnie padał Rom. 707.

Nędznie

A tak z nim obchodzili całą noc... A  
gdzi tak nędznie ubili i niemi Póci wymi  
rasy umęczyli are k światu, tedy Amansci  
studzy redwory wubdzili ji Rom. 702.

Nędenie

Plwali w jego święte oblicze..., iż był  
tako upłwan i tako nędenie ubit..., iż  
jedwo na nogach stał Form. 730.

Nędznie

Syn twój... jest... barzo nędznie jest od  
rydow Rom. 735.



Gdyż ji tako okrutnie i nędznie ubiczowali na grzebyczye, iż całego miesca nawszytkiem ciele niebyło, gdzie by mógł tknąć palcem, bo chcą tako, iż ji byli tako ubili, iż wszytka skora zbity z jego ciała, aż było i mięso od skory odewstało. Rozm. 819.

Nędrnie

Trzewica Marja... poręła mowić ku tem  
paniam: ... Vidzielicie mego milego syna  
Tako nędrnie umęczonego Rom. 746.

Nędzenie

Przewidzaj Maria... rekta ku świętej Maryji  
Magdalenie: weźmy, jako nędzenie stoi w nędze-  
reniu moj syn miły Rom. 758.

Nędznie

Tedy Judasz wirał... swego mistrza tako  
nędznie wdrażąc Rom. 758.

## Nędzenie

Gdyż tako nędznie przywiedzion śród witnice, rzu-  
ciwszy sie zwieliką okrutnością poczęli drzeć i siepać  
odzienie sniego i zwlekli ji, aże stał nag, jako sie uro-  
dził odmatki, barzo wieliko sie (816) tego sromaję, iże  
tako sromotnie dali jemu stać długą chwilę, bo tamo  
stało wiele luda, patrząc najego sromotną mękę. Rozm.  
815—816.

Nedznie

Nadnye - curiosus i. e. miserabilis

1471 MPK y $\bar{v}$  109

Curiosus nadnye (var. lub.: masnyey), id est miserabilis (vix ego illi curiosus inquirentes invenerunt daniellem orantem Dan 6, 11)

Gdy tedy myślenie zgrzeszy sie 7. ak. a my daniel modlęcy sie  
Leop. tedy oni myślenie tym pilny a dwornicy sie dowiaduję  
Budy: tedy myślenie oni zent sie i zostali daniela modlęcego sie  
Wij: tedy myślenie oni dwornicy wywiaduję sie  
cf. Snaźniej

Nędznie .cf. Nędzno

Wędrnik

Wycboze, prosy boga za myś  
nadzmyka ostatek wryedni

Ullac Pam. II. 352 - ~~XV. 4.~~

~~XV. 4.~~

p. post.



Недрук = winter

О вы, дзе, не руніцы не руніцы (adscriptum) +  
плёх / Гр. 182, 6      прікладу, вы часе вы  
што зрабе веле стего спадаті

Nędno

A utrawny ji bogobawiona dziewica  
marja rdaleka tako nędno udrz. noz ego, ...  
nie mogła przemówić drugą chwile. ni słowa  
Rom. 758.

## Nędzno

Toż tako nędzno utrudziwszy tym wiązaniem i poczęli tako trudno i tako okropno bić, iż odgłowy aż do ziemi niebyło całe miesce najego świętym ciele a szwytko jego święte ciało było krwią opłynęło, bo tako nędzno bit, aże sie często kroć mięso biczmi wyrywało zjego świętego ciała i ostawało napęgach i napowroziech, bo ji było tako twardo i tako wysoko usłupa uwiązali, iż by był mógł zliczyć wjego (819) świętym żywocie wszystkie kości; Rozm. 818—819.

*Nędzno*

Takoż natychmiast (836) przed wszystkim ludem tako szkaradego, tako uplwanego, nędzno koronowanego, kazał ukazać. Rozm. 835—836.

Nedeno cf. Nednie

№друзь = inops

№друзь (inops) Gn. gl. 157. a. ~~№друзь~~  
~~одыелай~~ ~~своого~~ ~~Гн. а. 1. б.~~

Tibi inclina domine aurem tuam ad me,  
quia inops, \*родрузь, et pauper sum

Nędzny = miser

ars do concia

Nędznim iesu se verynit y sklperit iesu se Fl. 37, 6

(~~miser factus sum et curvatus sum~~). Dzweka (!)  
~~babilonska nędzna (!) Fl. 235, 11 (filia Babilonis  
miserata).~~

Woj: zupharialen i dencasem sig ai do lewica

Недзны - мисер  
Паньчэ вачэ стурзенья!

Ахліва сьць недзнь БЗ Jun 9, 17.

(мисерам). талыч сьць модлыбсць

4117



Madamey.

Nayderie my,

Madamey shudae wassey... tu xa-  
wzdi lassk<sup>h</sup> a po szmyerzi chwala sz ramy  
wierma.

M W ... 4 5 6.

Надзны-

Прыстапуна <sup>к</sup>яко што вбога, надзна, до  
пана ныва у зыерне: 77ав. 131.

Nędzany

Vywyecz nasz szwyathav \*nacznego  
do krolestwa nyelyszkyego  
ca 1500 Spr 5 N 10 v 11

v (leg. z turyata)

Nędzmy

Trzewica Marja poręła naprowej narękać  
a rekący: Bieda mnie, Bieda mnie, nędznej  
Rom. 696.

Nędzny

Błogosławiona dziewica rekta: Ach mnie  
nędznej biada! Rom. 735.

Nędmy

Dziewica Maryja... poczęła wolać rekący:

... Ach, miie nędmej, snadź jestem pre to  
Maryję werwana, ab amaritudine od gorz-  
kości Qom. 740.

Nędzny

Trzewica Marja... zaczęła mówić ku tem  
paniam... rekręcy: Ach, mnie nędznej! Romu.  
746.

Nędzny - afflictus

Omnibus enim afflicto, ~~sed~~ nec-  
nim. quasi de corde suo dabat

In gl. 162a



*Nędzny*

Ach mnie nędznej, biada mnie nieszczęsnej, kto mię zbawił takiego nauczyciela, takiego mistrza, takiej słodkości, takiej światłości? Rozm. 841.

Nędziny

Piotr... rekt: Biada mnie nędzenemu ... syra  
twojego naprawałem trzy krocie 90m. 738.

Нѣдѣны = pauper

~~Князь нѣдѣного~~  
Лгнота помысраѣ нѣдѣного (St. Ann. 11 fide Marcovet  
(~~elovans~~) elovat pauperem. I Reg 2.8. Put: vbozego)

Nędzny

III 1

~~We cradny ymena prudrego; Nędznym v  
nadzel swego~~ 1399 Mac. Dod. 34.

~~(Hos. odrebowy)~~

Dele III 1-6, 10, 11, 15, 16, 18, 20, 22,  
27-29.

v (Dele III 13: nadanemu, III 14. vbozym, uaczen, II 7: lac  
rym)

Недъны

Нѣ кра [u] dn gymyeny a  
судьего, а надъ нему  
удъе гъу оуего

Бел III 13.

Nędzmy

III 14

Nye kradny hymyemya exudzego, vbozym,  
nacznem radmyey udzelay szwego. ~~ex. XV~~

~~Spr. I 159.~~

Dec III 14.

nedrny, WA

Galmasným naxnem nje davoral  
shengal'oe w. 33

MPK 7. I. 1971

Zab umier: Nehr. A. I. 294

Nedny

Tho nanadniewyche a sprorne polozienie  
nadze przyack = ~~Signalus~~ est hanc vltissimam  
pati dolore formulam || 1844 || R. LXIII, 305.



Nędzamy

62v lw

nadzna  
Nono dico, quod in inferno erit mors miserabilis.

XV med. Gł Wroc 62v

nedigný

partem minorem  
~~is~~ ineptam natura

~~Brückner Kaz. úř. w. 3.~~

~~Rozpr. 25, str. 158~~

~~Part. I. 175 h. 264~~

1494

~~Part. XV, R. XXV, 158.~~  
med.

~~polowa w XV~~

Nędry - vilis

Nyesthurye, thucr nye nyecrey  
nadrne --- waskye a krothkye  
a nyelmy towards a prethosz  
gdym yesz krolem - nullus.. miseretur,  
hic non sunt nisi viles (panem)  
stricti et breues et duri. Si ergo rex es

#2 XV (SKYV 200.  
med.)

verte!

Nullus qui tui miseretur, hic non sunt nisi  
viles, nye stubhnye. Hux nye wyacsey madane,  
pauu stricti et breues et duri waskye a krotklye  
a nyelny twarde

Nedry - humilis

et in quadam domo <sup>invenissent</sup> convivi

Dum huiusmodi nihil vidissent,  
sed in humili figura,  
<sub>ipsa</sub>

1/2 IV SKY V. 266.  
<sub>med.)</sub>

Nędry - miserabilis

Nabozentwo boer gych nycothraglo  
... odnucrons a nędrye - deuocionem  
quod non retraxit eos (locus) abrectus  
et miserabilis

verte!

~~XV~~ gych v 269.  
med.)

Considera hic istorum regum magnam devocio-  
nem quod non retraxit eos, naborenstus, lox  
gydi nye othrasago, locus abiectus et miserabilis  
edraucrone a nidsue

Nadany

Timor, gl. duellum

Nadany bay duellum 1466 R. xxii, 13.

Naufraque vires suggerit. podusca, ipse timor,  
 gl. duellum. nadany bay, nil us adest  
 miserum tontique rapit ungoe



Nędzny = miser

Opus miserum nadznie sthvaranye. ~~X~~<sup>XV</sup><sub>2</sub> XV

Pr. Fil. III 289.

p. post.

nedrny

Jesuxa indax przedal swa pyemudra\* nyadznye

ex. XV S K J T 144

Nędzny = miserabilis

I takimi czyni nigdy nie przy-  
dzieć ku dobremu koniec, ale  
nędzą a płą śmiercią unress  
[atque miserabili morte morieris]  
Rom. 140.

Nędry

Święty Jan... se trami ku dziewicy powstał  
mówić: Jam powstał k tobie nędry a smętny  
poset Róm. 735.

Νεδραγ = afflictus

Ο αγ, δε, <sup>αγ</sup> αφερις ~~αφραγ~~ (adscriptum)  
προελεφραγ Γρ. 182, b. Νεραϊν (afflictus)  
Γρ. γλ. 162, a.

precipue, que dicitur in the eade vete dego  
spachaly

N ę d z n y - miserus

Dzweka (pro dzewka) babilonska neźna  
(pro nędzna, misera, Puł: nędzna)!

F1 136, 11

Podany

Sędza wszycklym gnyerem yōł sye  
saam bycz arakōcz nym slugam: Podany.  
czemusye nye chowały bogow naszich!

BTas 321

ngdny

~~ngdny ngdny zernusye nyekowaly~~  
~~ngdny ngdny zernusye nyekowaly~~  
ngdny ngdny zernusye nyekowaly  
ngdny ngdny zernusye nyekowaly

Swóty Blaszygem v odryedol, sradniko  
ngdny! ngdny! ..... ~~ngdny ngdny~~  
(impie) Bdas 16. 5, 323.



Nędrzy

O mateni biskupowie a nędami licemiericy,  
co czynicie, potępiacie syna Boiego? Romm.

716.

Νῆκαϊ

Νῆκα = nov allaquistar // 1448 // Ο. κκiv, 553.

Мѣкаи - uqere, coqere

Мѣкалы Египцъ людъ Израхельскыи с сренуе  
Египтскыи, ~~то~~ <sup>то</sup> аби <sup>в</sup>ищлы ричло (уqebaудуе...  
de terra exire) / BZ Ex. 12. 33. ~~Ано qe~~  
~~мѣкалы Египцъ, аби <sup>в</sup>ищлы (coqerubus~~  
~~exire) / . 6. 12. 39.~~

4119

key: pyuagkale

N ę k a ć - cogere

Ano ge nókaly Egipsczy, abi precz wisz-  
ly (cogentibus exire)

BZ Ex 12, 39

*Woj. puzunali*

Neikai - sollicitarare ~~urque~~

Bōdseli popaduyon erlowyek, orokayp<sup>v</sup> broala swego...  
taki sabit bōdre BZ deut. 24,7. —————

~~Atkuty Epipany lud Terakeloty z 40~~

<sup>v</sup>(sollicitans)

4118

Nękać

~~Nękanie~~

Nakaya sollicitus (war. kal.:  
\*nakanye sollicitus; si deprehensus  
fuerit homo sollicitus fratrem  
suum de filiis Israel et vendito  
(nękanie) eo acceperit pretium, interficietur  
Deut 24, 7)

Nankanye (= sollicitus)

~~B. nakaya = sollicitus~~

~~1477~~ MPKJ. V. 30

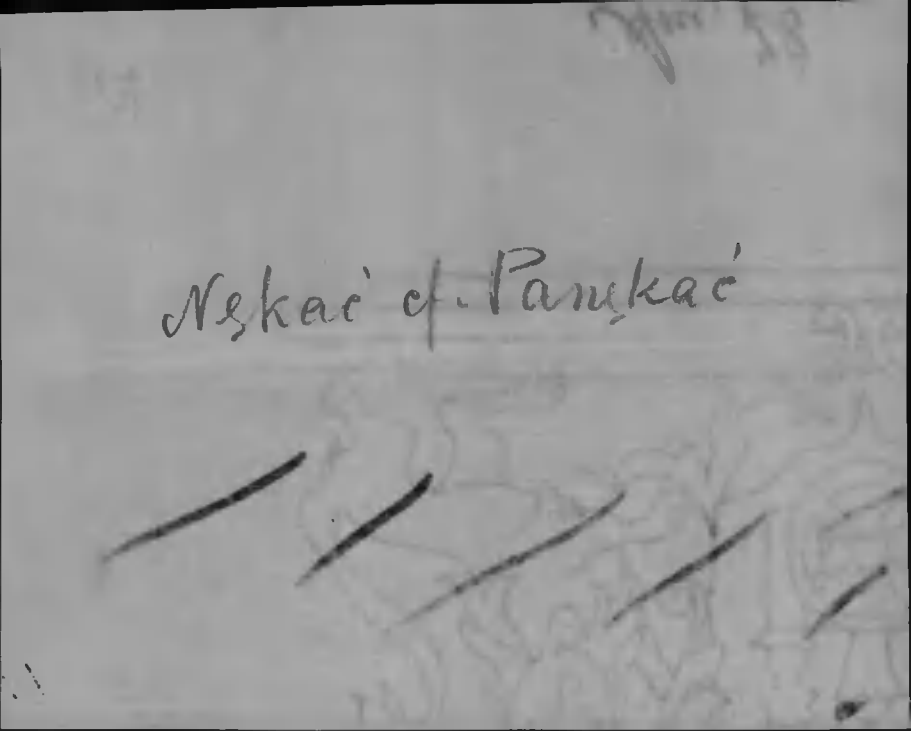
nakaya - sollicitans B.  
ib. 30

Wuj: jeżeli się uławsz człowieka namawiającego brata swego. a pro-  
~~Deut. XXIV~~ dawny go, według pierwiądca, będnie zabito

7/10/18

157

Neskač' cf. Panukač'



The page features a faint, light-colored illustration of a landscape. It shows a path or road winding through a field with several trees. The drawing is very light and serves as a background for the text.

Nekar' of Pongkar  
Pongkugé



Nskaie cf. Przynskaie

Nykaa'et. Wyruskaa'et

Nekacé ch. wanskać

Neknač' cf. Ponžknač'

Notonnik = pl. Pleutilla Tormentilla  
notrznik = Tormentilla 1872

Rost. n. 571.

n. 1478 ib. nr 2507

571

ROST. Symb. r. 1472

Nętrzyce of. Wynętrzyce